

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 19/št. 171–172
marec/april/maj 2023

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervju ob 20-letnici Založbe Pivec: Milena Pivec in Zala Stanonik; nagrade za projekte Združenja splošnih knjižnic

bukla**plus**

Naslovni intervjuji:

BOŠTJAN VIDEMŠEK; o romanesknem prvencu Vojni dnevnik

TONE PARTLJIČ; o novem romanu Veter z vzhoda

IFIGENIJA SIMONVIČ; o knjigah ob svojem jubileju

Založba Univerze v Ljubljani predstavlja knjižne novosti

AKTIVNA NOSEČNICA

Mateja Videmšek et al.

225 str., 17,92 EUR
Fakulteta za šport UL

Veliko koristnih informacij o posebnostih obdobja nosečnosti in po porodu, ter številne nasveti in ideje, kako vadbo organizirati na strokoven, pester in zanimiv način.

ANITA MEZE

Ljiljana Dubljevič-Vojkič

248 str., 23,90 EUR
Založba UL (Filozofska fakulteta in Akademija za glasbo UL)

Knjiga je poklon izjemni sopranistki slovenskega rodu, ki je prodrla na mednarodne odre.

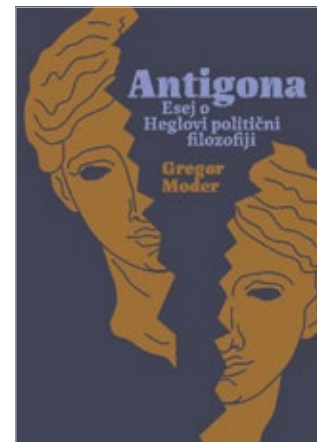

GLEDALIŠKA SINTEZA: RAZPRAVE O DRAMI, GLEDALIŠČU IN PERFORMANSU

Blaž Lukan

340 str., 27,90 EUR
Založba UL (Filozofska fakulteta in AGRFT UL)

Od repertoarja Dramatičnega društva do performansov Lele B. Njatin.

ANTIGONA: ESEJ O HEGLOVI POLITIČNI FILOZOFIJI

Gregor Moder

168 str., 10 EUR
Fakulteta za družbene vede UL

Človeštvo se je znašlo v položaju, ko se mora na novo iznajti ali propasti.

DEZINSTITUCIONALIZACIJA II: NEDOKONČANA

Vito Flaker, Andreja Rafaelič

410 str., 31 EUR
Založba UL (Fakulteta za socialno delo UL)

Najpopolnejši opis preseljevanja ljudi iz ustanov v skupnost v Sloveniji.

OPTIKA

Irena Drevenšek Olenik,
Mojca Vilfan

260 str., 22,50 EUR
Fakulteta za matematiko in fiziko UL

Sodoben učbenik optike z nazornimi primeri in podrobnimi izpeljavami.

SNOVI V OKOLJU: TEORETIČNE OSNOVE Z NAVODILI ZA LABORATORIJSKE VAJE

Miha Slapničar, Iztok Devetak,
Katarina S. Wissiak Grm

184 str., 20,00 EUR
Pedagoška fakulteta UL

V učbeniku so poleg temeljnih teoretičnih osnov podane tudi laboratorijske vaje, ki teoretična izhodišča eksperimentalno dopolnjujejo.

EKONOMIKA ZDRAVSTVA: ZDRAVSTVO KOT GOSPODARSKA DEJAVNOST V JAVNIH ZDRAVSTVENIH SISTEMIH

Maks Tajnikar,
Petra Došenovič Bonča

443 str., 49,90 EUR
Ekonomska fakulteta UL

Bralec bo v učbeniku našel elemente osnovne in vmesne ravni mikroekonomske, ki je ekonomska iztočnica ekonomike zdravstva.

Založba Univerze v Ljubljani je skupna organizacijska enota Univerze v Ljubljani, ki povezuje založniško dejavnost na 26-ih članicah UL. Predstavljene knjige lahko kupite v spletni knjigarni Založbe UL in na posameznih fakultetah.

Univerza v Ljubljani

Založba Univerze v Ljubljani
Kongresni trg 12, 1000 Ljubljana
E: zalozba@uni-lj.si • T: 01 241 11 81

knjigarna.uni-lj.si

Leto 19/številka 171–172,
marec/april/maj 2023
Natisnili smo: 20.000 izvodov.

IZDAJATELJ

UMCo, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Prokreator

Pisci: Sabina Burkeljca, Aleš Cimprič,
Maja Črepinšek, Gordana Granatir,
Nika Hranjec, Izток Ilich,
Vesna Sivec Poljanšek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Veronika Šoster, Žiga Valetič,
Neža Vilhelm, Ajda Vodlan

Gostujoči pisci:

Tina Bilban, Ida Mlakar Črnič, Špela Habulin,
Andrej Hočevar, Miha Marek, Miran Možina,
Nina Žitko Pucer, Martina Rozman Salobir,
Boštjan Videmšek, Janja Vidmar,
Darja Lavrenčič Vrabec

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.

Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva in izdajateljica revije.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Izdajo revije Bukla sofinancira Javna agencija
za knjigo RS. Podporniki revije Bukla so tudi
knjižnice iz Združenja splošnih knjižnic.

buklaplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v
BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

Kaj se obeta slovenskemu knjižnemu založništvu

Pred dnevi so me povabili na Nacionalni svet za kulturo, da bi spregovoril o stanju slovenskega knjižnega založništva in posledicah druginje zanj. Nekako tako le sem jim na začetku predstavil trenutne razmere in morda bodo zanimale tudi redne bralce *Bukle*.

Pred nekaj manj kot desetimi leti je bilo na naslovnici revije *Bukla* predstavljenih deset žensk, aktivnih članic sicer neformalnega, a vse do danes dejavnega kluba z zabavnim imenom: »knjižne izdajalke in preprodajalke«. Vseh deset portretirank je bilo takrat redno zaposlenih v različnih založbah. Kaj pove pogled na to naslovnico deset let kasneje? Šest jih je odšlo iz neposrednega založništva, dve sta nekaj let pred upokojitvijo, dve pa za zdaj še delata v njem.

To je tudi lepa (in žalostna) ilustracija sedanjega stanja slovenskega knjižnega založništva. V zadnjih desetih letih je na naših tleh nastala komaj kaka pomembnejša knjižna založba, veliko pa jih je prenehalo delovati. V panogo je prišlo prav malo novih kadrov, veliko pa jih je iz nje odšlo. Splošni mediji knjigam in branju posvečajo vse manj pozornosti, knjižni dogodki pa izginjajo tudi iz javnega življenja. Založniška dejavnost v zadnjih petnajstih letih beleži tudi poslovno upadanje, razen izjem, kot je bilo lansko leto, ki je z boni dalo nekaj začasnega pospeška tudi prodaji knjig. Boni so se sredi lanskega leta iztekli, jesen je minila v zadnjih hlapih optimizma, letošnje leto pa že beleži trd pristaneček, ki se bo – če ne bo kakih spodbudnih ukrepov – nadaljeval tudi v prihodnosti.

Ključni vidiki spremenjenih družbenoekonomskih okoliščin, ki smo jim priča v založništvu, so podobni v skoraj vseh panogah, a nas zanimajo knjige, zato si težave pogledimo tukaj:

- Inflacija;** ta je v zadnjem letu vsaj za desetino razvrednotila dosednji korpus izdanih knjig. Za razliko od ostalih materialnih dobrin imajo knjige na platnici odtisnjeno ceno, zato že izdanim knjigam ni mogoče preprosto dvigniti cene, kot je praksa pri drugih izdelkih splošne potrošnje. Breme inflacije tako ob dvignjenih stroških ostaja založnikom.
- Inflacija, drugič;** dvigovanje cen splošne potrošnje povzroča tudi povečan pritisk na plače in honorarje v založništvu, kar povzroča dodatne obremenitve te dejavnosti ter otežuje njen tehnološki razvoj, vlaganje v nove in primerljivo plačane kadre, zmanjšuje sredstva za promocijo itn.
- Dvigovanje cen surovin in splošno dvigovanje proizvodnih stroškov;** založništvo ima za razliko od drugih kulturnih panog (film, gledališče itn.) za osnovo fizične izdelke (knjige) in iz njih izhajajoče dodatne izzive: dvigovanje cen papirja (tudi za sto odstotkov v zadnjem letu), dvig cen drugih materialov, potrebnih za končni izdelek, od barv, kartonov, lepila itd., dvig cen poštnih storitev in pogonskega goriva itn. Vse to prispeva k temu, da so se cene produkcije knjig povišale tudi za polovico, kar pomeni za prav toliko zmanjšan prostor za ustvarjanje dodane vrednosti pri prodaji knjig.
- Cenovna neelastičnost knjige;** že majhni dvigi prodajnih cen knjig lahko zelo negativno vplivajo na njihovo prodajo. Pomemben vidik je namreč

Samo Rugelj

družbeno dožemanje cene (vrednosti) knjige – te so v očeh splošne javnosti praktično vedno interpretirane kot predrage. Včasih je veljalo, da je cena dvajsetih evrov za knjigo še sprejemljiva, zdaj se realne cene bližajo tridesetim evrom, nekatere založbe so z letošnjimi novimi izdajami segle še višje. To pomeni, da bomo založniki trčili ob novo psihološko mejo pri kupcih. Jo bomo lahko premostili?

Ob dejstvu, da je Javna agencija za knjigo v letu, ko se bo Slovenija predstavila kot častna gostja v Frankfurtu, dobila za podporo domačim programom slabega pol milijona evrov manj sredstev kot preteklo leto, sem možne javne ukrepe za ohranjanje in krepitev založništva razdelil na posredne, neposredne in strukturne.

Posredni ukrepi:

- Spodbujanje informiranja oziroma promocija branja in kupovanja knjig:** a) taka je bila denimo kampanja Nazaj v knjigarne spomladi 2020 in posebna številka revije *Bukla*, ki je bila priloga dnevnih časopisov Delo, Večer in Primorske novice; b) Islandci imajo model, po katerem vsa gospodinjstva vsako jesen prejmejo publikacijo z vsemi do tedaj izdanimi knjigami; c) smotrno bi bilo podpirati medijske vsebine, namenjene novim knjižnim izdajam.

Neposredni ukrepi:

- Knjižni/kulturni boni za posebne skupine;** glede na to, da je informacijska tehnologija za uporabo bonov postavljena, se lahko brez velikih težav določijo specifične ciljne skupine in se jih s pomočjo bonov spodbudi h kupovanju knjig. Uporaba bi morala biti omejena na slovenske knjige. Ciljne skupine so lahko na primer mladostniki ob dokončanju osnovne oziroma srednje šole/gimnazije, ob dopolnjeni polnoletnosti, vpisu na fakulteto, diplomam itn., torej tista prelomna obdobja, zaradi katerih množično izgubljam bralce in kupce knjig.
- Stabilizacija knjižničnega odkupa;** sredstva za to dejavnost so se začela zniževati, kar bo postopoma vodilo tudi v znižan doseg knjižnic, ki pomenijo osnovni dostop številnih Slovencev do knjig.

Strukturni ukrepi:

- Spodbuda za zaposlovanje mladih kadrov v knjižnem založništvu;** npr. s sofinanciranjem nekega dela njihovega osebnega dohodka skozi neko obdobje.
- Uredniki kot družbeno priznani nosilci knjižne dejavnosti;** urednik je izginjajoč poklic, v marsičem vezan na tržni učinek prodajanih knjig, tudi tistih, ki so javno podprte; z javno podporo ohranjanja tega poklica tam, kjer deluje v okviru založniških standardov, bi se dvignila raven izdanih domačih in prevodnih knjig. (Letos se bo tudi zaradi tega začela podeljevati nagrada Nede Pagon, glej str. 21.)

Slovensko knjižno založništvo je robustno. Ne glede na razmere ga bo določen del preživel, nekaj pa je gotovo: čez deset let nobena od članic že omenjenega ženskega kluba ne bo več delala v knjižnem založništvu.

ESAD BABAČIĆ

BALKONCI

Litera, zbirka Litera,
2022, t. v., 277 str., 26,90 €, JAK

Esad Babačić

Pesnik, kolumnist, esejist in tekstopisec Esad Babačić (1965) je na slovenski glasbeni in kulturni sceni prisoten že od osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je ustanovil odmevno novovalovsko-pank skupino Via ofenziva, v kateri je tudi pel. Njegova prva pesniška zbirka *Kavala* je izšla leta 1986, v zadnjem času je objavil različne pesniške izbore, denimo slovenske pank in športne poezije, »po dvajsetih letih čakanja« pa je zdaj tu njegov prvi roman. Gre za avtofikijsko delo, v katerem se Babačić giblje na meji med avtobiografijo, nostalgичnimi fragmentarnimi zapisi o življenju in bivanju ter že objavljenimi izpovednimi esejistično-kolumnističnimi nastavki, njegov »balkonski« pogled na življenje (spreminjajo se balkoni, pogled pa ostaja enak) pa preveva tista izvirna, Babačiću lastna sentimentalnost. Prvoosebni pripovedovalec, po rodu iz ljubljanskega moščanskega Vodmata (ki bo tu tudi končal), konča na recepciji muzeja sodobne umetnosti, sem pa zdaj vabi vse prijatelje, da ga pridejo obiskat. A to je tudi priložnost, da ga obišejo spomini, vračajo se refleksije na mlada leta, druženja s prijatelji, ustvarjanje glasbene scene, čas hrepenenj, razmišljanj o kulturi in umetnosti, zanosa, pa tudi tragedij, izgube prijateljev (Brane Bitenc) in meglenne depresije. Melanholična elegija! > SAMO RUGELJ

no Via ofenziva, v kateri je tudi pel. Njegova prva pesniška zbirka *Kavala* je izšla leta 1986, v zadnjem času je objavil različne pesniške izbore, denimo slovenske pank in športne poezije, »po dvajsetih letih čakanja« pa je zdaj tu njegov prvi roman. Gre za avtofikijsko delo, v katerem se Babačić giblje na meji med avtobiografijo, nostalgичnimi fragmentarnimi zapisi o življenju in bivanju ter že objavljenimi izpovednimi esejistično-kolumnističnimi nastavki, njegov »balkonski« pogled na življenje (spreminjajo se balkoni, pogled pa ostaja enak) pa preveva tista izvirna, Babačiću lastna sentimentalnost. Prvoosebni pripovedovalec, po rodu iz ljubljanskega moščanskega Vodmata (ki bo tu tudi končal), konča na recepciji muzeja sodobne umetnosti, sem pa zdaj vabi vse prijatelje, da ga pridejo obiskat. A to je tudi priložnost, da ga obišejo spomini, vračajo se refleksije na mlada leta, druženja s prijatelji, ustvarjanje glasbene scene, čas hrepenenj, razmišljanj o kulturi in umetnosti, zanosa, pa tudi tragedij, izgube prijateljev (Brane Bitenc) in meglenne depresije. Melanholična elegija! > SAMO RUGELJ

TONE PERŠAK

ZA GOZDOM

Litera, zbirka Litera,
2022, t. v., 181 str., 23,99 €, JAK

»Spomini se spreminjajo skupaj z nami!« je prepričan avtor, nekdanji minister za kulturo, poslanec, pisatelj, kulturnik, pa tudi nekdanji župan občine Trzin, v kateri se zgodba tudi dogaja (ali se tako le zdi?). »Dela, ki slonijo na avtobiografski osnovi, so pravzaprav spomini, a tudi ti so fikcija, saj se nekega dogodka, ki se nam je zgodil, spominjamo skozi leta na svoj način, ga po svoje opremimo.« *Za gozdom* je dnevnik, razmišljanje vdovca o političnem dogajanju v preteklosti in sedanjosti, s poudarkom na obdobju korone, o svojem življenju in ljubezni. Glavni junak se je več let gnał za zaslužkom, da je lahko svoji družini privoščil lepo hišico in druge ugodnosti višjega srednjega razreda, ki danes izginja, na kar opozori posredno, z opisom ljudi, ki živijo v soseski, ljudi, ki prihajajo in odhajajo. Delal je v tujini in se v tem času oddaljil od svoje žene, s katero pa nikoli nista razmišljala o razhodu. Premislek o njej, predvsem pa tem, kaj pravzaprav je ljubezen, avtor doživlja po njeni nenadni smrti zaradi korone. Šele ko je ni, se zaveda, kaj vse sta dejansko imela skupaj. Spozna tišino. Je ljubezen torej prisotnost? Na to pomislimo, ko v življenje protagonista pride nekdo na štirih tačkah. Peršak navduši z golim realizmom, saj junakova dejanja razlaga, nikoli ne pojasnjuje ali opravičuje, pa naj gre za varanje ali odsoten odnos s hčerko, hkrati pa poda družbeno kritiko skozi opis življenja posameznika in družine iz šestdesetih pa do danes. Kaj je pomembno v življenju? > AJDA VODLAN

SASA KVEDER

TOKRAT BO DRUGAČE

ilustracije: Jan Kveder
Buča, 2023, m. v., 330 str., 27,90 €

»Dokler ne bo sam okusil popolnega dna, ne bo spremembe.« Romanesknri prvenec avtorice je pretresljiva izpoved uspešne ženske, matere sina, ki ima za seboj dolgo in težko odvisniško pot. Danes triintriidesetletni sin zaključuje večletno zaporno kazen na Dobu, in kot sam zapiše v ganljivem zaključku pripovedi, je tokrat resnično motiviran za spremembo tako kot še nikoli in si želi najbolj človeških stvari: dekle, otroke, družino, življenje. Kot najstnik je začel z marihuano, nadaljeval s trdimi drogami, večkrat pristal na cesti, obljubljal spremembe sebi in drugim (tokrat bo drugače), jih prelomil, zopet pristal na cesti, v zaporu ... Ko beremo njuno življenjsko pot, lahko že v njegovem otroštvu vidimo vzorce upiranja sistemu, avtoriteti in predvsem umikanja odgovornosti. Toda, kdo je kriv? Najlažje je pokazati s prstom: kriva je babica, ki ga je razvajala, kriv je odsoten oče ... Vprašanje krivde, ki si ga avtorica (kot mama) za življenja (ne)posredno večkrat zastavi, razreši Jon sam: »Mami, to je moje življenje.« In tako jo »odreši soodgovornosti. Ji da dovoljenje, pravico, da izstopi iz neznosne igre manipuliranja, sočutja, laži, ljubezni, obljub, izdaje zaupanja, nemoči.« Težka zgodba, napisana na berljiv način, po eni strani prikaže intimno usodo človeka posameznika in njegov uničujoč vpliv na družino, bližnje, hkrati pa gre za širšo družbeno tematiko, ki jo v spremni besedi naslovi tudi dr. Zoran Milivojević. Jasno je, da naš družbeni sistem ne deluje: Jonu socialne in zdravstvene ustanove na dolgi rok ne pomagajo, materi pa je najlažje, ko je sin na varnem – v zaporu. Branje je izhodišče za širši družbeni razmislek, kaj delamo kot družba: ali zares pomagamo posamezniku v stiski? Mu zares želimo pomagati ali iščemo lastno moralno uteho v tem, da opravimo dolžnosti, ki nam jih nalagajo zakoni, sicer pa ga prepustimo samemu sebi, njegovi volji po preživetju, njegovemu iskanku motivacije, da se upre drogam? > AJDA VODLAN

IGOR KARLOVŠEK

ŠE SEM ŽIVA

Miš, 2023, t. v., 382 str., 37,95 €, JAK

Odvetnik Igor Karlovšek, uveljavljen pisatelj, med bralce prihaja z novim romanom. Zgodba se vrti okrog družine Markovič, njihovega podjetja in ljudi v njihovem krogu znanstev. Po nenadni smrti moža ostane Jana Markovič sama s sinom Nejcem ter njegovo družino in na njih se zgrnejo eksistenčne težave. Od prej lagodnega življenja ne ostane nič in vsak se rešuje, kot ve in zna. Jana tako ugotavlja, da je mož živel skrivno življenje, s sinom Nejcem pa sta se odtujila že pred leti, ko je kot mlada mama prebolevala zahrbtno bolezen. Zave se tudi, da je v svojih petdesetih letih ostala brez sredstev za preživljanje in da na pomoč svojega sina ne more računati, hkrati pa vidi, kako so njej in sinu s pravnimi triki in spletkami ukradli podjetje ter jo spravili ob hišo, kjer je živela z družino. Vendar je Jana po naravi borka in se ne preda zlahka. Pri tem jo podpirajo prijateljice in nekdanji sošolec iz paralelke sodnik Ivo, ki ima tudi sam svoje težave. Roman je pripoved o povezanosti med ljudmi, o vezeh, ki jih tkemo skozi življenje, o pomembnih odločitvah, zamolčanih stvareh, o razkranjanju družbe, a hkrati tudi o upanju, da ni vse izgubljeno, o volji do življenja in zavedanju, da dokler smo živi, obstaja možnost, da popravimo vsaj odnose s svojimi bližnjimi, da spoznamo, kaj v življenju zares šteje. Srhljivo realna pripoved odpira veliko aktualnih vprašanj, pomembnih tako za posameznika kot družbo. > SABINA BURKELJCA

VANJA KRAJNC

EVO ME, TU SEM

Mladinska knjiga,
2023, t. v., 195 str., 27,99 €, JAK

Zaprte javnega življenja med pandemijo je k pisanju spodbudilo tudi nove glasove, med njimi Vanjo Krajnc (1977), ki se je s svojim romanesknim prvencem *Evo me, tu sem* uvrstila tudi med nominirane na natečaju modra ptica za leto 2022. Gre za ljubezensko dramo; ta se vrti okoli dolgoletnega zakonskega para Duše in Martina, ki imata vikend v Brdih in že dolgo časa dogovorjen seks ob ponedeljkih, njuno življenje pa teče po ustaljeni rutini, dokler spomladi leta 2020 ne pride do zareze v obliki pandemičnega zaprtja družbe. Nova realnost ovede Dušo, sicer raziskovalko trikotne glagolice, da začne ugotavljati, v kakšnem razmerju in s kakšnim moškim sploh živi, klic dolgoletne prijateljice Darje, ki ji pove, da je pred časom umrla Dušina nekdanja simpatija, pa jo spravi v pogon: odloči se, da je napočil čas, ko bo iz svojega življenja še kaj naredila. Pokroviteljski in precej starejši mož le težko razume to nenadno spremembo pri svoji ženi, a zdaj, ko se je ta premaknila naprej, začela iskati stike z nekdanjimi prijatelji, hoditi na proteste in večplastno razmišljati o svoji preteklosti, ni več poti nazaj. Sodoben roman o dobrobiti, ki jo lahko prinese nenadoma spremenjeno življenje. > SAMO RUGELJ

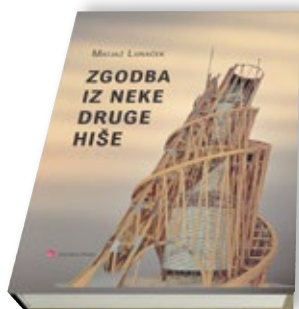

... nominiranka
modre ptice ...

MATJAŽ LUNAČEK

ZGODBA IZ NEKE DRUGE HIŠE

Pivec, 2022, t. v., 199 str., 24,90 €, JAK

Matjaž Lunacek

»Martin je bil obdarjen z vsemi zemeljskimi darovi. Bil je mlad, lep, pameten, iznajdljiv, sočuten, sposoben skrbeti zase in za druge, a vseeno mu je življenje prezgodaj ušlo iz rok. Resda je v svojem kratkem bivanju na tem svetu doživel skoraj vse, a

vendar ni užil niti velike ljubezni z žensko niti ni dočkal spokojne starosti, ki človeka osvobodi malovrednih poželenj, od katerih še spomin ne ostane.« Lunacek je psihiater, psihoanalitik, zdravnik in tudi literarni teoretik, kar v tem delu pride do izraza, saj nas čaka krasen uvid v človeka in njegovo nepredvidljivo naravo: »Manj trpiš, če bolečino prizadeješ, kot če jo pasivno sprejemaš,« in »Vse navdušenje hitro skopni v nedomiselno rutino.« Navdušenec Rimbauda nas popelje v kmečko in aristokratsko intelektualno življenje preteklosti ter kot protagonist postavi intelektualno naprednega Martina: »Plemenitost je stanje duha, ne materialnih dobrin in družinskih kvazizaslug,« njegova posinovljena hlapca, nepričakovane družabnika Stjepana in njegovo sestro ter vaško dekle, ki spozna moč vedenja – življenje je več kot biti le mama in žena. Roman je pripoved o zapletenem življenju – četudi si intelektualno (nad)sposoben, pa včasih zanemariš ravno najbolj človeške lastnosti sočloveka, kar zna biti nevarno. Kljub pretresljivosti pa je to topla zgodba o očetovstvu, prijateljstvu, ljubezni, pa tudi ljubezni do znanja, ki nas z uporabo lepega, na trenutke arhaičnega jezika, popelje v življenje omenjenih oseb. > AJDA VODLAN

SJÓN

CoDex 1962: Tvoje oči so me videle

roman, prevedel Andrej Pleterški
trda vezava, 252 strani
cena: 24,90 €

Sjón je popularen in prevajan islandski pisatelj, pesnik, glasbenik in scenarist, ki redno sodeluje s pevko Björk. Za glasbo in vodilno pesem v filmu *Plesalka v temi*, režiserja Larsa von Triera, je bil nominiran za glasbenega oskarja in nagrado zlati globus. Prvi del Sjónove trilogije CoDex 1962 je zgodba o stvarjenju, o sodnem dnevu in bizarnih skušnjavah nadangela Gabrijela; je poezija in dramolet, zbirka pravljič in sanj.

SVETLANA ALEKSIJEVIČ ZADNJE PRIČE

pričevanja, prevedel Jani Rebec
trda vezava, 368 strani
cena: 29,90 eur

Zadnje priče, pripovedi Svetlane Aleksijevič, Nobelove nagrajenske za književnost v letu 2015, so drugi del dokumentarno-umetniškega cikla »Glasovi utopije«, v katerega se poleg knjige *Vojna nima ženskega obraza* uvršča tudi *Černobilska molitev*.

VINKO MÖDERNDORFER SAMOTA

pesniška zbirka
trda vezava, 136 strani
cena: 24,90 eur

Samota je pesniška zbirka o smislu bivanja, ljubezni, smrti ... Kljub eksistencialnim temam pa jo preveva svetloba in upanje, ki žarči iz vsake pesmi, kajti pesnik verjame v besedo, v moč poezije in v pripovedovanje zgodb. V tem vidi smisel svojega kot tudi slehernega življenja.

GOGA

Naročila: www.goga.si ali 07 393 08 11

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Sofinancira
Evropska unija

Ob izidu novega romana *Veter z vzhoda* Toneta Partljiča, ki ga je postavil v začetek tridesetih let prejšnjega stoletja, med vzpon Triglava in smrt generala Maistra, smo s šegavim in v svojih odgovorih izvirnim avtorjem opravili kratek pogovor.

»Povsod po Sloveniji so velike zgodbe in osebe!«

Avtorjeva samopredstavitvev:

»Rojen sem v znamenju leva leta 1940 v Mariboru. Ata in mama sta se spoznala kot otroka brez staršev v Hočah pri kmetu Frangežu. Tja me je mama prinesla iz mariborske porodnišnice. Še isto leto smo se preselili v Pesnico, ko je ata dobil službo na železnici, s čimer se je družina socialno dvignila. Štiri leta sem hodil v šolo v Pesnici, pa še enajst let v Mariboru, čeprav sem celo življenje sanjal o ljubljanskih faksih. Pri hiši sva z mamo največ brala. Potem sem bil sedem let učitelj na Štajerskem. Poročil sem se – danes je

treba poudariti s kom – z žensko. Rodila se nama je hči Mojca, ki je igralka, trenutno največ igra v Kopru. Imava še vnukinjo Urško Taufer, ki pa je igralka v Novi Gorici. Kot dijak in učitelj sem začel pisati. Leta 1971 sem bil na svojo radost povabljen v mariborski SNG za dramaturga. Leta 1987 sem postal umetniški vodja MGL v Ljubljani in potem 1991 ljubljanske Drame. V naši novi državi sem bil štirikrat izvoljen za poslanca državnega zbora (1990 do 2004). Leta 2004 sem se upokojil, se vrnil k ženi v Maribor in sem eden izmed številnih slovenskih upokojencev. Vsi mi pravijo, »kako fajn zgledate in kako ste še živahni«. Žena si pa svoje misli.«

TONE PARTLJIČ

VETER Z VZHODA

Beletrina, zbirka Beletrina,
2023, t. v., 365 str., 27 €, JAK

Tone Partljič

Foto: Borut Krajnc

Bukla: Tistim, ki že dolgo spremljamo vaše življenje in delo, se zdi, da je imelo v tem času tri glavna težišča: dramatiko, politiko in prozo. Zdi pa se tudi, da vam knjižno ustvarjanje najbolj ugaja, nekoč ste namreč izjavili, da vaša duša in srce »nista za mikrofonom, ampak za pisalnim strojem«. Se motim?

Partljič: Čeprav se večini res »zdi«, da je točen »moj triptih« dramati-

ka, politika, proza, sam menim, da politika ne sodi v to vrsto; to je bila moja služba in poslanec le poklic, kot pred tem učitelj ali dramaturg. Imam se za pisatelja, ki je moral opravljati tri poklice. Kot ste točno omenili, tam v parlamentu ni bilo mojega srca in duše. Tisto je bilo branje gradiv, glasovanja, politična paktiranja in šolanje iz poglavja, kaj vse se skriva za delovanjem »za narodov blagor«. Sicer so bili to časi osamosvajanja in »ustanavljanja« države in pisatelji smo mislili, da moramo biti zraven. A »pravim« politikom smo pri tem zvečine napoti, hitro se nas znebijo in si oddahnejo šele, ko nas ni, jaz pa sem si še hitreje oddahnil. No, zaradi tiste dvanajstletne delovne dobe imam malo višjo penzijo, kot jo boste verjetno imeli vi.

Bukla: V zadnjem obdobju pri vas knjige nastajajo ena za drugo. Od kod tak ustvarjalni zanos?

Partljič: Da, v zadnjih osmih letih sem samo pri Beletrini objavil tri obsežne romane in dve knjigi novel. Prvi je tudi »kronika« o mestu in mostu iz let 1913 do 1941 z naslovom *Sebastijan in most*. Povrhu še dve knjigi pri Literi in lani zbirka novel pri založbi Pivec. Sami »nedonošenčki« iz časov, ko sem bil prezaposlen kot umetniški vodja gledališč ali poslanec. S seboj sem jih vozil iz Maribora v Ljubljano in po celi Sloveniji, sedaj v penziji pa sem našel malo miru in koticček v svojem stanovanju v Mariboru, da sem kot breja muca našel mir in gnezdo, kjer sem z muko, a vendar nemoteno,

»izlegel«. Prijatelj Mitja Čander, šef Beletrine, in Tina Vrščaj pa sta me spodbujala, naj pritiskam ... Zlasti Mitja me spodbuja, kot da je on moj ata, jaz pa sinek, ki uboga ...

Bukla: Ti vaši romani se berejo kot fragmenti vaše avtobiografije; je to načrtno literarno popisovanje vašega življenja?

Partljič: Drugače ne znam. Le da ni tako zelo načrtno, se »naredi« samo od sebe.

Bukla: Z *Vetrom z vzhoda* pa ste segli v čas pred svojim rojstvom ...

Partljič: No, saj so tudi Andrič, Crnjanski, Shakespeare, Tavčar, Finžgar ... ali sam oče besednih umetnikov Homer pisali o časih pred rojstvom. V primerjavi s »starostjo« človeštva je »moj« čas le rahel in kratek blisk, zato je razumljivo, da me ne zanima samo, kaj je danes, zelo me mika vedeti tudi za »včeraj«. Vsaj nekaj poskušam izvedeti o tem ... Potem pa se to kar samo znajde pod nogami in med črkami ...

Bukla: Roman je umeščen v občutljivo obdobje med začetkom Hitlerjevega vzpona od leta 1933 naprej do smrti generala Maistra leta 1934. Kje ste dobili osnovo zanj?

Partljič: Ata in mama sta odrasla v tistih časih, torej tridesetih. Kar naprej sta govorila o svojih mladih letih v tridesetih, o svojih in drugih usodah. Takoj po drugi vojni sem še srečeval Maistrove borce in invalide iz prve vojne, ljudi, ki so imeli veliko povedati o ubitem kralju Aleksandru. Ali ni pesnik rekkel, da je čas pretekli doma tudi v času sedanjem?

A šele ko sem oddal roman, sem pomislil na Hienogovega *Čudežnega Feliksa*, ki opisuje isti čas skozi otroške oči, ko so poslušali grmenje na germanškem severu in drugod, Drago Jančar pa je sploh videl *Severni sij* ... To so bili časi, ko je ljudi spet postajalo strah ... In po prvi vojni je zorela nadaljnja nevarna zgodovina dvajsetega stoletja ...

Bukla: Kako je nastajal *Veter z vzhoda*?

Partljič: Mislim, da sem bil kako leto že »noseč«, preden sem sedel k računalniku. Že leta 1996 sem napisal komedijo *Maister in Marjeta ali spomini občinske tajnice* o tem, kako so na občini v Mariboru skrivali Maistrov doprnski kip pred najvišjimi komunističnimi voditelji iz Ljubljane, leta 2006 pa sem objavil knjigo otroških črtic *General* pa še monodramo za igralca Bojana Maroševiča z naslovom *Maister* ... Tako je general ves čas »bival« v meni, in zdelo se mi je, da si njegov legendarni pogreb 1934 v Mariboru, zlasti pa lik Marije Maister, o kateri se je govorilo le kot o »Maistrovi vdovi«, kot da ni sama po sebi »svoje« človek s svojo usodo, še zaslužita mojo pisateljsko pozornost. Kot da sem jima še kaj dolžan ... Nosil sem ju kot literaren »dogodek« v sebi, v tej prozi pa sem našel končno posodo tudi za to. Tudi režiser Jože Babič, v *Vetru z vzhoda* upodobljen kot primorski deček Pepi, in drugi mariborski Primorci, ki so morali zapustiti svoj Kras, Brda, Istro in pribežati v Maribor, so hoteli iz moje glave ven. Babič je bil moj starejši prijatelj in je ob gostovanjih v našem gledališču rad govoril in mi kazal, kje je divjal z biciklom

po mestu, trosil protestne letake, preživljal zapor, si izposojal knjige ... In tako tudi profesorica slovenščine, Kosovelova sestra Anica, pa Bratko Kreft, Bogo Teply, »moj« Talpa, profesor Jerovšek Zevs itd. In seveda povsem izmišljene osebe, kot so Nemka Greta, njen brat Hugo pa kmečki moški iz Slovenskih goric Lojz in njegov sin Jožek, večina dijakov itd. Mariboru so med vojnama dali velik pečat prav dijaki in legendarni »Kinderproces« proti njim je bil mestna sramota ... Iz člankov in glave so na primer ruski emigranti itd. Za polovico literarnih »junakov« so bile pobuda resnične osebe, za drugo polovico pa le fikcija ... Ker imam osemdeset let in več, se mi je zdelo, da jih ne bom mogel vzeti s seboj »živih« v žaro, če jih ne odložim v kaki svoji prozi.

Bukla: Koliko časa ste ga pisali; ste zadovoljni z njim?

Partljič: Gradivo sem si zapisoval že jeseni 2021, pisal pa sem lani (2022), največ v vročem juliju in avgustu, ko so bili preštevilni znanci in vsakodnevni obiskovalci in telefonisti na dopustu. Pisal sem ga z muko in dvomi, kar naprej sem prebiral vse od začetka in popravljaj in samo urednica na Beletrini Tina Vrščaj ve, koliko krat sem ji poslal »zadnjo« verzijo. Ko žena skuha bograč, ne ve, ali je lahko zadovoljna. Kar naprej mene sprašuje, ali je »dobro«. Isto je z menoj. Ne vem, ali sem lahko zadovoljen. Pač, zadovoljen sem, da sem »reč« donosil in odložil.

Bukla: Kako pa ste naslanjali fikcijo na resničnost?

Partljič: Jaz temu pravim literarna resnica. Vi pač dobro veste, da Francka iz romana *Na klancu* ni ravno prava in povsem resnična Cankarjeva mama, da Napoleon na konju na pohodu v Rusijo ni isti kot v *Vojni in miru*, da Linhart v *Krajskih komediantih* ni resnični Linhart iz Radovljice ... So bile realne osebe in so literarni junaki ...

Bukla: Nekaj svojih knjig ste posvetili slavnim mariborskim someščanom, *Veter z vzhoda* ima v osrčju generala Maistra. Se vam zdi, da so pomembni Štajerci in Mariborčani premalo zastopani v slovenski literaturi?

Partljič: Povsod po Sloveniji so velike zgodbe in osebe, ne le v Ljubljani med Miklošičevo in Prešernovo ali Trnovim in Rožnikom. V ranc jih je srečal in videl pod Uršljo goro, Miško Kranjec ob Muri, Kosmač ob Idrijci ... Jaz jih srečujem ob rekah Pesnica in Drava. Upravičeno. Izgubili smo Celovec, Gorico, Trst, odbranili Maribor. Je že moralo biti nekaj dedcev med tistimi prostovoljci, ali ne? Imeli smo Slomška, Maistra, Kocbeka, Pohorski bataljon in pohorske kmete kot Alfonza Šarha s sinovi; prva žrtev JLA ob osamosvojitvi je bila v Mariboru, v Pekrah se je pa bliskalo ... Prvi so Mariborčani rekli županu: »Gotof si.« Ne, res se vse ne zgodi med Miklošičevo in Prešernovo v Ljubljani ... Razen večine krajskih zdrah.

Bukla: Verjamem, da že nastaja vaša nova knjiga ...

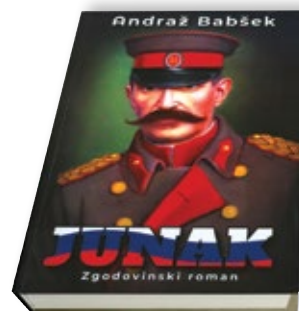
Partljič: O prvih tednih po oploditvi se ne govorijo. Novorojenček še ne brca.

ANDRAŽ BABŠEK

JUNAK; Zgodovinski roman

Kulturni center Maribor, 2022, m. v., 260 str., 24 €

Prvenec petnajstletnega dijaka Andraža Babška je postavljen na štajerski konec Slovenije v čas osvobajanja Maribora, kar je tudi glavna tema romana. Zgodbo o tem v časovnem zaporedju od 30. marca 1918 do 30. septembra 1919 pripovedujejo tri osebe – vsaka doda svoj pogled in doživljanje, da dobimo celosten občutek napetega dogajanja, ki je izjemno pomemben za slovensko zgodovino. Nadvse pohvalno in navdušujoče je, da se je tako zahtevnega zgodovinskega romana s takšno preciznostjo lotil tako mlad človek, ki je zaslužen, da tisto obdobje sedaj doživimo še v literarni obliki. Čtivo je tekoče berljivo in zato dostopno širšemu krogu bralcev od mladinske skupine naprej. Avtorjeva mladost se v besedilu odraža na literarnem delu (malo umanjka bolj poglobljeno definiranje likov), vendar verjamem, da je to šele začetek dolge pisateljske poti. V spremni besedi zgodovinar dr. Marjan Tos zapiše: »V samostojni Sloveniji po letu 1991 ne gre za novo odkritje Maistra, pač pa za popolno zgodovinsko rehabilitacijo in korektno ovrednotenje njegove vloge v prevratnih letih 1918/1919.« Slednje pa je navsezadnje tudi ta roman, saj avtor pove, da so ga prevzeli Maistrova odločnost, briljantnost in domoljubje, in verjame, da je treba vest o njegovih dejanjih širiti naprej. To uspešno naredi in skozi knjigo začitimo pripadnost slovenskemu narodu in domoljubje, tisto najbolj pozitivno ljubezen do lastnega naroda, za katero si tako radi očitamo, da je imamo premalo. Sedaj nas je mlad človek spomnil, kako jo obuditi in negovati. > AJDA VODLAN

NATAŠA ŠTANDEKER

DRUGA BARVA LUNE

Kulturni center Maribor, 2022, m. v., 284 str., 24 €

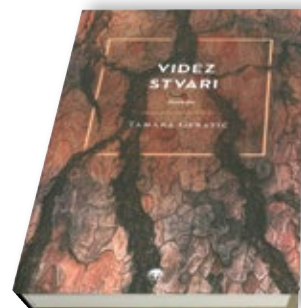
Mlada medicinska sestra najde svojo prvo službo za zidovi starega podeželskega gradu, v katerem prebivajo osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju. Že zelo hitro trči ob neprodušen zid zastarelih načel in neživljenjskih pravil, ki pa ga začne s svojo nežnostjo, empatijo, a tudi profesionalnostjo počasi rušiti. Ob tem naleti na številne ovire, ki jo začnejo vedno bolj žreti. A kot da to še ni dovolj, se ji istočasno sesuje še iluzija o srečnem življenju z bodočim zdravnikom. Potem pa usoda naredi svoje, v zavod po čudnem spletu neverjetnih okoliščin pripeljejo čednega tujca, ki zaradi popolne izgube spomina ne pozna ne svojega imena ne svoje zgodovine ... Odličen romaneskni prvenec, zasnovan na preštevilnih osebnih izkušnjah pisateljice, sicer diplomirane medicinske sestre in doktorice socialne gerontologije, večče vijuga med dvema vzporednima, sprva povsem ločenima osebnima zgodbama glavnih protagonistov, ki pa se neke na sredi spojita v eno in bralcu tako odstreta še več vpogleda v njun (notranji) svet. Branje, ki na trenutke šokira in obenem kritično odstira mnoge tabuje s področja duševnega zdravlja in ljudi »z obrobja družbe!« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

TAMARA GERATIČ

VIDEZ STVARI

Primus, zbirka Avtorji, 2023, m. v., 190 € 24 €

Prvoosebna izpoved Tamare Geratič je roman oziroma dolgo pismo, ki ga glavna akterka piše, da se reši svojega toksičnega otroštva in spominov, ki so globoko zapisani v njen čustveni zemljevid. Pisateljica zelo dobro orisuje svojo osebno zgodovino, zdaj že s potrebne distance (ki ji jo omogoča tudi pisanje) izpoveduje svoje globine in vezi s primarno družino. Kaj je pod videzom stvari? Kaj se skriva pod lepo zunanostjo, na videz uspešne in bogate družine, ki ji nič ne manjka? Znotraj nje tli dušeče in zlorablajoče vzdušje, ki vsakega od članov po svoje izmaliči. Oče alkoholik, mama, ki zanika vse hudo in vztraja v mrtvem zakonu, in senzibilna hči, ki ji po vsem prestanem uspe ugledati luč v daljavi, živijo v popolnoma odtujenih medsebojnih vezeh – če odštejemo materialne dobrine, ki jim omogočajo življenje na visoki nogi. Pisateljica sporoča, da je vse drugo bolj pomembno kot »videz stvari« – najprej to, kako se medsebojno povezujemo v globinah. Glavna junakinja je zelo dolgo iskala mir s seboj in drugimi ljudmi, s partnerjem, a ni odnehala – kopanje po sebi jo je naposled pripeljalo v bližino in razrešitev hudega. Vredno je bilo. Pretresljiva osebna izpoved, napisana tekoče, občuteno, bo bralce držala v napetosti do katarzičnega konca. In ponudila prepotrebno upanje. > SABINA BURKELJCA

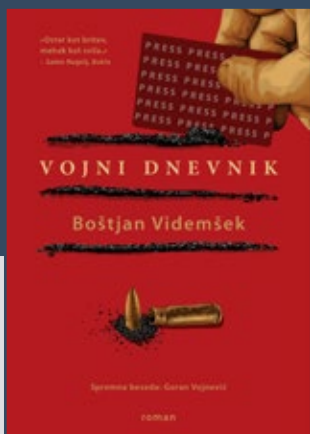
Boštjan Videmšek (1975) se je od leta 2011, ko je izšla njegova prva knjiga, preizkusil na različnih področjih, od protivojnih žurnalističnih knjig, prek izpovedne tekaške literature, do ekoloških knjig, kot sta bili *Plan B* in *Zadnji dve*, pri kateri je bil (so)avtor. Zdaj se je podal še na leposlovno pot ter s prvim avtofikijskim romanom *Vojni dnevnik* stopil na vsebinsko področje, ki ga najbolj pozna – vojna v vsej svoji presenetljivosti in nepredvidljivosti, ki jo prinese običajnim ljudem. Ob tej priložnosti smo z njim opravili kratek pogovor o tem, kako se je po četrto stoletja pisanja lotil literature in kakšen izziv to prinese.

»Vojna je enako univerzalna kot ljubezen!«

BOŠTJAN VIDEMŠEK

VOJNI DNEVNIK

UMco, 2023, m. v., 239 str., 24,90 €, JAK

Bukla: Zakaj si napisal roman *Vojni dnevnik*?

Videmšek: *Vojni dnevnik* sem napisal iz preprostega razloga: novinarstvo se konča, ko novinar postane zgodba. Z novinarskimi sredstvi v času digitalne distopije ni več mogoče dostopati do ostankov mehkega tkiva družbe. Lahko le prepričuješ prepričane. Zato sem se odločil za korak k (avto)fikciji. Ta omogoča veliko več maneverskega prostora, hkrati pa sem v dnevniški obliki lahko ohranil edini jezik, ki ga obvladam: ta je hkrati tudi moj notranji jezik. Obenem pa se mi zdi kot nekemu, ki je v zadnjega četrto stoletja izkusil glavino vojne našega časa, pomembno zakričati v imenu tistih, ki so jih vojne iztrgale iz življenja in jim ukradle prihodnost. Kajti le oni lahko resnično govorijo o vojni.

Bukla: Kaj je torej namen romana? Prepričati neprepričane?

Videmšek: Namen je bil napisati knjigo, ki bi jo brali tudi tisti, ki ne berejo mojih časopisnih člankov, in z njo pričarati čim bolj avtentično – da, resnično – vzdušje in občutje vojne. Boja za preživetje, bitke za teoretične vrednote.

Bukla: Zakaj se ti je dnevniška forma zdela najprimernejša?

Videmšek: Ker mi je omogočila most med leposlovjem in žurnalizmom. Ter brezkompromisno neposrednost.

Bukla: Omenil si avtofikcijo. Tisti, ki te poznajo z novinarskega terena, bodo v romanu prepoznali kar nekaj tvojih osebnih značilnosti. Kako si se avtorsko odločal pri hoji med resnico in dejstvi ter fikcijo? Kje je bila ta meja?

Videmšek: Glavni junak Val, pisatelj in zgodovinar, mi je le delno podoben. Pri ključnih osebnostnih potezah naju ločujeta pasiv in aktiv. Val je pasiv(en). Veliko bližje mi je lik Sergia, vojnega fotografa, po katerem sem želel čim natančneje predstaviti poklic vojnega poročevalca, vključujoč z varnostnim in geostrateškim kontekstom. Odločal sem se sproti, v toku. Kar sem si začrtal vnaprej in se tega striktno držal, je, da se je vse, kar se zgodi v knjigi, že zgodilo. Meni. Mojim. Drugim. Na tak ali drugačen način. Meja so bili liki: ti so absolutno fiktivni. A podobnosti z resničnimi ljudmi seveda – kot niso nikoli – niso naključne.

Bukla: Pišeš že dolgo časa, vendar je pisanje romana nekaj novega. Kje si imel največ težav, izzivov? Kako si se odločil za uporabo besednega registra in pripovednega sloga?

Videmšek: Uh, karkoli sem do zdaj napisal, in ni šlo za stvarno pisanje, si ni zasluži niti najbolj odurne deponije. Moja domišljija je uboga: preveč sem videl in doživel, da bi to lahko presegel z izmišljijami. Ko sem pisal dramska teksta o Roku Petroviču (*Velika modrina*) in Emilu Zatopku (*Lau(f) Story*), sem se držal dejstev. In resničnih ljudi. Zato sem se tokrat dejansko fikcijsko (samo)razdevičil. A previdno, oportunistično: tudi zato verjetno dnevniška oblika. Ker sem lahko vsaj delno ohranil novinarski jezik. In iskreno – med

Boštjan Videmšek

Foto: Borut Krajnc

pisanjem sem, v celoti povrnjen v analogni svet, neznansko užival. Osvobajajoče. Že zato se je bilo vredno vreči v to.

Bukla: Roman si postavil na neidentificirano območje skoraj brez geografskih oznak. Zakaj?

Videmšek: Ključno vprašanje, kar se mene tiče. Zato, da ne bi v razklani družbi, polni mnenj, osnovanih na praznem nič, na algoritmičnih in histeriji, vnaprej polariziral, odbijal. Ker je vojna – kot pravi Karmen W. Švegl – univerzalna, kot ljubezen. Ker sem želel napisati malo protivojno knjigo, za katero – upam, da to ni preveč ošabno – upam, da lahko živi izven fiksnege časa in geografije.

Bukla: Poznamo te kot obsesivnega bralca določenih avtorjev, od Philipa Rotha do Paula Austerja, v zadnjem času tudi Richarda Powersa. Je branje teh literarnih mojstrov na tvoje ustvarjanje vplivalo zaviralno ali pospeševalno? V katerem smislu?

Videmšek: Spisek obsesivnega branja je zelo dolg. Avtorje, ki me navdušijo, preberem v celotnem opusu. Prav Richard Powers, moja totalna, ne le trenutna fiksacija, je spremljal razmišljanje o *Vojnem dnevniku* in tudi pisanje. Seveda – ko ga berem, se počutim kot popoln bedak. Nepismen inferiornič. Ker je on sam napisal že vse o vsem. In to kako! A to je podobno kot v športu. Zakaj ne bi še naprej igral nogometa, če nisem Lionel Messi, smučal, če nisem Marco Odermatt, in tekkel po gorah, če nisem Kilian Jornet? Pisanje ni tekmovanje. Le povedati je treba zgodbo.

Bukla: Lahko kaj poveš o morebitnem novem knjižnem projektu?

Videmšek: Ne. Razen tega, da poleti v Združenih državah (Rowman & Littlefield) izide prevod knjige *Zadnji dve* (*The Last Two*) o reševanju severnih belih nosorogov, ki sva jo napisala z ženo Majo in je pri nas izšla lani. Imam nekaj idej. A prihajam v leta, ko bo manj več. Velikih profesionalnih ambicij nimam več. Novinarsko sem se, predvsem zaradi tujih objav, popolnoma samoudejanjil. Literarno pa pričakovanj nimam. Šel sem na izlet. Ki se morda razvije v daljše potovanje. Da, potovanje. Čas, prostor, tišina.

ANDREJA ŠTEPEC

JESENOŽKI

(jst sm tok utrujena)

LUD Šerpa, zbirka LUD Šerpa,
2022, m. v., 109 str., 20 €

... / *moj zlom*
presega tvojega / ...

Po prvencu *Edit Paf*, ki je bil izbran za kritično obravnavo na Festivalu Pranger, se pesnica, prevajalka, profesorica pedagogike in andragogike Andreja Štepec predstavlja z novo pesniško zbirko, umeščeno v rodni kraj Jesenice, v imaginarni prostor sobivanja otroštva in mladosti s sedanjim trenutkom, ki je prežet z doživljanjem fragmentarnosti sveta, popačene strukture bivanja in osamo. Izrazi se v vztrajnem zanikanju druge, boljše možnosti bivanja in celo obstoja. Jese-nožki lepijo kot nož ostre pesniške okruške, zaznamovane z Jesenicami / *lahko vzameš punco iz Jesenic / ne pa Jesenic iz punce* / v močne zvočne in vizualne podobe. Plast za plastjo nizajo vsakdanje dogodke, banalnosti, seksualnost, notranji nagovor drugemu in lastno soočenje s tišino, dokler se iz brazd in razpok izmed plasti ubesedenega ne prično luščiti temne sence. Iz njih izstopijo tesnoba, dvomi, obžalovanje, slutnja destrukcije in neizogibnega konca / *moj zlom presega tvojega*. Verzi priženejo do roba vprašanje smisla odnosa in smisla iskanja. Besede zastajajo, otrpnejo v zamolku in zarezi, se izgubljajo, izginjajo v nič, nato pa spet zadržajo v odsekanem, mehničnem ritmu, podobnemu ropotanju vlakov, ki vozijo mimo Jesenic, ne da bi se ustavili, za seboj pa puščajo zgolj izvotljene odmeve. Pesniški opus Andreje Štepec je bil do sedaj objavljen v revijah I.D.I.O.T., Sex Zin in Lud Literatura. > MAJA ČREPINŠEK

JURE VUGA

SAMBUCUS NIGRAMladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2023, t. v., 109 str., 27,99 €, JAK

Jure Vuga (1983) je bleščeča zvezda na žametnem nebu poezije, že odkar je leta 2009 pri Beletrini izšel njegov pesniški prvenec *Pod kamni plešem* in nato leta 2015 pri Mladinski knjigi pesniška zbirka *Modri plamen*. Medtem je objavljala pesmi tudi v literarnih revijah Primorska srečanja, Literatura, Lirikon in Airbeletrina, marsikom pa je znan tudi kot avtor esejev in znanstvenih člankov na področju umetnostne zgodovine in sociologije kulture. Naslov *Sambucus nigra* (Črni bezeg) lahko razumemo kot mnogopomenski ključ zbirke, kot namig na čarovno rastlino, ki odpira onkraj, kot most med tostranstvom in onstranstvom, kot starodavni sedež ženskega materinskega principa zaščite, kot blagodejno zdravilno rastlino. Zbirka pod tem dežnikom združuje prefinjeno estetsko izkušnjo z močnimi pesniškimi podobami, ki eruditsko odzvanjajo v nešteti odmevih svetovne vizualne in besedne umetnosti. Verzi zbirke so položeni pred noge ljubezni, prežarjeni z osebno izkušnjo »ljubezni stoletja«, srečanju s svojo Sofijo in Samoedino: *Najžlahtnejši in najmikavnejši / ljubezenski organ / je um. In tvoj cveti / in dehti in me omamlja, / da sem ves pijan in šutast*. Častilec ljubezni svoje žlahtne verze ustvarja po principu solve et coagula. V alkimističnem postopku razgrajuje tisočletja kulture, filozofije, misterijev, poezije in mitologije, prepozna v njih daoistični princip povesod dejavnega, nato jih sestavlja v zlato eliksir poezije, ki vabi v nove pokrajine. > MAJA ČREPINŠEK

SEJEM NA ZRAKU

Podarimo si knjige ob svetovnem dnevu knjige!

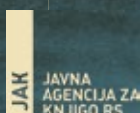
**NAJPRIJETNEJŠI KNJIŽNI SEJEM
V SREDIŠČU LJUBLJANE!**

LJUBLJANA,
park Zvezda
SOB, 22. april
(10.00–22.00)

- 50 založb
- sejemski oder
- podpisovanje knjig
- nakupovanje v noč

Ni samoumevno, da imamo
**22.
april
2023**
dobre knjige.

Organizacija in podpora:

Mestna občina
Ljubljana

**LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...**

mestoliterature.si

Knjižna pokrajina verjetno za nikogar ni tako prostrana kot za knjižnega distributerja. Samo Vadnov (1954), ustanovitelj založbe in knjigarne Buča, že 25 let deluje kot naš najstarejši distributer in je nekoč sam prevozil tudi do 6000 kilometrov na mesec, da so lahko knjige prišle v prave roke.

**LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...**

SAMO VADNOV: ČE BI VEČ SODELOVALI, BI TUDI VEČ PRODALI

»Distribucija je v prvi vrsti servis,« pravi Samo, ko razlaga, kako je leta 1998 ustanovil svoje podjetje, da bi izboljšal dostopnost knjig. Še kot študent se je čudil, kako je mogoče, toliko zanimivih knjig ni ne v knjigarnah ne v knjižnicah, pa bi gotovo koristile še komu drugemu kot avtorjem, ki so z njimi nabirali točke. Danes zastopa 30 založb in kar nekaj samozaložnikov, v skupnem seštevku pa je sodeloval že s 500 založbami.

»Za dobro knjigo se je treba zavzeti,« poudari Samo z optimističnim žarom, ki ne izvira samo iz njegovega nalezljivega zaupanja v knjigo, temveč tudi poštenosti in delavnosti. »Vsem založbam, ki jih zastopam,« pravi, »bi rad pokazal, da dobro skrbim za njihove knjige.«

Nekoč, ko se je izdajalo manj kot danes, razlaga, so knjižnice kupile tudi po 60 naslovov naenkrat ali pa do 300 izvodov ene knjige, kar danes pri nekaterih naslovih presega celotno naklado. »Nekvalitetne knjige slabijo knjižni trg,« pravi Samo, ki opazuje, da je odstotek slabih knjig čedalje večji.

Nekatere knjižnice raje kot knjigo, za katero bo najprej pol leta vrsta, nakar ne bo več nikogar zanimala, kupijo knjigo, ki bo vedno znova aktualna, čeprav jo bodo na leto potrebovali samo trije študentje. Žal pa se zgodi tudi, da knjižnica zavrne ponudbo za kvaliteto knjigo, na mizi pa ima kupček pravkar nabavljene šunda. »Bralce je treba vzgajati,«

pravi Samo, »saj bodo sicer postali čedalje manj zahtevni.«

Samo je prepričan, da je v mestu literature prostor za več skupnih projektov. Marsikatero težavo bi odpravili, če bi le bilo več dialoga. Čeprav se zaveda, da ne morejo vsi govoriti istega jezika, verjame, da bi lahko izboljšali komunikacijo med založniki, distributerji in javnostjo. Koristno bi denimo bilo, če bi distributerji že pred izidom neke knjige dobili uporabne informacije, da bi lažje nagovorili knjižnice in novinarje. Lahko bi ga celo vprašali za mnenje, pa bi recimo predlagal, naj na zadnjo platnico vendar napišejo nekaj o konkretni knjigi, ne pa na splošno o zbirki, v kateri je izšla. »Počutim se kot most med umetniki in kapitalisti,« pravi, vedno se trudi razumeti obe plati, vsebinsko in knjigotrško. Včasih si celo reče, da bi gotovo prodal 300 izvodov kakšne knjige več, če bi le imela drugačno naslovnico.

Ob poštenosti, delavnosti in varčnosti je Samera kvaliteta nedvomno tudi sposobnost treznega razmišljanja, vendar pa to ne pomeni, da ne sanjari tudi o drznejših idejah. Kaj ne bi bilo prima, če bi lahko za Bežigradom, kjer ima njegovo podjetje od leta 2003 prostora s sorazmerno velikim skladiščem, uredil drive-in knjigarno? Enajst tisoč naslovov v hipu pripravljenih za prevzem! Uredil bi prodajo poezije v cvetličarnah, vzpostavil mrežo manjših knjigarn, kjer bi lahko sam naročil manjkajoče knjige in jih najkasneje v dveh

Samo Vadnov

Foto: osebni arhiv

dneh brez dodatnih stroškov prevzel. Da bi knjižnicam, knjigarnam in bralcem omogočil večjo dostopnost knjig, je pred že skoraj dvajsetimi leti prvič resno predlagal ustanovitev skupnega distribucijskega centra, a se je vedno našla kakšna ovira.

Tekmovalnost pač ni v interesu knjige, je prepričan Samo. Če bi se več pogovarjali, bi lahko z boljšo medsebojno koordinacijo tudi več prodali. To pa je bržkone cilj, ki je skupen vsem.

Aleš Maver
UKRAJINA
(25 €)

1857

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba

Eneja Kobal
ABSOLUTNO PREVEČ
Dnevniški zapiski dekleta,
ki je premagalo anoreksijo
(22 €)

Susanna Isern, Rocio Bonilla
KAJ PA, ČE ME POGOLTNE KIT?
(25 €)

info@celjska-mohorjeva.si • 03 490 14 20 • 01 244 36 50

www.mohorjeva.org

MANCA KOŠIR

IZ NEBA DO DNA

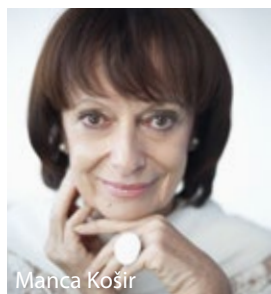
Nove srčnice

Grafični atelje Zenit, 2023, m. v., 183 str., 15 €

»Med Nebom in Zemljo so
nevidne poti. /
Po njih padajo zvezdni
utrinki / in se vzpenjajo
duše umrlih ljudi.«

ponovno smrt, ki jo avtorica spoznava in upesnjuje na njej popolnoma poseben, presenetljiv način. Z minljivostjo ravna kot nihče drug, subtilno in čuteče, ob tem pa se ji zapiše, da »Nebesa in pekel niso posmrtni kraji, [...] nebesa rastejo iz nas.« Pisanje srčnih razume kot zavezo, poslanstvo in nujno, kot najvišjo ljubezen in smisel življenja (in tudi smrti), ob tem pa nudi lepoto in uteho. > VERONIKA ŠOSTER

Manca Košir

Manca Košir se vrača z novimi tolažilnimi in nežnimi srčnicami, ki smo jih leta 2018 brali v zbirki *Iz trebuha in neba*, tokrat pa se je nov sveženj teh srčnih iskric nabral v knjigi *Iz neba do dna*, ki jo v svet tenkočutno pospremi spremni zapis pesnika in pisatelja Dušana Šarotarja. Srčnice v zbirki so razdeljene na štiri sklope, prevladujoča tema pa je

ANTONIO GAMONEDA

KNJIGA HLADU

prevod: Janez Žumer

Družina, 2022, m. v., 120 str., 22 €, JAK

Na prvi pogled se zdi – in tudi pretanjeno izbrana naslovnica knjige samo še poudarja ta občutek – da so pesmi, zbrane v pričujoči pesniški zbirki znanega španskega pesnika, vsestranskega umetnika in kulturnega aktivista, prežete s hladom in temačnostjo. Že res, da lahko bralca nekatere pesnikove besede zazebejo vse do kosti ali pa vanje našenejo strah, celo srh, a v resnici samo izžarevajo pesnikov pogled na svet v nekem trenutku njegove zime življenja. Namreč snovalca teh pesmi sta verjetno močno zaznamovala prerana smrt njegovega očeta in tudi druga svetovna vojna ter celotno povojno dogajanje. Vse to je občutno ohladilo in potemnilo njegovo čustveno pokrajino. Pa vendar je nekaj zagotovo: veličina Gamonedovih pesmi (ne le iz pričujoče zbirke) je v tem, da pesnik z njimi ne izraža samo emocij, ujetih v neke trenutke njegovega življenja, ampak s svojimi stihii lucidno dopušča bralcu, da tudi sam začuti v njih vse tisto, kar resonira z njim v nekem izbranem času. In (tudi) zato ta zbirka v resnici ni hladna; tudi zima v sebi ne skriva le mraza, ampak, nasprotno, tudi svetlobo in upanje, ki lahko stopita še tako ledeno okovje. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MILAN DEKLEVA

KO ME NE BO, BOM SPET PRIŠLA DO VAS

When I am gone,
I will come to you again

ilustracije: Milanka Fabjančič

prevod: Petra Meterc

Pivec, 2023, t. v., 85 str. + CD, 24,90 €

Priznani umetniki Milan Dekleva, Vesna Zornik in Milanka Fabjančič z besedami, glasom in ilustracijami ustvarjajo pesniško-glasbeno-vizualno umetniško delo. Posnetek kantate na priloženi zgoščenki je nastal poleti 2021 v Studiu 26 Radia Slovenije. Poetično besedilo je dvojezično: izvorno slovensko in prevedeno v angleščino. Bralec-poslušalec-gledalec lahko vse kode sporočanja uporabi hkrati ali pa izbere posameznega in se mu prepušča v svojem ritmu. Kantata za osamljen ženski glas, kot so poimenovali to umetniško delo, je svojevrstna izkušnja literarnega recitala s petjem in ilustracijami. Prvoosebno kantato podaja trojanska svečenica Kasandra (Vesna Zornik), v katero se zagleda božanski Apolon in jo obdari s sposobnostjo jasnovidnosti. »Ko me ne bo, bom spet prišla do vas / in stala tu pred vami v luči / in igrala bom, da sem.« Interpretacija kantate je subtilno sodelovanje obeh umetnikov, nadgrajeno z likovno izraznostjo. Omeniti velja tudi oblikovno plat knjige, ki vse skupaj lep oplemeniti. > SABINA BURKELJCA

ARTHUR RIMBAUD

ILUMINACIJE

prevod: Brane Mozetič

MATJAŽ LUNAČEK

RAZSVETLITVE

Škuc, 2022, m. v., 118 str., 20 €, JAK

Arthur Rimbaud (1854–1891) je z *Iluminacijami*, ki so izšle leta 1874, odločno zarezal v tradicijo evropskega pesništva z nekonvencionalnostjo, s prostim verzom, pesmijo v prozi in na novo priostreno rabo simbolov in besed, ki v bralcu izzovejo močne čutne impresije. *Iluminacije* so morda prav zato nikoli do dna usvojeno besedilo. Njihova moč se obnavlja, pri tem pa budi vedno nove, težko ulovljive, prelivajoče spominske vtise, napol sanjske, hipnotične halucinacije, ki na pretanjene prisluškovalce sveta učinkujejo kot priklic premisleka, poglobitve in navdiha. *Razsvetlitve* Matjaža Lunačka, psihiatra, psihoanalitika, literarnega teoretika in ustvarjalca, so drugi pol te izdaje *Iluminacij*, ki jih je iz francoščine prevedel Brane Mozetič. *Razsvetlitve* so svojevrsten esejistični odsev *Iluminacij* in tudi Rimbauda, so širša, odprta, literarno estetizirana, premišljujoča besedila, prignana do meja (so)čutenja, še zlasti ko se dotikajo bivanja na pomembnih točkah med življenjem in smrtjo, nebriznostjo in iskanjem smisla. Brati jih je mogoče tudi kot povabilo na brv med notranjim bralcem in Rimbaudom, na način, ki ga je avtor zastavil že v poetični biografiji *Rimbaud, za vedno*. Branje za sladokusce! > MAJA ČREPINŠEK

SVATAVA ANTOŠOVÁ

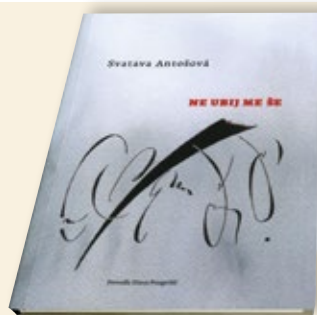
NE UBIJ ME ŠE

prevod: Diana Pungeršič

Škuc, zbirka Lambda,
2022, m. v., 111 str., 19 €, JAK

Ne ubij me še je izbor pesmi iz šestih pesniških zbirk osrednje češke lezbične pesnice Svatave Antošove (1957), ki so bile izdane med letoma

1994 in 2014. V literarnem undergroundu se je sicer uveljavila že v 70. letih prejšnjega stoletja, prvo knjigo pa je lahko uradno objavila šele po padcu totalitarnega režima. Njena poezija je telesna, groba, neizprosna, nasilna, obenem pa čutna kot kontrast med krutim svetom in mehko intimnega odnosa. Na različne načine se izpisuje problem homofobne družbe (»Dve noči bova skupaj / nato bodo nad naju poslali pse«), tudi s tesnobnim prelivanjem ženskega in moškega pesniškega subjekta. Šokantno sveža ljubezenska, erotična in družbena drža se izpisuje v močnih verzih kot na primer: »Utopiti se v krvi poezije gola / in brez orožja.« > VERONIKA ŠOSTER

Bila bi drevo, jubilejna zbirka Ifigenije Simonovič, je izšla pri Mladinski knjigi, isti založbi, ki je pred 51 leti izdala njeno prvo zbirko. Kaj vse je poleg poezije še ustvarjala, je skoraj nemogoče naštet: je avtorica otroških knjig in radijskih iger, prevaja poezijo iz angleščine in nazaj, za esejistiko je leta 2009 prejela Rožančevo nagrado, bila je druga predsednica v zgodovini slovenskega centra PEN. Ni le človek odprtega srca, ampak tudi odprtih rok. Toda vprašanja o svoji dobroti najraje prešli.

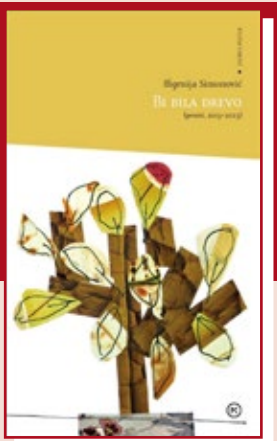
»Ne morem si zamisliti, da bi pisala in lagala.«

IFIGENIJA SIMONOVIČ

BI BILA DREVO

(pesmi, 2013–2023)

Mladinska knjiga, Jubilejna zbirka,
2023, t. v., 91 str., 29,99 €, JAK

Bukla: *Bila bi drevo* je jubilejna zbirka ob vaši sedemdesetletnici. Po kakšnem ključu ste izbrali med tisoči verzov?

Simonovič: Nimam težav s tisoči verzov, ne pišem veliko. Zbirko sem sestavljala deset let. Pride čas, ko pišem več in imajo pesmi nekaj skupnega, potem pa dolgo mislim, da sploh ne pišem. Vključila sem pač vse, kar ni padlo skozi grobo sito. In česar nisem porazgubila.

Bukla: Manca Košir, ki je zbirki napisala spremno pismo, pravi, da je bila naslovna pesem izgubljena, ampak na srečo še shranjena v njenem računalniku. Kako je prišla k njej?

Simonovič: Kdaj pa kdaj kakšno pesem napišem kot pismo komu, neke vrste prigodnico, pa je ne spravim. Marsikaj napišem na sliko ali na kos pohištva. Manca je pesem o drevesu spravila. Pesem s srečnim koncem. Z Manco se pozna še iz časov, ko je bila Nova revija na Vegovi in je bil še živ Marjan Rožanc, ki je že več kot trideset let mrtev. Lahko rečem, da Manca živi z mano, odkar sem odrasla. Imela je mojo prvo zbirko iz leta 1972. Zdi se mi, da sva povezani od nekdanj.

Bukla: Poezijo pišete več kot pol stoletja. Kako se je začelo?

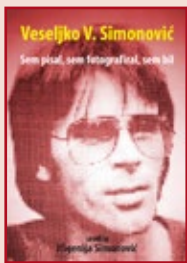
Simonovič: Z zapisi utrinkov, rob šolskega zvezka, platnica. Prva občutenja, mali načrti. Zgodaj, potem iz navade, še danes. Zapise je kot pesmi prepoznal Franci Zagoričnik, moj očim, mož moje mame. V študentskih letih sem pisala načrtno, za honorarje, plačevali so po verzih. Mi je kar šlo. Šele v Londonu, pri tridesetih, sem začela pisati zares, iz ozaveščene nuje.

Bukla: Kaj loči poezijo, ki ostane in seže v srce, od tiste, ki gre v pozabo?

Simonovič: Glede svojih pesmi jih nekaj navadno berem na literarnih večerih, tiste, ki še po petdesetih letih veljajo. Ena takih je smešna optimistična pesem o smrti *S tem se bom ubila, ko bom stara*. Napisala sem jo pri dvajsetih. Konča se takole: *S tem sem se nameravala ubiti, / ko sem jih imela šele 79!* Komaj čakam, da bo priložnost, ko jo bom lahko brala pri osemdesetih. Pesmi drugih pa mi prihajajo na misel ob določenih priložnostih, vsakič druge. Recimo prelepa žalostinka W. H. Audena: *Ustavite ure, izklopite telefone ...* Ali pa pesem Mile Kačič o tem, kako je lahko pastir in kako težko se je pobrati ... V pozabo grejo pesmi, ki me ne nagovorijo, ki si jih ni treba niti zapomniti, da jih potem tudi ni treba pozabiti.

Bukla: V teh dneh imate v ognju več želez. Poleg zbirke svojih pesmi ste uredili knjigo pokojnega moža Veseljka V. Simonoviča *Sem pisal, sem fotografiral, sem bil*. Lahko poveste kaj več o tem?

Simonovič: Veseljko je v sedemdesetih pisal humoreske o peripetijah v domu starejših, v njegovih Prdejcih in Polulah. Imel je izkušnjo, kot študent je delal v nekem domu v Cardiffu. Kot otrok je živel pri stari mami in pri njenih dveh starejših sestrah. Ni pisal sarkastično ali žaljivo, temveč hudomušno,

zabavno. Med nerodnosti starejših ljudi je vpletel tudi komentarje o absurdnosti »socialističnega« režima, na primer »švercanje«, pretirana skrb za kulturo, samopomembnost funkcionarjev, amaterstvo. Zanimal se je za znanstveno fantastiko in tudi v tem žanru je gojil humor. Po služenju vojaškega roka se je zaposlil na RTV in napisal avtobiografsko novelo o novinarju, ki meditira v pisarni. Takrat meditiranje še ni bilo tako vsesplošno znano. Štiriindvajset let je bil novinar na slovenski sekciji na BBC-ju in ohranilo se je nekaj zapisov za oddaje, recimo poročilo o Titovi smrti, o vietnamskih beguncih, o poklicu londonskega miličnika ... Vključila sem tudi prevod besedila o radiu kot sredstvu politične propagande. Aktualno še danes. Veseljko je tudi veliko fotografiral. V knjigo sem vložila nekaj fotografij, ki so brez besed avtobiografske. Prejel je vrsto prestižnih nagrad in priznanj.

Bukla: Izdali ste tudi knjigo receptov vaše stare mame Danijele Ule *Potenstaj in deni na mizo*.

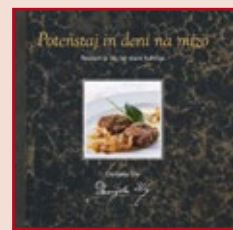
Simonovič: Stara mama Danijela je moja vzornica. Umrla je prej, kot sem se rodila, a zgodbe o njej so mi v oporo. Doma je bila v gostilni v Grahovem, ki je propadla po smrti njenih staršev. Od tam jo je po 1. svetovni vojni odpeljal ded Lojze Batič, ki je šel mimo peš iz ruskega ujetništva proti Ozeljanu. Ustavil se je v gostilni bos, brez ficka, Danijela mu je postregla – očitno z vsem. Tako je Veseljko mene odpeljal v London! Potem je bila zidarjeva žena, imela je štiri otroke, revščina, mož večinoma odsoten na gradbiščih po stari Jugoslaviji. Prišla je še ena vojna, povozil pa jo je prvi novojugoslovanski tovornjak, ki je peljal skozi vas pri Kranju, in tako dalje. Zapustila je zvezek kuharskih receptov, ki sva jih z Janijem, njena vnuka torej, izdala v knjigi. Notranjsko narečje, lep opis. Kaj je mogoče skuhati z domačimi sestavinami! Kaj so jedli furmani na poti med Budimpešto in Trstom na začetku 20. stoletja! Mojster kuhar Aleš Šibav iz restavracije Grad Kromberk nam je pripravil moderno jazz večerjo na Danijelino temo, Jani je fotografiral. Sociolog Toni Gomišček je napisal esej o pomenu ročno pisanih receptov skozi stoletja. Jani je knjigo tudi založil (Foto Lado, d. o. o., Nova Gorica). Kot založnik je pomagal tudi pri Veseljki knjigi. Oblikovalca sta bila prijatelja Boštjan Komel in Egist Zagoričnik. Ti dve knjigi sta vsem nam v veliko veselje.

Bukla: Kako pa je nastala vaša tretja nova knjiga *Pisanje, žganje, iskanje*, v kateri pripovedujete o Ildriji?

Simonovič: Prijavila sem se na razpis Založbe Bogataj za mesečno rezidenco v Ildriji. Dobila sem pisarno v muzeju. Vztrajala sem vsak dan osem ur. Pisala sem v živo. Raziskovala sem Ildrijo, rudnik, srečavala ljudi, pisala sproščeno. Nastal je spontan, rahlo esejičen potopis.

Bukla: Med tistim, kar ste v preteklosti ustvarili za otroke, ima posebno mesto knjiga *Jezerce na robu*. V njej govorite tudi o svoji otroški izkušnji. Je o trpkih izkušnjah mogoče spregovoriti šele čez leta?

Simonovič: *Jezerce na robu* sem napisala skupaj z norveško prijateljico Marit Eikaas, ko je zbolela za rakom. Na jok ji je šlo, pa sva začeli govoriti o solzah kot o bitjecih, ki živijo v kotu oči, mehke solze, grobe solze, žalostne. Ta knjiga je šla pri nas neopaženo mimo, na Norveškem pa jo uporabljajo v terapevtske namene. CosmoKidz je mednarodno gibanje za ozaveščanje pomena komunikacije. Na podlagi te pravljice so nastale nekakšne karte. Na eni strani je slika na temo določene travmatične izkušnje, na primer strah

Ifigenija Simonovič

pred zobozdravnikom, smrt v družini, izsiljevanje v šoli, zadaj pa so nasveti za vodenje pogovora o problemih. O težkih rečeh ni lahko govoriti, najti način, ko je to mogoče, pa si prizadevam od nekdanj. Povedati je edina pot k razrešitvi – povedati nekemu, ki zaupnosti ne zlorabi, seveda.

Bukla: Si še želite, da bi vas kdo poklical Evica?

Simonovič: Evica sem bila prvih sedem let, potem sta mi mama in njen mož spremenila ime in priimek, dve teti pa sta me trmasto klicali Evica. Ja, se mi toži po tem imenu, a ne bi bilo pristno, če bi se zdaj spet preimenovala. Tudi v spremembi imena je zgodba življenja. V isto vodo v tekoči reki ni mogoče stopiti.

Bukla: Ste tudi lončarka in oblikovalka poslikanega pohištva. So vzporednice v ustvarjanju poezije in predmeta, besedne in vizualne umetnosti?

Simonovič: V Londonu sem šla v šolo oblikovanja, ker sem vedela, da angleško ne bom nikoli znala dovolj dobro, da bi lahko pisala. Posode sem prodajala v galerijah in na tržnici sredi Londona. Z Veseljkom sva sama naredila omare in pobirala sva stole na smetiščih. Vse je bilo treba pobarvati. Dala sem si duška. Ne odneham. Ko sem začela pisati na posode in na pohištvo, sem pisala bolj vesele misli kakor v pesmih. Tako se to dvoje res nekako dopolnjuje. Rada delam vse, kar delam. To je moja največja sreča.

Bukla: Kot študentka ste se zbližali z Vitomilom Zupanom. Kaj vas je gnalo, da ste desetletja kasneje prepisali njegovo zaporniško poezijo in pesmi nato izdali v samozaložbi?

Simonovič: Vitomil mi je pokazal zvezke poezije, ki jih je napisal v zaporu. Takrat nisem bila zrela za pretipkavanje, niti za branje ne. Ko sem se vrnila iz Londona, je bil pravi čas. Želela sem se mu oddolžiti za tista leta, ko sem se kot študentka srečevala z njim tako rekoč vsak dan. Pravim, da sem pri njem diplomirala iz svetovne literature – študija še nisem končala, ker še zdaj nisem prebrala vsega, kar mi je on priporočal. V zaporu je napisal petindvajset zaključenih pesniških zbirk, ki sem jih izdala v sedmih knjigah na več kot dva tisoč straneh. Strani so polne, po šestdeset verzov na vsaki, papir je bil v ječi predragocen. Po zaporu je pisal »na prostosti«, a objavljati pesmi ni mogel. Posvetil se je romanom in novelam, dramam. Medtem so nastale štiri zaključene pesniške zbirke. Objavil je samo eno, najtanjšo, *Polnočno vino*. Vse skupaj, kar sem pač zbrala, obsega štiristo strani. To je osma knjiga. Dvomim, da se kdo zaveda, kako velik je Zupanov pesniški opus – velik in veličasten.

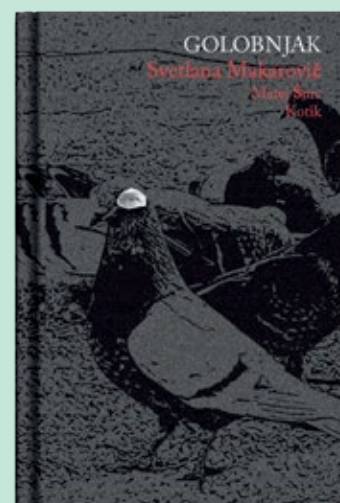
Bukla: Ste izjemno odpri in iskreni kot pesnica in kot oseba. Se ne bojite ranljivosti?

Simonovič: Ne morem si zamisliti, da bi pisala in lagala. Domišljija ni laž, a jaz sem brez domišljije. Naivno verjamem izmišljenim zgodbam, resnične pa se mi včasih zdijo pregrozne, da bi jim mogla verjeti. Vse, kar napišem, je res, zato pa tvegam, da me bo kdo narobe razumel ali celo izkoristil mojo resnicoljubnost. Me obsojal. A druge poti ni. Lahko samo molčim. Molk pa je težko breme.

ZBIRKA

Aleph

In zato naš vražji trio
tudi zdaj ne bo molčal:
vsakokrat, ko bo potrebno,
novo knjigo bo izdal!

Makarovič, Šurc, Kotik
Golobnjak

Makarovič, Šurc, Kotik
Vladavina muh

Saj še podgan ne znaš loviti,
ujel si le nezatno miš,
dovolj je tvojih kompromisov –
mar od janšistov se učiš!?

distribucija buca.si

**CENTER ZA SLOVENSKO
KNJIŽEVNOST**
CENTER FOR SLOVENIAN
LITERATURE

HUGO PRATT

BENEŠKA PRAVLJICA

Corto Maltese

prevod: Veronika Simoniti

Goga, 2023, t. v., 104 str., 24,90 €, JAK

Italijan Hugo Pratt (1927–1995) je bil eden najbolj plodovitih in največkrat nagrajenih ustvarjalcev evropskega stripa v drugi polovici prejšnjega stoletja. Da je med drugim živel v Argentini, Veliki Britaniji in Franciji, se pozna v njegovih pustolovskih zgodbah in likih, med katerimi je največji avanturist Corto Maltese, sin angleškega pomorščaka in Romkinje iz Seville. Gre za psihološko večplastnega junaka, ki je – z vsemi napakami vred – vedno »na pravi strani«. Od skupno dvanajstih epizod smo leta 1994 v slovenščini že lahko brali *Zeleni kontinent* in *Etiopce*. *Beneško pravljico* je izdala novomeška založba Goga, ki se doslej ni pečala s stripom. Zgodba se dogaja med ulicami Benetk v času, ko se je krepil fašizem. Corto je tokrat na sledi okultno-ezoteričnim skrivnostim in prostozidarskim nakanam, medtem ko skuša razvozlati hudomušno sporočilo barona Corva in razrešiti uganko čarobnega smaragda, ki je znan tudi kot Salomonov ključ. Med simboli in legendami naleti na poduhovljeno Hipatijo, ki verjame, da je reinkarnacija starogrške filozofinje, nasprotnice krščanstva. Povsem na koncu, ko se vse postavi na svoje mesto, pa Pratt izpelje presenetljiv zasuk, ob katerem se vprašamo, kaj je res in kaj sploh ne. > ŽIGA VALETIČ

MARIJAN PUŠAVEC, ZORAN SMILJANIČ

KAJUH, PESNIK PARTIZAN

Knjižnica Velenje in Buča,

2023, t. v., 144 str., 25 €

Slovenski stripar Zoran Smiljanič (1961) je v zadnjem obdobju v sodelovanju z različnimi scenaristi biografiral že nekaj ključnih slovenskih (zgodovinskih) osebnosti, od pisatelja Ivana Cankarja do arhitekta Jožeta Plečnika. Ob stoletnici rojstva Karla Destovnika – Kajuha (1922–1944) je zdaj v sodelovanju z dolgoletnim sodelavcem Marijanom Pušavcem narisal še stripovski roman (risoroman) o tem znamenitem, a veliko prezgodaj umrlem pesniku, ki je živel in odrasel v občutljivem času od vzpona fašizma do začetka druge svetovne vojne. Strip je narejen po predlogi literarne Kajuhove biografije *Prestreljene sanje* Vlada Vrbiča, v njem pa nas Smiljanič s svojo stvarno risbo, s katero kot avtor ves čas preseneča in navdušuje tudi s svojimi režijskimi prijemi (ter intervencijami z rdečo barvo), na atraktiven način popelje skozi Kajuhovo življenje vse do njegove partizanaščine in nenadnega bridkega konca, vmes pa na razne načine postreže tudi z njegovo poezijo, njegovim obdobjem in njegovimi sodobniki. Izvrsten strip z edukativno, zgodovinsko in estetsko vrednostjo. > SAMO RUGELJ

PRIMOŽ KRAŠNA

DOMOV

Naslednja postaja Maribor

Forum, zbirka 0,

2022, m. v., 203 str., 19 €, JAK

Domov je prvi del avtobiografske stripovske trilogije likovnega pedagoga Primoža Krašne. Pripoved se dogaja med letoma 1991 in 1997 in zajema čas njegovega odrasčanja, predvsem obiskovanje srednje šole in prehod na fakulteto. Nostalgična in razigrana zgodba je izrisana z modro barvo, ki jo le redko prekinajo rumeni prizori iz Primoževe sedanjosti. S protagonistom se sprehodimo skozi vse večje prelomnice odrasčanja, vključno s prvimi ljubeznimi in ogromno žuranja, glavna pomenska nit pa je posvečena iskanju doma oziroma pripadnosti neki skupini in okolju. Primož si ves čas prizadeva najti svoje mesto v svetu, pri tem pa odkriti še svojo pravo strast, ki se začne šele nakazovati – ustvarjanje stripov. Strip je zračen in lepo teče tudi zaradi primernega odmerjanja spremnega teksta in dialogov. V preteklost nas spretno zvabi s številnimi interierji in ležernimi prizori druženja najstnikov, ki imajo vedno v rokavu potegavščino ali dve. > VERONIKA ŠOSTER

GORAN DUPLANČIČ

VOJNA

prevod: Andrej E. Skubic

Založba ZRC, 2022, t. v., 280 str., 19 €

Vojna iz naslova tega risoromana je osamosvojitvena vojna leta 1991, vendar ne s strani slovenskih udeležencev, temveč upodobljena po spominu Gorana Duplančiča, ki je spopad doživljal v uniformi JLA. Bil je deseter v enoti več sto večinoma mladih vojakov iz vseh koncev takratne Jugoslavije v vojašnici Boris Kidrič v Šentvidu pri Ljubljani. Razglasitev osamosvojitve Slovenije in Hrvaške jih je presenetila in obenem med njimi razgalila pritajena nasprotja. Avtorja, Splitčana, so srbski in črnogorski vojaki ozmerjali z ustašem, on jim ni ostal dolžan z očitkom, da so četniki, redki »Janezi« pa so bili izdajalci in razbijači že lep čas mrtve ideje bratstva in enotnosti. Vsi skupaj, s poveljniki vred, so bili prve dni ob nejasnih informacijah in nasprotujočih si ukazih prestrašeni in zmedeni, potem pa so se v skupni stiski nekako le povezali in dočakali konec sovražnosti. Vrnili so se na svoje domove, a le za kratek čas, saj so večinoma postali nasprotniki v novi, še bolj krvavi vojni, ki je dokončno pokopala idejo o možnosti življenja v skupni državi. > IZTOK ILIČ

LOUIS ADAMIČ

Moja Amerika
2. zvezek

432 strani, mehka vezava

25 €

Adamič se je odpravil v ZDA na predvečer prve svetovne vojne v želji po svobodi in drugačnih možnostih. Kakšna je bila »njegova Amerika«, kaže s stvarno podobo ZDA in idejo drugačne države, kakršna bi lahko bila zaradi potenciala kulturnega bogastva priseljencev, če se jih ne zatre in asimilira, ampak sprejme in spodbuja. Za to je potrebna temeljita družbena preobrazba.

ALENKA AUERSPERGER

Cesar mi starši niso povedali

496 strani, trda vezava

35 €

»Evropa naj ne bo geografski, ampak po krvi pogojeni pojem.« Na tem načelu je temeljila radikalnost nacionalno-rasistične politike, ki je sledila Hitlerjevemu govoru 6. oktobra 1939 v Reichstagu. Kako so se v napovedanem »novem redu« znašli Nemci zunaj meja »tretjega rajha«, še posebej z Balkana in Kočevskega? Kako so potekale njihove selitve? Kako se je utiralo pot do tega že po prvi svetovni vojni in kakšne so bile posledice?

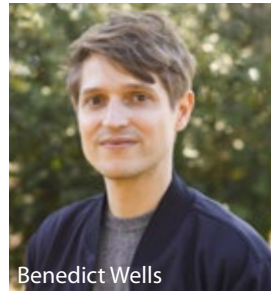

BENEDICT WELLS

HARD LAND

prevod: Neža Božič

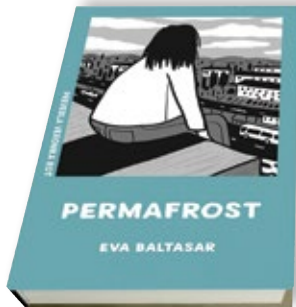
Cankarjeva založba, 2022, t. v., 304 str., 34,99 €

Benedict Wells

Benedict Wells (1984) je izjemno uspešen in večkratno nagradjen švicarsko-nemški pisatelj, ki ga v slovenščini že poznamo po prevodu romana *O koncu žalosti*, s svojim ustvarjalnim zamahom pa se ne boji poseči tudi na polnoma druge geografske koordinate. To je naredil prav z romanom *Hard land* (ohranjen originalni naslov ima svoj smisel). Dogajanje je postavljeno v izmišljeno ameriško mesto Grady v sredino osemdesetih let prejšnjega stoletja, prvoosebni pripovedovalec, najstniški Sam, pa ima pred seboj najrazburljivejše poletje svojega življenja (roman uvede s stavkom: »Tisto poletje sem se zaljubil in umrla mi je mama.«) Da, namesto da bi ga starši med počitnicami poslali k bratrančemu v še bolj zahojeno Witchito v Kansasu (mama je vse bolj bolna, zato noče, da bi bil blizu), se Sam odloči, da se bo raje zaposlil v lokalni kinodvorani, od koder je samo korak do novih prijateljstev, novih spoznanj in prve prave ljubezni. Živahno izpisan roman (v sočnem prevodu), ki se napaja tudi iz nostalgije do filmov in knjig. > SAMO RUGELJ

polnoma druge geografske koordinate. To je naredil prav z romanom *Hard land* (ohranjen originalni naslov ima svoj smisel). Dogajanje je postavljeno v izmišljeno ameriško mesto Grady v sredino osemdesetih let prejšnjega stoletja, prvoosebni pripovedovalec, najstniški Sam, pa ima pred seboj najrazburljivejše poletje svojega življenja (roman uvede s stavkom: »Tisto poletje sem se zaljubil in umrla mi je mama.«) Da, namesto da bi ga starši med počitnicami poslali k bratrančemu v še bolj zahojeno Witchito v Kansasu (mama je vse bolj bolna, zato noče, da bi bil blizu), se Sam odloči, da se bo raje zaposlil v lokalni kinodvorani, od koder je samo korak do novih prijateljstev, novih spoznanj in prve prave ljubezni. Živahno izpisan roman (v sočnem prevodu), ki se napaja tudi iz nostalgije do filmov in knjig. > SAMO RUGELJ

EVA BALTASAR

PERMAFROST

prevod: Veronika Rot

KUD Sodobnost International, 2023, t. v., 128 str., 24,90 €

Glavna junakinja in prvoosebna pripovedovalka romana *Permafrost* je lezbijka s samomorilskimi nagnjenji. Katalonska pesnica in pisateljica Eva Baltasar (1978) na piker, mestoma poetičen, včasih pa tudi surov način opiše življenje protagonistke, ki se želi izogniti vlogam, ki ji jih tradicionalna družba pripisuje samo zato, ker je ženska. Ena izmed teh je poroka, ki bi si jo na podlagi svojega spola morala želeti, in četudi je istospolna poroka legalno priznana, se ji naša protagonistka upira in se skozi celotno romaneskno dogajanje ovije v ledeni ščit, da je nič ne bi prizadelo – kot trajno zamrznjena tla, kar pomeni tudi naslov romana. Avtorica je leta 2018 za *Permafrost* prejela nagrado katalonskih knjigarjev Premi Llibreter. Pred nami je prvi del trilogije, v katerem pa se glavna protagonistka zelo razlikuje od junakinj iz drugega in tretjega dela (*Boulder*, 2020; *Mamut*, 2022), ki pa še nista prevedena. Beremo jih lahko samostojno ali kot del trilogije. > NIKA HRANJEC

Glavna junakinja in prvoosebna pripovedovalka romana *Permafrost* je lezbijka s samomorilskimi nagnjenji. Katalonska pesnica in pisateljica Eva Baltasar (1978) na piker, mestoma poetičen, včasih pa tudi surov način opiše življenje protagonistke, ki se želi izogniti vlogam, ki ji jih tradicionalna družba pripisuje samo zato, ker je ženska. Ena izmed teh je poroka, ki bi si jo na podlagi svojega spola morala želeti, in četudi je istospolna poroka legalno priznana, se ji naša protagonistka upira in se skozi celotno romaneskno dogajanje ovije v ledeni ščit, da je nič ne bi prizadelo – kot trajno zamrznjena tla, kar pomeni tudi naslov romana. Avtorica je leta 2018 za *Permafrost* prejela nagrado katalonskih knjigarjev Premi Llibreter. Pred nami je prvi del trilogije, v katerem pa se glavna protagonistka zelo razlikuje od junakinj iz drugega in tretjega dela (*Boulder*, 2020; *Mamut*, 2022), ki pa še nista prevedena. Beremo jih lahko samostojno ali kot del trilogije. > NIKA HRANJEC

EMILY EDWARDS

ČREDA

prevod: Nataša Müller

Mladinska knjiga, zbirka Kapučino, 2023, t. v., 351 str., 37,99 €

Čreda iz naslova predstavlja čredno imunost, do katere pride, če je v družbi proti neki bolezni cepljen dovolj visok odstotek ljudi. To dosežemo, če uspemo spodbuditi miselnost vsi za enega, eden za vse. Kaj pa se zgodi, če kdo razmišlja

SJÓN

TVOJE OČI SO ME VIDELE

trilogija CoDex 1962, knj. 1

prevod: Andrej Peric

Goga, 2023, t. v., 252 str., 24,90 €, JAK

Sjón (1962) je eden izmed najbolj prepoznavnih sodobnih islandskih pesnikov, pisateljev in tekstopiscev. Redno sodeluje s pevko Björk, skupaj z režiserjem Robertom Eggersom je napisal scenarij za vikinški epski film *Severnjak* (*The Northman*, 2022). V slovenščini smo ga lahko brali že leta 2016 v dvojni knjižni izdaji *Modra lisica in Fant, ki ga ni bilo* (Cankarjeva založba), letos pa se pri založbi Goga predstavlja s prvim delom trilogije *CoDex 1962*, naslovljenim *Tvoje oči so me videle*. Gre za fascinantno hibridno delo, ki vključuje zgodbe v zgodbah, zapiske iz sanjskih knjig, psalme, dramolet, pesmi in še kaj, pripoveduje pa jo bitje, ki skozi roman tudi nastane – v nekem gostišču v izmišljenem nemškem mestecu se namreč pojavi skrivnostni prišlek, skrb zanj pa prevzame dekle Marie-Sophie, in skupaj ustvari ta otroka iz gline. Predelava legende o golemu vključuje tudi zgodbo nadangela Gabrijela, delo pa je, kot smo pri Sjónu vajeni, zamotano in razdrobljeno, a toliko bolj nagrajujoče, ko se po koščkih sestavi v imeniten mozaik človeštva. > VERONIKA ŠOSTER

FLEUR JAEGGY

PROLETARKA

prevod: Alenka Jovanovski, Gašper Malej

Malinc, 2022, m. v., 109 str., 20 €

Švicarsko-italijanska pisateljica je priznana kot ena najizvirnejših švicarskih avtoric, piše pa izključno v italijanščini. Proletarka je ime križarke, ki potuje iz Benetk v Grčijo in na kateri glavna junakinja, petdesetletna ženska, za katero ne izvemo imena, preživi dober teden dni s svojim očetom. Po ločitvi staršev in selitvi k stari mami po materini strani je to namreč edini čas, ki ga preživi skupaj z očetom. Slednji ji je čisti tujec in tudi na morju ohrani svojo odtujenost, hladnost. Jaeggy niza spomine drugega za drugim, pri tem skače po preteklosti, se spominja različnih oseb, različnih trenutkov. Čeprav so odnosi hladni, zadržani, protokolarni, pa je to izrazito človeška zgodba o življenju ženske, deklice, in predvsem odnosih, ki jih ima z drugimi. Avtoričina glavna tema so prav odnosi, ki jih ne pojasnjuje, temveč golo opisuje. To golo hladnost obdrži tudi v opisih najbolj erotičnih trenutkov. Kot v spremni besedi zapiše Alenka Štrukelj, je to knjiga, ki »v sebi nosi neko predrzno hladnokrvnost, čustveno redukcijo oziroma izoliranost, s katero se ne moremo niti identificirati niti je zavriniti kot tuje«. Lahko pa opazujemo in se vprašamo, koliko je hladnih odnosov, koliko samote in koliko bolečine. > AJDA VODLAN

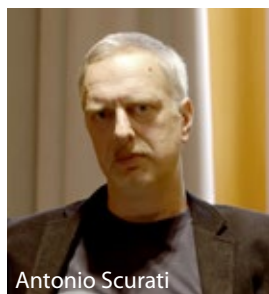
drugače, torej vsi za enega, eden proti vsem? Čreda je prvenec angleške pisateljice Emily Edwards, ki je izvirno izšel leta 2022, vendar – da ne bo kdo zmotno mislil – ne tematizira cepljenja proti covidu-19, temveč pomen ali (ne)uporabo cepljenj proti različnim boleznim nasploh. V središču zgodbe sta Bry in Elizabeth, mladi in uspešni ženski ter prijateljici, ki zdaj skupaj vzgajata svoje otroke in si pomagata pri njuni logistiki, glede cepljenj pa imata različne nazore, ki izvirajo tudi iz družinske zgodovine. Vse skupaj se začne, ko Elizabeth pripravlja poletno praznovanje svoje sedemletne Clemmie, staršem pa pošlje obvestilo, da pričakuje, ker je imela hčerka v mladosti pogosto vročinske krče, da bodo vsi otroci, ki bodo prišli na zabavo, cepljeni. Potem pa ta nedolžna zabava začne dobivati dramatične posledice. Aktualno! > SAMO RUGELJ

ANTONIO SCURATI

M. SIN STOLETJA

prevod: Tea Štoka

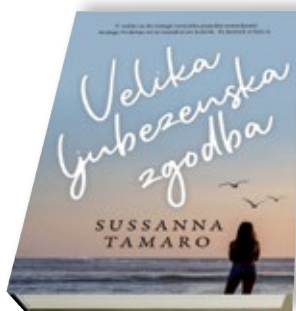
Beletrina, zbirka Beletrina,
2023, t. v., 943 str., 34 €, JAK

Antonio Scurati

Najbolj razvpite svetovne osebnosti pogosto dobijo najbolj monumentalna literarna dela. Spomnimo se samo Norvežana Karla Owa Knausgård (1968), ki je svoj šestdelni avtobiografski opus *Moj boj* naslovil po Hitlerjevi kontroverzni knjigi, v zad-

njem delu, ki ima skoraj tisoč strani, pa mu posvetil skoraj polovico knjige. Italijanski pisatelj Antonio Scurati (1969) je šel v svojem portretiranju italijanskega diktatorja Benita Mussolinija (M. iz naslova) še nekaj korakov naprej, saj se je odločil, da njegovemu aktivnemu javnemu življenju posveti serijo obsežnih dokumentarnih romanov, ki pa so mestoma izpisani tudi v visokem literarnem jeziku (najprej je načrtoval tri romane, potem štiri, morda jih bo celo pet). Scurati, ki ga v slovenščini že poznamo po njegovi romaneskni uspešnici *Nezvesti oče*, je epos o Mussoliniju zastavil kronološko in svojo pripoved o njem prepleta s fragmenti iz časopisov in izjav tistega časa. Tako v prvem delu, ki se začne leta 1919 (izvirno je izšel leta 2018 in potem prejel nagrado Strega, do zdaj so izšli trije deli), ko je bilo prvo zborovanje Italijanske zveze bojnikov, pokaže, kako se je začel postopen vzpon fašizma, kako je prišlo do političnih nemirov in tekmovalja strank ter ideologij, kar je doseglo vrh z brutalnim umorom socialista Giacoma Matteotija, zaključa pa se s slovitim Mussolinijevim govorom italijanskim poslancem v parlamentu, ki v nadaljevanju postane temelj izgradnje prave fašistične diktature. Roman za ljubitelje zgodovine in literature, za katerega upamo, da bo tudi v slovenščini dobil nadaljevanja. > SAMO RUGELJ

SUSANNA TAMARO

VELIKA LJUBEZENSKA ZGODBA

prevod: Mina Mušinič

Hiša knjig, 2023, t. v., 246 str., 32,90 €

Tržaška pisateljica Susanna Tamaro (1957) je v slovenščini že dobro poznana tako po romanih za odrasle (*Pojdi, kamor te vodi srce*, *Vsak angel*

je strašen, *Poslušaj moj glas* itn.) kot za otroke in mladino (*Za vedno*, *Papirofobija* itn.), v njem pa s svojim nežnim sugestivnim jezikom vedno znova prepleta teme ljubezni, hrepenjenja in prikrajsanosti, ki izhajajo iz njenega otroštva, ko ji je primanjkovalo starševske ljubezni. *Velika ljubezenska zgodba* je njen roman iz leta 2019, v katerem se prvoosebni pripovedovalec Andrea (sam pri sebi) pogovarja s svojo ženo Edith in ji pripoveduje, kaj počne na otoku, prežetem s soncem in dežjem, na katerem sta pred leti naletela na razpadajočo hišo, se zaljubila vanjo (predvsem ona), jo obnovila in si v njej ustvarila dom. Zdaj nje ni več, on pa je z mislimi nenehno pri njej, opazuje njene čebelje panje, ki vse bolj samevajo, ji obljubi, da bo poiskal njuno hčerko Amy, ki je z njima pred leti pretrgala stike, ob tem pa ohranil njuno ljubezen (oziroma spomin nanjo), ki je vzbrstela že dolgo nazaj, ko je bila ona še navihana najstnica, on pa pedanten kapitan ladje, ki je plula med Benetkami in Grčijo. Ljubezenski roman, poln modrosti. > SAMO RUGELJ

THOMAS BERNHARD

V VIŠAVAH IN DRUG(J)E

prevod: Sara Virk

LUD Literatura, zbirka Stopinje,
2022, m. v., 199 str., 24 €, JAK

ZORAN PILIĆ

V MEHIKI NI SLONOV

prevod: Vasja Bratina

LUD Literatura, zbirka Stopinje,
2022, m. v., 153 str., 22 €, JAK

ALEKSANDAR GATALICA

BEOGRAD ZA TUJCE

prevod: Mateja Komel Snoj

LUD Literatura, zbirka Stopinje,
2023, m. v., 163 str., 22 €, JAK

V zbirki kratkoprozne prevodne literature Stopinje so spet izšli trije izvrstni naslovi avtorjev iz naše neposredne sosesčine. Avtor prve knjige je Avstrijec Thomas Bernhard (1931–1989), ki ga imamo v slovenščini že bolj ali manj v celoti prevedenega, njegova knjiga *V višavah in drug(j)e* pa prinaša fragmentarne zapise zgodnjega romana *V višavah*, na katerega je bil Thomas Bernhard zelo ponosen in navezan, potem zelo cenjeno in kontroveržno zgodbo, »krajši roman« *Amras*, ter zgodbi *Italijan* (fragment) in *Kulterer* (pripoved). Avtor dela *V Mehiki ni slonov* iz leta 2014 je priznani hrvaški avtor Zoran Pilić (1966), sicer tudi romanopisec, v knjigi pa je devet tranzicijskih zgodb, ki temeljijo na dialogih, nimajo dolgih uvodov, imajo pa hiter pripovedni ritem in so podložene z avtorjevim (črnim) humorjem. Tretji pa je srbski pisatelj Aleksander Gatalica (1964) s knjigo *Beograd za tujce* iz leta 2004 (v slovenskem prevodu je izšla tretja dopolnjena izdaja), v kateri nas Gatalica pelje čez polno polje (beograjske) fikijske zgodovine, ob tem pa nas začara s svojim mojstrskim pripovedovanjem, ki se razteza od začetka šestnajstega stoletja (*Veščec v Beogradu*), prek *Beograjskega potapljača*, ki je poklon Ivu Andriću, pa vse do leta 2008 (*Dvoboj*). Knjižni trojček, ki vas bo potegnil v vrtnice raznovrstnih kratkih zgodb. > SAMO RUGELJ

EVELIO ROSERO

VOJSKE

prevod: Tina Malič

Založba /*cf., zbirka Kaif,
2023, m. v., 169 str., 22 €, JAK

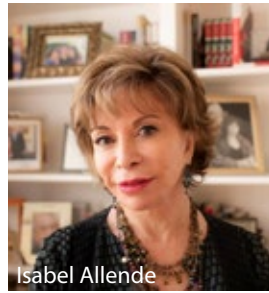
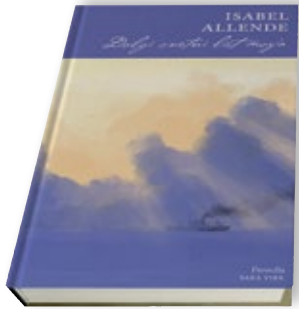
Večkrat nagradjeni roman kolumbijskega novinarja in pisatelja Evelia Rosera (1958) je zgodba o deželi, ki jo je razdejala vojna. Pripoveduje jo upokojeni učitelj Ismael (Koliko let ima? Vsa.), ki s svojo ženo Ottilio vdana v usodo živita v vasi San José, »vasi miru«, kjer Ismael po svoji dolgoletni navadi vojaško opreza (tokrat) za sosedovo ženo in s tem spravlja v zadrego svojo. Ti vsakodnevni skoraj idilični pripetljaji pa se prekinejo, ko začnejo izginjati posamezni člani družin iz sosesčine, med frakcijskimi boji državljanske vojne pa potem izgine tudi njegova žena, na katero je Ismael globoko navezan. Roman na osebni zgodbi razpadanja posameznikovega jaza preigra zgodbo o neskončni vojni, ki počasi uniči vse, kar je pomembno. Kot ugotavlja Marko Jenšterle v spremni besedi, je *Vojske* roman o negotovosti, strahu, tesnobi in brezupu. > SAMO RUGELJ

ISABEL ALLENDE

**DOLGI CVETNI
LIST MORJA**

prevod: Sara Virk

Sanje, 2023, m. v., 271 str., 17,95 €

Isabel Allende

Potem ko je leta 2022 pri založbi Sanje izšla knjiga *Paula*, najbolj znano avtobiografsko delo čilenske pisateljice Isabel Allende (1942) o izgubi hčerke, sedaj v prevodu dobivamo njen razkošen in v prefinjenem literarnem jeziku izpisan zgodovinski roman *Dolgi cvetni list morja*, ki je izvirno izšel leta 2019 (njen zadnji roman je *Violeta* iz leta 2022).

Pisateljica nas popelje v čas izčrpavajoče španske državljanske vojne, ko so bili v vojsko vpoklicani tudi mladci, ki so napolnili šele štirinajst let, delo bolničarja pa tam opravlja Victor Dalmau, ki na lastne oči videva, kako se zdravniki skoraj hipoma odločajo, katerega od ranjenih mladih vojakov se spleča pomagati in katerega pustijo umreti. Roser Bruguera, njegova prijateljica, je pianistka in po spletu (ne)srečnih okoliščin sta v začetku leta 1939 prisiljena zapustiti Barcelono ter se čez Pireneje podati v izgnanstvo v Francijo. Tam se mesece kasneje vkrcata na (resnično ladjo) Winnipeg; ta pod vodstvom pesnika Pabla Nerude v čilensko obmorsko mesto Valpraiso odpelje več kot dva tisoč Špancev, ki so se odločili tja umakniti pred frankističnim režimom, na cilj pa pridejo tik po začetku druge svetovne vojne. Novo življenje, polno izzivov, se lahko začne. Unikaten preplet zgodovine in fikcije, začinjen z epsko ljubezensko zgodbo! > SAMO RUGELJ

MOHAMED MBOUGAR SARR

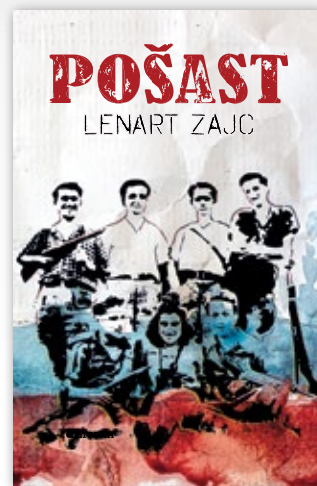
**NAJSKRIVNEJŠI
SPOMIN ČLOVEŠTVA**

prevod: Janina Kos

Mladinska knjiga, 2023, t. v., 512 str., 39,99 €

Po zaslugi različnih založnikov, v zadnjem času predvsem Mladinske knjige, smo v slovenščini precej hitro dobili številne prevode Goncourtovih nagradencev, z *Najskrivnejšim spominom človeštva*, ki ga je napisal Senegalec Mohamed Mbougar Sarr (1990), pa imamo zdaj možnost v slovenščini prebrati vse nagrajence od leta 2015 do 2021, ko je nagrado dobil Sarr. Gre za njegov četrti roman, ki v splošnem obravnava podobne teme kot njegova prejšnja dela, ki tematizirajo položaj Afričanov v Evropi in še posebej Franciji, vendar je *Najskrivnejši spomin človeštva* pri tem še posebej ambiciozen, saj se posveča tudi samim temeljem literarnega ustvarjanja in njegove recepcije. Osrednji lik romana je mladi senegalski pisatelj Diégane Latyr Faye, ki leta 2018 v Parizu najde legendarni in tudi kulturni roman *Labirint nečloveškega*, napisan skoraj stoletje prej, njegov avtor pa je skrivnostni T. C. Elimane, imenovan tudi »črni Rimbaud«, ki je pozneje, ko je knjiga povzročila škandal, izginil neznano kam. Vznemirjenost zaradi tega v tančico skrivnosti ovitega izjemno izpisanega dela in zagonetka v zvezi z njegovim avtorjem spodbudita Diégana, da se poda na pot odkrivanja teh misterijev, ta pa je virtuozno in kompleksno prepletena s fragmenti iz tragične zgodovine kolonializma in razmisleki o naravi knjižnega ustvarjanja nasploh. Roman, ki bo zasvojil predvsem literarne sladokusce, odslkava življenje malijskega pisatelja Yamba Ouologuema (1940–2017), ki je leta 1968 za svoj prvenec *Dolžnost nasilja* prejel nagrado Renaudot, potem pa so ga obtožili plagiatorstva, zato je zapustil Francijo in izginil iz javnega življenja. > SAMO RUGELJ

Kmalu na vaših knjižnih policah:

Naročila sprejemamo na **041 398 916** ali tajnistvo.litera@gmail.com. Spremljajte nas na www.zalozba-litera.org in družbenih omrežjih.

Založba Litera

Litera Maribor

Kdor bere, vidi dvakrat dlje.

Po večletnem delu v mariborski Založbi Obzorja se je Milena Pivec, oborožena z veliko znanja o knjigah, odločila, da bo ustanovila lastno založbo, in to je spomladi leta 2003 tudi naredila. Knjižni program založbe se je širil v koncentričnih krogih in po dvajsetih letih delovanja imamo Založbo Pivec lahko za srednje velikega splošnega založnika s strastnim odnosom do izdajanja knjig. Izdajo namreč širok nabor knjižnih naslovov od domačega do tujega leposlovja (proze, poezije in esejistike), žanrske literature, strokovnih monografij ter tudi knjig za otroke, učbenikov in različnih priročnikov. Poudariti velja, da so s svojim knjižnim izborom vezani tako na dela lokalnih avtorjev kot tudi drugih, stabilnost svojega poslovanja pa poleg aktivne usmerjenosti v trženje in promocijo gradijo tudi s podporo mesta Maribor, ki jo dopolnjujejo podpora Javne agencije za knjigo in evropska sredstva. Ob okrogli obletnici založbe smo, kot je do zdaj že navada, z ustanoviteljico Mileno Pivec in njeno naslednico Zalo Stanonik opravili kratko rekapitulacijo njihove založniške dvajsetice.

Dvajset let Založbe Pivec

Bukla: Kako je torej spomladi pred dvajsetimi leti nastala Založba Pivec? Kakšni so spomini na začetek samostojne poti?

Milena Pivec: Ker je bilo napovedovano, da bo Založba Obzorja, kjer sem bila takrat zaposlena, prenehala delovati, sem se morala odločiti, kako naprej. Zdelo se mi je, da sem dovolj spoznala vse segmente tako založništva kot knjigotrštva, da lahko začnem svojo pot. Ključno je bilo tudi dejstvo, da me otroci niso več nujno potrebovali, saj je bil takrat moj najmlajši sin star 15 let. In ker sem ves čas po tihem sanjala o nečem svojem, je vse to pripeljalo do odločitve. Seveda je bilo potrebnega nekaj poguma in začetnega kapitala, da sem naredila prvi korak. Potem so stvari stekle ...

Bukla: Kakšno pa je bilo prvobitno poslanstvo Založbe Pivec? Se je kaj spreminjalo, dopolnjevalo? Kakšno je poslanstvo založbe danes?

Milena Pivec: Sprva sem sledila konceptu prejšnje založbe, saj sem tega najbolj poznala. Nadaljevala sem določene projekte, ki bi sicer zastali, morda celo usahnili – v mislih imam predvsem učbenike, ki so nam skupaj s priročniki omogočili preživetje. Med prvimi naslovi je bila Ivačičeva *Kuharska knjiga*, ki je v novih izdajah še vedno v naši knjižni ponudbi. Prav te dni zaključujemo prenovljeno izdajo. Iz tistih začetkov se spominjam *Družine* Maria Puza v odličnem prevodu Miriam Drev. Knjigo so spremljale številne odmevne predstavitve z Mirjano Šajinovič v vlogi Lucrezije Borgia. V začetku smo izdajali tudi veliko poezije in bolj ali manj naključne naslove na posameznih področjih. Bili so kot delčki sestavljanke, ki je svojo podobo dobila kasneje.

Pravzaprav v začetku nisem imela jasnega programskega koncepta. Založništvo sem res poznala, a bolj s prodajnega vidika. Kar po drugi strani ni bilo tako slabo, saj smo morali ekonomsko preživeti.

Bukla: Kaj so bile ključne razvojne stopnje založbe?

Milena Pivec: Dejansko smo se razvijali in širili v koncentričnih krogih. Najprej je bil začetek z učbeniki, priročniki in posamičnimi naslovi s področja leposlovja – vse na izključno tržnih osnovah. Sledile so prve subvencije Mestne občine Maribor in Javne agencije za knjigo RS posameznim projektom. Ko smo pričeli dobivati subvencije za program, smo lažje zadihali. Lahko smo pričeli nagovarjati vedno širši krog avtorjev. Sledilo je še financiranje iz evropskih razpisov, pa sredstva JAK za mednarodno sodelovanje, sredstva Ministrstva za kulturo itd.

Ko smo prestopili to stopnico, smo šele zares lahko bolj jasno določili smernice programa.

Bukla: Na katere projekte ste do zdaj najbolj ponosni?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Nehvaležno je izpostavljati določene projekte, naslove oziroma avtorje, ker nehoti koga izpustiš. Gotovo nas je javnost spoznala po Pesniškem turnirju, ki smo ga organizirali petnajst let. Izpeljali smo tudi dva Evropska pesniška turnirja. Potem je tu prenovljena izdaja *Štoparskega vodnika po galaksiji* v šestih knjigah in seveda celotna zbirka kriminalnih romanov Avgusta Demšarja, ki se bo v začetku 2024 povečala za zadnji del trilogije *Vodnjaki*. *Pesem za liro* naše Bine Štampe Žmavc je leta 2016 prejela zlato medaljo za knjižno ilustracijo Evidike, ki jo je narisala Alenka Sottler. Naš *Štajerski argo* – tako knjiga kot koledar sta veliki uspešnici. Med mnogimi ustvarjalci so nekateri postali kar *naši hišni avtorji*: Bina Štampe Žmavc, Cvetka Bevc, Dragan Potočnik, Igor Plohl, Vili Ravnjak, Ignac Schmidt, Aleš Šteger, Zvezdana Majhen, Urška Stropnik Šonc, Avgust Demšar, Manica K. Musil ... Drugi to še postajajo.

Bukla: Boste okrogli jubilej kaj posebej praznovali, obeležili s kakimi pomembnimi knjigami?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Vse letošnje knjižne izdaje nosijo praznični logo 20 let Založbe Pivec. Vsake posebej se veselimo, najbolj nestrpno pa mogoče pričakujemo knjigo o Stari trti izpod peresa novinarja in mestnega viničarja Staneta Kocutarja. Na založbi smo v krogu najožjih sodelavcev in avtorjev nazdravili 11. aprila in s tem uradno vstopili v praznično leto. V načrtu imamo tudi večji družabni dogodek in akademijo ob dvajsetletnici, vmes pa še drobna presenečenja za naše avtorje, sodelavce, bralce in prijatelje.

Bukla: Ste v dvajsetih letih založniškega delovanja dosegli vse, kar ste si želeli in zadali? Ali ste to morda celo presegli?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Ciljev je še veliko. In vsak dosežen cilj že nakazuje novega. Lahko bi se reklo, da z vsakim doseženim ciljem presežemo prejšnjega. Lani smo nekoliko spremenili uredniško strukturo in na ta način zastavili novo dinamično programa. Kot izredno pozitivno se je izkazalo, da za vsak knjižni naslov izdelamo načrt promocijsko-prodajnih aktivnosti, ga finančno in vsebinsko prevetrimo in šele na podlagi vseh teh parametrov umestimo v program. Tak način dela terja kar nekaj časa, še posebej, kadar je ekipa sodelavcev majhna, a se po naših izkušnjah obrestuje, saj je tako

Milena Pivec in Zala Stanonik

Foto: Maja Modrinjak

kvaliteta izdaj bistveno višja. Že nekaj časa intenzivno delamo na mednarodnem področju in počasi dopolnjujemo seznam prodanih avtorskih pravic v tujino. Trudimo se biti čim bolj aktivni na družbenih omrežjih in prisotni v medijih. Ob skrbno načrtovanem programu pa nam ostaja tudi dovolj časa, da vse izdaje pospremimo z ustreznimi promocijskimi in prodajnimi aktivnostmi.

Bukla: Na vzhodnem, štajerskem koncu Slovenije ne deluje prav veliko založb. Je to po vašem mnenju prednost ali slabost?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Dandanes skoraj ni pomembno, kje ima založba sedež oziroma od kod deluje. Vsaj kar zadeva samo delo in uredniški proces. Morda je prednost domače založbe lažja prepoznavnost v okolju, a dobre knjige praviloma najdejo pot do vseh bralcev. Vendarle pa lahko odmik od centra, kjer sedi večina odločevalcev, pomeni slabost. Težko odgovoriva na vprašanje, ali je dejstvo, da nas založnikov v vzhodni Sloveniji ni veliko, dobro ali slabo – morda bi s tem, ko bi nas bilo še več, lahko lažje opozorili nase. Podobno je z občinsko kulturno politiko. Občutek imamo, da imajo lokalne oblasti različne poglede in razumevanje pomena kulture in založništva znotraj nje. Mi bi si vsekakor želeli, da bi nam je bilo namenjene več.

Bukla: Kakšne pa so bralne in nakupne navade Štajercev?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Bralne in nakupne navade štajerskih kupcev se pravzaprav ne

razlikujejo od navad kupcev z drugih območij. Morda so iz našega programa nekoliko bolj popularne izdaje, ki so vezane na Maribor in okolico, a tudi to ni pravilo. Že prej omenjeni *Štajerski argo* je potoval v vse konce Slovenije (pa tudi v tujino). Sicer bralci radi kupujejo kriminalke Avgusta Demšarja, že omenjeni *Štajerski argo*, biografijo nogometaša Marcosa Tavaresa *Legenda*, knjigo Ksenije Trs *Kdo se boji črnega moža*, slikanice o levu Rogiju Igorja Plohla, šivane slikanice Manice K. Musil, zgodovinske in potopisne knjige Dragana Potočnika, psihološke priročnike Ignaca Schmidta ...

Bukla: Kako ste organizirani zdaj, koliko vas je in kako vidite svojo prihodnost?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Na Založbi Pivec nas je trenutno pet redno zaposlenih, imamo pa kar nekaj stalnih zunanjih sodelavcev – od urednikov do redaktorice, lektorjev, oblikovalcev, tiskarjev in svetovalcev za ključna področja dela. S to ekipo želimo razširiti obseg programa, povečati prihodke in Založbo Pivec še trdneje umestiti med uspešne slovenske založbe. Trenutno naš najbližji cilj pa je selitev v nove poslovne prostore, kar smo si zamislili kot rojstnodnevno darilo ob obletnici.

Bukla: Kje so po vašem mnenju za slovensko knjigo največji izzivi in največje priložnosti?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Slovenske založbe ponujamo bralcem kvalitetne knjige. Največji izziv je, kako v miselnosti ljudi utrditi zavedanje, kako pomembno je, da knjige berejo. In kupujejo. Priložnosti? Graditi na doseženem, s svojim predanim delom in odnosom privabiti dobre avtorje.

Bukla: Ste kdaj razmišljali o tem, da bi glede na vaš širok program imeli tudi svojo knjigarno? Kakšna se vam zdi ponudba knjig v Mariboru?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Kot verjetno mnogi kolegi, smo včasih pomislili tudi na to. A se založništvo in knjigotrštvo zelo razlikujeta, kljub temu da je pri obeh knjiga osrednjega pomena. Skoraj tako kot zdravnik in pacient. Morda bomo v novih prostorih vseeno poskusili ... V Mariboru je kar nekaj knjigarn in lahko bi rekli, da kupec dobi vse, kar je na voljo. A tukaj imamo založniki in knjigotržci spet nekoliko deljena mnenja. Mi si

želimo, da bi bili v knjigarnah na voljo vsi naši naslovi, knjigarnarji pravijo, da ni dovolj prostora in da vsi naslovi niso zanimivi. Mi si želimo normalne rabate, knjigarnarji jih višajo. Mi si želimo naše knjige v izložbah, v knjigarnah imajo svojo politiko. In krog se vrti ... Ampak tako je povsod, ne samo v Mariboru.

Bukla: Kakšne poteze bi potegnili, če bi imeli to moč, da bi šlo boljše slovenskemu knjižnemu založništvu nasploh?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Ob kampanjah promocije branja bi nedvomno bilo dobro ljudi opozarjati na potrebo po kupovanju knjig. Že ves čas podpiramo idejo o uvedbi bona za knjigo. Imamo mnogo predlogov za izboljšave, recimo organizacija mreže prostorov s popolnim in brezplačnim servisom, kar bi bilo namenjeno zgolj promociji knjig in zavezanosti zagotoviti publiko, pa uvedba simboličnih pristojbin za udeležbo na sejnih, enakomernejša obravnava založb in avtorjev v medijih in še bi se našlo.

Bukla: katerih prihodnjih knjižnih projektov se najbolj veselite?

Zala Stanonik in Milena Pivec: Letošnji program je že v polnem nastajanju. Nekaj naslovov je že izšlo, nekaj jih je v tiskarni, nekaj pred oddajo v tisk. Med njimi so izvirna in prevedena dela: romani za odrasle, poezija, biografije, slikanice, mladinski romani in dela s področja družboslovja, humanistike, esejistike in publicistike. Vseh se veselimo, morda pa vseeno izpostavimo že omenjeno zgodbo o Stari trti Staneta Kocutarja, poljudnoznanstveno monografijo z elementi leposlovja Dragana Potočnika *Afrika, kontinent prihodnosti* in nenazadnje *Zapise iz močvirja* Marka Radmiloviča. Zelo smo veseli, da v letošnjem letu ponovno izvajamo projekt Utrip evropske literature, ki ga sofinancira Evropska komisija. Projekt poteka v okviru razpisa Kroženje literarnih del, vendarle pa ne bo obsegal le knjižnih izdaj, ampak mu bomo dodali dejavnosti na področju bralne kulture. Za stanovalce doma starejših bomo izvajali delavnice o uporabi e-bralnikov in pomagali vzpostaviti lutkovno skupino.

Foto: Maja Modrinjak

Zgoraj: Tjaša Lešnik, PR in mednarodno sodelovanje, Rudi Stanonik, vodja prodaje; spodaj: Zala Stanonik, direktorica in vodja projektov, Milena Pivec, direktorica in odgovorna urednica, Ljubica Toplek, prodaja in administracija

Liber.ac

Sejem akademske knjige

**FOERSTERJEV VRT
ZA FILOZOFSKO
FAKULTETO
23.-25. MAJA 2023
BREZ DLAKE NA JEZIKU**

MARTIN SUŠNIK

REALIZEM, KI OSVOBAJA

Eseji o svobodi in vzgoji

Družina, 2023, m. v., 180 str., 29,90 €, JAK

Zbirka esejev filozofa in predavatelja Martina Sušnika (1978), ki poučuje na srednješolskih in visokošolskih ustanovah v Buenos Airesu ter na Katoliški univerzi in La Plati, je razširjena izdaja besedil, s katerimi se je filozof predstavil v člankih in na predavanjih v Sloveniji in Argentini. Delo je njegova prva samostojna knjižna izdaja v Sloveniji. Sušnik se uvršča med mislece filozofskega realizma, s čimer nadaljuje delo Milana Komarja (1921–2006), filozofa, delujočega v Argentini, ki ga v Sloveniji poznamo predvsem po *Človeškem času* (2019), knjižni izdaji predavateljskega ciklusa iz leta 1966. Osrednje teme Sušnikovih esejev so povezovanje metafizike, etike in filozofije vzgoje. Katoliški mislec v prvih dveh esejih razmišlja o pojmu svobode, pri katerem po navdihu svetega Bernarda razlikuje zunanjo svobodo, svobodno voljo in notranjo svobodo. O vidikih svobode zamišlja večplastno, samoizprašujočo, zazrto vase, v družbo in nadčloveško. V naslednjih treh esejih se pogloblja v vprašanja vzgoje, ki ga v zaključnem poglavju usmeri na povratek k naravnemu redu. Vsem petim esejem je skupen razumljiv filozofski diskurz, sugestivni nagovor širšega občinstva razmišljujočih, živa družbena vpetost filozofskega razmisleka, naslanjanje na temelje teološke filozofske misli in globok poklon Komarjevimi naukom. > MAJA ČREPINŠEK

LUCIJAN ZALOKAR

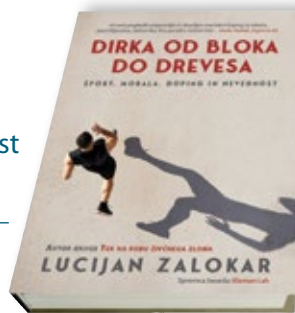
DIRKA OD BLOKA DO DREVESA

Šport, morala, doping in nevednost

UMco, zbirka 'S terena',

2023, m. v., 289 str., 24,90 €

Ali je mogoče razmišljati in pisati o športnih dosežkih ter nelegalnih poteh do vrhunskih rezultatov tudi s pomočjo leposlovnih klasik, kot je *Zločin in kazen* Dostojevskega? Novinar in publicist Lucijan Zalokar (1995), avtor knjige *Tek na robu živčnega zloma* (2020), nekdanj pa obetaven in vse do danes aktiven atlet, tekač na srednje proge, nam v svoji novi knjigi *Dirka od bloka do drevesa*, pokaže, da je to še kako mogoče. Na svoj analitičen in sintetičen ter pripovedovalsko spreten način povezuje lastno razmišljanje, ki temelji na (pre)izkušnjah, dosežkih in omejitvah njegovega telesa, z najbolj znanimi nacionalnimi in individualnimi dopinškimi škandali (od Rusije do Lancea Armstronga), ki so pretresli javnost in zamajali moralne temelje vrhunškega športa, s čimer izpiše strastno in eruditsko, hkrati pa humanistično knjigo, ki bo navdušila vsakogar, ki želi širše razmišljati o športu in njegovem pomenu v sodobni družbi. Obvezna knjiga za vse (mlade) športnike in njihove starše ter trenerje. > SAMO RUGELJ

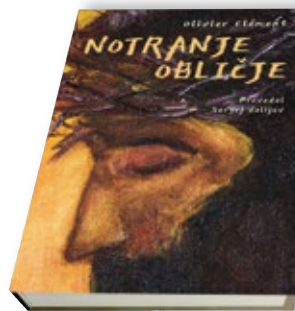
OLIVIER CLÉMENT

NOTRANJE OBLIČJE

prevod: Sergej Valijev

Družina, 2023, t. v., 199 str., 32,90 €, JAK

Olivier-Maurice Clément (1921–2009), francoski teolog vzhodne pravoslavne cerkve in predavatelj na pravoslavnem teološkem inštitutu sv. Sergija v Parizu, je bil široko razgledan duhovni avtor, ki je ustvaril trideset del na področju poezije, literarne kritike, filozofije in teologije. *Notranje obličje* je njegovo tretje delo, prevedeno v slovenščino (prvi dve sta *Drugačno sonce: duhovna avtobiografija*, *Taizé: življenju smisel*). Knjigo sestavlja dvajset esejev, povezanih v šest sklopov. Prvi sklop se osredotoča na trojnost izkušnje obličja: slehernikovega človeškega obličja, božjega obličja in ikone. V drugem sklopu avtor prisluhne tišini in božji besedi. Tretji sklop je posvečen preroku in pričevalcu luči, svetemu starcu Serafimu Sarovskemu (1754–1833), enemu največjih ruskih pravoslavnih svetnikov. Četrty je zbir razmislekov o književnosti in veri, peti pa se poglobi v Dostojevskega kot pričevalca. Šesto poglavje je posvečeno likovnemu ustvarjanju in poeziji oziroma jeziku umetnosti, ki združuje človeško in Resnico v Luči, ki je Clémentov zapis ob razstavi hrvaškega slikarja Lea Juneka (alias Lorriss Junec, 1899–1993), ter nekaj avtorjevih pesmi, ki slavijo stvarstvo narave. > MAJA ČREPINŠEK

RAID AL-DAGHISTANI

RAZMIŠLJANJA O ISLAMU

KUD Logos, 2023, m. v., 123 str., 15 €

Raid Al-Daghistani je v slovenskem prostoru uveljavljen pisec na področju islamske tradicije – je avtor štirih samostojnih monografij, številnih znanstvenih člankov in prevodov s tega področja, sicer pa deluje kot docent in postdoktorski raziskovalec na Centru za islamsko teologijo Univerze v Münstru, med drugim pa je tudi zunanji sodelavec ljubljanske teološke fakultete. Pričujoče delo prinaša 45 avtorjevih esejev, izbor prispevkov, ki so bili prvotno objavljeni v rubriki Duhovna misel radia Prvi. Kot v spremni besedi pojasnjuje Aljaž Krajnc, si eseji »prizadevajo misliti islam v različnih fenomenih«. Strnjeni esejistični zapisi, ki se med drugim ukvarjajo z duhovnimi razsežnostmi posta, duhovno osamo, estetiko razodetja, sufizmom, telesom v islamski duhovnosti in žensko duhovnostjo v islamu, ponujajo mnogo dragocenih vpogledov, analiz in iztočnic. Pronicljivo in odprto pisanje, ki spodbuja k razmisleku. > VERONIKA ŠOSTER

BRANKO ŽUNEC

ČUDEŽ STOLETJA, RAZODETJE TISOČLETJA

Sto spominjanj na tisočletno Prekmurje

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, 2022, m. v., 430 str., 30 €

Novinar in publicist Branko Žunec je začel snovati svoja »spominjanja« v času priprav obeleževanja 100. obletnice priključitve Prekmurja k takratni kraljevini SHS in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Ta pomembna obletnica ga je motivirala, da je napisal sto esejistično-spominskih refleksij. Izhajal je iz svoje večdesetletne novinarske poti pri Vestniku, Večer in Murskem valu. V svojih zapisih nam predstavlja Prekmurje skozi čas in prostor, odkriva nam dogodke iz bližnje ter daljne

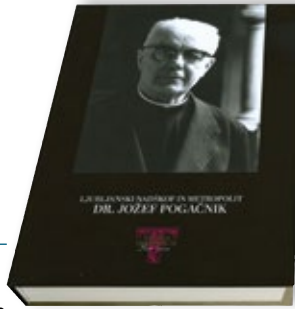
preteklosti, kot jih je doživljal in razumel sam. V ospredju je pogled na Prekmurje in pripadnost Prekmurju ter slovenstvu. V tematsko raznolikih »spominjanjih« se loteva širokega spektra tem: političnih, kulturnih, ekonomskih in socialnih. Izkaže se kot zavzet kronist, senzibilen za vse trzljaje, vsa strujanja, vse preboje, ki jih je doživljala pokrajina ob Muri. Njegova odprtost, ljubezen, strast do temeljitega raziskovanja fenomenov, radovednost in širina znanj ga delajo za senzibilnega opazovalca, ki zelo plastično in poglobljeno izpiše svoje poglede in razmišljanja. > RENATE RUGELJ

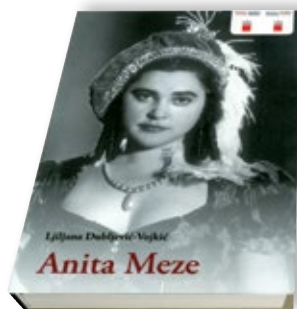
LJUBLJANSKI NADŠKOF IN METROPOLIT DR. JOŽEF POGAČNIK

urejanje: Dejan Pacek

Celjska Mohorjeva družba in
Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani,
2023, m. v., 585 str., 39,50 €

Prvo delo iz nove zbirke znanstvenih monografij *Testes temporum* (priče časa) je izbor 19 prispevkov doktorjev ljubljanske teološke fakultete, mariborske filozofske fakultete in drugih strokovnjakov o ljubljanskem nadškofu in metropolitu dr. Jožefu Pogačniku (1902–1980). Spoznamo njegovo življenjsko pot s poudarkom na izobraževalni poti (šolanje v Innsbrucku ga je pomembno zaznamovalo in usmerilo njegov pogled na življenje in razmere v Cerkvii), njegovo kulturniško udejstvovanje (leta 1931 je objavil prvo pesniško zbirko *Sinje ozare*; pred vojno je bil urednik Mohorjeve založbe) in tudi vpliv, ki ga je imel na področju sakralne arhitekture (njegovi požrtvovalnost v zagotavljanju materialnih možnosti in dialoška odprtost v komunikaciji z ustvarjalci). En prispevek obravnava njegove aretacije (zaprt je bil trikrat), kot ljubljanski nadškof in metropolit je bil trn v peti oblasti, njegov temeljni pristop pa je bil dialog navzven in poenotenje navznoter. Obravnavan je njegov odnos do drugih škofov, redovništva in sodelovanje s teološko fakulteto. Zadnji prispevek obravnava njegovo osebnost in duhovnost – ni bil liberal, bil pa je odprtega duha. Pogačnik je močno zaznamoval razvoj Cerkve v Sloveniji po vojni in je začel implementacijo spodbud drugega vatikanskega koncila v praktično pastoralno delo – začutil je poslanstvo Cerkve, da se odpira sodobnemu svetu, in odgovornost, ki jo imajo pri tem njeni pastirji. Bil je modro previden, vendar vedno pogumen, ko je moral zagovarjati stališča pred oblastjo in ko je šlo za pravice Cerkve. To ni le pomembno delo za zgodovinarje in teologe, temveč je poučno in bogato čtivo za vse, ki nas zanima slovenska ter cerkvena zgodovina in ki se radi učimo iz življenj ljudi pred nami. > AJDA VODLAN

LJILJANA DUBLJEVIĆ-VOJKIĆ

ANITA MEZE

prevod: Primož Kuret, Robert Kuret
Univerza v Ljubljani,
2023, m. v., 247 str., 23,90 €

Anita Meze (1913–1980) verjetno širši javnosti ni kaj dosti poznana, čeprav bi si ta izvrstna operna in koncertna pevkica, po rodu tržaška Slovenka, zaslužila sloves mednarodnih razsežnosti.

Še dobro, da jo je iz skorajšnje pozabe povlekla srbska muzikologinja Ljiljana Dubljević-Vojkić, ki preučuje številne operne in koncertne pevce, katerih delo je z medkulturnega vidika pustilo svoj pečat v nekem času in prostoru. In prav zaradi tega je Anita Meze, vrhunska sopranistka, ki je nekaj let prepevala tudi v ljubljanski Operi in večino življenja kot solistka v beograjski Operi, sicer pa je pustila svoj pečat tudi na opernih odrih drugje po Evropi, zbudila avtoričino pozornost. V pričujoči monografiji dobi bralec celovit vpogled v umetniško delovanje omenjene operne pevke, katere pot je potekala od Ljubljane, kjer je opravila konservatorij, do Dunaja, kjer se je izpopolnjevala pri najuglednejših pevcih svojega časa, in nato do Beograda, Sarajeva, Münchna ter številnih drugih mest v Evropi in Ameriki. Knjiga poleg preglednega popisa pevkinih umetniških in tudi pedagoških dejavnosti (po končani operni karieri je s poučevanjem solopetja na beograjski glasbeni akademiji vzgojila vrsto pevcev, med njimi tudi Arsena Dedića in Terezo Kesovijo) vsebuje še natančno izdelane tabele njenih koncertnih in opernih nastopov, vse skupaj pa je obogateno tudi z nekaj slikovnega gradiva. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MIHA NAGLIČ

MIHATOV BESEDNJAK

Pegaz International, 2022, t. v., 864 str., 40 €

Besednjak je »knjiga, v kateri so besede razvrščene po abecedi in pojasnjene« (Fran). To velja tudi za ta besednjak, ki pa ni niti slovar niti leksikon. Je zbirka 500 krajših zapisov. Podnaslov: »Izbrane besede (vseh je petsto), kakor jih v svojem osebnem kontekstu razume, razlaga in (po)doživlja avtor te knjige«. Gre za nadaljevanje Nagličevega *Žirovskega besednjaka* iz leta 2019. V njem se je ustavil pri 500 geslih, čeprav mu je kazalo, da bi jih bilo lahko še veliko več. In tako je v letih 2021–2022 pisanje nadaljeval. Pri tem pa je začutil željo, da žirovski okvir preseže, stopi čez žirovska obzorja in piše pod gesli, ki so od vsepovsod, skupno pa jim je to, da so povezana z njim osebno. Tako je spremenil tudi naslov knjige: iz žirovskega je postala *Mihatov besednjak*. Mihator tudi zato, ker tako rečejo v Žireh; tu nihče ne bo rekel, da je Mihov ali celo Mihin. Gesla so še naprej treh vrst. Ena so napisana povsem na novo. Druga – in teh je večina – se začenjajo z odlomki iz avtorjevih starejših pisanj, ki jim je dodan aktualni P. S. Tretja pa se začenjajo z navedki iz drugih avtorjev, seveda z Mihatorvim komentarjem. Trivrstna so gesla po avtorskem pristopu, sicer pa so raznovrstna. Od zelo konkretnih reči, kakršne so štrbunk, WC in bide, do najbolj splošnih pojmov. Veliko je imen. Največ je osebnih, od splošno znanih (Che, Mao, Žižek) do takih, ki so znana samo avtorju. Veliko je zemljepisnih imen, največ je krajev, v katerih je avtor živel in nekaj počel ali se v njih zgolj ustavil. Ali pa se jim je skušal približati v pisanju, čeprav v njih nikoli ni bil (Woodstock). Veliko je imen osebnosti, s katerimi je prišel v življenje v tako ali drugačno »dotiko« ... Skratka, ta knjiga je povzetek avtorjevega življenja in dela v navidezni formi leksikona. > OLGA VONČINA

RAZPISUJEMO!

NAGRADA NEDE PAGON

za knjižnega urednika/urednico za leto 2023

Delo knjižnih urednikov pogosto ostaja nevidno in spregledano v senci avtorjev in založb. Toda brez urednikov bi bila knjiga polizdelek, zato si zaslužijo ustrezno pozornost, veljavo in priznanje. Nagrada Nede Pagon (1941–2020) je nagrada urednikom, ki svoje delo opravljajo s posebnim spoštovanjem do knjige, bralcev in avtorjev, pa tudi do besede, vednosti in misli.

Nagrado se podeli za izstopajoč knjižni projekt ali za izjemne uredniške dosežke v daljšem časovnem obdobju.

Kandidate lahko za nagrado predlagajo založbe, kulturne ustanove in posamezniki.

Komisija bo obravnavala predloge, ki bodo na naslov Založba Studia humanitatis, Beethovnova 2, Ljubljana in/ali studia.humanitatis@guest.arnes.si prispeli do 31. 8. 2023. Predlogi morajo vsebovati utemeljitev, ki priča o pomenu in vrednosti dela, in soglasje kandidata. Komisija pri presoji upošteva kakovost, zahtevnost, vpliv in pomen izdaje. Podeljevanje ureja Pravilnik, ki je objavljen na www.studia-humanitatis.si.

Nagrada v višini 2500 evrov bo podeljena pred koncem leta 2023. Podeljena bo ena nagrada.

ODBOR ZA NAGRADO NEDE PAGON Ljubljana, 13. 4. 2023

MAJA MEGLA

POGOVORI O UMETNOSTI IN DRUŽBI

Reset. Restart, 2023, m. v., 407 str., 18 €

Po *Pogovorih o vizualni umetnosti* je novinarka in urednica Maja Megla (tudi avtorica knjig *Stres, kuga sodobnega časa* in *Smem biti to, kar sem*) pripravila še izbor pogovorov z ustvarjalci na področju kulture, pri čemer je tokrat žaromet usmerjen na družbeni kontekst ustvarjanja. Izbor triintridesetih pogovorov z umetniki, jezikoslovci, promotorji bralne kulture, filozofi, pravniki in znanstveniki, nastalih za dnevni in revijalni tisk (*Mladina*, *Delo*, *Mag*) od leta 1991 dalje, sestavlja povedno in pronicljivo sliko časa, umetnikov in vloge umetnosti v odnosu do družbe. Sogovornikom – vseh na tem mestu ni mogoče naštetih – sta skupni zmožnost ostrovidnega opazovanja družbe/intuitivna senzibilnost in jasna umetniška artikulacija materije, pri čemer so se marsikdaj izkazali tudi kot vizionarji. Med njimi so aktualni misleci in ustvarjalci, pa tudi že pokojni (Aleš Debeljak, Kostja Gatnik, Taras Kermauner, Tomaž Pandur), uporniki, ki so premikali meje, kritični glasovi, ki opozarjajo na krivice in anomalije, subtilni ustvarjalci novih umetniških paradigem, misleci, ki postavljajo nove temelje veljavnega in opisujejo razumevanje časa, v katerem se umetnost poraja. Avtorica je za knjižno izdajo vsakemu pogovoru dodala kratek uvod z biografijo in predstavitvijo sogovornikovih dosežkov. Celota deluje sveže in povedno, za avtorico pa lahko ponovimo obžalovanje, ker je v izboru pre malo žensk – kar pa je hkrati tudi pomenljiva značilnost sprememb časa. > MAJA ČREPINŠEK

MIROSLAV KRLEŽA

DIALEKTIČNI ANTIBARBARUS

prevod: Mica Matković

Sophia, zbirka Previharimo viharje, 2022, m. v., 228 str., 22 €, JAK

Miroslav Krleža (1893–1981), ustvarjalec iz prostora in časa nekdanje skupne države, ni pustil pečata zgolj na področju leposlovja in dramatike, pač pa je bil tudi izvrsten prevajalec, literarni kritik, urednik, leksikograf ter še marsikaj drugega. Njegova ustvarjalska drža je bila od nekdaj jasna in pokončna, in čeprav je vseskozi jasno izražal svojo politično pripadnost, je v svojem ustvarjanju usmerjal ostro kritiko proti vsem političnim strujam, tako desnim kot levim, saj ga je v umetnosti usmerjala predvsem želja po svobodnem izražanju. Prav to se odlikava tudi v Krleževem *Dialektičnem antibarbarusu*, edinstvenem in samosvojem delu, prav takšnem, kot je bil njegov avtor. V njem so odločno, ostro in brez olepševanja zajeta vsa Krleževa stališča, za katerimi je trdno stal v preštevilnih jugoslovanskih polemikah, ki so se bile na levi med obema svetovnima vojnoma. Avtorjevo družbeno-kritično pisanje prinaša vpogled v stanje umetnosti, kulture, družbe in tudi filozofije nekega časa ter predstavlja njegov silen boj proti vsem, ki so v maniri takratnega socialističnega realizma udrihali po ustvarjalcih, kakršen je bil sam. Krleža se ni uklonil še tako zlovesčim napadom in grožnjam, niti se ni pustil ukalupiti v nikakršno strujo. Ta neuklonljivi avtorjev duh veje iz celotnega *Antibarbarusa*, ali kot povzame Lev Kreft v spremni besedi: »*Dialektični antibarbarus* spada v dela, ki so umetnost postavila v zvezo z revolucijo na poseben način, značilen za vso moderno dobo.« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

NOVO IZ ZALOŽBE DRUŽINA

Vabljeni na pogovor z avtorjem knjige
Ryszardom Legutko, 25. aprila ob 18. uri
v Štihovi dvorani Cankarjevega doma.

Ryszard Legutko

DEMON V DEMOKRACIJI

Ryszard Legutko (1949) je poljski filozof in politik ter profesor filozofije na Jagielonski univerzi v Krakovu, specializiran za antično filozofijo in politično teorijo. V času komunističnega režima je bil eden od urednikov samizdatskega četrtletnika »Arka«. Po padcu komunističnega režima je soustanovil *Center za politično misel*, ki združuje raziskovalno dejavnost, poučevanje, seminarje in konference ter je obenem tudi založba. Prevedel in napisal je komentarje Platonovega *Fajdona* (1995) in druge. Je tudi avtor več knjig: *Platonova kritika demokracije* (1990), *Traktat o svobodi* (2007) in *Esej o poljski duši* (2008), *Sokrat* (2013). Bil je poslanec v poljskem parlamentu in minister za izobraževanje, še vedno pa je poslanec v Evropskem parlamentu.

Izid knjig je podprla Javna agencija za knjigo RS

V pričujoči knjigi Legutko raziskuje njune skupne poteze in pojasnjuje, kako se je liberalna demokracija sčasoma uklonila istim ciljem kot komunizem, čeprav brez brutalnosti v sovjetskem slogu. Oba sistema omejujeta človeško naravo na navadnega človeka, ki je prepričan, da je osvobojen vseh spon preteklosti. Tako komunist kot liberalni demokrat nočeta priznati, da obstaja karkoli vrednega zunaj političnih sistemov, katerim sta obljubila svojo zvestobo. Prav tako pa oba sistema zavračata vsakršno kritično preučitev svojih ideoloških predsodkov.

Naročila po telefonu
01/360-28-28

Internet
www.druzina.si

E-pošta
narocila@druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

KATARINA ŠMID

RIMSKA NEKROPOLA ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

ZRC SAZU, 2022, m. v., 104 str., 12 €

JANA HORVAT

PTUJSKA PANORAMA

Legijski tabor in antično mesto

ZRC SAZU, 2022, m. v., 76 str., 12 €

Poljudna priročniška zbirka Umetnine v žepu, ki jo že 12 let izdaja Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, je s knjižicama št. 24 in 25 znova vstopila na področje arheologije. Z raznovrstnim slikovnim gradivom predstavljata dve pomembni lokaciji rimske antične dediščine v vzhodni Sloveniji.

Avtorica, ki je v tej zbirki že predstavila Orfejev spomenik na Ptuj, tokrat piše o šele leta 1952 odkriti nekropoli v Šempetru ob Savinji. Izjemna arheološka najdba je prišla na dan, ko so odklele poplavne vode. Pokopališče je pripadalo nekemu še ne povsem pojasnjenemu naselju premožnih in umetnostno dobro razgledanih Celjanov. Arheologi so predlagali rekonstrukcijo najbolj ohranjenih grobnic in leta 1960 ograjeni prostor spremenili v muzej na prostem. Katarina Šmid je pozneje raziskala več sorodnih spomenikov na tleh nekdanjega cesarstva, pojasnila vrsto dilem o vsebini posameznih reliefov in razkrila identiteto večine pokopanih. Zdaj se zavzema za zavarovanje vremenskim vplivom izpostavljenega spomenika.

Arheologinja Jana Horvat je leta 2014, ko je prevzela raziskave ob urejanju arheološkega parka Panorama na vzpetini nedaleč od Grajskega griča na Ptuj, nadaljevala delo predhodnikov. S pomočjo sodobne georadarske metode, ki brez izkopavanj omogoča vpogled v nekdanjo poseljenost območja, je ugotovila, da je bila Panorama bogat predel rimske Petovione s sistemom ulic in trgov, z razkošnimi bivališči in svetišči različnih božanstev. Ta nastajajoči arheološki park je najboljše ohranjeni del rimskega mesta v slovenskem prostoru. Najpomembnejše odkritje avtorice priročnika pa je bila določitev prave lege petovionskega legijskega tabora v 1. stoletju. V leto 69 sega tudi najstarejša pisna omemba rimske Petovione. > IZTOK ILICH

HENRIK NEUBAUER

BALETNO-KOREOGRAFSKI PAR VUKA IN STANISLAV HITI

in njuni baleti na glasbo primorsko-istrskih skladateljev
samozaložba, 2023, m. v., 77 str., 12 €

PLESNA GLASBA RISTA SAVINA

samozaložba, 2023, m. v., 38 str., 10 €

»Da se ne bi pozabilo« se glasi prispevek v kulturni rubriki Dela o dveh najnovejših knjigah Henrika Neubauerja, opernega režiserja, koreografa, rednega profesorja na Akademiji za glasbo, pa tudi zdravnika, publicista in izjemno pomembnega zgodovinarja opere in baleta. V prvi knjigi se posveti zakoncema Hiti, ki sta leta 1949 ustanovila baletno šolo na Primorskem in tako z njo ples in balet ponesla v ta del Slovenije. Do leta 1975 sta vzgojila neverjetno veliko plesalcev in pripravila izredno veliko nastopov. »Izjemem razmah plesne umetnosti na Primorskem zlahka primerjamo s takratnim razvojem baletnega šolstva v Ljubljani in Mariboru,« kar dokazuje tudi pet baletov, ki sta jih postavila na oder, in še tri plesna dela. »Obžalujemo lahko le, da se njun trud ni dovolj obrestoval v prihodnjem obdobju« in da Primorska ni postala tretje slovensko središče plesne in baletne umetnosti na Slovenskem. V drugi knjigi pa Neubauer preučuje Rista Savina, ki je kot poklicni častnik avstrijske vojske na Dunaju in v Pragi študiral glasbeno kompozicijo. Bil je vsestranski skladatelj, avtor pa se posveti njegovi plesni glasbi – za enega izmed njegovih baletov (*Čajna punčka*) je tudi sestavil koreografijo. Žal sta oba njegova baleta do danes doživela le po eno koreografsko izvedbo, toda ravno obujanje bogate slovenske baletne tradicije nam daje upanje, da bomo morda v prihodnosti na odrih gledali novo koreografijo na plesno glasbo tega mojstra. Neubauer pa nas ne opominja le na našo bogato plesno zgodovino, temveč tudi na moč posameznika, ki lahko s svojim požrtvovalnim delom daje pečat določeni umetnosti ali drugemu področju. Tak zgled je prav Henrik Neubauer, ki tudi pri trindevetdesetih letih nadaljuje pisanje in širjenje svojega bogatega opusa – že za mesec maj namreč objublja dve novi deli (v pripravi je *Shakespeare v baletih na Slovenskem*). > AJDA VODLAN

KNJIGE ZA RAZUM IN UČENOST založbe UMco

Za pregled vseh izdaj obiščite www.bukla.si/umco

Steven Pinker VEČ RAZUMNOSTI

Vodnik za boljšo uporabo uma

Eden največjih sodobnih mislecev in avtor uspešnice *Razsvetljenstvo zdaj*

Kaj je razum? Zakaj ga primanjkuje? Zakaj je pomemben?

Knjiga *Več razumnosti* je nastala na osnovi Pinkerjevih predavanj na Harvardu, pri katerih je raziskoval naravo razumnega mišljenja in vprašanje, zakaj včasih delujemo v nasprotju z njim.

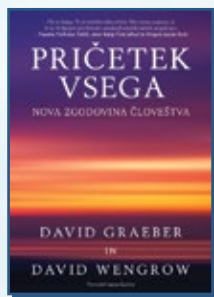
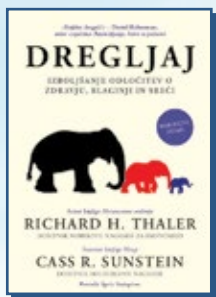
Cass R. Sunstein, Richard H. Thaler

DREGLJAJ

Dokončna izdaja

Dregljaj je ena ključnih angažiranih knjig našega časa, ki sta jo napisala vodilna svetovna misleca, in poda širok pogled na odločitve, ki smo jim izpostavljeni vsakodnevno.

»Knjižni dragulj.« – Daniel Kahneman

David Graeber, David Wengrow

VEČ RAZUMNOSTI Nova zgodovina človeštva

Pričetek vsega je prelomna knjiga, ki s pomočjo antropologije in preučevanja arheoloških ostankov zgodnjih človeških naselbin z vsega sveta postavlja pod vprašaj splošno sprejeto tezo o nastanku in razvoju človeških civilizacij.

»To ni knjiga. To je intelektualni užitek.«

– Nassim Nicholas Taleb

Frank Westerman MI, HOMININI

Antropološka detektivska zgodba

Nizozemec Frank Westerman je eden najbolj znanih evropskih neleposlovnih avtorjev, erudit po poklicanosti, v svoji odmevni knjigi *Mi, hominini*, mešanici eseja in potopisa, pa se je Westerman podal k samemu izvoru človeka.

Kaj smo v resnici in v čem se dejansko razlikujemo od živali?

BLAŽ LUKAN

GLEDALIŠKA SINTEZA

Razprave o drami, gledališču in performansu

Znanstvena založba FF in AGRFT, 2022, m. v., 340 str., 27,90 €

Razprave, ki jih združuje nova knjiga Blaža Lukana, gledališkega kritika in profesorja dramaturgije na ljubljanski AGRFT, obsegajo široko polje sodobne in polpretekle produkcije uprizoritvenih praks. S sopostavitvijo analiz dramatične, gledališke in performansa odlikava hibridnost uprizoritvenih umetnosti v današnjem času, ko gledališki mehanizmi niso več strogo ločeni, temveč se med seboj prepletajo in vplivajo na razvoj drug drugega. S tovrstno metodološko obravnavo, ki s sistematično verodostojnostjo obravnava gledališke pojave, tudi strokovno teoretsko pisanje postavlja v korak z razvojem umetnosti in mu daje priložnost za opazovanje in oblikovanje gledališke prihodnosti. Avtor med tem, ko piše o sodobni in historični dramski pisavi, že misli o možnostih uprizoritvenih pristopov, prav tako kakor moč gledališke igre na primeru igralca Jerneja Šugmana obravnava z zavedanjem konteksta režijskega principa uprizoritve. Ob tem ugotavlja, da je tudi za pisanje o hitro razvijajočih se praksah treba vsakokrat znova izumiti metodo obravnave, kar je najbolj razvidno v poglavjih o performansu, ki sodobno produkcijo skupin in posameznikov, kot so Via Negativa in Lela B. Njatin, umeščajo v prostor in čas svojega nastanka. Sinteza iz naslova knjige se tako odvija v prehajanju iz gledališča v dramo in nazaj, iz konceptov v izvedbe in znova nazaj. Razprave so nastale za različne priložnosti, a s svojo sopostavitvijo učinkujejo kot odziv na uprizoritveno umetnost in priložnost za njen razvoj. > MAJA ČREPINŠEK

ANDREJ JEMEC

SLIKE

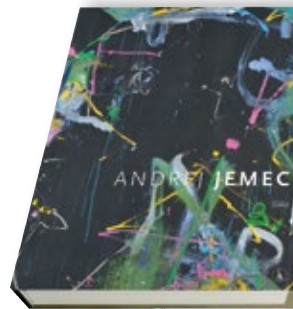
besedila: Tonko Maroevič et al.

fotografije: Jaka Babnik et al.

Slovenska matica, 2022, t. v., 440 str., 55 €

Andrej Jemec

Obsežna monografija (440 strani) predstavlja pregled slikarskega opusa akademskega slikarja Andreja Jemca (1934), rednega profesorja, dvakratnega dekana Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, rednega člana Slovenske akademije znanosti in

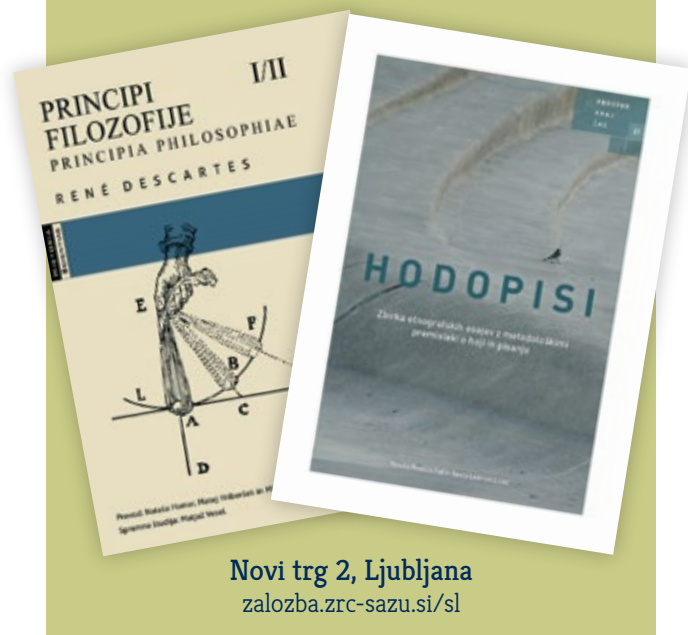
umetnosti ter Prešernovega nagrajenca. Dvesto dvajset reprodukcij njegovih del iz obdobja med 1951 in 2019, med katerimi so tudi težje dostopna dela v zasebni lasti, dopolnjujejo spremna besedila Tonka Maroeviča, pokojnega hrvaškega likovnega poznavalca, kritika in publicista, ter dveh vidnih slovenskih poznavalcev likovne umetnosti, esejistov in publicistov – Milčka Komelja in Nika Grafenauerja. Avtorji spremnih besedil pretresajo Jemčev umetniški opus, interpretirajo njegovo delo z vzporednicami slikarske simfonije in avtorja z vidika njegove likovne govorice opredeljujejo kot lirika v slovenskem modernističnem slikarstvu. Urednice Ignacija Fridl Jarc, Miljana Cunta in Zarika Snoj Verbovšek so monografiji dodale tudi razdelek z obširno biografsko in bibliografsko dokumentacijo, urejeno po letih, seznamom vseh predstavljenih del in pregledom pomembnejših nagrad in priznanj. Čeprav monografija nosi naslov *Slike*, v besedilih spregovori o celotni Jemčevi ustvarjalnosti, ki obsega širše polje umetnosti, tudi risbe, akvarele, grafike, tapiserije, ambientalna dela in sodelovanje pri nastanku arhitekture. > MAJA ČREPINŠEK

Založba ZRC

Pomlad

pri Založbi ZRC in v Knjigarni Azil

Novi trg 2, Ljubljana
založba.zrc-sazu.si/sl

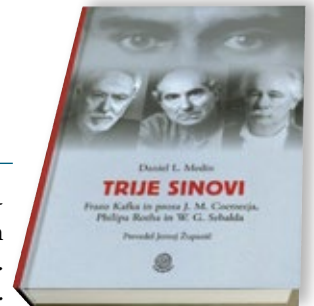
DANIEL L. MEDIN

TRIJE SINOVI

prevod: Jernej Županič

LUD Literatura, zbirka Labirinti,

2022, t. v., 325 str., 29 €, JAK

Literarni vplivi enih avtorjev na druge so temelj mnogih literarnih študij in sem spada tudi monografija *Trije sinovi*. Napisal jo je literarni teoretik Daniel L. Medin, ki zadnje desetletje predava na Ameriški univerzi v Parizu, v središču njegove raziskovalne pozornosti pa sta opus in svetovna recepcija Franza Kafke. Interes za Kafka se ves čas obnavlja tudi pri nas, leta 2022 je tako izšla njegova biografija, ki jo je napisal Max Brod, Medin pa se je v svoji knjigi posvetil Kafkovim vplivom na tri sodobne pisatelje, ki jih prav dobro poznamo tudi pri nas. Najprej je to pokojni ameriški pisatelj Philip Roth (1933–2018), ki se je v svojih začetnih delih od *Portnoyjeve tožbe*, *Dojke* in *Profesorja poželenja* odkrito zgledoval po Kafkovem odtujenem načinu pisanja, pri svoji kasnejši trilogiji *Zuckerman v okovih* pa je v ospredje stopil Nathan Zuckerman, vendar je (bil) Kafka še zmeraj močno prisoten. Podobno je prav tako že pokojni nemški pisatelj W. G. Sebald (1944–2001) o Kafki napisal več esejev, v svojem prvencu *Vrtoglavica*, ki je tu podrobno analiziran, pa je eno osrednjih vlog namenil prav doktorju K; Medin tudi pri njem odkriva vseprisoten Kafkov vpliv. Podobno je tudi pri južnoafriškemu nobelovcu J. M. Coetzeeju (1944), pri katerem se Medin osredotoči na njegov roman *Elvis Costello*, čeprav je tudi Coetzee v preteklosti pisal eseje o Kafki, svoj roman *Življenje in časi Michaela K.*, za katerega je dobil bookerjevo nagrado, pa je tako ali tako naslovil po svojem vzorniku. Podrobna študija, ki bo navdušila literarne komparativiste in ljubitelje obravnavanih avtorjev. > SAMO RUGELJ

ROKODELSTVO NA SLOVENSKEM

Sodobni izzivi in perspektive

urejanje: Veronika Zavratnik,
Mateja Habinc

Univerza v Ljubljani,

2022, m. v., 143 str., 13,90 €

Zbornik, ki sta ga uredili Mateja Habinc, izredna profesorica in vodja katedre, ter Veronika Zavratnik, asistentka in raziskovalka, obe na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je nastal na pobudo posveta Sodobnost tradicionalnih rokodelskih in obrtniških znanj in dejavnosti (2021). Zbornik se v desetih prispevkih pogloblja v bistvena vprašanja preživetja tradicionalnega rokodelskega znanja in poklicev. Kritično pretresa sistem ocenjevanja in vrednotenja rokodelstva, razmišlja o spodbudah rasti in razvojnih možnostih, pravnem statusu in sistemski ureditvi rokodelstva, oblikah organiziranosti rokodelcev, načinih prenosa znanja in ekonomskih vidikih opravljanja dejavnosti, izobraževanju, poklicnih standardih, blagovnih znamkah ... Teoretični del zaokrožajo prispevka o praktični, izvedbeni plati dediščine rokodelskih in obrtniških veščin gradnje s poudarkom na skrbi za nepremično dediščino in primer sodobne nadgradnje čevljarске dediščine. Zbornik je v digitalni obliki brezplačno dosegljiv na spletni strani E-knjige Založbe Univerze v Ljubljani. > MAJA ČREPINŠEK

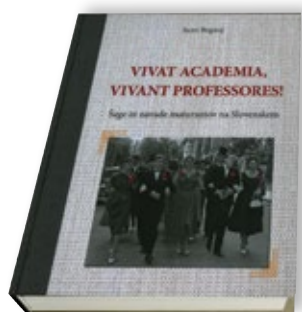
DAMIR GLOBOČNIK

ALEŠOVČEV BRENCELJ

Prvi slovenski satirični list

Buča, 2023, t. v., 335 str., 29 €

Umetnostni zgodovinar Damir Globočnik v zadnjih letih niza pomembne monografije o slovenski karikaturnosti: če je v knjigi o Hinku Smrekarju prikazal ključne trenutke te pionirske likovne poti, karikature v časopisu Osa pa obravnaval skozi specifičen politični dogodek – narodnonapredno obstrukcijo, obravnava zbadljivega Brencelja še veliko bolj temeljito. Motor satiričnega lista je bil Jakob Alešovec (1842–1901), prvi pravi slovenski časopisni humorist, ki je Brencelja poganjal (z dvoletnim premorom) med letoma 1869 in 1886. Naklonjen je bil konservativni struji staroslovencev, kar knjigi omogoči prikaz političnih, idejnih in ideoloških razmerij v drugi polovici 19. stoletja, ki so bila v nekaterih vidikih drugačna, kot so danes. Skozi nekaj sto ilustracij in skozi vezno besedilo, katerega prve zametke je avtor napisal pred več kot tridesetimi leti, nas vodi skozi vse faze časopisa, ki so ga ustvarjali tudi ilustratorji, najdlje študent bogoslovja Franc Zorec. Zaradi nekega članka je Alešovca doletel sodni proces pred poroto (prvi takšen pri nas), in za dva meseca je pristal v zaporu. Umril je reven, sam in bolan v hiralnici, še prej pa napisal cel kup humorističnih knjig. Pomemben kamenček v mozaiku likovnega in časopisnega zgodovinarja. > ŽIGA VALETIČ

JANEZ BOGATAJ

VIVAT ACADEMIA, VIVANT PROFESSORES!

Šege in navade maturantov
na Slovenskem

Hart, 2023, t. v., 107 str., 23,90 €

Knjiga Janeza Bogataja, ki si je naslov izposodila pri najslavnejši pesmi – ta uteleša uradni prehod v odraslost –, se ukvarja s šegami in navadami maturantov na Slovenskem. Prva izdaja knjige je nastala na pobudo Republiškega izpitnega centra pred petindvajsetimi leti, pred nami pa je dopolnjena in delno spremenjena izdaja, ki odstira bogat zgodovinski razvoj proslavljanja mature. Avtor se sprehodi skozi fascinantno zgodovino tega zrelostnega izpita od maturantskih izletov in sprevodov do značilnih oblačil in insignij oziroma atributov (npr. ključ, krsta, enica), ukvarja se s sestavinami proslavljanja mature do danes. Pomembna knjiga, ob kateri se bomo zavedeli nujnosti ohranjanja kulturne dediščine, pa na zadnjih straneh nudi še prostorček za lastne fotografije z maturantskega plesa. > VERONIKA ŠOSTER

ZORAN JERONČIČ, FRANC JERONČIČ

MEJNA REKA IDRJA

fotografije: Zoran Jerončič

Založništvo tržaškega tiska,

2022, m. v., 147 str., 23 €

Zoran in Franc Jerončič s strokovno monografijo (že peto po vrsti) predstavljata svet Kanalskega Kolovrata ob mejni reki Idriji, ki na najzahodnejšem delu slovenskega etničnega prostora deli in hkrati povezuje romanski ter slovanski svet. Oče in sin reko ter prostor ob njej predstavljata v bogastvu in raznolikosti. Ob fotografijah zeleno prosojnih verinov (tolmunov), golih kamnitih skladov in gladko izdolbenih sten se nizajo podobe zapuščenih vasi, nekdanjih mlinov, mostov, vojaških poti in vojaških stavb, nemih prič vojn in premen državnih meja. Avtorja pričata o bisernih kulturne dediščine in posebnih ljudeh, še živih v spominu domačinov, pa tudi o še vedno opaznih sledih strašnega uničenja v prvi svetovni vojni. Soustvarjata spoj dragocenih pričevanj o življenju pretekle dobe in pohodniško vabljivega gradiva, ki vabi v neokrnjeno in redko obiskano pokrajino ob reki in njenih pritokih. > MAJA ČREPINŠEK

BENJAMIN ABELOW

KAKO JE ZAHOD PRIPELJAL VOJNO V UKRAJINO

prevod: Breda Luthar in Tadej Turnšek

Založba ZRC, zbirka Pamflet, 2022, m. v., 112 str., 3 €

Že naslov knjžice s predgovorom Tomaža Mastnaka opozori, da ne gre za še eno potrjevanje na Zahodu prevladujoče razlage, da je za vojno v Ukrajini odgovorna zgolj napadalka Rusija. Ameriški raziskovalec in publicist Benjamin Abelow se strinja, da za sistematično uničevanje ukrajinske infrastrukture in pobijanje civilistov ni razumnega opravičila, vendar dodaja, da se je bila Rusija, soočena z Natovim širjenjem do njenih

meja in povečevanjem zahodnega vpliva v Ukrajini, prisiljena odzvati. V ruski invaziji tako ne vidi nenasitnega ekspanzionizma kremeljskega samodržca – kar nenehno ponavlja zahodna propaganda – temveč nasilno in destruktivno reakcijo na zgrešeno zahodno politiko. V vojaški pomoči predvsem ZDA Ukrajini pa vidi načrt za trajno izčrpanje ruske moči pred odločilnim spopadom s Kitajsko za globalno prevlado. Avtor tudi meni, da vojna ni bila edina Putinova možnost, hkrati pa ga skuša razumeti – v smislu racionalne presoje zaporedja vzrokov, da je začel vojno. > IZTOK ILICH

Prevajanje je nedvomno veščina, toda kakšna? Je to »obrtiška« veščina – v tradicionalnem pomenu besede ars – ali umetnost v modernem smislu? Deset prevajalk in prevajalcev smo anketirali o njihovem pogledu na različne vidike prevajalske veščine. Vsak je odgovoril na eno od ponujenih vprašanj po svoji izbiri.

Anketa: Kaj je prevajalska veščina?

► JE TREBA JEZIK ŠTUDIRATI NA UNIVERZI, DA BI IZ NJEGA DOBRO PREVAJALI?

Nadja Dobnik: Vrhunske prevajalce radi primerjamo z vrhunskimi glasbenimi poustvarjalci – si je mogoče zamisliti vrhunskega violinista, interpreta najzahtevnejših klasičnih skladateljev, ki ne bi bil akademsko izobražen? Po mojem mnenju je za prevajanje literarnih in humanističnih besedil študij vsaj enega tujega jezika eden od nujnih pogojev, čeprav bo prevajalec morda kasneje prevajal iz več jezikov. Poglobljen študij jezika na univerzi pomeni spoznavanje zakonitosti, razumevanje specifičnih in univerzalnih principov izražanja z besedami. Drugi nujni pogoj, na katerega pogosto pozabimo, pa je poglobljeno znanje slovenščine, poznavanje njenih zakonitosti, posebnosti in specifičnih izraznih možnosti.

Anja Naglič: Ker je med dobrimi, tudi nagrajenimi prevajalkami in prevajalci kar nekaj takih, ki niso študirali jezika, iz katerega prevajajo, ali celo sploh niso jezikoslovci, je odgovor na to vprašanje očitno ne. Vseeno pa mislim, da je za prevajalca/prevajalko zelo koristno, če tako izhodiščni kot tudi ciljni jezik pozna poglobljeno in celovito – se pravi, da je seznanjen/a s fonetiko, morfologijo, sintakso, leksikologijo, zgodovinsko slovnico itd. Zelo koristno je tudi znanje s področij kontrastivne analize in teorije prevajanja. In do vsega tega znanja najzanesljiveje pridemo prav z univerzitetnim študijem jezika ...

► IZ KOLIKO JEZIKOV LAHKO MOJSTRSKO PREVAJA ENA OSEBA?

Tomaž Potočnik: Najbolje, da iz enega naenkrat; razen če prevajaš Twainov esej o grozotah nemškega jezika, ki v angleščini z nemško skladnjo napisan je. Ampak čisto zares, če hočeš mojstrsko prekladati iz nekega jezika, moraš najbrž imeti smisel za humor v tem jeziku in se tudi znati pošteno skregati v njem, sanjati v njem, prebrati navodila na mehčalcu za perilo ali pa direktivo o ribolovnih kvotah. Da to dosežeš, se moraš kar nekaj let potepati po tem jeziku: z letalom, branjem, couchsurfanjem, branjem, poslušanjem tovarišic, branjem, peš, kakor hočeš. Tolikokrat, kot lahko vse to narediš, iz toliko jezikov lahko mojstrsko prevajaš (če znaš poleg tega tudi prevajati).

► JE PREVAJALČEV UMETNIŠKI ČUT ISTI ALI DRUGAČEN KOT LITERATOV?

Saša Jerele: Po mojem imata prevajalec in literat v mnogočem podobni čuti. Prevajalcem sicer ni treba konstruirati zgodbe ali obvladovati pripovedovalskih tehnik; pišejo po predlogi. Je pa lahko ta predloga zelo zapletena. Morajo jo natančno razumeti in nato interpretirati. To zahteva kompleksen posluš; vsakič ti ne uspe enako. Ne gre samo za obvladovanje izvornega jezika ali pravilno rabo slovenščine. Gre za to, kako kompleksno prevajalec dojema, doživlja in nato podaja naprej vse različne elemente literarnega dela kot celote. Povprečen prevod marsikaj prezre in splošči, zniževalira. Dober prevod deluje živo in bralca neprimerno bolj »zadene« – na tej točki se začne umetnost.

Katja Zakrajšek: Mislim, da sta to različni vlogi v besedni umetnosti, ki zahtevata tudi različna (četudi prekrivajoča se in seveda povsem kompatibilna) nabora veščin. Kot prevajalka ne gradiš lastne vsebine, zgodbe, likov itd. – čeprav naj bi imela seveda dober občutek za to, ali ti elementi literarnega dela »stimajo« ali ne. Še kako dejavno pa si soudeležena v njihovem jezikovnem oblikovanju. Pri tem moraš verjetno razvijati precej več fleksibilnosti, kot jo zahteva vloga pisateljice, če naj uspešno posreduješ različne avtorske glasove in poetike z njihovimi posebnostmi uporabe in gnetenja jezika.

► KAKO PGOBLJENO MORA PREVAJALEC OBVLADATI MEDBESEDILNE, KULTURNE IN DRUŽBENE VIDIKE, POVEZANE S PREVAJANIM BESEDILOM?

Štefan Vevar: Bolj ko jih prevajalec obvlada, bolj ko obvlada tako imenovani kulturni kontekst, v katerem je nastal izvirnik, toliko bolj je ta zanj razumljiv. Ker je kulturni kontekst v glavi reflektiranega prevajalca implicitno navzoč, ga tudi intuitivno sprevede. To je opazila tudi teorija, ki v tem smislu govori o prevajanju kot kulturnem transferju. Prevod te vrste je bistveno razumljivejši in tudi edini zares deluje, saj ni nasledek sterilne, zgolj besedilne operacije. Mora pa tak kompetentni prevod še skozi filter ciljnega kulturnega konteksta. Del kulturne specifikke izvornika ostane namreč za novega ciljnega bralca (bralca prevoda) nerazumljiv, če ga prevajalec dozirano ne prilagodi; včasih zadostuje že manjša posplošitev, včasih neopazna intervencija (adicija) in nemalokrat domiselna izbira kulturnega ekvivalenta.

Iztok Ilc: Poznavanje zunanjih prvin znatno olajša prevajalčevo delo, saj prevodni problem nenadoma ni več problem, če vemo, kaj se za njim skriva. Pri tem ne gre za obvladovanje, temveč za raziskovanje. Prevod zmedenega opisa kake fasade je takoj lažji, ko imamo pred sabo sliko, namig na obskurno gledališko melodramo takoj zaživi, če vemo, za kaj gre, bitka je bolj napeta, administrativni postopek jasen. Kar pa je stvar obvladovanja, je tisti izostreni občutek, ki prevajalcu namigne, kaj mora dodatno preveriti. Toda prvi pogoj za razvoj tega občutka je nedvomno široka splošna razgledanost. Brez tega nikakor ne gre. Ali je književni prevajalec splošno razgledan ali pa najraje počne kaj drugega.

Seta Knop: Preprost odgovor bi se glasil: čim bolj. Po mojem celotno bolj, kot da popolnoma obvladamo besedišče ali tekoče govorimo jezik, iz katerega prevajamo: ne prevajamo namreč besed, ampak smisel, kontekst, v katerem nastopajo, tako znotraj kot zunajliterarne konotacije, ki se obešajo nanje. Naključen primer: če pri prevajanju knjige o antiki iz angleščine naletimo na besedo *tribe*, se to ne nanaša na pleme, ampak na antične okraje, ki so resda izšli iz plemenskih skupnosti, a se v stari Grčiji imenujejo file in v Rimu tribusi. Zveni zapleteno? Pa tudi zanimivo, in ravno zato je prevajanje početje na izbranem stičišču med umetnostjo in obrtjo; nekaj, čemur z lepo slovensko besedo rečemo veščina. V vsakem veščaku pa je tudi malce veščca oziroma čarovnika, mar ne?

► JE PREVAJANJE OBRT ALI UMETNOST?

Sonja Benčina: Verjetno umetnostna obrt, a še vedno obrt. Kot prava obrtnica prevajalka uporablja orodja, ki so ji na voljo – najboljša si z leti oblikuje sama. S količino opravljenega dela postaja hitrejša in spretnejša, veliko stvari dela avtomatsko. Ve, da mora imeti včasih stranka prav, četudi se moti. Nauči se biti zadovoljna z izdelkom, čeprav bi vedno lahko našla kaj, kar bi se dalo popraviti. In nenazadnje: vsak lahko sam malo pošušmari, a telefonska številka res dobre obrtnice je zlata vredna.

Nada Grošelj: V prevajanju literarno kakovostnih besedil se obrt in umetnost zame spajata v nekakšno umetno obrt, dejavnost, ki mi je pri srcu že od mladih nog. Prevajanje idejno ni dovolj inovativno za status »polnokrvne« umetnosti, vendar obenem zahteva estetski čut, mešanico prirojene in priučene spretnosti ter inventivnost v okviru, ki ga je že začrtal avtor besedila ali konec koncev klekljarskega vzorca. Seveda nas lahko nagovori tudi povprečno ali celo podpovprečno prevedeno besedilo, če skozenj pronica zanimiva zgodba, izvirna metaforika ali prodorna misel, toda neskajljen užitek nudi le kongenitalen, tankočuten, okreten prevod, z eno besedo – umetniški.

OTO LUTHAR, MARTA VERGINELLA,

URŠKA STRLE

**UŽALJENO
MAŠČEVANJE**

Spomin na italijanska

fašistična taborišča

Založba ZRC, 2023, t. v., 380 str., 24 €

V zborniku so objavljeni spomini Slovencev in Slovenk (pridobljeni z intervjuji v letih 2012–2015) na italijanska fašistična taborišča, kamor so jih iz Ljubljanske pokrajine poslale okupacijske oblasti po zaostritvi režima, potem ko so sprevidele, da z zmernejšimi ukrepi ne bodo mogle doseči načrtovanega poitalijančenja in fašizacije slovenske družbe. Sorazmerni popustljivosti je nasprotoval tudi vojaški vrh, kar se je z uničevanjem in pokoli pokazalo že med veliko ofenzivo spomladi 1942. Avtorji to divjanje z elementi rasistične politike imenujejo užaljeno maščevanje gospodarja, nezadovoljnega s potekom vojne in razdraženega zaradi občutka, da ga je preslepil lažni lesk višje omike okupiranih prebivalcev. Vojaško nasilje so dopolnile grobe oblike internacije v taborišča za civiliste na otoku Rabu, v Julijski krajini in globlje v Italiji. V taboriščnih barakah in šotorih je v pogosto nič manj grozovitih razmerah, kot so vladale v nacističnih uničevalnih taboriščih, zaradi lakote in boleznih pomrlo več tisoč – natančnega števila ni mogoče ugotoviti – Slovencev in Slovenk, tudi otrok. Svoje osebne ali družinske izkušnje so avtorjem posredovali redki še živi interniranci in interniranke ter njihovi svoci. Njihova pretresljiva pričevanja dopolnjujejo podatki iz italijanskih in slovenskih arhivov, s čimer se pozno, a vendarle – potem ko je tudi v Italiji prišlo do sprememb pri zanikanju vojnih zločinov – odpira vpogled v eno najbolj travmatičnih, a pomanjkljivo raziskanih obdobj polpreteklo slovenske zgodovine. > IZTOK ILICH

IZIDOR JANŽEKovič

**SLOVANSKO SVETIŠČE
ALI SREDNJEVEŠKI
STOLP?**

Univerza v Ljubljani,

2023, m. v., 183 str., 19,90 €

V študiji, ki je plod več kot desetletne raziskave, avtor, arheolog in zgodovinar, tudi raziskovalec na univerzi King's College v Londonu, predstavi problematiko »slovanskega svetišča« na Ptuj in izkopavanje v povojni Jugoslaviji. Ta niso, kot ugotavlja, znanstveno objektivna, temveč pod vplivom nacionalnih ideologij, ki jih financirajo, in »so rezultat izrednih povojnih razmer, na katere je močno vplivala nemška okupacija«. Kot citira Štiha: »Raziskave preteklosti, tako arheološke kot zgodovinske, se nikoli ne dogajajo v vakuumu in na interpretacije preteklosti močno vplivajo nacionalistične ideologije« in tudi Orwella: »Kdor nadzira preteklost, nadzira prihodnost; kdor nadzira sedanjost, nadzira preteklost.« Avtor natančno predstavi izkopavanje na Ptuj: širše razloži ozadje izkopavanja in ponudi zgodovinsko razlago raziskovanega, torej svetišča, in vprašanje kontinuitete ter preloma med antiko in srednjim vekom. Fizična antropologija (na primer merjenje lobanj in s tem dokazovanje kulturne identitete) je danes nepredstavljiva, še po vojni pa je bila sprejemljiva metoda. Čtivo je strokovno natančno (mikrozgodovinsko), obenem pa je napisano razumljivo, berljivo, jasno. Pisec je objektivni: kadar kaže na napake, ne obsoja, temveč razlaga ozadje in odnose v sistemu. S tem odpira vrata širši slovenski javnosti za debato, ali »naj arheologija služi bodisi narodu bodisi resnici«. In: »Do katere mere so znanstveniki sploh lahko neodvisni, in to tako v času totalitarizma kot demokracije?« > AJDA VODLAN

RICHARD CLOGG

**KRATKA ZGODOVINA
GRČIJE**

prevod: Jerneja Kavčič

Univerza v Ljubljani,

2023, m. v. 336 str., 27,90 €

Kratka zgodovina Grčije, ki je prvič izšla leta 1992, v zgodovinopisju velja za klasiko moderne grške zgodovine. V slovenskem prevodu gre za obnovljeno verzijo, ki je izšla ob stoti obletnici tako imenovane katastrofe v Mali Aziji, ključnega dogodka v moderni grški zgodovini. Britanski zgodovinar Richard Clogg (1939) v izjemno preglednem, skoraj enciklopedičnem delu predstavi grško zgodovino v obdobju po Bizancu, torej dobrih dvesto let. Avtor nas popelje od boja za neodvisnost izpod Otomanskega cesarstva do poskusov združevanja grških ozemelj. Od razpada Otomanskega imperija po prvi svetovni vojni in grško-turške vojne, ki sta sprožila selitve narodov, do grškega upora fašizmu in nacizmu ter britansko-ameriške veleizdaje, ki je v zaključku druge svetovne vojne povzročila krvavo državljansko vojno, katere repi so po Grčiji udrihali še desetletja. Sledi natančna zgodovinska in politična analiza kaotičnega obdobja po vojni, ki ga je za vzpon na oblast s podporo Združenih držav izkoristila fašistična vojaška hunta. A tudi hunta je naletela na odpor in sledi – po obračunu z monarhijo – poglavje moderne grške demokracije. Z vsemi primesmi, sentimentali in sedimenti zgodovine. Preko oblikovanja do padca novih političnih elit, finančnega zloma, begunske krize, ponovnega zaostrovanja v odnosu s Turčijo ... Knjiga, pisana v docela prepoznavnem slogu – predvsem gre za zorni kot – anglosaških zgodovinarjev, dobi dodatno vrednost s portreti ključnih akterjev moderne grške zgodovine, hkrati pa je osvobodena nasilnih povezav z antiko; predvsem s starogrško mitologijo, ki je v analizah dogajanja v današnji Grčiji večkrat le bližnjica, alibi za nepoznavalce. Izobraževalno. > BOŠTJAN VIDEMŠEK

SHEILA FITZPATRICK

V STALINOVİ EKIPİ

Leta nevarnega življenja

v sovjetski politiki

prevod: Marko Kržan

Sophia, zbirka Naprejl,

2022, t. v., 349 str., 35 €, JAK

Sheila Fitzpatrick (1941) je avstralsko-ameriška zgodovinarica, specializirana za rusko zgodovino, in avtorica mnogih knjig (nazadnje je v angleščini objavila delo *Najkrajša zgodovina Sovjetske zveze*), ki pa je do zdaj še nismo imeli možnosti brati v slovenskem jeziku. Prevod monografije *V Stalinovi ekipi* (2015), napisane v dopadljivem jeziku in utemeljene v zgodovinskih virih, to popravlja, gre pa za nekakšno kolektivno biografijo (do neke mere podobno knjigi *Tito in tovariši*), v kateri avtorica kronološko popisuje vzpon Stalinove vodilne ekipe (ki bi jo lahko imenovali tudi tolpa, politbiro ali frakcija), ki se je začel po Leninovi smrti, ko se je več ekip borilo za vodilni položaj, po zmagi pa je postala njena funkcija vladanje državi. Kapetan te ekipe je bil Josif Stalin, ki je imel seveda veliko avtoriteto, večina začetnih članov pa se je vseeno tikala med seboj in Stalin je bil spočetka, dokler ni začel menjav, med njimi zgolj prvi med enakimi. Fitzpatrick tako obdela več kot tri desetletja delovanja te ekipe, njeno notranjo dinamiko, trenja, preizkušnje, ki so jo čakale, skupaj z drugo svetovno vojno, povojni čas, Stalinovo smrt, čas brez njega, vse do smrti Kaganoviča, njenega zadnjega člana, ki je umrl konec julija 1991, samo pet mesecev pred razpadom Sovjetske zveze, kar je njihovo življenjsko delo spremenilo v prah. Izjemna knjiga za ljubitelje (ruske) zgodovine! > SAMO RUGELJ

Združenje slovenskih splošnih knjižnic že vrsto let razpisuje natečaje in podeljuje nagrade za najboljše in najbolj inovativne storitve v splošnih knjižnicah. Nagrada je namenjena spodbujanju novih pristopov k strokovnemu delu in vodenju knjižnic ter iskanju novih poti do uporabnikov in njihovih potreb v sodobnem času in prostoru.

Nagrade Združenja splošnih knjižnic za projekte, ki na poseben in inovativen način zbližujejo knjige in bralce

Nagrada za inovativne projekte v splošnih knjižnicah je bila prvič razpisana leta 2013. Združenje jo podeljuje vsako leto na slovesnem dogodku ob Dnevu slovenskih splošnih knjižnic, ki ga praznujemo 20. novembra.

Za nagrado se lahko potegujejo projekti, ki so nastali v splošnih knjižnicah v Sloveniji in so bili izvedeni v zadnjih dveh letih. Pomembno je, da prinašajo nove ideje in pristope, da kreativno odgovarjajo na ugotovljene potrebe uporabnikov in jih je kot zgled dobre prakse mogoče prenesti tudi v druga knjižnična okolja.

Tudi v letu 2022 so se knjižnice na razpis Združenja slovenskih splošnih knjižnic odzvale s prijavi, ki razveseljujejo z zavzetostjo in inovativnostjo. Komisija za izbor je v presojo prejela 13 prijav.

Vrsta projektov si je zastavila za cilj, da po upadu obiska zaradi epidemije koronavirusne bolezni knjižnica ponovno naveže tesne neposredne stike z uporabniki in ustvari varno in prijazno okolje za druženje, branje in učenje.

► **OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE** je z namenom spodbujanja branja med mladimi bralci pripravila inovativen bralni program, povezan z različnimi počitniškimi aktivnostmi. Projekt je domiseln v zasnovi in atraktiven v izvedbi. Nagovarja raznovrstne interese ter različne psihološke situacije in socialne položaje mladih udeležencev in tako ves čas

trajanja ohranja aktualnost, intenzivnost in privlačnost.

► V **KNJIŽNICI ČRNOMELJ** so skupaj s partnerjem, Zavodom za izobraževanje in kulturo, zasnovali zanimiv projekt S knjigo v kino, s katerim so v lokalnem okolju oživili kulturno dogajanje in spodbudili zanimanje za filmsko in bralno kulturo v njeni povezanosti. Z izborom knjižno-filmskih dogodkov in zanimivih gostov so sistematično nagovorili različne generacije občanov in se domiselno navezali na druge programe v knjižnici.

► **KNJIŽNICA DOMŽALE** se v projektu S knjigo na potep odpravlja v lokalne vrtce, kjer v sodelovanju z vzgojiteljicami in starši širi ljubezen do zgodb in pomaga vzgajati bodoče bralce.

► Podobno usmeritev izkazuje tudi projekt **KNJIŽNICE HRASTNIK**, le da nagovarja učence 2. razreda osnovnih šol, ki v okviru pouka stopajo v svet samostojnega branja in potrebujejo spodbudo ter podporo pri pridobivanju bralne spretnosti. Projekt poteka v sodelovanju z družinami ter učiteljicami in ga odlikujejo sistematično načrtovana motivacijska orodja.

► Projekt Knjižnica čustev **MESTNE KNJIŽNICE KRANJ** je inovativen v preizkušanju novega pristopa k spodbujanju branja na način, da nagovarja čustva bralcev. Na izzive življenja v digitalni družbi odgovarja tudi s spletnim orodjem, ki bralcu pomaga pri izbiri po različnih kriterijih, po drugi strani pa knjižnica

s pogovori ter srečanji spodbuja druženje, refleksijo in komunikacijo.

► **KNJIŽNICA POSTOJNA** je zasnovala projekt Soba pobega, ki je požel veliko navdušenja med mladimi obiskovalci. Soba pobega v knjižnici je dinamično zastavljen motivacijski kviz za spodbujanje branja in spoznavanje domačega kraja, skozi igro pa se udeleženci seznanjajo tudi z organizacijo knjižnice in njeno ponudbo. Z dejavnostjo se knjižnica v svojem okolju uveljavlja kot atraktiven in kreativen prostor skupnosti, ki s sodobno uporabniško izkušnjo spodbuja vedoželjnost, iznajdljivost in timski duh mladih obiskovalcev.

► Obvladovanje različnih aspektov digitalne pismenosti je v današnjem času neobhodna potreba in bistveni pogoj za uporabo številnih storitev ter za splošno družbeno vključenost in participacijo. V tesnem sodelovanju **KNJIŽNICE LAŠKO** in **OSREDNJE KNJIŽNICE CELJE** je potekal program, namenjen večji digitalni pismenosti občanov v različnih situacijah vsakdanjega življenja. V okviru projekta je nastal tudi zelo kakovosten *Priročnik za enostavno rabo e-storitev*; ta je lahko v veliko pomoč drugim knjižnicam in organizacijam, ki bi se lotile podobnega izobraževanja.

► **POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA** je v okviru nagrajenega projekta osnovala in za znanstveno uporabo pripravila Judovsko zbirko – korpus obrednih knjig v

MARIANA MAZZUCATO

GOSPODARSTVO S POSLANSTVOM

prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Angažirano, 2023, m. v., 289 str., 24,90 €

Kapitalizem se že dolgo sooča z nepremostljivimi problemi, za katere mu nikakor ne uspeva ponuditi konstruktivnih in uporabnih rešitev. Bogati so postali še bogatejši, človeštvo pa se medtem sooča z vse večjim naborom tegob, ki se raztezajo na številna področja vsakdanjega bivanja in uničujejo naša življenja. Tako so družbena neenakost, zdravstvene in socialne dileme, onesnaženost, globalno segrevanje in ostale pereče podnebne spremembe le nekatere izmed problematik, na katere bi se morali vodilni odzvati povezano in brez odlašanja.

Svetovno priznana ekonomistka in intelektualka Mariana Mazzucato, pri nas znana po odmevni knjigi *Podjetniška država*, v svojem novem delu sodobni kapitalizem postavi na zatožno klop. S kritičnim premislekom o preoblikovanju gospodarske politike razvije idejo o rekonstrukciji ekonomskega sistema, v katerem bi se država in gospodarstvo povezovala na bolj plodovit način. Njena ključna iztočnica je sodelovanje javnega in zasebnega sektorja, ki ne bi prineslo le skupnega tveganja obeh vpletenih strani, temveč tudi pravičnejšo porazdelitev zaslužka in nagrad. V iskanju navdih za rešitev omenjenih globalnih tegob ubere drzno in nepredvidljivo pot, saj zagovarja razmišljanje izven danih okvirov in uporabo znanja na inovativen in radikalen način, kot je bil pred dobrega pol stoletja pristanek na Luni. Avtorica zavzeto zagovarja misel, da država ne bi smela le popravljati tržnih napak, temveč bi morala spreminjati vladna orodja in aktivno sooblikovati trg in gospodarstvo, s čimer bi zgradila bolj vključevalno in trajnostno družbo. > SAMO RUGELJ

Mariana Mazzucato

BARBARA SAMALUK

PREHODI OD IZOBRAŽEVANJA NA TRG DELA

Univerza v Ljubljani, 2023, m. v., 194 str., 19,90 €

Posebnost monografije, ki je plod večletne raziskave Barbare Samaluk, docentke na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je osredotočanje na načine in izkušnje prehoda od izobraževanja na trg dela znotraj blaginjskih poklicev, tj. poklicev vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva, pa tudi specifična časa raziskave, ki je zajemal generacije, ki so na trg dela v Sloveniji ali v EU prehajale v obdobju posledic globalne ekonomske krize v letu 2008. Za ta čas je značilna zaznamovanost z varčevalnimi ukrepi, odmik od države blaginje, destabilizacija tradicionalnih prehodov in krčenje vstopnih poti na (trans)nacionalni trg dela. Monografijo sestavlja deset poglavij, ki družbenokritično osvetljujejo izkušnje pokriznih generacij, zaznamovanih z varčevalnimi ukrepi, fiskalno disciplino, ukinjanjem plačljivih pripravništev, omejitvijo zaposlovanja in ustvarjanjem novih okoliščin prehoda z začasnimi projekti ter drugimi radikalno okrnjenimi možnostmi na trgu dela. Izsledki raziskave razkrivajo dolgotrajno prekarizacijo, ki onemogoča načrtovanje karijerne in življenjske poti ter spodbuja čakanjstvo in druge specifične intersekcijske zaostanke. > MAJA ČREPINŠEK

SLOVENSKI MEDIJI V ITALIJI NEKOČ IN DANES

urejanje: Nadia Roncelli

Slovenska matica, 2022, m. v., 93 str., 18 €

V delu so podani prispevki s simpozija na Slovenski matici 26. oktobra 2021. V ospredju je tematika slovenskih medijev v Italiji, v prvem delu beremo o založbah in radioteleviziji, v drugem o slovenskih revijah, v tretjem pa o dilemah nekoč, danes in jutri. Simpozija se je udeležila tudi Helena Jaklitsch, takratna ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je izpostavila izziv, kako ohraniti bralce, gledalce in poslušalce slovenskih besedil, ki so le klik stran od tujejezičnih besedil. Izpostavila je približevanje slovenske pisane in govorne besede mladim in načine, kako jih pritegniti, da ne bo slovenščina zanje postala le še eden izmed mnogih tujih jezikov. Ta izziv je skupen zamejstvu in matični domovini, a je v zamejstvu zaradi stalnega drugače govorečega okolja še težje dosegljiv in mu je zato treba nameniti posebno pozornost. > NIKA HRANJEC

hebrejskem, madžarskem in nemškem jeziku ter jidišu, ki so dragocena zapuščina pomurske judovske skupnosti. S katalogizacijo je knjižnica omogočila raziskovalno delo na tem gradivu, z osnovanjem zbirke pa se poklanja spominu nekdanjega dela svoje skupnosti in gradi zavest o kulturi in preteklosti svojega kraja.

► Projekt **MESTNE KNJIŽNICE LJUBLJANA** Bedimo z Leonardom: noč v knjižnici med osnovnošolci v tretji triadi spodbuja zanimanje za znanost. Noč, preživeta v knjižnici, je polna doživetij in vznemirljivih izkušenj ob druženju z uveljavljenimi znanstveniki in izvajanju eksperimentov ter obogatena s številnimi zanimivimi dejavnostmi, ki ohranjajo budnost in budijo radovednost. Projekt je bil skrbno pripravljen, primerno promoviran in vzorno izpeljan.

► **SPLOŠNA KNJIŽNICA LJUTOMER** v okviru svoje domoznanske dejavnosti aktivno vabi k zapisovanju lokalnega ljudskega izročila: zgodb, spominov in pričevanj. V sklopu projekta je bila zapisana, izdana in med različne uporabniške skupine razširjena lokalna legenda o zakleti Ani. Knjižnica je pripravila zgodbo tudi v formatu za lahko branje.

► Vodstvo **KNJIŽNICE ŠMARJE PRI JELŠAH** z vključevanjem v mednarodne projekte aktivno spodbuja sodelovanje in povezovanje med generacijami znotraj kolektiva ter v odnosu do uporabnikov. Ob tem pa tudi celotno skupnost odpira za sodobnost in drugačnost. Takšen način delovanja je v kolektiv in skupnost prinesel novo dinamiko in svežino.

► Projekt **KNJIŽNICE LENART** je spodbudila tema Tedna kulturne dediščine 2021, ki je v ospredje postavila kulinarčno dediščino. Knjižnica se je temi posvetila zelo celovito in ob sodelovanju različnih generacij občanov zbrala pomembno dediščino Slovenskih goric ter jo predstavila na odmevni razstavi in v knjigi. Projekt predstavlja pristop k domoznanski dejavnosti, ki poteka z aktivnim vključevanjem skupnosti in beleži ter ohranja pomemben sklop kulturne dediščine, ki ni samo ozko kulinarčna, ampak tudi etnološka in jezikovna.

► Tudi **KNJIŽNICA TREBNJE** posveča veliko pozornosti zbiranju, ohranjanju in predstavitvi domoznanskega gradiva, pri čemer je za predstavljanje digitaliziranih in izvorno digitalnih vsebin izbrala portal Topoteka, ki se je v takšne namene uveljavil tudi v mednarodnem okolju.

Komisija za ocenjevanje inovativnih projektov knjižnic se je odločila, da v letu 2022 podeli kar tri nagrade:

- **KNJIŽNICE LENART** za projekt *Od pobude Lačni morada? do knjige Ke' mo jeli?*,
- **MESTNI KNJIŽNICE LJUBLJANA** za projekt *Bedimo z Leonardom: noč v knjižnici ter*
- **POKRAJINSKI IN ŠTUDIJSKI KNJIŽNICE MURSKA SOBOTA** za projekt *Katalogizacija judovskih molitvenikov in obrednih knjig iz obdobja od 1779 do 1942.*

JAN VRHOVSKI, JANA S. ROŠKER

»POŠAST NOVEGA HUMANIZMA«

Modernizacija in transformacije subjektivnosti na Kitajskem

Univerza v Ljubljani,

2023, m. v., 134 str., 14,90 €

Družbene transformacije, ki so se dogajale v burnih tokovih modernizacije Kitajske, so pustile neizbrisen pečat tudi na (samo)razumevanju kitajskega človeka in njegovega položaja v družbi. Knjiga obravnava razvoj pojmovanja subjektivnosti v obdobju kitajske modernizacije in temelji na prepričanju, da je poznavanje idejnih transformacij, ki so se v pojmovanju človeka in človečnosti vzpostavile oz. razvile v tem obdobju, izjemno pomembno za izboljšanje razumevanja sodobne kitajske družbe in kulture. To razumevanje pa je v tem mednarodnem svetu, kjer krize ne poznajo meja in je trg globalen, ključno za preživetje – humanizem moramo dojemati kot koncept, ki presega omejitve posamičnih kultur. Znanstvena monografija je delo dveh sinologov, ki poteka v okviru projekta Humanizem v medkulturni perspektivi: Evropa in Kitajska in je nadaljevanje temeljne študije Roškerjeve (voditeljica projekta, ustanoviteljica Oddelka za azijske in afriške študije na ljubljanski FF) o tradicionalnem kitajskem humanizmu pod naslovom *Humanizem v transkulturni perspektivi: primer Kitajske*. Pomembna lekcija študije je tudi raziskovanje pojmov, kako tradicionalno »evropske« koncepte razumeti v kontekstu neevropskih družb. Zavedati se moramo metodoloških omejitev in razumeti, da kulturno relativnih dejstev pri takih študijah ni. Pomembno delo na področju transkulturnih perspektiv je zahtevno, toda prav zato vsebinsko bogato čtivo, ki nam močno razširi obzorja razumevanja Kitajske nekoč in danes. > AJDA VODLAN

RYSZARD LEGUTKO

DEMON V DEMOKRACIJI

Totalitarne skušnjave v svobodnih družbah
prevod: Niki Neubauer

Družina, 2023, t. v., 182 str., 29,90 €, JAK

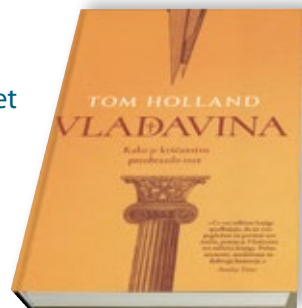
Ugleden poljski in evropski državnik in priznan filozof je bival v komunistični Poljski in današnji liberalno-demokratski državi, ki je del EU. Že pred padcem Berlinskega zidu je ugotavljal, da komunistično in liberalno-demokratsko stališče povezuje nekaj globljega, »neka skupna načela in ideali«. Sprva se njegova teza sliši nenavadno, vendar jo v petih poglavjih temeljito argumentira – razloži stališče obeh sistemov do področja zgodovine, utopije, politike, ideologije in religije. Jasno pove, da je bil komunizem neprimerljivo slabši, okrutnejši totalitarni sistem, pa vendar najde korelacije: oba sistema želita spreminjati družbo (jo preoblikovati skozi družbeni inženiring), oba sta modernizacijska projekta (novo je dobro, staro slabo), sta utopična, v celoti politizirata družbo, sama sebe razumeta kot »konec zgodovine« in ne dopuščata kritike, niti alternative. Zahteva se enotnost pogleda, ki je vseobsegajoč – poseže tudi na akademsko in kulturno področje. Legutko v knjigi govori o »liberal-demokraciji«, kar pa ni liberalna demokracija, kot so jo razumeli Churchill, JFK in drugi. »Nepopolno ravnovesje med demokracijo in liberalizmom, ki je v liberalni demokraciji vedno obstajalo, se je močno nagnilo v korist liberalizma. Posledica je liberal-demokracija.« Liberalna demokracija se hvali, da podeljuje svobodo, a hkrati velja za samoumevno, da sta svoboda in emancipacija mogoči le v tem sistemu oziroma da »sta svoboda in emancipacija liberalna demokracija«. Ironično: demokracije v svojem začetku, torej pri starih Grkih, filozofi nikoli niso imeli za najboljši sistem. Zanimivo čtivo za politologe – ker pa smo »politične živali«, bi to navsezadnje moralo biti čtivo za vse državljane. Legutko namreč poda kritiko, vendar pa ne pozabimo, kar je že JFK leta 1963 povedal v Berlinu: demokracija ni perfektna, vendar pa ne držimo svojih ljudi za ograjami. Naj bo to torej začetek kritik našega sistema, tudi EU, z namenom izboljšanja naše družbe! > AJDA VODLAN

TOM HOLLAND

VLADAVINA

Kako je krščanstvo preobrazilo svet
prevod: Drago Ocvirk

Družina, 2022, t. v., 582 str., 39,90 €, JAK

Angleški zgodovinar in pisatelj (zgodovinskih romanov) Tom Holland (1968) je z *Vladavino* ustvaril svojo najbolj ambiciozno in odmevno zgodovinsko knjigo, saj je z njo izpisal kronologijo krščanstva, ki ga, kot pravi Holland in citira nekega kristjana, lahko poimenujemo tudi »Kristusova plima«. V obsežnem delu želi odgovoriti na vprašanje, kako je verovanje, da je bil Sin edinega boga Judov mučen do smrti na križu, postalo tako obstojno in razširjeno in zakaj večina Zahoda danes ne zaznava več, kako škandalozno je bilo krščanstvo v svojih izvorih. *Vladavina* je torej raziskava o tem, zakaj je (bilo) krščanstvo tako prevratniško in moteče in zakaj na Zahodu kljub pogostim dvomom o verskih stališčih ostaja prevladujoča vera (še posebej v ZDA). Holland je knjigo razdelil v tri dele, Antiko, ki zajema obdobje od približno 500 let pred Kristusom do 600 let po njegovi smrti, potem Kristjanstvo, ki se sklepa na začetku 17. stoletja, ter Modernost, ki sega vse do današnjih časov. Gre torej za zgodbo krščanstva od Mojzesa pa do Merklove in od Nebukadnezarja do Beatlova ter od pojava sekularizma do odprave suženjstva, pri tem pa avtor natančno raziše in popiše trajni vpliv in širjenje ter robustnost krščanstva v teh dveh tisočletjih. > SAMO RUGELJ

Novi knjigi Inštituta IRSA

Maruša Gorišek

Meritokracija in družba znanja

Različni pogledi na meritokratske kriterije in vlogo ekspertov v družbi

Kaj sploh je meritokracija, kako jo razumemo in zakaj je deležna vse več kritik? Lahko rečemo, da je Slovenija meritokratska država? Knjiga naslavlja ta vprašanja ter teoretsko in praktično obravnava meritokracijo v različnih družbenih kontekstih - od mednarodne primejave držav do vloge ekspertov v času pandemije covid-19.

Blaž Mesec

Kvalitativno raziskovanje v teoriji in praksi

Zbirka zapisov o različnih vidikih kvalitativne metode z dodanimi poglavji epistemoloških osnov. Je poskus didaktično razčleniti in narediti bolj dostopne pojme, ki so sicer v učbenikih obdelani bolj abstraktno.

www.institut-irsa.si

NIKA KOVAČ

#METOO; Vihar, ki je pretresel svet

Pivec, 2023, t. v., 219 str., 26,90 €, JAK

Me too (ali tudi #metoo) je družbeno gibanje, ki se bori proti spolnim zlorabam in nadlegovanju. Gibanje je začela Tara Burke, žrtev spolnega nasilja, ki je leta 2006 na družbenih omrežjih prvič zapisala ključnik #metoo, in je namenjeno predvsem mlajšim in ranljivejšim ženskam, ki so spolno nasilje in nadlegovanje doživele doma ali na delovnem mestu. Frazo #metoo (slovensko #jztudi) so v Sloveniji začeli uporabljati 8. marca 2018 v okviru Inštituta 8. marec, ki je zagnal kampanjo tudi pri nas. Z uporabo anonimnega obrazca so zgodbe in pričevanja žrtev spolnega nadlegovanja in nasilja počasi prišle na dan in zdaj so v knjižni obliki ugledale luč sveta. Nika Kovač, antropologinja in politična aktivistka, je razvpito frazo #metoo uporabila za naslov svoje knjige, v kateri se ukvarja z obravnavo spolnega nasilja in nadlegovanja. V njej najprej pojasni uradno in uveljavljeno definicijo spolnega nasilja, opiše pa tudi nastanek Inštituta 8. marec in njegovo poslanstvo. Ponudi kar nekaj šokantnih podatkov, med drugim: da pri nas spolno nasilje in posilstvo, ki sta v Sloveniji še vedno tabu tema, prijavi le štirinajst odstotkov žrtev. Da je tudi v Sloveniji ogromno žrtev spolnega nasilja, se je izkazalo, ko je Inštitut 8. marec sprožil kampanjo #metoo (#jztudi) in v treh tednih prejel več kot štirideset izpovedi žrtev: žensk, moških in tudi nekaj transspolnih oseb. Vsa anonimna pričevanja so zbrali in objavili na spletni strani www.jztudi.si. S tem so omogočili, da širša javnost spozna globino teh zgodb, hkrati razbijajo tabuje in pozivajo žrtve, da se opogumijo in spolno nasilje tudi prijavijo. > NIKA HRANJEC

ANA CERGOL PARADIŽ

»BELA KUGA«

Univerza v Ljubljani, 2022, m. v., 232 str., 22,90 €

Po prvi svetovni vojni se je v Evropi uveljavil diskurz, ki je ilegalne abortuse opisoval v epidemičnih razsežnosti in je na Slovenskem dobil oznako »bele kuge«, prične analizo družbe in časa Ana Cergol Paradiž, zgodovinarica in sociologinja z Oddelka za zgodovino Univerze v Ljubljani. Avtorica, širši javnosti znana predvsem po delih s področja evgenike na Slovenskem, se tudi v pričujoči monografiji loteva občutljive teme. V prvem delu najprej oriše zakonodajni okvir med obema vojnama, ko je bil abortus potisnjen v ilegalno, nato se poglobi v javni diskurz, kot ga odseva medvojni tisk. Različni pisci so se sicer načeloma strinjali glede epidemičnih razsežnosti in nevarnosti fenomena, vendar je do ostrih razhajanj prišlo pri oceni vzrokov za pojav in možnih rešitev (legalizacije splava), avtorji pa so se opredeljevali do abortusa predvsem glede na poklicno, družbeno in politično pripadnost. Ostre diskurzivne polemike so se odsevale tudi v političnih programih medvojnih političnih strank. V drugem delu s pomočjo sodnih spisov rekonstruira posamezne osebne zgodbe žensk, izvajalcev abortusov in drugih vpletenih. Pronicljivo besedilo nudi vpogled v preteklost z jasno poantiranim zaključkom – še vedno je nujna budnost na vseh ravneh družbe in politike, da bomo ženske ohranile telesno integriteto. > MAJA ČREPINŠEK

SAMOUMEVNOSTI IN NELAGODJA

Sistemsko urejanje enakosti spolov v akademskem polju

Univerza v Ljubljani, 2022, m. v., 318 str., brezplačno

Publikacija, ki je v celoti dostopna na portalu E-knjige Založbe Univerze v Ljubljani, je študija primera uveljavljanja Načrta enakosti spolov (NES) na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Začetne aktivnosti NES so potekale v okviru mednarodnega projekta Gearing Roles, ki je imel glavni cilj spodbujanje strukturnih sprememb na področju zagotavljanja enakosti spolov v partnerskih raziskovalnih in izobraževalnih ustanovah, da bi sprejele svoje lastne načrte enakosti spolov, strukturirane po svoji meri. Urednica pričujoče publikacije Milica Antić Gaber je besedila enaindvajsetih avtorjev, ki se poglobljajo v različne vidike NES, povezala v sedem razdelkov. Razdelki predstavljajo vlogo sistematičnega zbiranja podatkov pri spremljanju enakosti spolov, odnos med spolom, raziskovanjem in publiciranjem, vlogo spola v študijskem procesu, razmislek o spolno občutljivem jeziku (tema, ki je leta 2018 pritegnila slovensko javnost) in aktualno temo spolnega nasilja ter drugega nadlegovanja v akademskem prostoru. Publikacijo zaokroži razdelek z refleksijami, primeri dobre prakse in pobudami, zaključni pa jo povzetek dokumentov, ki se nanašajo na uveljavljanje izhodišč in ugotovitev v praksi. > MAJA ČREPINŠEK

ODVISNOSTI • ROMAN

Saša Kveder
TOKRAT BO DRUGAČE

336 strani • 27,90 €
mehka vezava z zavihki

Izpoved matere, ki se že poldrugo desetletje bori s sinovo odvisnostjo od drog. Pretresljivo, pa vendar optimistično in navdihujoče. Ni predaje!

BIOGRAFIJA • STRIP ALBUM

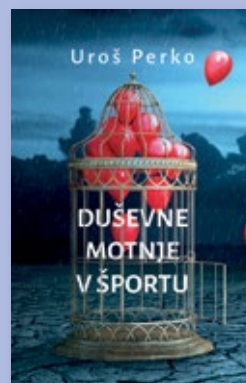
Marijan Pušavec,
Zoran Smiljanić
KAJUJ, PESNIK PARTIZAN

144 strani • 25 €
trda vezava

Stripovska biografija o mladeniču iz Šoštanja, pesniku, skojevcu, komunistu, vosovcu, partizanu ... in ljubimcu. Glas nove generacije!

ŠPORT • DUŠEVNO ZDRAVJE

Dr. Uroš Perko
DUŠEVNE MOTNJE V ŠPORTU

208 strani • 29 €
mehka vezava z zavihki

Knjiga na strokovno-poljuden način sooča z duševnimi motnjami športnikov. Od otrok do vrhunskih športnikov, od vpliva primarnih družin do vpliva trenerjev. Pretresljive izpovedi. Pionirsko delo.

HUMOR • ŽIVALI

Ivan Mitrevski
TRISTO KOSMATIH!

30 strani • 21 €
trda vezava

Zverinske šale in živalski vici. Za predšolske otroke, učence prve triade osnovne šole in vse otroke po duši.

www.buca.si
info@buca.si
051/643 026
Kolarjeva ulica 47
Ljubljana

CHARLES DARWIN

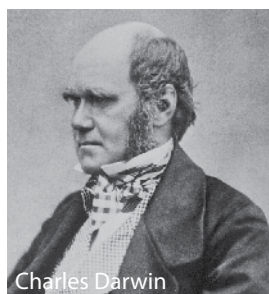
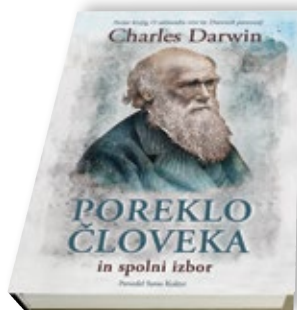
POREKLO ČLOVEKA

in spolni izbor

prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Angažirano,

2023, m. v., 792 str., 36,90 €, JAK

Charles Darwin

Charles Darwin (1809–1882), eden največjih naravoslovcev vseh časov, je razvil in predstavil evolucijsko teorijo, ki temelji na predpostavki, da so se vsa živa bitja razvila iz skupnega prednika. Na osnovi svojih opazanj in poskusov je dognal tudi glavni mehanizem evolucije: to je naravni izbor (tudi naravno odbiranje), s katerim postajajo iz generacije v generacijo pogostejše tiste dedne lastnosti organizmov, ki jim dajejo večjo možnost za preživetje in razmnoževanje. Darwin je bil prvi, ki je sistematično podal razlago raznolikosti življenja na Zemlji brez posredovanja nadnaravne sile. Njegovo teorijo so kasneje razširili in dopolnili z novimi odkritji; danes teorija evolucije tvori enega od temeljev sodobne biologije in vse bolj tudi drugih ved o človeku ter živih bitjih, saj njene zakonitosti pospešeno aplicirajo na vsa ključna področja človekovega življenja. Darwinovo razmišljanje in raziskave temeljijo na obsežnem terenskem delu (opisanem v knjigi *Dnevnik raziskovanj*), s katerim je postavil gradnike za svojo temeljno knjigo *O nastanku vrst* (1859). Kasneje jo je nadgradil še z monumentalnim delom *Poreklo človeka* (1871), ki pomeni vrh njegovega raziskovanja in predstavlja Darwinovo življenjsko delo. Z njo je svojo evolucijsko teorijo razširil na človeka, z mnogimi primeri in dokazi ter z izbranim in natančnim prirodoslovnim jezikom pokazal na njegov izvor, ga umestil v verigo živih bitij, se posvetil spolnemu izboru pri posameznih živalskih vrstah ter razširil svojo tezo o spremenljivosti živih bitij, s čimer je kronal svojo argumentacijo zoper dogmo tistega časa o stvarjenju in nespremenljivosti vrst. Slovenski prevod knjige *Poreklo človeka*, ki ga imamo lahko za eno temeljnih del zahodne misli, izhaja ob prihajajoči 150-letnici dopolnjene izdaje iz leta 1874. > SAMO RUGELJ

Charles Darwin (1809–1882), eden največjih naravoslovcev vseh časov, je razvil in predstavil evolucijsko teorijo, ki temelji na predpostavki, da so se vsa živa bitja razvila iz skupnega prednika. Na osnovi svojih opazanj in poskusov je dognal tudi glavni mehanizem evolucije: to je naravni izbor (tudi naravno odbiranje), s katerim postajajo iz generacije v generacijo pogostejše tiste dedne lastnosti organizmov, ki jim dajejo večjo možnost za preživetje in razmnoževanje. Darwin je bil prvi, ki je sistematično podal razlago raznolikosti življenja na Zemlji brez posredovanja nadnaravne sile. Njegovo teorijo so kasneje razširili in dopolnili z novimi odkritji; danes teorija evolucije tvori enega od temeljev sodobne biologije in vse bolj tudi drugih ved o človeku ter živih bitjih, saj njene zakonitosti pospešeno aplicirajo na vsa ključna področja človekovega življenja. Darwinovo razmišljanje in raziskave temeljijo na obsežnem terenskem delu (opisanem v knjigi *Dnevnik raziskovanj*), s katerim je postavil gradnike za svojo temeljno knjigo *O nastanku vrst* (1859). Kasneje jo je nadgradil še z monumentalnim delom *Poreklo človeka* (1871), ki pomeni vrh njegovega raziskovanja in predstavlja Darwinovo življenjsko delo. Z njo je svojo evolucijsko teorijo razširil na človeka, z mnogimi primeri in dokazi ter z izbranim in natančnim prirodoslovnim jezikom pokazal na njegov izvor, ga umestil v verigo živih bitij, se posvetil spolnemu izboru pri posameznih živalskih vrstah ter razširil svojo tezo o spremenljivosti živih bitij, s čimer je kronal svojo argumentacijo zoper dogmo tistega časa o stvarjenju in nespremenljivosti vrst. Slovenski prevod knjige *Poreklo človeka*, ki ga imamo lahko za eno temeljnih del zahodne misli, izhaja ob prihajajoči 150-letnici dopolnjene izdaje iz leta 1874. > SAMO RUGELJ

GERT J. J. BIESTA

VZGOJA KOT ČUDOVITO TVEGANJE

prevod: Alenka Ropret

Krtina, 2022, m. v., 257 str., 25 €, JAK

Avtor te knjige, eden najuglednejših in najvplivnejših teoretikov vzgoje na svetu ter ugleden univerzitetni profesor, ki predava na Irskem, Škotskem ter drugod, je v središče zanimanja svojega tokratnega dela postavil vzgojo »kot čudovito tveganje«. Ob tem že takoj na začetku pojasni, na kaj cilja, ko govori o tveganju: po njegovem vzgoja nikdar ni bila in tudi ne bo tehnološki proces ali nekaj, kar bi lahko potekalo zelo mehanično, vnaprej predvideno in po olesenelih vzorcih. Nasprotno, trdi, vzgoja je živ proces, ki presega vse kalupe, prav zato pa v njem nastajajo »vrzeli« v obliki tveganj, na katere morajo biti pripravljeni tako tisti, ki izobražujejo, kot oni drugi, ki so v procesu izobraževanja. Šele ko razčistimo to dejstvo, pravi avtor, se lahko podamo na pot vzgojno-izobraževalnega procesa. Knjiga je razdeljena na sedem poglavij in vsako izpostavi posamezno temo, od ustvarjalnosti, komunikacije, poučevanja in učenja do emancipacije, demokracije in mojstrstva. Delo, ki predvsem stroko vodi k razmislekom in številnim uvidom! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

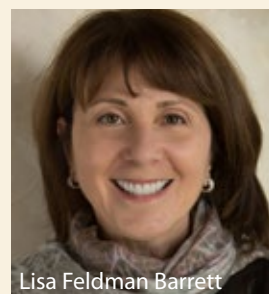
LISA FELDMAN BARRETT

SEDEM IN POL SPOZNAJ O MOŽGANIH

prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Preobrazba,

2023, m. v., 208 str., 22 €

Lisa Feldman Barrett

Zakaj so se nam razvili takšni možgani? je eno prvih vprašanj, ki jih v tej jedrnatu spisani knjigi zastavi Lisa Feldman Barrett (1963), profesorica psihologije na Univerzi Northeastern. Najprej seveda pomislimo na razmišljanje. Radi si predstavljamo, da so se razvili postopno iz manj

zmogljivih pri nižjih živalih do bolj razvitih pri višjih in nazadnje do najzmogljivejših pri človeku – torej do možganov, ki zmorejo miselne procese. Konec koncev naj bi bilo prav razmišljanje človekova velika prednost. Čeprav se vse to sliši tako logično, pa vendarle ne drži. Iz prepričanja, da so se naši možgani razvili za razmišljanje, izhaja kar precej nadvse zmotnih predstav o človeški naravi. Ko se nehamo oklepati tega pogleda, storimo prvi korak k razumevanju dejanskega delovanja možganov in dojemanja, kaj je njihova najpomembnejša naloga. Tako začnemo tudi dojemati, kakšne vrste bitje smo. V sedmih esejih (ter z dodatno zgodbo o tem, kako so se možgani razvili) ta priročna, zabavna in zavzetemu bralcu dostopno podana vsebina knjige razkriva najnovejša spoznanja nevroznanstvenih raziskav. Spoznali boste, od kod prihajajo možgani, kako so zgrajeni (in zakaj je to pomembno) in kako sodelujejo s preostalimi možgani pri tem, ko ustvarjajo vse, kar izkušate. Na tej poti boste pretresli tudi popularne, vendar netočne mite, kot je ideja o »plazilskih možganih«, z avtorico boste na novo premislili dolgo opevano vojno med razumom in čustvi ter tudi tisti razkorak med naravo in okoljem, ki naj bi določal vaše obnašanje. > SAMO RUGELJ

LISA FELDMAN BARRETT

KAKO NASTAJAJO ČUSTVA

Skrivno življenje možganov

prevod: Mojca Vodušek

Mladinska knjiga, 2023, t. v., 485 str., 39,99 €

Naj vas ne zavede lahkotna naslovnica te knjige; v resnici gre za strokovno in odmevno delo ameriške klinične psihologinje Lisa Feldman Barrett (1963), v kateri avtorica zavzetemu bralcu ponuja prenovljeno teorijo o tem, kako nastajajo čustva. Medtem ko je Charles Darwin v svojem klasičnem delu *Izražanje čustev pri človeku in živalih* pred 150 leti postavil tezo, da so čustva že po definiciji vgrajena v nas in so bolj ali manj lastna in podobna pri vseh živih bitjih, je Barrett s pomočjo novejših znanstvenih dognanj z različnih področij razvila drugačno hipotezo in jo popisala v knjigi *Kako nastajajo čustva*, ki je izšla leta 2017. Naša čustva so po njenih ugotovitvah konstruirana, ustvarjamo jih sami in so tudi proizvod družbe in kulture, v kateri bivamo, v možganih pa ni posebnih središč za čustva, temveč ta nastajajo sproti in so pogojena tako telesno kot z našimi doživetji iz preteklosti. Knjiga nam z njenimi ugotovitvami prinaša nov pogled na človekovo naravo, ob koncu knjige pa lahko najdemo tudi dobrodošle dodatne vsebine, kot so obvladovanje čustev, povezave med čustvi in boleznijo ter razmerje med čustvi in pravom. Izvirna in poglobljena knjiga o eni temeljnih prvin človekovega bivanja! > SAMO RUGELJ

GREGORY BATESON

UM IN NARAVA; Nujna enotnost

GREGORY BATESON, MARY CATHERINE BATESON

ANGELI SE BOJJO; Na poti k epistemologiji svetega

prevod: Miran Možina

ZRC SAZU, 2022, m. v., 372/319 str., 27 €/knjigo

Po izidu slovenskega prevoda zbirke esejev, predavanj in člankov z naslovom *Ekologija idej* angleškega inovativnega misleca Gregoryja Batesona (1904–1980), ki je leta 2019 izšel pri založbi Beletrina, sta pri založbi ZRC luč sveta zagledala še dva prevoda njegovih temeljnih del *Um in narava: nujna enotnost* ter *Angeli se bojijo: na poti k epistemologiji svetega*. Na voljo sta v kompletu z naslovom *Um, narava in sveto: onkraj kartezijanskega dualizma*, ki kaže, da je Batesonu uspelo začrtati novo znanstveno področje, ki presega še danes razširjeni dualizem med umom oz. duhom in telesom (pomislimo le na način, kako smo obravnavani v obstoječem zdravstvenem sistemu). Knjigam so dodani teksti, ki predstavljajo dodano vrednost osnovnima prevodom, kot so prevod intervjuja z Batesonom in njegovo prvo ženo Margaret Mead, esej Boruta Telbana o Batesonovem antropološkem raziskovanju na Papui Novi Gvineji, biografija o Batesonu prevajalca obeh del Mirana Možine idr.

V prvi knjigi je Bateson podal seznam kriterijev, ki opredeljujejo um. Z njimi pokaže, da um tvorijo številni snovni deli, katerih razporeditve in organizacija omogočajo vzorec in proces. Um potemtakem ni ločen od snovi, temveč lahko vsebuje tako nežive elemente kakor tudi številne organizme; lahko deluje krajši ali daljši čas; meja, kot je denimo ovoj kože, ga ne oklepa nujno – in zavest je vedno nekaj delnega, če je sploh navzoča. Um ima torej zmožnost procesiranja in odzivanja na informacije na samouravnavač način, kar je značilno za sisteme od celic do gozdov in civilizacij. Poudarek na umskih sistemih, ki vsebujejo več kakor zgolj posamezne organizme, Batesona napelje k sklepu, da sta enota preživetja vedno organizem in okolje. Že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja je vizionarsko napovedal katastrofalno stopnjevanje ekoloških problemov in predlagal rešitve predvsem v korekciji napačnih epistemoloških predpostavk, med katerimi še vedno kraljuje prepričanje o ločenosti uma od snovi, ki briše vzorec in kvalitativne spremenljivke. Tako nam ostane zgolj kvantiteta in prevlada kvantitativne znanosti ter prevlada kvantitete nad kvaliteto na vseh družbenih področjih, od gospodarstva do šolstva.

V drugi knjigi, ki jo je posthumno uredila hčerka, antropologinja Mary Catherine Bateson, se je lotil tem, ki so se mu zdale strašljive celo za angele in vključujejo estetiko in religijo, lepoto in svéto, a zaradi pritiska materializma še danes ostajajo na obrobju znanosti, hkrati pa so vir nekritičnega navduševanja nad nadnaravnim. Tako vodilni fiziki in zdravniki pogosto sprašujejo po nasvetih spiritualistične medije, da bi lahko prejeli sporočila dragih pokojnikov ali se povezali s prejšnjimi življenji. Čisti materializem prej ali slej postane neznošen. Čeprav tako védenje kot verovanje vsebujeta globoka brezna neznanja, je bil prepričan, da je navduševanje nad nadnaravnim povezano z odzivom na vzorec – na neko vrsto védenja –, ki vodi k spoštovanju sistemske celovitosti narave, v kateri smo vsi skupaj, tako rastline kot živa bitja, del skupnega okolja. > MIRAN MOŽINA

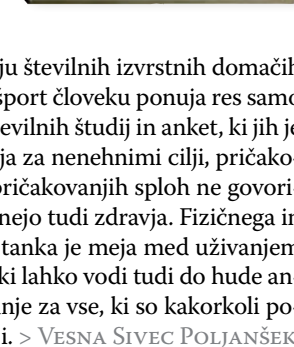
V drugi knjigi, ki jo je posthumno uredila hčerka, antropologinja Mary Catherine Bateson, se je lotil tem, ki so se mu zdale strašljive celo za angele in vključujejo estetiko in religijo, lepoto in svéto, a zaradi pritiska materializma še danes ostajajo na obrobju znanosti, hkrati pa so vir nekritičnega navduševanja nad nadnaravnim. Tako vodilni fiziki in zdravniki pogosto sprašujejo po nasvetih spiritualistične medije, da bi lahko prejeli sporočila dragih pokojnikov ali se povezali s prejšnjimi življenji. Čisti materializem prej ali slej postane neznošen. Čeprav tako védenje kot verovanje vsebujeta globoka brezna neznanja, je bil prepričan, da je navduševanje nad nadnaravnim povezano z odzivom na vzorec – na neko vrsto védenja –, ki vodi k spoštovanju sistemske celovitosti narave, v kateri smo vsi skupaj, tako rastline kot živa bitja, del skupnega okolja. > MIRAN MOŽINA

UROŠ PERKO

DUŠEVNE MOTNJE V ŠPORTU

Buča, 2023, m. v., 206 str., 29 €

Že res, da nas kakršnekoli oblike gibanja sproščajo ter so priporočljive v boju proti stresu in različnim psihofizičnim boleznim, a za vsem tem lahko tičijo tudi številne pasti, na katere se vse premalo opozarja. Tega se zaveda tudi Uroš Perko, nekdanji vrhunski plezalec in športnik, sicer pa specializant geštalt psihoterapije, ki je pred dvema letoma doktoriral na Fakulteti za vede o zdravju na temo duševnih motenj v športu. Izhajajoč iz lastne dolgoletne izkušnje življenja, podrejenega vrhunskemu športu, in ob spremljanju številnih izvrstnih domačih in tujih športnikov se je odločil, da temeljito preuči, ali (vrhunski) šport človeku ponuja res samo najboljše ali pa se za vsem skupaj skriva še kaj drugega. Rezultati številnih študij in anket, ki jih je opravil, ga resnici na ljubo niti niso presenetili: grozljiva naprežanja za nenehnimi cilji, pričakovanja staršev, trenerjev, klubov in tudi sponzorjev – da o lastnih pričakovanjih sploh ne govorimo! – pehajo športnike do nezdravih naporov, ki jih marsikdaj stanejo tudi zdravja. Fizičnega in tudi psihičnega. Avtor te knjige s svojim pisanjem ozavešča, kako tanka je meja med uživanjem v izbrani športni disciplini na eni strani in torturo na drugi strani, ki lahko vodi tudi do hude anksioznosti, depresije in celo hujših duševnih motenj. Obvezno branje za vse, ki so kakorkoli povezani s športom, saj ponuja številne uvide in vodi k (avto)refleksiji. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

KRATKA ZGODOVINA GRČIJE

RICHARD CLOGG

PREVOD: JERNEJA KAVČIČ

»BELA KUGA«

**ILEGALNI ABORTUSI IN ZMANJŠEVANJE
RODNOSTI NA SLOVENSKEM V OBDOBJU
MED OBEMA VOJNAMA**

ANA CERGO PARADIŽUniverza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

Znanstvena založba
Filozofske fakultete UL in
Knjigarna Filozofske fakultete UL

t.: 01/ 241 1119

e.: knjigarna@ff.uni-lj.si

https://knjigarna.uni-lj.si/

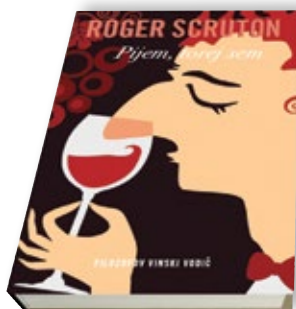
ROGER SCRUTON

PIJEM, TOREJ SEM

Filozofov vinski vodič

prevod: Andrej Lokar

Družina, 2022, t. v., 231 str., 39,90 €

Roger Scruton

Roger Scruton (1944–2020), ugledni angleški filozof, profesor, svetovalec vlade in zapriseženi častilec vina, v pričujoči knjigi razpravlja o vinu z dveh gledišč: z gledišča velikega ljubitelja najboljših vin, ki se jim, kot pravi, ne gre nikjer in nikdar odpovedati, in seveda z gledišča filozofa. Delo še zdaleč ni poljudno in tudi ni nastalo v omami (pretiranih) vinskih hlapov, saj se od prve do zadnje strani čuti avtorjev trud, da vse zapisano podpre s številnimi izsledki iz najrazličnejših znanstvenih gradiv, pa tudi z lastnimi izkušnjami. Scruton v pikrem, včasih pa tudi zafrkljivem tonu opisuje svoja prva srečanja z uživanjem najzlahajnejše vinske kapljice, se kasneje z nalezljivim navdušenjem osredotoči na svoje odkrivanje najboljših vin v Franciji, kasneje pa svoje čaščenje vina prepere še z ljubeznijo do filozofije. Za nameček nam ob koncu postreže še s pravimi sladostnimi predlogi, katero vino naj uživamo ob določeni jedi, pardon, ob prebiranju določenih slavnih filozofov, od Platona, Aristotela in Cicerona do Spinoze, Descartesa in mnogih drugih. Scrutonov manifest vinu in filozofiji je zlahajno branje za (vinske) sladokusce, ki spolzi »po grlu«, kot bi mignil. Če pa boste ob branju začutili željo po sočasnem srkanju dobre kapljice, naj vas pri tem vodi eno od Scrutonovih načel: »Pij, kolikor hočeš, a odloži steklenico, preden vedrini sledi turobnost!« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

leč ni poljudno in tudi ni nastalo v omami (pretiranih) vinskih hlapov, saj se od prve do zadnje strani čuti avtorjev trud, da vse zapisano podpre s številnimi izsledki iz najrazličnejših znanstvenih gradiv, pa tudi z lastnimi izkušnjami. Scruton v pikrem, včasih pa tudi zafrkljivem tonu opisuje svoja prva srečanja z uživanjem najzlahajnejše vinske kapljice, se kasneje z nalezljivim navdušenjem osredotoči na svoje odkrivanje najboljših vin v Franciji, kasneje pa svoje čaščenje vina prepere še z ljubeznijo do filozofije. Za nameček nam ob koncu postreže še s pravimi sladostnimi predlogi, katero vino naj uživamo ob določeni jedi, pardon, ob prebiranju določenih slavnih filozofov, od Platona, Aristotela in Cicerona do Spinoze, Descartesa in mnogih drugih. Scrutonov manifest vinu in filozofiji je zlahajno branje za (vinske) sladokusce, ki spolzi »po grlu«, kot bi mignil. Če pa boste ob branju začutili željo po sočasnem srkanju dobre kapljice, naj vas pri tem vodi eno od Scrutonovih načel: »Pij, kolikor hočeš, a odloži steklenico, preden vedrini sledi turobnost!« > VESNA SIVEC POLJANŠEK

JANA S. ROŠKER

ZAHODNA SINOLOGIJA IN METODE KITAJSKE FILOZOFIJE

Univerza v Ljubljani,

2023, m. v., 166 str., 18,90 €

Ob razčlenjevanju in poskusih razumevanja filozofskih besedil, ki so nastala na področjih, odmaknjenih od zahodnjaške perspektive, se je treba najprej zavedati številnih različnosti, ki vplivajo na posameznikovo interpretacijo. Na tem mestu avtorica pričujoče monografije še posebej izpostavi razlike v jeziku, tradiciji, zgodovini in socializacijskih procesih. Zato obenem opozori na temeljno postavko pričujočega dela, da je zahodna epistemologija zgolj eden od mnogih različnih modelov človeškega dojemanja in interpretacije. Skozi analize najpogostejših napačnih predstav, povezanih z branjem kitajskih filozofskih tekstov, nam avtorica predstavi najpogostejše čeri, ob katere po navadi trčijo zahodni raziskovalci. Tovrstne interpretacije, pojasnjuje, so namreč prevečkrat plod družbenih predsodkov ali pa so osnovane na nekakšni tipično zahodnjaški miselnosti, ki s primarnim izročilom v resnici nima kaj dosti (včasih celo prav nič) skupnega. Tudi zato je toliko dragocenejše, da nas avtorica te edinstvene monografije poleg vsega seznanja z novo metodologijo branja, razumevanja in tudi razlage nekaterih poglobljenih poudarkov kitajskih filozofskih del. Zahvaljujoč temu delu bomo, obogateni z novim razumevanjem in transkulturnim pogledom, kitajsko filozofijo odslej lahko prebirali mnogo bolj poglobljeno in jo tudi dojeli v njenem najčistejšem bistvu. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

PLOTIN

ZBRANI SPISI III

prevod: Sonja Weiss

Slovenska matica, 2023, t. v., 779 str., 45 €, JAK

MARKO URŠIČ

PRESEŽNE PRISOTNOSTI

Eseji o Plotinovi metafiziki svetlobe

Slovenska matica,

2021, t. v., 404 str., 39 €, JAK

Pred časom smo že poročali o izidu prvih dveh delov Plotinovih (205–270) zbranih spisov. Zdaj je Sonja Weiss, docentka na Oddelku za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ta veleprojekt zaključila (prevod, spremna beseda in opombe) še s tretjim delom, ki prinaša skoraj polovico Plotinovega opusa (torej traktate od številke 34 do 54), ki je nastal med Plotinovem najbolj plodovitim obdobjem. Traktati se raztezajo od filozofsko metafizičnih, kot je začetni *O številih*, pa vse do bolj praktično bivanjskih, kot sta traktat *O sreči* in dva traktata *O previdnosti* ter traktata *O ljubezni*, ki je ena najpomembnejših tem platonске filozofije in Plotinove fizike. Zaključek enega največjih prevodnih filozofskih projektov zadnjega obdobja.

Dodatno razsežnost Plotinovi trilogiji pa daje esejistična knjiga *Presežne prisotnosti*, ki jo je o Plotinovi metafiziki svetlobe nedavno napisal Marko Uršič (1951), filozof, urednik trilogije ter pisec strokovnih razprav k Plotinovima prvima dvema knjigama. To obsežno monografijo, ki jo lahko beremo kot nekakšen dialog, refleksijo in razmislek o Plotinovi »sijoči filozofiji«, sestavljajo trije nizi po devet esejev, s katerimi Uršič na ozadju svoje osebne filozofije, izražene v tudi tetralogiji (v petih knjigah) *Štirje časi*, svoj filozofski diskurz navezuje na Plotinove odlomke ali pa mu je Plotin kot dobri filozofski »dajmon« osnova za razmišljanje o večnih temah duše, smrti, usode in svobode. > SAMO RUGELJ

LUDWIG WITTGENSTEIN

LOGIČNO-FILOZOFSKI TRAKTAT

prevod: Borut Cerkovnik

LUD Šerpa, zbirka Klasična Šerpa,

2022, m. v., 278 str., 24 €

Prvi prevod *Logično-filozofskega traktata*, ki ga je kot edino za življenja objavljeno delo napisal avstrijski filozof Ludwig Wittgenstein (1889–1951), je v slovenščini v prevodu Franeta Jermana prvič izšel leta 1976 in je bilo eno najljubših filozofskih del mojega očeta. Čeprav sem bil ob izidu prevoda star deset let, se živo spomnim, da je bila ta knjiga, v kateri je Wittgenstein med seboj v natančno, nikoli do konca razjasnjeno strukturo povezal filozofske in logične probleme, pogosto na njegovi mizi. Ko sem jo zdaj spet poiskal med njegovo zbirko filozofije, je iz nje padel izrezek članka, ki ga je o Wittgensteinu in njegovem delu leta 1989, torej ob stoletnici filozofovega rojstva, za Naše razglede napisal (tudi filozof) Andrej Ule. Najbrž zato ni naključje, da je Ule k novemu prevodu Boruta Cerkovnika (ta priznava, da je bil Jermanov prevod marsikje izvrsten – na prvi strani, denimo, je spremenil/črtal samo eno besedo) prispeval poglobljeno spremno besedo, nov prevod pa izhaja ob stoletnici izvirnega izida (tokrat brez uvodne besede Bertranda Russlla, zaradi katere sta se z Wittgensteinom sprla in razšla). Zdaj že klasično filozofsko delo, ki je še vedno predmet mnogih simpozijev – tudi pri nas! > SAMO RUGELJ

PETER TRAWNY

TEHNIKA. KAPITAL. MEDIJ

prevod: Aleš Košar

Univerza v Ljubljani, 2022, m. v., 174 str., 22,90 €

Kako brezrazpoloženjskost v vse razpoložljivosti narekuje vprašanje o lastnem kraju filozofije, ki se je spojil z njeno dovršitvijo v tehnološki, je tudi tema te knjige, ki je prvič izšla leta 2015. Delo je sledilo razpravi o *Revoluciji in mediju*, ki jo je Trawny objavil leta 2011, še pred izidom pa jo je predstavil na gostovanju v Ljubljani. Tehnika, Kapital in Medij (TKM) determinirajo univerzalno topografijo življenja v svetu. Trawny, ki spiše to »hvalnico filozofiji«, pa se sprašuje, če tudi za filozofijo kot za vse druge človeške dejavnosti velja, da ne more drugega kot producirati zgolj v smislu univerzala TKM. Filozofija navsezadnje ima transformativni značaj – svobodna je, ko se osvobodi tako svobode TKM kot svobode intimnosti. Ko ni kraja filozofije. Trawny je navsezadnje to delo spisal na križarki. Pa se res lahko osvobodi, saj je navsezadnje kot ostale človeške dejavnosti? Svoboda je ignoranca. Bi bil svet lahko videti drugače, če pa je že Spinoza dejal, da možnih svetov ni – kar je, je nujno tako, kakor je. Knjiga je zahtevno filozofsko čtivo, po katerem verjetno širša javnost ne bo posegala – pa vendar je nadvse spodbudno, da imamo v slovenskem jeziku ne le zgodovinsko temeljna filozofska dela, temveč tudi novitete. > AJDA VODLAN

JOŽEF HLEBŠ

ESTETIKA IN MODROST UMETNOSTI

Mohorjeva Celovec, 2023, t. v., 232 str., 29 €

Naravoslovec in filozof Jožef Hlebš, do upokojitve profesor na Filozofskem inštitutu Teološke fakultete Univerze v Salzburgu, je večino svojih razprav objavil pri slovenskih založbah, tako da so njegova razmišljanja dobro znana tudi v našem prostoru. Svojo novo knjigo o estetiki je zasnoval kot modrost umetnosti, pri čemer modrost zanj ni le neko poljubno vedenje, ampak vednost o bistvenem, o poslednjih osnovah in smotrih bivajočega ter »obravnava ali zrenje in presojanje časovnega v luči večnega. Hlebš meni, da ima estetika svoj izvor v spoznanju, ki je analogni pojem, razlikovati pa moramo še med filozofskim in umetniškim spoznanjem. Filozofija in umetnost, nadaljuje, imata svoje korenine v posebnem erosu, neutešljivi ljubezni do resnice in lepote. Filozofija teši žejo po večni resnici, umetnost žejo po neizčrpnih lepoti. Estetika, povzema avtor, je nauk o lepem v umetnosti. Lepota je objektivna vrednota in prava estetika mora razlikovati med ontološkimi in kvalitativnimi vrednotami. Umetnina kot taka je načelno duhovna tvorba, izražena v oblikovanem delu, lepota pa ima, kot vse vrednote, analogno suverenost in neizmumljivost kot resnica, tudi če se pojavi na nekem tipično izumljenem delu. Kar pomeni, da za ovrednotenje umetnosti ne zadošča čisto umetniško merilo. > IZTOK ILICH

LOUIS ALTHUSSER

ZA MARXA

prevod: Maja Breznik, Slavoj Žižek

Založba /^ocf., 2023, m. v., 334 str., 30 €, JAK

Francoskega filozofa Louisa Althusserja (1918–1990), dolgoletnega člana, pa tudi ostrega kritika francoske komunistične partije, v slovenščini že poznamo po raznih knjigah, ki prinašajo njegove zbrane spise o posameznih temah (denimo *Ideologija in ideološki aparati države*, *Predavanja o Rousseaju*, *Izbrani spisi* itn.), kar je tudi značilnost knjige *Za Marxa*, ki je izvirno izšla leta 1965, v njej pa je zbranih sedem esejev, napisanih ob različnih priložnostih ter objavljenih v raznih publikacijah. Althusser se v njih sprašuje, ali ima marksistična filozofija res pravico do obstoja, ob tem pa trdi, da obstaja jasen epistemološki rez med mladim in zrelim Marxom, ki se nanaša na dve različni teoretski disciplini. V osnovi Althusser Marxova dela deli na štiri obdobja, mladostno (1840–1844), dela reza (1845), dela zorenja (1845–1857) in dela zrelosti (1857–1883), v nadaljevanju pa se posveti zapisom o materialističnem gledališču, Marxovim »Pariškim rokopisom 1844«, analizira materialistično dialektiko in na koncu obravnava marksizem v kontekstu humanizma. Teoretsko delo za preučevalce marksistične filozofije. > SAMO RUGELJ

MEL THOMPSON

AZIJSKE FILOZOFIJE

prevod: Anja Zalta

Pivec, 2022, m. v., 248 str., 26,90 €

Dobili smo slovenski prevod enega temeljnih del za uvodno raziskovanje azijskih filozofij, ki je prvič izšlo že leta 1999. Filozofija je akademska disciplina, zato je to delo dopolnitev študijske literature v slovenskem jeziku, vendar pa je filozofija tudi dejavnost vseh mislečih ljudi in knjiga je tako zaradi svoje strukturiranosti in enostavnosti, ki pa vseeno obdrži strokovnost, namenjena tudi širši javnosti, da spozna osnovne temelje azijske filozofije, ali kot pravi prevajalka: »Naj knjiga z vsemi manjšimi pomanjkljivostmi služi kot odskočna deska za spoznavanje novih svetov in premagovanje začrtanih horizontov.« Vzhodna filozofija je veliko bolj holistična kot »naša«, saj se ne omejuje na racionalne argumente niti se ni ločila od tistih področij življenja, ki zastavljajo temeljna vprašanja. Modrost Vzhoda je torej filozofija in psihologija ter sociologija in religija, vse skupaj. Je odgovor na vsakdanja vprašanja. Temeljne ideje pa so se spreminjale, ko so potovale npr. iz Indije proti Kitajski, zato je branje lahko tudi uvid v razumevanje azijskih družb, predvsem pa današnje geopolitične sedanosti. > AJDA VODLAN

LATINSKI OČETJE O MOLITVI

urejanje: Jan Dominik Bogataj; prevod: Jan Dominik Bogataj et al.

Celjska Mohorjeva družba, 2022, m. v., 244 str., 25 €, JAK

Antologija izbranih latinskih zgodnjekrščanskih del o molitvi predstavlja duhovno zapuščino Tertulijana, Ciprijana, Avgušтина, Janeza Kasijana in Petra Krizologa. Urednik in avtor spremne študije Jan Dominik Bogataj OFM njihove spise, ki po nastanku segajo v prva stoletja našega štetja, najprej predstavi v prevodih (Jan Dominik Bogataj, Martina Ješovnik, Franc Ksaver Lukman, Doroteja Novak), nato tanko prislunhe izvornemu namenu avtorjev molitev in spise pozorno pretrese v zgodovinskem kontekstu. Ob tem bralca spodbuja, naj se

posveti iskanju polnejšega pomena molitve in iskanju odmeva izvornih molitev v sodobnosti. Celota molitve razčlenjuje, jih pojasnjuje in odpira nove možnosti umevanja, hkrati pa vabi k refleksiji, kaj molitev je in čemu moliti. Iz vsebine žari misel, da molitev presega človeško in se usmerja k božjemu. Antologija je namenjena pastoralnemu delu, pa tudi premišljujočemu laičnemu bralcu, pri iskanju trdne opore in zanesljive orientacije. > MAJA ČREPINŠEK

AMY TAN

KLUB VESELJA IN SREČE

prevod: Branka Šnek Oset
Hiša knjig, 2023, t. v., 350 str., 35,90 €

Legendarna pisateljica kitajsko-ameriškega rodu Amy Tan (1952) je v začetku devetdesetih letih zaslovela s prvencem *The Joy Luck Club*, ki je bil kmalu po izidu prirejen v istoimenski film, (pri nas poznan pod naslovom *Klub srečnih žensk*), trideset let kasneje pa smo dobili še prevod knjige v slovenščino. V romanu, ki ima nov predgovor avtorice, spremljamo štiri družine kitajskih priseljencev, ki v času okrog druge svetovne vojne v San Franciscu s tradicionalno namizno igro mahjong in skupinskimi večerjami premagujejo težka obdobja. Knjiga je strukturirana podobno kot igra, ima štiri glavne dele (pri čemer se dva osredotočata na zgodbe mater, dva pa na zgodbe hčera), ki so razdeljeni na štiri poddele in skupaj tvorijo 16 poglavij, v katerih tri kitajske matere (ena umre pred začetkom romana) in štiri v Ameriki rojene hčere v obliki kratkih vinjet pripovedujejo o svojih najbolj prelomnih trenutkih v življenju. Vešče izpisani odnosi med materami in hčerami so vedno precej aktualno branje. > RENATE RUGELJ

K. A. TUCKER

RECI, DA ME ŠE VEDNO LJUBIŠ

prevod: Irma Kukovič
Hiša knjig, 2023, t. v., 477 str., 37,90 €

Izjemno priljubljena avtorica ljubezenskih romanov K. A. Tucker, ki med drugim podpisuje zbirke *Deset kratkih vdihov*, *Preprosta divjina* in *Zakopana voda*, se tokrat predstavlja s samostojnim romanom *Reci, da me še vedno ljubiš*. V njem spremljamo kaotično življenje devetindvajsetletne Piper Calloway, uspešne poslovne samske ženske, ki v službi naleti na privlačnega novega varnostnika Kyla Millerja, svojo prvo mladostniško ljubezen s poletnega tabora. Da bi bila situacija še bolj nenavadna, se je Kyle sploh ne spomni in je do nje hladen, Piper pa začne sumiti, da se nista srečala po naključju ... Knjiga za zaljubljene nostalgike, ki obožujejo druge priljubljene, prekipeva od kemije med protagonistoma. > VERONIKA ŠOSTER

MED HUDIČEM IN IANOM EVERSEAJEM

serija Pennyroyal Green
prevod: Ljubica Karim Rodošek
Hiša knjig, 2022, m. v., 366 str., 15,95 €

Titania »Tansy« Danforth, osirotele ameriška dedinja, je lepa in to ve. Vsak gospod, ki ga je kdaj spoznala, je bil navdušen nad njo, razen razpitega stotnika Iana Everseaja. »Le bežno jo je oplazil s pogledom. Kot da bi bila stol ali lestenec, ali – kar je bilo nepredstavljivo – navadno dekle.« To ni reakcija, s katero bi se Tansy že srečala, a tudi Ian ni moški, kakršnih je vajena. Je lep in šarmanten, kadar želi biti, na trenutke prevarantski in precej nemiren. Vsaka ženska, ki se zaljubi vanj, žal lahko pričakuje razočaranje, saj se ne namerava podati v zakonski stan. Vsekakor nista primerna drug za drugega, kar poudari tudi vojvoda Falconbridge, Tansyjin skrbnik, ki Iana z dobrim razlogom ne prenese. A kaj se zgodi, ko kemija med njima z vsakim snidenjem raste? Vrnitev v serijo *Pennyroyal Green* je razburljiva, saj avtorica spretno razširi svoj barviti svet, poln pristnih in zabavnih likov. > ANJA KAMENARIČ

ANNA HARRINGTON
ZAPLETI Z ZAPELJIVCEM
Skrivno življenje zapeljivcev, knj. 2
prevod: Neža Kralj
Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2023, t. v., 324 str., 34,99 €

Druga knjiga iz serije *Skrivno življenje zapeljivcev* je napeta ljubezenska zgodba z erotičnim nabojem in celo kopico skrivnosti visoke angleške družbe z začetka 19. stoletja. Major Nathaniel Grey je zvest službi v vojski, sicer pa pravi ženskar, vrhunski ljubimec, ki s seboj nosi skrivnost iz otroštva. Ko ga njegov prijatelj Thomas prosi za uslugo, se ne zaveda, kako mu bo to spremenilo življenje – v njegovo življenje ponovno vstopi Thomasova sestra Emily, ki pa ni več navihana mladenka, temveč vdova s kopico svojih težav, tudi zelo nevarnih. Kaj vse ju čaka na poti v London? Ljubitelji zgodovinskih ljubezenskih romanov bodo navdušeni nad novo knjigo Harringtonove, od katere imamo v slovenščino prevedeno že zbirko *Carlislovi*. Vznemirljivo, prikupno in srčno! > AJDA VODLAN

MARIE FORCE
VSE TISTE DROBNE REČI
serija Butler, Vermont
prevod: Anja Radaljac
Hiša knjig, 2022, m. v., 397 str., 15,95 €

Slovenskim bralcem že poznana avtorica ljubezenskih romanov (njene knjige so med uspešnicami na lestvici New York Timesa) nam predaja novo zgodbo, ki je sicer izšla kot del nove knjižne serije *Butler, Vermont*, dejansko pa gre za nadaljevanje nam ljube serije *Green Mountain* in torej vključuje že znane like sester in bratov družine Abbott in Coleman. Topla pripoved o ljubezni, iskreni, pa tudi strastni, ki vznikne med Emmo in Graysonom v zasedenem in idiličnem Vermontu, nam pogreje srce in nas spomni, da za pravo ljubezen ni ovir. Slednja nas ne le navdihuje, temveč deluje tako, kot pravi Lao Tzu, ki je tudi citiran v knjigi: »Če te nekdo globoko ljubi, ti to daje moč, medtem ko ti to, da nekoga globoko ljubiš, daje pogum.« Nežna zgodba za vse ljubitelje ljubezenskih pripovedi s srečnim koncem, ki nam polepšajo vsakdanjik. > AJDA VODLAN

beremknjige.si

TINA GABRIELA GORENJAK
NAJTI LJUBEZEN

Mladinska knjiga, 2023, t. v., 309 str., 29,90 €

Prvenec znane igralkke, vsestranske umetnice, komičarke, pevke, režiserke Tine G. Gorenjak se bere kot mešanica stand up komedije in zaupnega pogovora s prijateljico, ki brez zadržkov razkriva svoje (samsko) življenje. Tako Tina kot Gabriela, glavna junakinja njene knjige, sta že skoraj desetletje brez stalnega partnerja, ob tem pa še materi najstniškega otroka, zato je bilo res nujno preizkusiti skoraj vse načine, kako najti sorodno dušo: speed dating, zmenki na slepo, različni spletni portali ... In rezultat? Za celo knjigo za-

nimivih in zabavnih prigod, anekdot in nasvetov, ki jih mora sodobna (ne nujno) samska ženska nujno prebrati. Bistro, sočno in neizmerno zabavno branje, ki vas bo na več koncih pripravilo do solz, je zgodba po resničnih dogodkih, v katerih pa se igralkina doživetja in prigode njenih prijateljic prepletajo skozi različne like. To je knjiga o ljubezni, prijateljstvu in tolažečem upanju, obnem pa se v njej skriva tudi razmislek o tem, kaj dandanes pomeni biti samski. > BETI HLEBEC

LORRAINE HEATH
Z VOJVODO MED RJUHE

serija Razposajenci s Havishama
prevod: Olga Štuhec
Hiša knjig, 2022, t. v., 365 str., 35,90 €

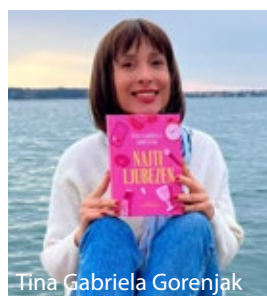
Prva knjiga zbirke o neugnanih moških s posestva Havisham pripoveduje ljubezensko zgodbo vojvode Ashburyja, ki mu srce ukrade gospodična Minerva Dodger. Že šesto sezono je med najbolj obleganimi mladimi damami, godnimi za poroko, toda bistra in bogata dedinja snubce odklanja drugega za drugim, saj jo obletavajo le lovci na doto, ona pa si želi moža, ki bi jo ljubil in jo sprejemal, kakršna je. Moški si mlade dame, ki vsak dan prebira gospodarske in politične novice, da bi bila na tekočem s posli, in jih v marsičem prekaša, ne želijo za ženo, zato počasi obvelja za staro devico. Drzna Minerva se zato odloči, da si bo sama poiskala ljubimca v elitnem klubu Slavček, kjer si zamaskirane dame lahko diskretno izberejo ljubimca za eno noč, identiteta žensk pa ostane skrita ... Vroče senzualen roman se potaplja v izbruh strastne ljubezni med vojvodo, ki si ne upa ljubiti, da ne bi znova občutil bolečine izgube, in bistro, samosvojo in pogumno mlado damo, ki zna biti presneto poredna. Lorraine Heath (*Lord pregrešnih strasti, Zapeljivi lord, Vojvoda na preizkušnji ...*) je avtorica več kot 60 ljubezenskih romanov, umeščenih v čas korzetov in zardevajočih mladenk, med katerimi so številni postali uspešnice na lestvici New York Timesa. > MAJA ČREPINŠEK

ANNE GRACIE
JESENSKA NEVESTA; serija Sestre Chance

prevod: Branka Šnek Oset
Hiša knjig, 2023, t. v., 429 str., 36,90 €

Roman se prične letu 1805 na dan, ko Abigail Chantry izgubi službo guvernante, ker v svoji sobi prenoči mlajšo sestro in še dve dekletki. Skriva jih pred ugrabitelji, ki rosno mlade sirote iz internata za plemiška dekleta prodajajo v bordele. Za četverico brezdomk, ki si prispežejo, da bodo poslej druga drugi sestre, se prične krut boj za preživetje, saj so jim za petami najeti morilci. Dokler so žive, bi lahko policijo pripeljale na sled trgovini z devicami. Neko noč Abby med begom, prignana v skrajno silo, drzno vlomi v nek dvorec, tam pa naleti na hudo bolno lady Beatrice, ki jo brezdušni služabniki puščajo v nemar. Po nenavadnem spletu okoliščin se dekleta vse-lijjo v dvorec, toda tokrat na povabilo lady Beatrice, ki neznanam ponudi novo življenjsko priložnost. S to drzno potezo osreči sebe in nje. Toda mirno sožitje z mladimi družabnicami traja le, dokler se iz tujine ne vrne naduti nečak lady Beatrice, možati mladi lord Davenham. Zanj so sestre Chance, kakor se dekleta predstavijo, zgolj pretkane pustolovke in prevarantke, srčna Abby pa njihova nevarno privlačna vodja. Ljubezenski roman, prvi v zbirki štirih ljubezenskih zgodb sester Chance, ustvarja sočne, živahne, senzualno obarvane odmeve romanov Jane Austen. > MAJA ČREPINŠEK

Tina Gabriela Gorenjak

34,90 €

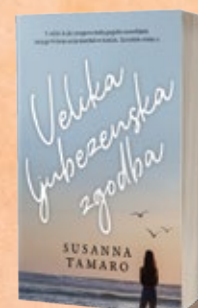
Becky Cole
DOMAČA LEKARNA

GRATIS DOSTAVA
za vse naslove!

35,90 €

Amy Tan
KLUB VESELJA IN SREČE

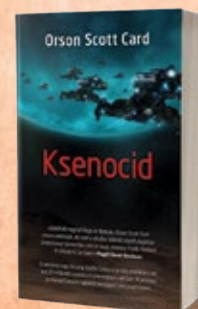
32,90 €

Sussanna Tamaro
VELIKA LJUBEZENSKA ZGODBA

32,90 €

Antti Tuomainen
LOS OV PARADOKS

37,90 €

Orson Scott Card
KSENOCID

Pokukajte med več kot 7100 odličnih knjig.

Vabljeni v prenovljeno spletno knjigarno
GALARNA www.galarna.si!

Brezplačna dostava za naročila nad 40 €.

Hitra dostava Naročila oddana do 12.00 odpošljemo isti dan.

Knjige na zalogi 98 % izdaj je na zalogi.

Distribucija Avrora
E: info@galarna.si
T: 040 922 522

všečkajte nas na Facebooku

Laura Jarratt

MAMA

prevod: Matejka Križan
Lynx, 2023, m. v., 335 str., 24 €

Zgodba se začne z idiličnim prizorom: mati se tik pred večerom z dvema hčerama vrača s počitnic in razmišlja o možu, ki se jim zaradi službenih dolžnosti ni mogel pridružiti. Deklici na zadnjem sedežu zadovoljni zaspita, njuno mamo pa na temni prazni cesti nepričakovano zaslepijo luči nasproti vozečega avtomobila in v trenutku je prisiljena zapeljati s ceste. Sledijo grozljive sekunde, avto zdrsne v globoko jezero, hčeri sta nezavestni, mati pa lahko reši le eno. Nemogoča izbira pahne družino v tragedijo, ki ji ni videti konca. Policija, ki neuspešno preiskuje sumljivi primer, jim ne prinese miru. Nemoč, jeza, žalost in občutki krivde se kot temna koprena izmenično ovijajo okoli vseh družinskih članov, nekaj presenetljivih preobratov pa ta večplastni psihološki triler pripelje do prelomne točke. Avtorica, ki je tudi ravnateljica šole za otroke s posebnimi potrebami, večinoma piše za mladostnike, *Mama* pa je njen prvi roman za odrasle, ki občutljivo odpira srce parajoče teme. > RENATE RUGELJ

Anne Mette Hancock

BRAZGOTINE

Drugi primer Heloise Kaldan in Erika Schäferja

prevod: Tina Stanek
Mladinska knjiga, zbirka Krimi,
2023, t. v., 301 str., 34,99 €

Brazgotine je drugi kriminalni roman Anne Mette Hancock s protagonistoma novinarko Heloise Kaldan in inšpektorjem Ericom Schäferjem in je tako prepričljiv kot prvi (*Smrdljivka*, 2022), brez težav pa se bere tudi kot samostojna kriminalka. Desetletni fantek Lukas je izginil pred šolo in zadnja oseba, ki ga je videla, je bila Heloisina dobra prijateljica Gerda. Dogajanje se odvija skozi izmenično perspektivo Kaldanove in Schäferja. Eden zanimivejših vidikov, na katerega se osredotoča policijska preiskava, je Lukasova obsedenost s pareidolijo – videti obraze v neživih predmetih, kot so npr. hlevska vrata. To je tudi nekakšna tema romana: kaj točno so ljudje videli? Ali Heloise res prepozna vrata, kot verjame? So stvari, ki so jih ljudje videli, resnične ali so iluzije? Zgodba zrcali tisto, kar poskuša Schäfer izpeljati, ko se trudi izluščiti vzorce v tej enigmatični preiskavi. Karakterizacija obeh glavnih protagonistov je dobro razdelana, v ozadju pa je dovolj igralcev, da je končni »krivec« popolnoma nepričakovan. Postavljen v ledeno ozadje danske zime vas bo triler *Brazgotine* zagotovo naježil. Še ena osupljiva, pametno povezana in napeta zgodba. > GORDANA GRANATIR

Catherine Cooper

DVOREC

prevod: Matejka Križan
Lynx, 2023, m. v., 335 str., 24 €

V Franciji živeča angleška novinarka in pisateljica izkorišča poznavanje nove domovine za prizorišče dogajanja psiholoških srhljivk. Prvenec *Koča* je postavila v francoske Alpe, kjer se smučarske počitnice dveh parov končajo z umorom. Tokratni *Dvorec* pa je umeščen na podeželje južne Francije, kamor se zakonca Aura in Nick skupaj z majhnima otrokoma preselita iz Londona. Kupita star dvorec, potreben prenove, se vključita v lokalno skupnost angleških priseljencev, da bi začela znova in pozabila – o tem niti ne govorita – kaj se je zgodilo v Londonu. Zdi se, da se v novem okolju lepo znajdetta, tedaj pa se med razkošno zabavo pri sosednjem dvorcu zgodi umor ... Iskanje motiva za krvavo dejanje in razkritje identitete storilca sta srž trilerja, v katerem avtorica bračca podobno kot v prejšnji knjigi skozi dvodelno časovno pripovedno strukturo (tekoče dogajanje prekine vpogled v zakončevi življenji pred selitvijo) s stranpotmi in zadrževanjem skrivnosti pušča v negotovosti vse do nepričakovanega razpleta. Sodobna srhljivka v duhu del Lucy Foley in Ruth Ware. > ALEŠ CIMPRIC

Marija Jakopin

UMOR V ZRČAH

Primus, zbirka Avtorji,
2023, m. v., 296 str., 25 €

Umor v Zračah je kriminalni roman, pod katerega se podpisuje matematičarka in gozdarka Marija Jakopin, ki s svojimi teksti z gozdarsko tematiko gostuje tudi v reviji *Outsider*. Tudi umor se zgodi v gozdičku, in sicer v Zračah, kjer na golo in iznakaženo truplo 33-letne Margarete Krevs iz Šiške naleti okajena Britanka. Ker obstaja sum, da je tudi storilec morda Slovenec, se vplete domača ekipa, ki jo med drugim sestavljata kriminalist Andrej in policist Damir. Prav slednji poskrbi za razne humorne vložke v romanu, saj se kot priseljenc iz Bosne uči slovenščine, a naleti na mnogo ovir, ob tem pa je vedno sproščen in zabaven. Pa tudi prizadeven, saj se z vso močjo vrže v preiskavo, ki začne kazati poteze nekega kulta ali rituala – po prizorišču je namreč razpojenih kar nekaj kupov soli. Sveže in napeto! > VERONIKA ŠOSTER

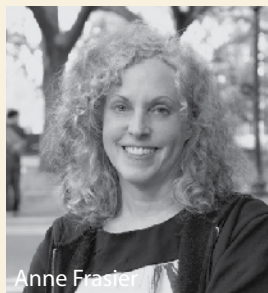

Anne Frasier

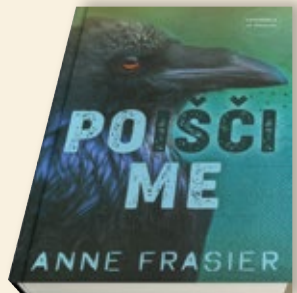
POIŠČI ME

prevod: Jolanda Blokar
Aktivni mediji, 2023, m. v., 335 str., 24 €

Nekdanja uslužbenka FBI Reni Fisher se po čustvenem zlomu preseli v samoto kalifornijske puščave, kjer jo nekega dne preseneti obisk kriminalista Daniela Ellisa. Ta ji pove, da je v zaporu obiskal njenega očeta Benjamina Fisherja, ki je zaradi svojih grozljivih dejanj zaprt že trideset let, in da je ta končno pristal na sodelovanje pri dolgoletni preiskavi, če mu bodo izpolnili en sam samcat pogoj: v puščavi, kamor naj bi odšel pokazat, kje je zakopal trupla

vseh svojih žrtev, se želi sestati s svojo hčerko Reni, s katero ga veže ogromno skrivnosti. Mlada ženska je zaradi očetovega predloga sprva vsa iz sebe, saj ga ni videla že trideset let, a naposled vendarle privoli, saj upa, da se bo tako vsaj malo otresla demonov preteklosti. Potem pa se sredi puščave zgodi nekaj zelo nenavadnega, zaradi česar se vse zavije v še več tančic skrivnosti ... Dramatična in temačna psihološka srhljivka izpod peresa mojstrice tega žanra navdušuje z vsemi prvinami tovrstnega branja, zato knjige preprosto ne moremo odložiti, dokler je ne preberemo na mah. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

JANKO VALJAVEC

ČEŠNJE

Lynx, 2023, m. v., 256 str., 21 €

Janko Valjavec

Inšpektor Rihard Tisnikar mora prekiniti družinsko praznovanje šestdesetega rojstnega dne, ker so v gozdčku ob izvozu z avtoceste našli žensko truplo. Umorjena je bila čedna študentka, ki je na stojnici prodajala češnje. Nihče ni ničesar videl, nihče nič ne ve, izkupiček prodaje pa ni bil ukraden. Izginil je le študentkin telefon. Kaj je bil motiv umora? Tisnikar in njegova čedna plavalca pomočnica (ne, ne, samo prijatelja sta!) se pri priči poženeta za sledmi. Izkušena ekipa mrliške oglednice, forenzičarke, preiskovalne sodnice in patologinje je spet na delu, Tisnikar pa pri priči začne ustvarjati miselne scenarije, da bi razvozlal, kaj se je zgodilo, toda preden najde morilca, je mrtev tudi albanski mladenič, ki je mrtvo študentko komaj spoznal. Zakaj? Psihološka kriminalka z močnimi primesmi sarkastičnega humorja hitro niza nova dejstva, odrezavo duhovite dialoge in skoraj filmsko zasnovane prizore. Njena posebnost sta vpetost v slovenski prostor in asociiranje na odmevne dogodke domače črne kronike. *Češnje* so za *Grobarjem*, *Sekiropraktikom* in *Župnikom* četrti roman Janka Valjavca (1962), v katerem nastopa inšpektor Tisnikar. Valjavec je tudi avtor priljubljenih domačih kriminalnih romanov *Tajkun Ivan*, *Umazane roke*, *Akvarij*, *Kura*, *Dolčas* in *V vodi mrtve Savke*. > MAJA ČREPINŠEK

nič ne ve, izkupiček prodaje pa ni bil ukraden. Izginil je le študentkin telefon. Kaj je bil motiv umora? Tisnikar in njegova čedna plavalca pomočnica (ne, ne, samo prijatelja sta!) se pri priči poženeta za sledmi. Izkušena ekipa mrliške oglednice, forenzičarke, preiskovalne sodnice in patologinje je spet na delu, Tisnikar pa pri priči začne ustvarjati miselne scenarije, da bi razvozlal, kaj se je zgodilo, toda preden najde morilca, je mrtev tudi albanski mladenič, ki je mrtvo študentko komaj spoznal. Zakaj? Psihološka kriminalka z močnimi primesmi sarkastičnega humorja hitro niza nova dejstva, odrezavo duhovite dialoge in skoraj filmsko zasnovane prizore. Njena posebnost sta vpetost v slovenski prostor in asociiranje na odmevne dogodke domače črne kronike. *Češnje* so za *Grobarjem*, *Sekiropraktikom* in *Župnikom* četrti roman Janka Valjavca (1962), v katerem nastopa inšpektor Tisnikar. Valjavec je tudi avtor priljubljenih domačih kriminalnih romanov *Tajkun Ivan*, *Umazane roke*, *Akvarij*, *Kura*, *Dolčas* in *V vodi mrtve Savke*. > MAJA ČREPINŠEK

MOJCA RUDOLF

NASMEH, KI MOLČI

Temačna skrivnost Irske, knj. 2
samozaložba, 2023, m. v., 291 str., 27 €

Drugi roman iz trilogije *Temačna skrivnost Irske* nadaljuje zgodbo kot struna napetega psihološkega trilerja, ki ježi kožo s temačno atmosfero, naelektreno z anticipacijo, neznosno napetostjo, strahom in nezaupanjem. Prvi del (*Solze, ki jih ni*) govori o usodah irskih žensk. Posebljajo jih tri ženske, ki so povezane bolj, kot si mislijo. Zgodba se začne, ko se mlada družina preseli v sanjsko hišo na podeželju. Neverjetna sreča je bila, da je bila cena tako nizka. Ann je prepričana, da bodo z družinico sedaj končno zaživel s polnimi pljuči, da bo imela njena hčerka čudovito otroštvo, potem pa se vse odvija drugače. Sosed jo čudno pogleduje, hčerka vidi v hiši ljudi, ki jih ni, ponoči jo tlači mora, nato hčerka izgine brez sledu ... Je bila hiša past? Prvi roman govori o uničujočih posledicah magdalenskih domov, nunskih hiš, kamor so družine poslale »grešne« hčere, da bi se duhovno očistile s trpljenjem. Zgodba se nadaljuje v drugem delu, ki govori o usodah moških. Dogajanje prve knjige umešča v širši družbeni kontekst nasilja, kakršno je preplavilo Severno Irsko po krvavo zatrtih protestih oktobra 1968. Sprožilo je tri desetletja terorizma, ki je zahteval nedolžne žrtve, med katerimi so bili tudi otroci. Dva izmed njih spoznamo leta kasneje, ko naj bi bila krvava preteklost pozabljena. Toda zlo in krivice iz preteklosti sevajo v sedanost ... Oba romana Mojce Rudolf, pisateljice, ki je do sedaj objavila že 22 knjig za otroke, mladino in odrasle, med katerimi so številne uspešnice, temeljita na resničnih zgodovinskih dejstvih. > MAJA ČREPINŠEK

ČEZ PLANKE S TURNIMI SMUČMI

Tomaž Hrovat

34,90 €

Izbirni vodnik Čez planke s turnimi smučmi vas bo prepričal:

- 15 izbranih izhodišč za turnosmučarske počitnice.
- 65 turnih smukov različnih težavnosti v naši bližnji okolici.
- od Karnijcev do Dolomitov; od Tirolske do avstrijske Štajerske; za zaključek pa še velikopotezno prečenje Julijskih Alp.
- več kot suhoparni opisi posameznih tur, predstavitev območij, ljudi in navad.
- turni smuki, ki do zdaj v naši literaturi povečini še niso bili opisani.

ŠEPET SAMOTNIH STEZIC

Jana Remic

22,90 €

Šepet samotnih stezic je knjiga za vse ljubitelje lepih zgodb in vsega lepega v naravi, ki se zavedajo, da nam je sleherni dan podarjen in ga želijo polno preživeti. Njeno pisanje je doživljanje narave, življenja, iskanje svobode, smisla, lepote, miru. Na vsaki stezici – na stezici življenja ali na stezici na gori. Sporoča nam, kako dragocen in vreden čudovitih doživetij je vsak dan.

DDV je vključen v ceno.

Planinska trgovina PZS Informacije in naročila na sedežu PZS: Ob železnici 30 a, Ljubljana, v času uradnih ur, po pošti: p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po telefonu: 01 43 45 684 v času uradnih ur, faksu: 01 43 45 691, brezplačna telefonska številka: 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), e-naročila: narocilo@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://planinskatrgovina.pzs.si>. Uradne ure v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Ob železnici 30 a: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

NEIL GAIMAN

ANANSIJEVA FANTA

prevod: Polona Glavan

Sanje, 2023, m. v., 364 str., 17,95 €, JAK

... zabavna
fantazijska
poslastica ...

v *Nordijski mitologiji*). V današnji čas umeščeno dogajanje se vrta okoli Debelega Charlieja Nancyja (je normalne postave, le vzdevka se ne more znebiti), ki živi povsem običajno življenje, če le ne upoštevamo dejstva, da se pogosto znajde sredi sila nenavadnih – in za bralca zabavnih – zagat. To ustaljenost razburkata vest o smrti njegovega očeta, gospoda Nancyja (Anansijevega utelešenja, ki smo ga srečali že v sicer nepovezani moderni klasiki *Ameriški bogovi*), in spoznanje, da ima brata dvojčka, ki je očitno podedoval vse očetove nadnaravne darove – in muhavosti. Ko se ta vseli k Charlieju in prevzame njegovo identiteto, je to začetek kaosa, ki povsem zamaje Charliejevo dožemanje sveta. Gaiman si je zadal napisati humorno pripoved, in če se ta občasno približa grozljivki, gre nedvomno za komedijo, saj kakor pravi Gaiman, konec junakom prinese tisto, kar potrebujejo, in ne tisto, kar si zaslužijo. Izvrstno branje, ki lahko sproži glasen smeh. > ALEŠ CIMPRič

ERIKA ČEPIN

KLETKA SKRIVNOSTI

Kletka skrivnosti, knj. 1

Primus, 2023, m. v., 347 str., 27 €

Življenje šestnajstletne Mae Hatomi je preprejeno z mnogimi neznankami. Pred desetimi leti ji je umrla mati, oče in starejši brat sta se ji odtujila in jo, če le ni deležna trde vzgoje, večino časa ignorirata. Nekega dne nepričakovano naleti na očetovo skrivnost: vodi tajni laboratorij, kjer izvajajo poskuse na ... Nezemljanu? Osuplosti pa še ni konec, saj jo oče tja pošlje na delo. Ampak zakaj? Saj ni izučena za laboratorijska opravila. Poleg tega tam vladajo stroga pravila in za neposlušnimi uslužbenci se izgubi vsakršna sled. Edina dobra stvar je varnostnik Sean, s katerim se močno zblížata, toda – so njegove namere pristne? Medtem pa v nekem drugem svetu, opustošenem z vojno, spoznamo elitno bojovnico Duzae, ki služi tiranskemu kralju ... Prvenec mlade pisateljice je nastal štiri leta in je edinstvena žanrskega mešanica, ki temelji na (urbani) temni fantaziji, umestitev v Nagasaki pa zgodbo ovije z animejevim ogrinjalom. Ta vtis ojačajo tuhtajoči in trpeči protagonisti, mračna družinska drama, kompleksna in epska zgodba, polna zamlčanosti in ugank (ter tragedije) – prvine, ki so močno prisotne pri mangah ali animejih. Če je to namerno ali ne, *Kletka skrivnosti* je unikaten prispevek sorodnim – od fantazijskih del do paranormalnih romanc – romanom. Za vse, ki bi brali kaj podobnega, a hkrati mikavno svežega! > ALEŠ CIMPRič

Neil Gaiman

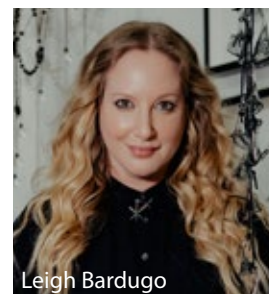
LEIGH BARDUGO

NAPAD IN VIHAR

Senca in kost, knj. 2

prevod: Andrej Hiti Ožinger

Mladinska knjiga, 2023, t. v., 367 str., 37,99 €

Leigh Bardugo

Cikel *Griševsko vsemirje* (poleg trilogije *Senca in kost* ter dvodelne *Vranje šesterice*, oboje je osnova za Netflixovo predelavo) je eden izmed popularnejših sodobnih mladinskih fantazijskih svetov. Ameriška pisateljica izraelskih korenin je navdih poiskala v slovanskem izročilu, natančneje, po podobi carske Rusije, dodala drobec steampunka (svojo zvrst kliče kar »tcarpunk«), vse skupaj pa umestila v izmišljeno deželo Ravko, v kateri se bije notranji boj za oblast dežele, hkrati pa ji grozi nevarnost tudi zunaj njenih meja. Osrednja junakinja je griša Alina Starkov, ki lahko manipulira z magičnimi silami. Izkaže se, da je sončna priklicnica, saj poseduje redko moč kontrole nad svetlobo in je zato edina, ki se lahko zoperstavi Temačniku. *Napad in vihar* se prične z Alinim in Malovim (njenim prijateljem iz otroštva) begom, toda usoda ju kmalu po zasukih in novih zaveznitvah pripelje nazaj v rodno deželo pomagat pri osvobodilnem boju. Domišljjski svet je živ in razdelan, avtorica pa ne pozabi, da so za dobro pripoved ključni privlačni liki in napeto dogajanje. Slednje je pestro tako na akcijskem, političnem in ljubezenskem področju in bo zadovoljilo tako novince kot veterane zvrsti. > ALEŠ CIMPRič

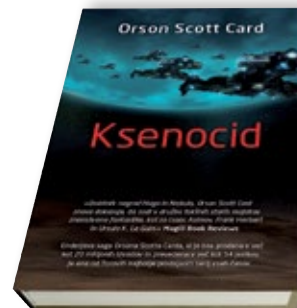
ORSON SCOTT CARD

KSENOCID

Saga o Enderju Wigginu, knj. 3

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, 2023, t. v., 603 str., 37,90 €

Klasično militaristično znanstveno-fantastično delo *Enderjeva igra* o vojni za obstanek z napadalnimi Nezemljani je z nadaljevanjem *Govorec za mrtve* prestopilo v domeno zrele, meditativne literature, ki premleva človekov obstoj in vlogo tako z vidika samorefleksije kot soodnosnih razmerij, ki bi nastala z odkritjem tujih inteligentnih vrst. Opis večplastne zgodbe *Ksenocida* bi zahteval veliko prostora, poenostavljen sinopsis pa lahko osredotočimo na planet Luzitanijo, na katerem je človeštvo vzpostavilo katoliško kolonijo, tam pa živi tudi inteligentna domorodna vrsta pekveninji. Ti za prehod med različnimi življenjskimi obdobji potrebujejo descolado, nekakšen človeški vrsti smrtonosen virus. Oblasti na Zemlji se v strahu virusnega pobeга odločijo, da planet uničijo. Tja pošljejo ladje, ki bo za pot potrebovalo trideset let ... Roman se krepko razširi navzven tako po temah kot vpeljava novih protagonistov (ti so celo bolj v ospredju kot nosilec sage Ender) in lokacij. Čeprav gibalo branja ostaja jasno oprijemljiv zaplet, se ta pogosto pregibne v filozofsko, znanstveno in teološko razpravo širokega nabora tem, katerih novi detajli se razkrijejo še ob večkratnem vračanju. Vprašanja o življenju, smrti, ponovnem rojstvu, samozavedajoči se umetni inteligenci, razumskih vrstah, genetskem inženiringu, moči propagande na javno mnenje, različnih etičnih in verskih vsebinah, človeški nravi, kulturnih razlikah in še čem pa Card večje komplementarno vpne v samo ogrodje zgodbe, tako da poglobljene teme ne ovirajo žanrsko lahkotnejših bralcev. Bodo pa tisti, ki prebrano snov radi vzamejo v tehten premislek, odnesli največ. ZF najvišjega reda! > ALEŠ CIMPRič

GORE NOSIMO V SRCIH

Sprehod skozi stoletje Društva GRS Kamnik; Gorska reševalna služba Kamnik (1922–2022)
urejanje: Irena Mušič Habjan
Društvo Gorska reševalna služba Kamnik,
2022, t. v., 208 str., 20 €

PRIVILEGIJ JE BITI DEL TE DRUŽINE

Sto deset let organiziranega gorskega reševanja v Sloveniji
urejanje: Vladimir Habjan et al.
Gorska reševalna zveza Slovenije,
2022, t. v., 360 str., 33 €

Gorska reševalna služba Kamnik je leta 2022 praznovala stoto obletnico, izid jubilejnega zbornika *Gore nosimo v srcih* pa je bil sklepni dogodek praznovanja. Zbrani prispevki razkrivajo aktivno delovanje društva v zadnjem desetletju, predstavljene pa so tudi osebne zgodbe reševalcev in rešencev. V uvodu predsednik Društva GRS Kamnik Srečo Podbevšek opiše, kako se je individualni alpinizem spremenil v timski šport, v nadaljnjih poglavjih sledijo opisi dogodkov in dejavnosti društva od leta 2012 do leta 2021, najzanimivejše pa so zgodbe reševalcev in njihovi razlogi za priključitev k tej človekoljubni dejavnosti. Konec leta 2022 je svoj zbornik *Privilegij je biti del te družine*, že šesti po vrsti, izdala tudi Gorska reševalna zveza Slovenije. Prispevki članov in članic so napisani v čast jubilejne, že stodesete obletnice organiziranega gorskega reševanja v Sloveniji. Oba zbornika nam profesionalno in hkrati osebno predstavita gorsko reševanje, težave reševalcev in hvaležnost rešencev, velike barvne fotografije pa še dodatno prikažejo pestrost napetih trenutkov in pomagajo pri premisleku in pripravi na varno obiskovanje gora. > NIKA HRANJEC

NATALIJA ŠTULAR
MALA KRALJICA VELIKIH STEN
Mira Marko Debelak-Deržaj
ilustracije: Damijan Stepančič
Gornjesavski muzej Jesenice,
2022, m. v., 124 str., 23 €

V Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani aktivno deluje izvrstna kustosinja pedagoginja Natalija Štular, ki je s pomočjo ilustratorja Damjana Stepančiča in Gornjesavskega muzeja Jesenice pripravila prvo domačo alpinistično slikanico s stripovskimi elementi. Glavna junakinja pripovedi Mira Marko Debelak-Deržaj je vse in še več, kar so zapisali v naslovu, čisto prava »mala kraljica velikih sten«. Telesno vitka in drobna, a pogumna ženska, tehnično zelo podkovan alpinistka, smučarka, publicistka, predavateljica in zbiralka etnografskega gradiva, je v času med obema svetovnjima vojnama, ko so zgodovino slovenskega (in svetovnega) alpinizma pisali večinoma moški, samostojno krojila svojo zgodbo in se uveljavila kot ena najuspešnejših alpinistk. Veliko je plezala tako v domačih kot tujih gorah in z raznimi soplezalci opravila več prvenstvenih smeri, med njimi je gotovo najbolj poznan epski vzpon čez severno steno Špika, ki je predstavljal enega vrhuncev alpinizma v tistem času. Mirina družina je muzeju darovala njeno dokumentarno zapuščino, dragoceno osebno gradivo, dnevnike in fotografije je ilustrator večje vpel v zgodbo in avtorica je pred mladimi (in starejšimi) bralci izrisala življenjsko pot izjemne osebnosti, ki je pustila neizbrisni pečat v zgodovini slovenskega alpinizma. Pozdravljamo prvi naslov iz nove zbirke Alpinistične legende in se veselimo naslednjih projektov. > RENATE RUGELJ

RAZIŠČITE SKRITE LEPOTE IN ZANIMIVOSTI SLOVENIJE

Prepustite se radovednosti in spoznajte manj znane, a vseeno osupljive bisere Slovenije, kjer ni dolgih čakalnih vrst, cestnih zastojev in nagnetenih glavnih trgov.

© Mladinska knjiga Vse materialne avtorske pravice so lasti Mladinske knjige

Naj bo dobra zgodba povsod z vami.
Poskenirajte kodo in izkoristite 14-dnevni brezplačni preizkus.

BRANKO GRADIŠNIK

KRALJESTVO ZA ŠOTOR

Strogo zaupno po Korziki

Pivec, 2022, t. v., 276 str., 29,90 €, JAK

Sedemdelni potopisni epos prevajalca in pisatelja Branka Gradišnika (1951), ki v toku nastajanja seveda doživlja različne spremembe, se s *Kraljestvom za šotor* preveša v drugo polovico, saj gre za četrto delo iz zbirke, v kateri so do zdaj že izšli literarni potopisi *Julij avgusta* (po Zakavkazju), *Mi mlajši logarji* (po zahodnih Združenih državah) in *Če zdaj doma na zofi kdaj* (po Lake Districtu). Vsako od knjig lahko berete samostojno, čeprav je dobro, da je bralec vsaj približno seznanjen z miljejem, v katerem nastajajo knjige: glavni junak je Branko s svojo družino, ki se v različnih kombinacijah in na različne načine odpravlja na poletne počitnice. V *Kraljestvu za šotor* je to Korzika, kjer sta tokrat namen tudi šotorenje in poglobljeno raziskovanje otoka, kar prinese vse mogoče humorne prigode z zastranitvami vred, obenem pa ima ta potopis po Korziki s svojo živopisno zgodovino in Napoleonovim pedigrejem, trdoživimi in samosvojimi prebivalci in letalsko nesrečo pri Ajacciu leta 1981, ob kateri je žalovala vsa Slovenija in v kateri je umrlo Brankovo prvo dekle Marjanca, občasno tudi resnejše tone. Knjigi je dodan tudi nekakšen popotopis, v katerem avtor na koncu dodaja vire in dejstva o Korziki, ki jih je preučil po vrnitvi s poti. > SAMO RUGELJ

EVAMARIA WECKER

IZBRANE PLANINSKE POTI

Od Alp prek Goričkega do Obale

prevod: Lydia Frece

fotografije: Evamaria in Primus Wecker et al.

ilustracije: Angelika Toirneau,

Gerhard Tourneau, Haar Salmendorf

Mladinska knjiga,

2023, m. v., 207 str., 29,99 €

MARJAN ŽIBERNA

DALEČ OD PONORELEGA SVETA

60 manj obiskanih

turističnih biserov Slovenije;

Izletniški vodnik

Mladinska knjiga,

2023, m. v., 261 str., 32,99 €

Že skoraj tradicionalno založba Mladinska knjiga vsako pomlad predstavi enega, včasih pa tudi dva izletniška vodnika. Tako je tudi letos, ko dobivamo en preveden pohodniški priročnik po 53 izbranih planinskih poteh po vsej Sloveniji in en izvorni izletniški vodnik, ki prinaša 60 predlogov za obisk manj znanih, a prekrasnih koticov Slovenije.

Priročnik *Izbrane planinske poti* je napisala Nemka Evamaria Wecker, dolgoletna planinka in avtorica lepega števila vodnikov, v njem pa je premišljeno izbrala atraktivne hribovske in gorske izlete po slovenskih planinah in gorah. Ta vodnik je še kako primeren za tiste Slovence, ki se šele začenjajo podajati po našem hribovju in bi radi dobili okus po različnih vrhovih ter dostopih nanje na vseh koncih Slovenije. Avtorica je namreč dovolj enakomerno razporedila svoje izbrane izlete (poudarek je seveda še vedno na vseh treh alpskih gorovjih), tako da nas pelje vse od Jeruzalemskih gor in Boča, pohorskih vrhov in Trdinovega vrha ter Nanosa in Kokoši ter drugih vzpetin v jugovzhodnem in jugozahodnem delu Slovenije, potem pa se obrne proti severu in – vmes sta tudi ljubljanska Šmarna gora in Grmada – se napoti proti višjim hribom in goram. Vsak izlet je natančno opremljen z ustreznimi informacijami, in čeprav je na prvi pogled čudno, da je izšel prevedeni vodnik o domačih hribih, s pregledom izbranih vrhov odločitev za to postane hitro jasna – gre za priročnik, ki bo uporabniku prinesel relevanten pregled več kot petdesetih reprezentativnih in atraktivnih slovenskih vrhov.

Marjan Žiberna, avtor drugega vodnika, je dolgoletni publicist, zadnje čase tudi pisatelj, s svojim metaforično naslovljenim vodnikom *Daleč od ponorelega sveta* nagovarja izletnike, ki bi se morda radi na svojih pohajanjih po Sloveniji tudi malo sprehodili ter odkrili kaj novega. V enajstih tematskih sklopih, zasnovanih geografsko od okolice Ljubljane čez Notranjsko, Primorsko, Idrijsko-Cerkljansko, Gorenjsko, Koroško, Štajersko, Pomurje, Dolenjsko, Ribniško in Kočevsko ter Belo krajino, nas odpelje na mnoge znane, a s strani Slovencev vsekakor premalo obiskane bisere, ki se ponašajo z naravno ali pa zgodovinsko vrednostjo. Od Ljubljanskega barja, Podpeškega jezera in jezera na Rakitni v Rakov Škocjan in na grad Snežnik, prek Hrastovelj in Socerba, bolnice Franje, v Dolžanovo sotesko in Žičko kartuzijo, v samostan Olimje, na grad Grad, pa do Bukovniškega jezera, Muljave, samostana Stična, Osilnice, grada Kostela, če naštejemo samo tiste, ki najprej padejo v oči, nas Žiberna vabi na različne konce Slovenije ter nam v informativnem, a zavzetem slogu predstavlja kraje, ki jih je po njegovem mnenju vredno obiskati. Knjigi, ki bosta v letošnji pomladi in poletju navdihovali pohodnike in izletnike! > SAMO RUGELJ

BORUT KORUN

Z VESLOM IN PERESOM PO SVETU

samozaložba, 2023, t. v., 311 str., 35 €

Publicist in potopisec Borut Korun (1946) je eden tistih avtorjev, ki se lahko pohvali z desetletja dolgo potopisno knjižno produkcijo (med drugim z deli *Kondorjev klic*, *Stopinje boga Atona*, *Kača in jaguar*), v kateri izvorno združuje zgodovino, geografijo in popotne doživljaje. Ob tem je Korun mnogo svojih poti opravil tudi s čolnom in v svoji najnovejši knjigi *Z veslom in peresom po svetu* bralce z besedo in sliko popelje na vodna in morska potovanja po vsem svetu, ki se vijejo od veslanja v čolnici po Jadranu, ob Korziki in Sardiniji, po reki Labi v Nemčiji, azijskem Mekongu in po skoraj nedostopnih predelih Južne Amerike od slapov in rek, kjer še vedno prebivajo neukročena plemena, kjer so doma gverilci in kjer je poleg poguma potrebna tudi sreča. Knjiga o potovanju po svetu iz vodne perspektive! > SAMO RUGELJ

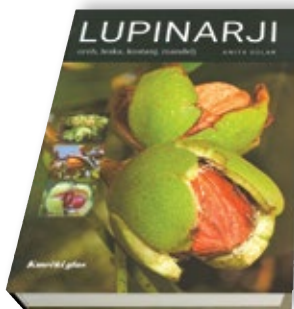
Spletni antikvariat

www.bukvarna.net

Dobre knjige iz starih časov

ANITA SOLAR
LUPINARJI

risbe: Nuša Solar, Zvonka Kelc
Kmečki glas, 2023, m. v., 258 str., 23 €

Orehu, leski, kostanju in mandlju je skupen sadež v lupini. Že tisočletja so človeku pomemben vir dragocenega lesa in hrane, saj so njihovi plodovi energijsko bogati in zelo okusni. V prenovljenem priročniku Anita Solar, znanstvena svetnica in raziskovalka na Oddelku za agronomijo Biotehniške fakultete v Mariboru, ena največjih poznavalk lupinarjev pri nas, najprej sistematično približa obširno vedenje o lupinarjih, o njihovi botanični razvrstitvi in poreklu, ekoloških zahtevah in morfološki zgradbi, rasti in razvoju. V nadaljevanju se podrobno posveča pridelavi od postavitve nasada do spravila pridelka. Priročnik nudi teoretično znanje in številne praktične informacije, ki jih podpre z nazornim fotografskim gradivom. Zato je enako uporaben za ljubitelja, ki namerava zasaditi drevo na domačem vrtu, kot za kmetovalca, ki razmišlja o velikem nasadu. Avtorica posebno pozornost namenja ekološkim in okoljskim vidikom pridelave, novost prenovljene izdaje pa so dopolnjeni načini pridelave, dodani programi varstva in posodobljen izbor sort ter sredstev za varstvo lupinarjev. > MAJA ČREPINŠEK

PETER KOZMUS ET AL.
**ČEBELARJENJE
ZA VSAKOGAR**

risbe: Mateja Soklič
Kmečki glas, 2023, m. v., 155 str., 22 €

Zavedanje o pomenu čebel je v Sloveniji na visoki ravni, tradicija čebelarstva je dolga in tudi število čebelarjev je temu primerno. Zato ne čudi, da je bilo zanimanje za knjigo *Čebelarjenje*

za vsakogar tako veliko, da so avtorji sedaj čtivo posodobili in ga dopolnili. V njem najdemo zgodovino čebelarjenja, vse o čebelah, čebelarjenju (tehnika, opremljenosti, vzreji in paši), pa tudi o pridelkih, boleznih in škodljivcih. O slednjih je izšla samostojna knjiga, še ena pa o prehrani čebel. Nujno čtivo za vse čebelarje, pa tudi za nas laike, ki lahko izvemo, kdaj nam koristijo medeni izdelki in kako sploh nastaja to medeno zlato. Naj živi ljubezen do čebelic! > AJDA VODLAN

CARRIE GRESS, NOELLE MERING
TEOLOGIJA DOMA
prevod: Tatjana Šivic
Družina, 2022, t. v., 222 str., 34,90 €

Dom je kraj, kjer naj bi bili varni, negovani, kjer nas poznajo po tem, kar v resnici smo in kjer lahko svobodno živimo ter ljubimo, so v uvodu zapisale avtorice in nas s fotografsko bogato opremljeno knjigo povabile v svoje domove. Kot pove naslov, lahko vse stvari, ki jih počnemo doma, od pospravljanja, kuhanja, do preprirov in molitve, tkejo naše nitke bivanja in kažejo na naš odnos do Boga. Branje in listanje knjige spodbuja k premislekom, kaj se skriva za vrati našega doma, kakšni so njegovi temelji, kakšna je njegova duhovna zapuščina. Pomembno vlogo v domu igra svetloba, ki prihaja skozi okna, pa priprava in postrežba hrane, red, lepota, gostoljubje, telesna in duhovna varnost, ne smemo pa pozabiti, da se največja modrost skriva v zavedanju, da so naši domovi popolni takšni, kakršni so, čeprav niso razkošni ali udobni. > RENATE RUGELJ

Živela POMLAD

< **VRTNARIMO
Z MIŠO
PUŠENJAK**

~~34 EUR~~
=
30,60 EUR

- 10 %

**SHRANJEVANJE
SADJA** >
22 EUR

< **GOZDNA
KUHINJA**

19,50 EUR

NOVA,
DOPOLNJENA
IZDAJA

Kmečki glas

Naročanje: ☎ 01 473 53 79, ✉ karmen@czd-kmeckiglas.si,
🌐 zalozba.kmeckiglas.com

MOJCA KOMAN

ZAJTRK Z MOJCO60 receptov za iskriv
začetek dneva

fotografije: Krištof Koman

Družina, 2022, t. v., 151 str., 24,90 €

Mojca Koman je marsikomu znana po okusnih in zdravih receptih za jedi, ki jih je zbrala v kuharicah *Bučne in bučne jedi*, *Jedi z rižem* in *Mama kuha po korakih*. Vizijo raznolike in zdrave prehrane, ki je v užitek vsem čutom in je primerna za vse družinske člane, je v novi knjigi vpletla v 60 receptov za zajtrke v vseh letnih časih s poudarkom na tistem, kar je na voljo sezonskega na vrtu in v bližnjih trgovinah. Predstavlja vsakdanje in razkošno slavnostne zajtrke za dni, ko se nikamor ne mudi. Med recepti so skoraj pozabljene tradicionalne jedi, kot so pohane šnite in dišeči rožičev napitek, stare jedi v novih oblačilih, kot je kakavov šmorn, nove uspešnice, kot so piadina (kruhasta palačinka) in drožasti vavliji, sendvički in grizljajčki za jutranje ptičice z mikro apetitom, pa tudi zanimivi namazi, na primer tunin namaz s kislimi kumaricami in koruzo. Vmes so otroške uspešnice, kot so mlečne kvašene pletenice, pa tudi nova odkritja, kot je špinačni ocvrti toast iz starega kruha. Marsikateri recept je primeren tudi za malico, večerjo ali predjed. Mamljivo, slastno, vablivo! > MAJA ČREPINŠEK

PETRA KAVŠEK

GOZDNA KUHINJA

Nova, dopolnjena izdaja

Kmečki glas, 2023, t. v., 172 str., 19,50 €

Gozd je lahko eden najboljših živilskih supermarketov, njegova ponudba je zdrava, raznovrstna, visokokakovostna in ekološka, poleg tega pa lahko vse gozdne dobrote dobite brezplačno.

Spomladi gozdovi ponujajo čemaž, smrekove vršičke, koprive, šparglje in bezgove cvetove, poleti nas razveseljujejo borovnice, maline, gozdne jagode, robidnice, jeseni pa lešniki, kostanj in široka izbira gob. Petra Kavšek, avtorica priljubljenega priročnika, nas v prenovljeni in dopoljeni izdaji pouči, kako iz sadežev gozda pripraviti celo paleto jedi od namazov, napitkov, solat, juh, glavnih jedi do okusnih sladkarij. Z različnimi postopki, kot so vkuhanje, zamrzovanje in sušenje, pa številnim gozdnim sadežem lahko podaljšamo uporabo tudi v hladne zimske dni. Da o koristih hoje in svežega zraka med nabiranjem gozdnih dobrot sploh ne govorimo. > RENATE RUGELJ

GORDON RAMSAY

HITRO IN SLASTNO

fotografije: Louise Hagger

prevod: Manja Simonič

Mladinska knjiga,

2023, t. v., 255 str., 37,99 €

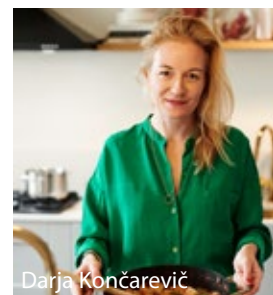
100 receptov za jedi, ki so pripravljene v 30 minutah ali prej – že med listanjem postaneš lačen! Gordon Ramsay je eden najbolj znanih svetovnih kuharjev (da so njegove restavracije skupno prejele šestnajst Michelinovih zvezdic, je le eden izmed uspehov), vsekakor pa v Sloveniji poleg Jamieja Oliverja najbolj prepoznan kuharski TV-voditelj. Prvo njegovo prevodno kuharico smo dobili leta 2017, sedaj je pred nami druga (v angleščini jih je izšlo že kar nekaj), in to zelo praktična, vsakdanja. Ramsay namreč zagovarja, da namesto pripravljene in predelane hrane lahko sami zelo hitro pripravimo odlične jedi: »Prikrajšanost za čas nas v bistvu še prisili, da smo v kuhinji bolj domiselni, ne manj.« Prav hitrosti in učinkovitosti se lahko učimo od profesionalnih kuharjev, hitrost pa ne pomeni slabše hrane – njegove jedi so zdrave, predvsem pa vedno bolj cenimo tisto, kar pripravimo sami zase in za svoje najdražje. Iz svojih dolgoletnih izkušenj nam najprej poda nekaj koristnih napotkov (katere sestavine je »fino« imeti doma, ker dodajo piko na i; katere kuhinjske pripomočke zares potrebujemo, na kaj moramo biti pozorni – nabrušeni noži, seveda!), nato pa se sprehodimo skozi odlične recepte (z res mamljivimi fotografijami) od juh in solat do rib, mesa, brezmesnih jedi pa testenin, riža, pomak in prilog, pa na koncu do sladkarij. Mene so premamili brodet iz lignjev in koromača, jagnjetina po korejsko s sezamovimi kurami in pa čokoladno-malinov fondant brez moke. Gremo kuhat! > AJDA VODLAN

DARJA KONČAREVIČ

VSI ZA MIZORecepti in ideje za
sproščena druženja

fotografije: Manca Jevšček, Romina Ivančič

samozaložba, 2022, t. v., 377 str., 32,50 €

Darja Končarevič verjetno že poznate po njenem kuharskem priročniku *Toplo priporočam: pite, župce in sladkarije iz ljubljanske Bazilike*. Njene izjemne slaščice, juhe, slane in sladke pite, sendviče in še veliko več lahko poskusite v bistrotu Bazilika, kar vas bo še dodatno spodbudilo k nakupu njenih kuharskih priročnikov, saj si boste jedi želeli pripraviti tudi sami. V najnovejši kuharski knjigi *Vsi za mizo* boste našli ogromno receptov, ki jih lahko pripravite za svojo družino in prijatelje, ker je kuhanje, kot veste, najboljši izgovor za druženje. Predlagane jedi, primerne za družinska kosila ali večerje med tednom, lahko pripravite izjemno hitro, saj smo vsi zaposleni in nam preprosto zmanjkuje časa in idej za ustvarjanje v kuhinji, seveda pa boste dobili tudi ideje za velika druženja z družino in prijatelji ob prazničnih dneh. Ne manjkajo pa tudi recepti za slaščice za vsak dan ali za rojstni dan. Ob prebiranju retro oblikovane Darjine kuharice se vam ob slastnih receptih ne bodo cedile le slinice, temveč si boste zaželeli polno mizo, obkroženo s svojimi glasnimi prijatelji in družino, ki bodo vaš dom napolnili s smehom in vam tako polepšali dneve in večere. Knjiga, ki poleg dobre hrane slavi tudi kvaliteten čas, preživet z najdražjimi. > NIKA HRANJEC

**Zoran Šteinbauer,
Irena Demšar
ŠEPETANJA SRC
MED KORONO**

Kako med pandemijo ohraniti zdravo pamet

Dnevniški zapiski iskreno in
tankočutno odstirajo čas korone,
naša občutenja, razmišljanja in
iskanje ravnovesja.ŽE NA VOLJO V BOLJE mehka vezava
ZALOŽENIH KNJIGARNAH! 247 str., 18 €

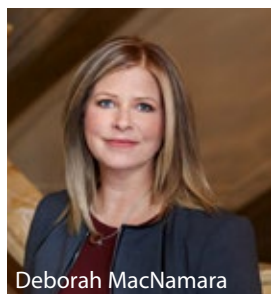
DEBORAH MACNAMARA

POČIVAJ, IGRAJ SE, ODRAŠČAJ

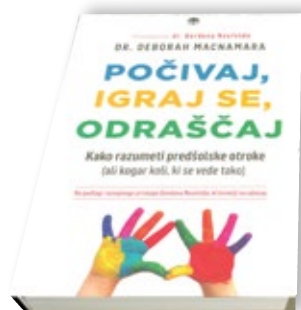
Kako razumeti predšolske otroke (ali kogar koli, ki se vede tako)

prevod: Petra Česen

Primus, 2022, m. v., 319 str., 27 €

Deborah MacNamara

Dr. Deborah MacNamara je svoj pristop utemeljila na teoriji navezanosti in prelomnem delu dr. Gordona Neufelda, razvojnega psihologa, enega vodilnih strokovnjakov za otroški razvoj na svetu. Njegov teoretični model vključuje nevroznanost, razvojno psihologijo, znanost o navezanosti, globinsko psihologijo in kulturno tradicijo. Gabor Mate jo je označil

za knjigo, kjer je razvojna znanost prevedena v praktično ljubezen. V knjigi beremo, da so majhni otroci eni najbolj ljubljenih ljudi na svetu, so pa tudi eni najbolj narobe razumljenih. In še, da gre bolj za to, kaj vidimo, ko gledamo otroka, kot pa za to, kaj storimo. Knjiga ne ponuja nasvetov, tehnik, manter, navodil ali usmeritev, čeprav predlaga strategije, ki pomagajo staršem najti pot do lastnega uvida. Avtorica knjige je klinična svetovalka in pedagoginja z več kot 25-letnimi izkušnjami pri delu z otroki in odraslimi, izvaja svetovalno dejavnost ter predava o razvoju otrok in mladostnikov staršem, vzgojiteljem, pedagogom in drugim. »Razumevanje je drugo ime za ljubezen. Če ne razumeš, ne moreš ljubiti.« Preberimo torej knjigo, da bi razumeli svoje otroke, jih ljubili in jim tako dali največ, kar lahko. > SABINA BURKELJCA

TIM SELDIN, LORNA MCGRATH

MONTESORI ZA VSAKO DRUŽINO

Praktični vodnik za vzgojo in življenje po metodi montessori

ilustracije: Yeji Kim

prevod: Nika Osredkar

Mladinska knjiga, 2023, t. v., 191 str., 22,99 €

Otroški možgani so ustvarjeni za učenje, razložita avtorja že na začetku te knjige in ob tem tudi pojasnita, zakaj je tako pomembno, da se otroci učijo iz svojih izkušenj ter na podlagi spodbude in motivacije, ki jim kasneje nudita najboljšo oporo za pot v samostojno in odgovorno življenje. In prav na načelu spodbude drug drugega (ne glede na starost, kulturno, versko ali katerokoli drugo poreklo), v okolju, ki je prežeto z mirom in zagotavlja spoštljiv odnos do soljudi, tudi temelji slovita filozofija montessori, ki je dobila ime po ustanoviteljici dr. Marii Montessori. Ta metoda spodbuja prizadevanje, da bi se vsak človek lahko razvijal v sodelovalnem okolju, ki mu omogoča razvoj vseh njegovih potencialov. Zato metoda montessori še zdaleč ni prisotna le pri vzgoji predšolskih in šolskih otrok, kakor misli večina ljudi in kot izvemo tudi v tej izvrstni knjigi, ampak v resnici ponotranja način življenja za vse generacije. V temu duhu nam avtorja pričujočega vodnika ponujata morje praktičnih nasvetov za uspešno vsakodnevno družinsko življenje; poučita nas, kako ustvariti spodbudno domače okolje za vse družinske člane, kako se odzivati v stresnih ali konfliktnih situacijah in jih ustrezno reševati, kako naj potekajo otrokova dnevna rutina, učenje, skupno preživljanje prostega časa, praznovanja ter še marsikaj drugega. Obvezno branje za stroko, pa tudi za laike! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Vrhunske kreacije svetovnega chefa**v pol ure in prej!**

Gordon Ramsay se je v svoji dolgi karieri naučil vseh trikov za kuhanje odličnih jedi. V tej knjigi so zbrane tiste, ki jih lahko skuhate v pol ure ali prej.

K dobri hrani gre dobra zgodba.

Poskenirajte kodo in izkoristite 14-dnevni brezplačni preizkus digitalne knjižnice.

Bruno Šimleša po desetih uspešnicah iz popularne psihologije v svoji novi, najpomembnejši knjigi išče odgovore na vprašanja: zakaj zbolimo, kaj storiti, ko zbolimo, kako pomagati bližnjemu med boleznijo in – nenazadnje – kako (p)ostati zdrav.

Nina Žitko Pucer, urednica stvarne literature:
NAŠ NOTRANJI SVET
JE NEVERJETNA TOVARNA ZDRAVIL

Foto: Saša Kovarčič

BRUNO ŠIMLEŠA: (P)OSTATI ZDRAV
prevod: Neža Kralj
Mladinska knjiga,
2022, m. v., 472 str., 32,99 €

Morda ste med tistimi (in med njimi sem bila tudi sama), ki se sprašujejo, zakaj je priljubljeni avtor po ducatu uspešnih naslovov o razmerjih in ljubezni, prodanih v več kot 200.000 izvodih, stopil iz cone udobja in se lotil teme, kot je zdravje. Če ste, naj vam povem zgodbo te knjige. Na prvi pogled se zdi, da se je začela leta 2016, ko je zagrebško združenje za boj proti raku Vse zanj Šimleši podelilo nagrado VAM za pomoč onkološkim bolnikom in njihovim svojcem. Do tedaj namreč skoraj nihče razen njegovih bližnjih ni vedel, da Šimleša potihem in daleč od oči javnosti obolelim za rakom že petnajst let nudi psihološko pomoč med zdravljenjem. Ta nagrada je bila zanj spodbuda, da o vplivu duševnosti (po njegovih besedah srca in uma) na telo prebere še več študij in knjig ter o tem napiše knjigo, s katero bo lahko pomagal še več ljudem, bolnim in zdravim.

Zgodba te knjige pa se ne začne le s pomembno nagrado, če sem natančna, temveč skoraj štiri desetletja prej z zelo trpko izkušnjo (s srečnim koncem, da vas ne bo skrbelo). Ko je bil Šimleša star dve leti, je zbolel in celo ostal sam v izolaciji v bolnišnici. Njegova bolezen je bila huda, osamljenost še hujša. Dnevi so dobili smisel le ob obiskih pediatra, ki mu je vsak dan naklonil svoj čas in mu pripovedoval zgodbe. Malček se je ob tem počutil kot kralj sveta. Bil je varen, zaščiteno in svoboden. Bil je! Danes ve in o tem tudi piše, da so imeli občutki, ki jih je v njem vzbudila pozornost dobrega človeka, bistveno vlogo pri tem, da je lahko začel premagovati bolezen in jo premagal. Naša srca in um sta lahko neverjetna tovarna zdravil.

Šimleševa knjiga *(P)ostati zdrav* je izjemno pomembna, saj pomeni trden most med znanostjo (uradno medicino, ki jo izjemno spoštuje) in duhovnostjo. Prihodnost našega zdravja je holistični pristop, pravi avtor v uvodu in nas povabi na odisejado, namenjeno bolnim, njihovim bližnjim in zdravim. Tu pa ni postavil pike. Prihaja namreč drugi del, v katerem bo borec za srca in dušo nagovoril še zdravnike, da bi bolje razumeli bolnike in njihovo stisko.

BECKY COLE
DOMAČA LEKARNA

prevod: Neža Vilhelm
Hiša knjig, 2023, m. v., 174 str., 34,90 €

Že tisočletja je znano, da številne divje rastline v sebi nosijo zdravilno moč, in človek jih vse od tedaj poskuša uporabiti zase in izkoristiti za svoje zdravje. Enako je pred časom, po izgorelosti zaradi stresnega življenja, ugotovila tudi irska vrtnarka, zeliščarka in nabiralka Becky Cole. Za vse, ki si želijo svoj divji vrt in rastline okoli njega spoznati v drugačni luči, je pripravila pričujočo knjigo, ki s krasnimi ilustracijami pomaga pri prepoznavanju dvajsetih najpogostejših zdravilnih rastlin in ponuja tudi nekaj osnovnih postopkov za pripravo zeliščnih poparkov, prevretkov, sirupov, tinktur, mazil in obkladkov. Poleg tega, da boste izvedeli, katere zdravilne lastnosti vsebujejo posamezne rastline, ne moremo spregledati dejstva, da so recepti zelo natančno napisani in fotografsko pospremljeni. Trajnostno življenje v sožitju z naravo je torej dobra osnova dobrega počutja. > RENATE RUGELJ

SIMONA FEKONJA
UPORABA ČEBELJIH
PRIDELKOV PRI
ZDRAVLJENJU

Kulturni center Maribor,
2022, m. v., 97 str., 29 €

Znanstvena monografija Simone Fekonja, magistricice varne prehrane, medicinske sestre na Onkološkem inštitutu v Ljubljani in čebelarke, predstavlja apiterapijo in uporabo čebeljih pridelkov v zdravilstvu. Avtorica je osnove znanja črpal iz tradicije slovenske ljudske medicine in izkušenj sodobnih čebelarjev, ki po avtoričini raziskavi uporabo čebeljih izdelkov svetujejo predvsem v preventivne namene, pa tudi terapevtske namene, ter iz obsežne literature, ki je navedena na koncu monografije. Monografija v prvem delu poglobljeno predstavi primarne čebelje pridelke (med, propolis, cvetni prah, matični mleček, čebelji strup in čebelji vosek), pojasni njihove sestavine, zdravilne in druge lastnosti ter načine rabe v apiterapiji. Apiterapijo, biološko zdravilsko metodo, opredeli kot komplementarno (dopolnilno) medicino. Njeno mesto prepozna na vseh področjih skrbi za zdravje: v preventivi, terapiji, kurativi in rehabilitaciji. Drugi del monografije predstavlja raziskavo, ki je podlaga monografije: metodo dela in rezultate, ki podajajo pregled uporabe čebeljih pridelkov v določenem obdobju ter pregled stanja v sodobnem čebelarstvu v Sloveniji. > MAJA ČREPINŠEK

POMLADNE NOVOSTI ZALOŽBE CHIARA

ZALOŽBA CHIARA

ZALOŽBA-CHIARA.SI | 01 5341252 | PRODAJA@ZALOŽBA-CHIARA.SI

SUSAN CAIN

GRENKO-SLADKOZdravilna moč žalosti
in hrepenenjaprevod: Višnja Jerman
Primus, zbirka Primula,
2023, m. v., 282 str., 27 €

Leta 2012 je izšla knjiga *Tihi* (sl. prevod 2014), v kateri je ameriška avtorica Susan Cain (1968), spodbujena z lastnimi poklicnimi opažanji (delala je sicer kot odvetnica), napisala odo introvertnim ljudem, ki jih je proglasila za tiho silo v glasnem svetu. Knjiga je postala velika in trajna uspešnica, z njo pa je Susan Cain stopila tudi na pot lastne osebne misije ter nadaljnega raziskovanja manj znanih plati človeškega značaja, ki pa ima v svetu vseeno velik vpliv. V tem smislu je njena naslednja knjiga *Grenko-sladko*, ki je izvirno izšla leta 2022, prav hitro pa smo dobili tudi slovenski prevod, nekakšno logično nadaljevanje *Tihih*. Medtem ko avtorica trdi, da se je ameriška kultura oblikovala okoli sangviničnosti in koleričnosti, kar sta značjski lastnosti, ki sta usmerjeni naprej in pripravljeni na spopad (gre za mešanico dobrovoljnega prizadevanja za doseganje ciljev in osebnem življenju in pravičniške ogorčenosti na spletu), se je sama posvetila grenko-sladkemu razpoloženju, ki se vede zadržano, na prvi pogled neproduktivno in prežeto s koprnenjem in mislijo na preteklost. Ravno v teh »zadržkih« pa Susan Cain vidi moč, saj se ljudje s tovrstnim značajem močno zavedajo minevanja časa, čutijo nenavadno bolečo radost nad lepoto sveta, zaradi česar lažje presegajo osebne ali pa kolektivne bolečine ob raznih izzivih, od zasvojenosti in bolezni pa do razhoda in smrti. Knjigo gre brati v kompletu z *Močjo obžalovanja*, ki jo je napisal Daniel H. Pink. > SAMO RUGELJ

BESSEL VAN DER KOLK

TELO SI VSE ZAPOMNIMožgani, um in telo pri
zdravljenju travmeprevod: Milan Žlof
V.B.Z., 2023, m. v., 511 str., 44,90 €

Knjiga *Telo si vse zapomni* je preprosto ena največjih, najbolj trajnih in najbolj vplivnih uspešnic na področju stvarne literature v zadnjem desetletju (izvirno je izšla leta 2014). Do zdaj je bila prevedena v skoraj štirideset jezikov, in ko sem ter tja ošinem lestvico najbolj prodajanih broširanih knjig New York Timesa, je pogosto nekje pri vrhu (nazadnje je bila prva, na lestvici pa vztraja že več kot 230 tednov). Njen avtor je Nizozemec Bessel van der Kolk (1944), ki se je že pred desetletji preselil v Združene države Amerike, se tam zapisal psihiatriji in še posebej zdravljenju travm in posttravmatske stresne motnje. O tem je napisal več knjig, nazadnje *Telo si vse zapomni*, v kateri poleg avtobiografske note ponudi tudi svoj pogled na zdravljenje travm. V Ameriki mnoge travme izhajajo iz vojnih izkušenj, a Bessel van der Kolk pravi, da lahko travmatični dogodek sproži marsikaj, od prikrajšanosti do nasilja v družini, ta pa razdrobi um in trajno načne možganska vezja, ki vključujejo osredotočanje, prožnost in zmožnost ohranjanja čustvenega nadzora. Zato pride do nenehnega občutka nevarnosti in nemoči, kar spodbuja stalno izločanje stresnih hormonov, ti pa krnijo imunski sistem in delovanje telesnih organov in imajo dolgoročne posledice. Da bi saniral te trajne posledice, je razvil različne tehnike, od nevrološke povratne zanke desenzibilizacije in ponovne predelave z očesnim gibanjem, modela notranjih družinskih sistemov, pa tudi do bolj nekonvencionalnih metod, kot so gledališčna dejavnost, ritmično gibanje in ples ter meditacija in joga. > SAMO RUGELJ

NOVA KNJIGA
PRILJUBLJENEGA
ZDRAVNIKA
DR. GABORJA MATÉJA

NE
ZAMUDITE
PREDNAROČILA
IN PRIHRANITE
KAR 5,80 €!

Spletna knjigarna izBranih knjig
www.primus.si

PRIMUS
izbrane knjige

GABOR MATÉ je ugleden zdravnik, specializiran za nevrologijo, psihiatrijo in psihologijo, ki ima tudi sam motnjo pozornosti (ADD).

V svetovni uspešnici *Raztreseni um* razblini mit, da je motnja pozornosti genetskega izvora, in nam vlije pravo upanje ter ponudi nasvet za otroke in odrasle, ki s to motnjo živijo.

Knjigo lahko naročite na www.primus.si ali 07 49 65 505.

Redna cena knjige je 29 €, v prednaročilu pa jo lahko naročite za samo 23,20 €. Prednaročniška cena velja do 24. aprila 2023.

ZalozbaPrimus

zalozba.primus

Založba Primus

LOJZE GRČMAN

NA SPLETNI PRIŽNICI

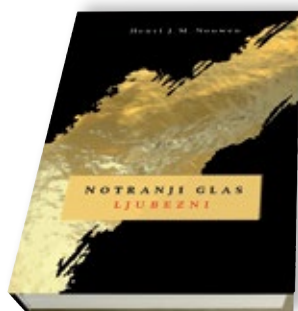
Misli in spodbude

Martina Goloba

Družina, 2022, m. v., 183 str., 22,90 €

»Hej, kva je zdej?! Moje ime je Martin Golob, star sem 30 let in sem župnik. To sem postal, ker sem imel enega fajna župnika, ki je v meni prekinil strah, da če si župnik, ni nujno, da si debel, plešast in tečen,« je svoje vloge leta 2018 humoristično pričel verjetno najbolj znan slovenski duhovnik, zagotovo pa najbolj prepoznan na spletu. Pohvalam so sledile tudi kritike, češ da bi ga moralo biti sram, saj se takšno obnašanje zanj ne spodobi, njegov odgovor pa je preprosto: »Če delaš za ljudi, imaš včasih vlogo strelovoda.« Knjiga, ki je nastala v pogovorih z Lojzetom Grčmanom, ni Martinova biografija, temveč izraža njegov način komuniciranja, kar je bil tudi njegov namen »vstopa« na splet: »Sem le Božje orodje, ki Njegov nauk oznanja na najrazličnejše načine in najboljše, kot ga more.« Čtivo je razdeljeno na štiri dele: v prvem delu Martin pripoveduje o vloganju – zakaj in kako je začel vlogati, o odzivih, ki so sledili, in kako se soočiti s kritikami. V drugem delu se dotakne medsebojnih odnosov, pri tem črpa tudi iz svojih izkušenj, v zadnjih dveh delih pa predstavi cerkvene nauke na preprost način, kot smo ga pri njem vajeni: iskreno in ganljivo. Martin ne obsoja, ne ukazuje, ne postavlja se »nad nas«, ampak »med nas« in nas vabi v objem vere. Knjiga nam ponuja razmislek o življenju in odnosih, kako se soočiti z ovirami v življenju, o Cerkvi v svetu in Sloveniji, hkrati pa je pogled v duhovniško življenje: kaj je namen duhovništva, zakaj se duhovniki držijo celibata itn., izvemo pa še marsikaj, kar smo želeli izvedeti. Knjiga navduši, tako kot navdušijo njegove spletne objave. Zakaj? Ponovno: ker je iskren, ker prizna napake in nam da vedeti, da je le človek, ki se trudi delati dobro in slednje učiti s svojim zgledom, pri čemer pa ne promovira sebe, kot mu očitajo nekateri, temveč je glasnik veliko večjega nauka. > AJDA VODLAN

HENRI J. M. NOUWEN

NOTRANJI GLAS LJUBEZNI

Pot od tesnobe do svobode

prevod: Katarina Ropret

Družina, 2022, m. v., 119 str., 17,90 €

Prav vsak od nas nosi svoj nahrbtnik življenjskih preizkušenj in spoznanj, in včasih je ta tako težak, da pod njegovo težo tudi klonemo. Točno to se je zgodilo tudi avtorju te knjižice, uglednemu in priljubljenemu duhovniku in profesorju psihologije, predavatelju na številnih univerzah in drugih ustanovah. Ko se je po svojem prestrem življenju naposled ustalil in se pridružil članom Barke, skupnosti ljudi z motnjami v duševnem razvoju, da bi jim s svojimi duhovnimi napotki lajšal njihova bremena, se je nekega dne povsem sesul. V okolju, ki ga je ljubeče sprejelo in v katerem je bil deležen pristne ljubezni, je začutil takšno praznino, da je mislil, da bo v njej utonil. Šele trdo delo na sebi ob pomoči strokovnjakov, nežne spodbude, predvsem pa odločitev, da vse svoje tesnobne misli prelije na papir – to ga je začelo vračati nazaj k sebi, in počasi se je začel sestavljati. Košček za koščkom. In prav duhovni napotki, s katerimi se je Nouwen opogumljal in se začel vračati nazaj k sebi v svojem najtežjem obdobju, so zdaj pred nami, da pomagajo tudi nam. Lahko jih beremo po vrsti, od začetka do konca, kot so nanizani v knjigi, še bolj pa je, da se prepustimo trenutnemu navdihu in preberemo tisto stran, ki se nam po naključju odpre. Odlično izkustveno pisanje, ki spodbuja, tolaži in vrača vero! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

JURE ALEKSIČ

MIR

Pater Karel Gržan

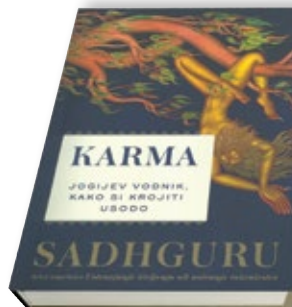
fotografije: Arne Hodalič, Katja Bidovec

Chiara, zbirka Osebnost,

2023, m. v., 226 str., 23 €

Prva biografska knjiga patra Karla Gržana je tokrat nastala v dialogu z novinarjem in publicistom Juretom Aleksičem. Pater Karel oziroma dr. Gržan je slovenski javnosti že zelo poznan predvsem kot cerkveni človek, ki pa ne sledi slepo naukom institucije, temveč vero razlaga bolj »človeško«; je ustanovitelj prve in edine komune za dekleta, pisatelj, diplomant teološke fakultete, sicer pa doktor na filozofski fakulteti, predvsem pa človek, ki pomaga sočloveku. Njegove knjige so uspešnice (*Le kaj počne Bog v nebesih, ko je na zemlji toliko trpečih?; Vstanimo, v suženjstvo zakleti!* in druge), kritične so do sveta, naše družbe, a hkrati optimistične. Takšna je tudi slednja, najbolj osebna do sedaj (spoznamo namreč Karlija, ne patra, ne doktorja), v kateri pripoveduje svoje zgodbe iz daljnega otroštva (na primer, kako je postal duhovnik v partizanski družini, pa tudi o prvih ljubeznih in svojih napakah), hkrati pa nam tudi tokrat podaja širši pogled na našo civilizacijo: »Od vseh živali je človek edina žival, ki se je z lastno naravo kakor dokončno sprla.« Še ena Gržanova knjiga, ki je lahko spodbudna popotnica na poti do prebujenega Človeka. > AJDA VODLAN

SADHGURU

KARMA

Jogijev vodnik,

kako si krojiti usodo

prevod: Matjaž Juričak

Sanje, 2022, m. v., 222 str., 24,95 €

»Okviri in podrobnosti se včasih spreminjajo, toda potreba po osmišljanju sveta, polnega bolečin in krivic, je še kako živa, zato človeška želja po spoznavanju skrivnosti življenja ne bo nikoli presahnila.« Beseda karma je indijskega izvora, pa vendar najde prostor v vseh slovarjih sveta – ker je »edini koncept, ki daje odgovor na zbežnost spricho trpljenja, in edina logičnost, ki pojasni navidezno samopašnost sveta, v katerem živimo«. Sadhguru je jogi, mistik in vizionar, ki je prejel tri predsedniška odlikovanja v Indiji, mednarodno uveljavljen govornik, mnenjski voditelj in avtor (v slovenščino je že prevedena knjiga *Ustvarjanje življenja ali notranje inženirstvo*). V tem delu nam pojasnjuje, da je karma temelj človeškega bivanja, ki razkriva vprašanje življenja in smrti. Ni negativna beseda, kot je dandanes koncept prevečkrat uporabljen poenostavljeno, temveč gre za kompleksno področje, ki vsebuje jasne, celo klinično natančne koncepte in opredelitve. Karma ni nekaj zunanega, temveč je v nas, predvsem pa karma ni slepo sprejemanje usode, temveč aktivno delovanje. Razumeti karmo pomeni vzeti krmilo svojega življenja v svoje roke in postati sam svoje sreče kovač. »Konec koncev življenje ni ne trpljenje ne blaženost. Je to, kar iz njega naredite.« Karma nima nič opraviti z moralističnimi kategorijama dobrega in zlega, povezana je samo z vzrokom in posledico. V prvem delu knjige spoznamo gradnike karme, v drugem delu pa je pozornost usmerjena na načine, kako karmo preobraziti. »Vedno smo imeli izbiro: med vključujočim delovanjem in hromečo voljo, med inteligentno dinamiko in pomilovanja vredno vdanostjo v usodo. Zakaj tako pogosto izberemo slednje?« Čudovita knjiga, ki razbije vse stereotipe o karmi in nas zares opolnomoči – ozavešči nas, da smo odgovorni za svoje življenje in da želimo živeti zavestno! V zadnjem delu knjige pa še odgovori na najpogostejša vprašanja o karmi. > AJDA VODLAN

ARTHUR C. BROOKS

VEDNO KREPKEJŠI

Kako do uspeha, sreče in globokega občutka smisla v drugi polovici življenja

prevod: Nina Frua

Primus, 2023, m. v., 238 str., 25 €

Ameriški družboslovec Arthur C. Brooks (1964) je do zdaj napisal že ducat knjig o različnih vidikih človekovega delovanja, od podjetniških do osebnih izzivov, morda najbolj odmevno njegovo delo pa je ravno *Vedno krepkejši*, ki je izvirno izšlo leta 2022. V njem Brooks, spodbujen z različnimi signali iz okolice, s pomočjo različnih sogovornikov, literature ter starodavnih in sodobnih modrecev skuša najti odgovor na vprašanje, kako drugo polovico življenja doseči svoj globlji življenjski smisel ter uresničiti svoje osebno poslanstvo. V seriji poglavij nam postreže s presenetljivimi, a logičnimi ugotovitvami, od tega, da delovne kariere začnejo usihati prej, kot si mislite, prek tega, da se v življenju prepletata in nanj vplivata dve inteligenci, fluidna in kristalizirana, tega, da pozno poletje in jesen življenja nista namenjena (nadaljnemu) kopicenju, temveč klestenju, od tega, da se je treba znebiti zasvojenosti z uspehom, če želiš doživeti izpolnitev, in celo tega, da zna biti premišljevanje o lastni smrti prav navdihujoče za prave odločitve v bližnji prihodnosti. Uporabno! > SAMO RUGELJ

SIMONA BABIČ

ZADNI MOŠKI IN PRVA ŽENSKA

Druga, rdeča knjiga

samozaložba, 2023, m. v., 291 str., 27 €

V drugem delu, ki nosi podnaslov *Rdeča knjiga ... za rdečo zaveso* (podnaslov prvega dela je bil *Bela knjiga ... za belo tančico*), Edna povabi Zoena, da vstopi v tantrično obliko življenja. Poučuje ga o biti ljubezni in vodi k razsvetljenju. Zoen jo ljubi, toda Edna ga pouči, da njegova ljubezen vsebuje preveč navezanosti, ki je povzročitelj trpljenja. Da bo njegova ljubezen vzcvetela, bo morala vstopiti na tantrično pot: najprej umreti za iluzije in se ponovno roditi v razširjeni zavesti. Knjiga s področja osebne rasti in duhovnega razvoja ima obliko privlačnega ljubezenskega romana, ki je hkrati učbenik tantre. Sledi Zoenovi preobrazbi v učenca tantre in Ednini preobrazbi iz nadarjene učenke v modro, razsvetljeno učiteljico, ki z zanosom predaja znanje, kot ga je prejela iz rok svojega guruja. On ji je poleg tantričnega blagoslova predal spoznanje, da je njena dharma pisanje knjig, skozi katere bo stekla tantrična energija. Kdor jih bere, skozi prejemane energije vseh predhodnih tantričnih gurujev. Pisarka Simona (Simona Babič) je tudi avtorica *Trilogije ljubezni*. > MAJA ČREPINŠEK

STEFANOS KSENAKIS

ŽIVLJENJE JE DARILO

prevod: Jelena Isak Kres

Primus, 2023, m. v., 402 str., 29 €

Grški podjetnik in oče dveh deklic je svoj prvenec *Življenje je darilo* objavil leta 2018 in takoj je postal mednarodna uspešnica. *Zvezek čudežev*, kot ga je poimenoval, je zbirka kratkih zgodb, ki nas spominjajo na najpomembnejše

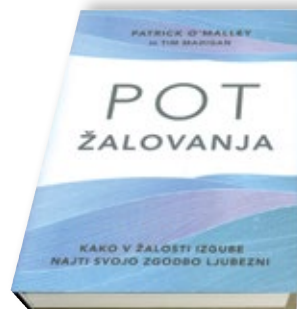
v življenju: sreča se skriva v malenkostih in vsak dan imamo milijon in več razlogov za veselje, srečo, predvsem pa hvaležnost. Kot avtor ponavlja večkrat znova, da je življenje darilo, razmišlja pa tudi o vlogi očeta in odnosu, ki ga imamo do otrok: »Svoje otroke poskušamo na silo pripeljati v svoj svet, namesto da bi se prepustili njihovem svetu, ki je čaroben.« Pripovedi so preproste, tako kot so tudi najpomembnejše življenjske lekcije v resnici popolnoma enostavne. Žal na tako imenovana »pravila življenja« radi hitro pozabimo, zato nas ta knjiga opominja: vsak dan je darilo, nič ni samoumevno, imejmo se radi, kajti tukaj smo z razlogom! > AJDA VODLAN

PATRICK O'MALLEY, TIM MADIGAN

POT ŽALOVANJA

prevod: Mojca Masterl Štefanič

Družina, 2022, m. v., 222 str., 29,90 €

Patrick O'Malley je ameriški psihoterapevt in specialist na področju žalovanja. Živel je v prepričanju, da je na tem področju dovolj izobražen in podkovan, da se bo z izgubo ljubljene osebe znal kar najbolje soočiti, vse dokler ni doživel sinove smrti. Takrat je ugotovil, da tradicionalna teorija in praksa žalovanja bolečino in žalost štejeta za »bolezen«, ki jo je treba kar se da hitro »ozdraviti«. Zato njegov priročnik na nek način zavrača uveljavljeno teorijo o stopnjah žalovanja, saj ta izgubo ljubljene osebe obravnava kot bolezensko stanje. Pot žalovanja (napisal jo je v sodelovanju z večkrat nagrajenim avtorjem Timom Madiganom), pa ponuja drugo možnost, in to je, da svojo žalost sprejmemo kot posledico ljubezni do preminule osebe. Pomembno je torej, da se naučimo živeti s svojo žalostjo in izgubo, ta knjiga pa vam bo v pomoč, da boste svoje žalovanje doživeli v njegovi najčistejši obliki. > NIKA HRANJEC

KNJIGE ZA SRCE IN DUHAZa pregled vseh izdaj obiščite www.bukla.si/umco

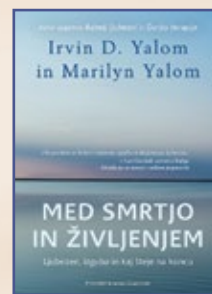
Kako nas pogled nazaj žene naprej

Vsakdo obžaluje, ti občutki so temeljni del našega življenja. In če jih uporabimo na izvirne in domiselne načine, lahko svoje obžalovanje unovčimo za pametnejše odločitve.

Daniel H. Pink **MOČ OBŽALOVANJA**

Kako sem se naučila dobro shajati, potem ko je življenje pomrnilo

Ta knjiga je čudovit spominski zapis, ki spreminja naš pogled na zimski čas, saj nas uči, kako črpati zdravilne moči iz sveta narave ter sprejeti zimo, ko ta nastopi v našem osebnem življenju.

Katherine May **PREZIMOVANJE**

Ljubezen, izguba in kaj šteje na koncu

Priznani psihiater in njegova žena, ki ji je napovedana skorajšnja smrt, v letu dni prepotujeta svoje življenje v razmišljanjih o tem, kako ljubiti in živeti brez obžalovanja.

Irvin D. Yalom, Marilyn Yalom **MED SMRTJO IN ŽIVLJENJEM**Nakup: na spletni strani www.bukla.si • po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah.

DAMIJAN ŠEF

INTERNETNI »DATING« ALI NARAVNI PRISTOP

Današnji izzivi sodobnega moškega

Ad Pirum, 2022, m. v., 156 str., 19,80 €

Sodobni zmenki, ki v veliki meri potekajo po internetu, zahtevajo nove veščine predstavljanja samega sebe, spoznavanja potencialnega partnerja in zapeljevanja, s katerim v drugem prebudimo željo po nadaljevanju spoznavanja in (nad)gradnji odnosa. Priročnik je namenjen moškim in svetuje, kako preseči pasivnost, ki je posledica strahu pred neuspehom, kako ustvariti uspešen internetni profil, s kakšno fotografijo se predstaviti in kako spoštovati internetni kodeks faz spoznavanja, saj preskakovanje običajno hipoma izniči ves trud. Pa tudi kako se dogovoriti za prvi zmenek v živo in kaj storiti, da bo uspešen. Avtor prisega na naravni pristop, zato se v drugem delu priročnika posveti razmisleku, kaj je naravno, ponudi pa tudi praktične nasvete, kako »naravnost« doseči. Priročnik vabi na pot širjenja socialnega kroga in preseganje vsakdanjih navad, s čimer stopimo na pot sprememb, ki omogoča osebno rast ne glede na uspešnost izida internetnega iskanja ljubezni. > MAJA ČREPINŠEK

IAN MORGAN CRON

ZGODBA O SEBI

prevod: Anaja Sever

Primus, 2023, m. v., 227 str., 27,90 €

»Vesolje je zgrajeno iz zgodb, ne iz atomov« je citat, ki stoji na začetku knjige *Zgodba o sebi*. Kakšno zgodbo o sebi delimo s svetom? Smo v njej zares resnični mi? Avtor pravi, da smo si napisali o sebi zmotne zgodbe, ki so nam pomagale osmisliti boleče otroštvo, kasneje pa so postale ovire za našo rast. Da razrešimo to zmoto, nam avtor ponuja sistem različnih tipov osebnosti – eneagram, ki ljudem pomaga, da se bolje spoznajo in napišejo drugačno zgodbo o sebi. Eneagram je priročno orodje za razumevanje sebe in drugih. Devet tipov različnih osebnosti razkriva tudi devet nesrečnih/uničujočih zgodb, ki jih ponotranjimo v otroštvu. Devet arhetipskih zgodb, ki so skupne vsem ljudem, predstavljajo izzivalec, mirovnik, izboljševalec, pomočnik, uspešnež, romantik, preiskovalec, privrženec ter navdušenec. Avtor pove, da lahko vse napisano strne v eno samo dejstvo: »Osebna preobrazba se začne s preobrazbo naše zgodbe o sebi.« Zgodbe o osebni preobrazbi imajo štiri skupne elemente: prepoznavaj, priznaj, prebudi se in napiši na novo. Sprememba zgodbe pa ni enkratno dejanje, temveč vseživljenjsko delo. > SABINA BURKELJCA

DEEPAK CHOPRA

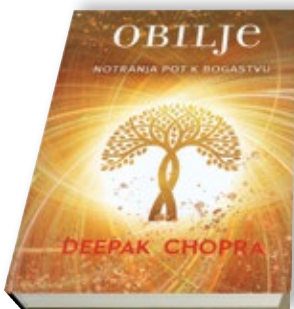
OBILJE

prevod: Aleksander Urbančič

Chiara, 2023, m. v., 267 str., 28 €

Vas spravlja v obup stanje na vašem bančnem računu in ne veste, ali bo kdaj boljše? Si ne upate privoščiti ničesar za svojo dušo, pa čeprav po drugi strani veste, da niste brez ficka v žepu?

Vse skupaj je (lahko) samo posledica vaših občutkov o pomanjkanju ali revščini, ki morda sploh nimajo ničesar skupnega z realnostjo, a morda ste jih na nezavedni ravni tako ponotranjili, da so preprosto postali del vas in zato ustvarjajo vašo resničnost, pojasnjuje v tej knjigi Deepak Chopra, eden najbolj znanih piscev del o duhovnosti, in ob tem uči, kako naj svojo pozornost preusmerimo s trenutnega pomanjkanja (bodisi resničnega ali namišljenega) na globlje občutke zadovoljstva, notranjega miru in tudi obilja. Pot do tega ni vedno lahka in gladka, a zagotovo jo bomo lažje prehodili z avtorjevimi bogatimi napotki, nanizanimi v tem delu. Med drugim se bomo naučili, kako se soočiti s potlačeni čustvi, spoznali, kako se poglobiti vase in ob meditaciji začeti iskati notranji mir, srečali pa se bomo tudi z ustvarjalno inteligenco, ki nas vodi do (notranjega občutenja) bogastva. Vse to nam bo odstranilo zastarela prepričanja in notranje prepreke ter odprlo srce k sprejemanju obilja neskončnih možnosti. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

TOM MOORE

ŽIVLJENJSKI NAUKI STOTNIKA TOMA

prevod: Mojca Žnidaršič

Aktivni mediji, 2023, t. v., 150 str., 20 €

Rad imam knjige življenjskih nasvetov, ki jih (na)pišejo ljudje, stari blizu sto let ali celo več. Taka je bila v zadnjem času knjiga *Najsrečnejši človek na svetu* (Ed-die Jaku), taki sta knjigi *Dar in Izbira* (Edith Eva Eger) in taka je tudi knjiga *Življenjski nauki stotnika Toma*, ki jo je napisal stotnik Tom Moore (1920–2021). Moore je bil robusten Anglež, ki ga življenje ni »šparalo«, vendar je nanj vedno gledal z optimizmom in odprtostjo za nove izzive in priložnosti. V javno sfero je Moore prišel med pandemijo, ki je še poudarila osamljenost starejših ljudi, posledica njegove iniciative, v okviru katere si je zadal zbrati nekaj denarja s svojim vsakodnevnim sprehajanjem okoli hiše na poti proti stotemu rojstnemu dnevu, pa so bile desetine milijonov donacij, zaradi česar ga je odlikovala tudi kraljica. Zato ni čudno, da so o njem izšle tudi knjige: nekaj otroških, kar obsežna biografska z naslovom *Jutri bo dober dan*, in tale drobnejša, darilna, vendar z njegovimi desetimi življenjskimi nasveti še kako dragocena in inspirativna. Če je njegovo življenjsko vodilo treba povzeti v nekaj besedah, je to preprosto narediti: predvsem bodite prijazni! > SAMO RUGELJ

JOSÉ SILVA JR., KATHERINE SANDUSKY, ED BERND JR.

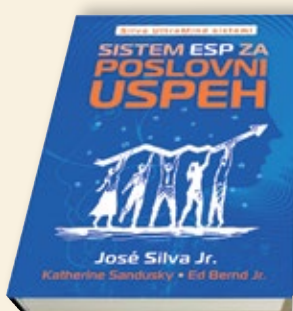
SISTEM ESP ZA POSLOVNI USPEH

prevod: Tara Polovič

Chiara, 2023, m. v., 332 str., 35 €

Imate fantastične zamisli za nov posel, pa vas na poti do uspeha zadržuje sto in ena (notranja) zavora? Ali sanjate o uspehu v svojem poslu, pa ne veste, kako do zelenega cilja? Pred vami je knjiga, ki vam bo natrosila odgovore na vsa takšna in podobna vprašanja ter vam pomagala vdahniti veter v vašo (poslovna) krila in poleteti v višave! José Silva, eden od pionirjev na področju raziskav o potencialih našega uma, je s svojimi izsledki osupnil in navdušil ves svet in tako zdaj že vrsto let (tudi) njegov

sin skupaj z ekipo nadaljuje očetovo delo. Pričujoče branje nam razodene vse o delovanju naših možganov, obenem pa nam ponudi obilo preprostih, a že prav revolucionarnih prijemov, s katerimi lahko odstranimo vse svoje miselne (in druge) ovire ter se čez noč prelevimo v poslovne genije, ki znajo izvrstno uporabljati svoj um v alfa stanju, upravljati svojo energijo, poslušati intuicijo in s sistemom Silva UltraMind ESP v poslu uspeti tako, kot smo doslej le sanjali. Branje, ki navdihuje in odpira nova obzorja! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

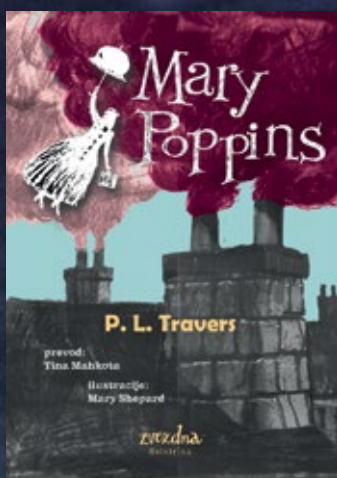

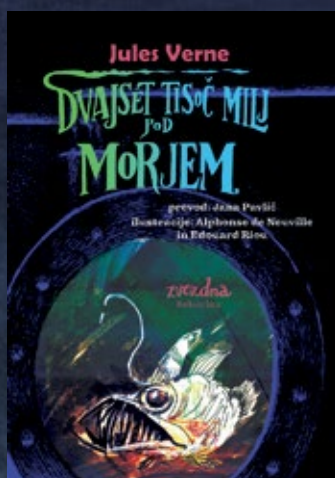
zvezdna
Beletrina

Najlepše **zgodbe za mlade**

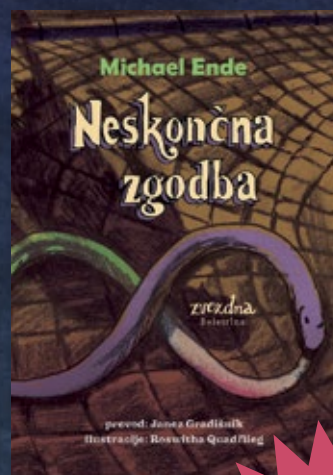
II. letnik/2023

24 €

29 €

29 €

**Vrhunski
novi
prevodi!**

27 €

24 €

Za izbrano
družinsko
branje!

**Cena
kompleta
109 €**

Priskrbite si svoje izvode!

www.beletrina.si | www.zvezdnabeletrina.si | (01) 200 37 00

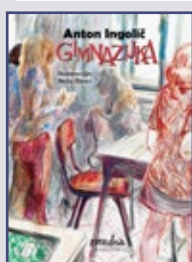
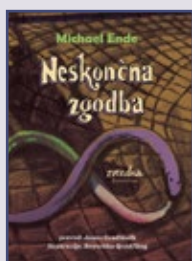
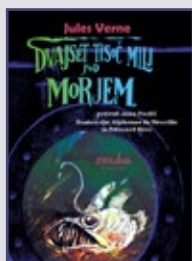
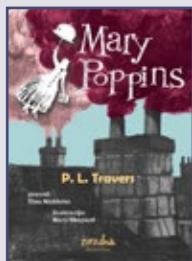
Knjigarna Beletrina, Stari trg 3, 1000 Ljubljana

Drugi letnik Beletrine mladinske zbirke je sestavljen iz petih literarnih klasik, dveh domačih in treh tujih. Vsa dela so dobila novo, posodobljeno likovno podobo, prevodna dela nove sodobnejše prevode, domača pa jezikovno posodobitev, tako so mlademu bralcu še privlačnejša. Ilustracije že (po)znanih del spominjajo na njihove »predhodnike«, a vseeno odražajo duh današnjega časa. Poleg vizualne prenove so knjige dobile tudi poučne spremne besede.

II. letnik Zvezdne Beletrine

- PAMELA LYNDON TRAVERS: **MARY POPPINS**
prevod: Tina Mahkota; 2023, t. v., 184 str., 24 €
- JULES VERNE: **DVAJSET TISOČ MILJ POD MORJEM**
prevod: Jana Pavlič; 2023, t. v., 636 str., 29 €
- MICHAEL ENDE: **NEKONČNA ZGODBA**
prevod: Janez Gradišnik; 2023, t. v., 520 str., 29 €
- ANTON INGOLIČ: **GIMNAZIJA**
2023, t. v., 332 str., 27 €
- JOSIP VANDOT: **KEKEC NAD SAMOTNIM BREZONOM**
2023, t. v., 188 str., 24 €

Veronika Rot Gabrovec je spisala spremno besedo za legendarno *Mary Poppins*. Zgodbe supervaruške, njena jezikavost in domišljija so bile prvič objavljene leta 1934, od takrat so generacije mladih bralcev neprekinjeno navdušene nad njeno pojavo, njeno torbo, ki je »polna« malih in velikih pripomočkov, ter nad njenimi čarovniškimi sposobnostmi, ki ji lajšajo varovanje otrok. Priljubljene superčarodejki sledi še znanstvenofantastični roman *Dvajset tisoč milj pod morjem* francoskega pisatelja Julesa Verneja, ki je prvič ogledal luč slovenskega knjižnega sveta leta 1932. Jules Verne je leta 1867 v Parizu videl francosko vojaško podmornico in dobil navdih za pisanje podmorskih pustolovščin kapitana Nema. Legendarni mladinski roman *Neskončna zgodba* nemškega pisatelja Michaela Endeja je bil prvič v izvorniku objavljen leta 1979. Glavna tema romana je vloga domišljije v izmišljenem in realnem svetu. Knjigoljub, desetletni deček Bastian, je lastniku knjigarne ukradel knjigo z naslovom *Neskončna zgodba* in jo je začel brati na podstrežju šole. Knjige pa ni samo bral, ampak je vstopil vanjo, v njeno dogajanje, vstopil je v Fantazijo, čudovito cesarstvo, ki mu grozi uničenje. V naslednjem mladinskem romanu se bomo predstavili v tretji letnik ljubljanske gimnazije leta 1965, kjer spremljamo zgodbo Jelke, ki na eni izmed srednješolskih zabav zanosi. Anton Ingolič je za svoj roman *Gimnazija* prejel Levstikovo nagrado; tema je bila takrat tabu, danes to sicer ni več, moramo pa poudariti, da se o srednješolski zanositvi še vedno premalo govori, zato je zgodba še vedno zelo aktualna. Peta v zbirki je legendarna pripoved *Kekec nad samotnim breznom* Josipa Vandota, po vrsti tretja avtorjeva pripoved o Kekcu. Pogumen in prebrisan mladinski junak se spopade z Bedancem, iz njegovih zlobnih rok poskuša rešiti Kosobrina in Meno, na svojo stran pa pridobi tudi znamenitega Volka. Delo je po zaslugi že skoraj sto let stare knjige in filmske uprizoritve iz leta 1951 dobilo malone kulturni status, kar velja tudi za tokratno celotno zbirko neizpodbitnih mladinskih klasik. > NIKA HRANJEC

LISE VILLADSEN KVANTNI SKOK

prevod: Darko Čuden
Mladinska knjiga, zbirka Odisej,
2023, t. v., 208 str., 29,99 €

Lise Villadsen (1985) je danska pisateljica mlajše generacije, ki v svojih delih obravnava vprašanje duševnega zdravlja mladih, za svoje pisanje pa je prejela že nekaj nagrad. Protagonistka romana *Kvantni skok* je mlada Astrid, ki večino svojega prostega časa preživlja s sestro Cecile. Ta je od tesnobe, stresa in depresije skoraj popolnoma ohromela. Astrid poskuša biti sestri v oporo, starša pa se s hčerinim zdravstvenim stanjem ne spopadata najbolje. Oče si zatiska oči pred dejstvom, da ima njegova starejša hči duševne težave, mama pa se neuspešno trudi, da bi ji priskrbela ustrezno strokovno pomoč. Vse to načne družinske in partnerske odnose, od Astrid pa se nekako pričakuje, da bo skrbela za svojo starejšo sestro in se pri tem odpovedala vsem svojim željam in lastnemu življenju. Iskren roman na literaliziran način predstavi težave, s katerimi se sooča zelo veliko mladostnikov, kot so stres pred izpiti, usklajevanje zasebnega in družbenega življenja, prva zaljubljenost in številne druge stiske. > NIKA HRANJEC

AKSINJA KERMAUNER, SILVESTER VOGRINEC ORFEJEVA LIRA

Srebrna sekira, knj. 1
Miš, 2023, t. v., 244 str., 30,95 €, JAK

Mladinski roman *Orfejeva lira* je vrhunski preplet antične zgodovine Ptuj z religiozno razlago mitrejev – ti so v slovenski narodni zavesti zagotovo premalo cenjeni – karateja in azijske filozofije življenja ter najstniškega življenja gimnazijke Evi, ki se sooča s prvo ljubeznijo, medvrstniškim nasiljem in dilemo, kako se postaviti zase, hkrati pa se bojevati še s temnimi silami. V tej napeti zgodbi se mora zoperstaviti sovražnikom, pa tudi tistim, ki jih ima rada, vendar želijo, da postane nekaj, kar ni. Roman je prvi del zbirke *Srebrna sekira*, ki sta ga spisala priznana avtorica za otroke in mladino Aksinja Kermauner in pisatelj ter mojster borilnih veščin Silvester Vogrinec. Kakovostno čtivo tako za mlade bralce kot tudi vse, ki jih zanima izvirno domišljijsko obarvana slovenska zgodovina. > AJDA VODLAN

DARJA ARH CENTRIH ENA PLUS ENA JE ENA

Primus, zbirka Avtorji,
2023, m. v., 261 str., 25 €

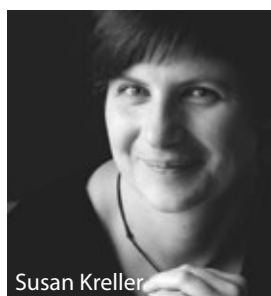

Petnajstletna Iva že skoraj vse življenje živi sama z ljubečim očetom – ko je bila še čisto majhna, ju je hladno zapustila mama. Ko se tako njen oče zaljubi v Nino, se z njo poroči in ji povrh še navdušeno sporoči, da bo dobila polbratca ali polsestrico, se Iva počuti odrinjeno in kot da se ji dogaja velika krivica. Da bi se strasti med hčerko in mačeho pomirile, pošlje oče Ivo na počitnice k »teti« Rezki, kjer spozna prikupnega fanta Tita, v zavetju prikupne gospe pa začne Iva razmišljati o čisto drugačnem življenju, ki jo čaka za vogalom, o svoji vlogi v novi družini in o tem, kako deliti ljubezen. Mladinski roman, ki pokaže, da so lahko spremembe tudi dobre, predvsem pa, da nam pomagajo rasti. > VERONIKA ŠOSTER

SUSAN KRELLER

ELEKTRIČNE RIBE

prevod: Alexandra Natalie Zaleznik
KUD Sodobnost International,
2022, t. v., 176 str., 24,90 €

Susan Kreller

Za Emmo, njeno mlajšo sestrico in starejšega brata je nenadna selitev iz Dublina k odtujenim starim staršem v materino rojstno vas na pustem, zakotnem podeželju Nemčije boleča. Za seboj pustijo svoj dom, razumevajoče irske stare starše in očka. Če

ne bi bil zadnje čase vedno pogosteje pijan, se mama morda ne bi odločila za selitev. V novem okolju je vse drugače, še vonji, vreme in kruh, ki je trd in kisel. Emma sklene, da bo pobegnila nazaj, takoj ko bo sestrica spet spregovorila. Po prvih dneh v šoli je obmolknila, kot da ne bi znala več govoriti. Edini, ki Emmo razume, je njen novi prijatelj, sošolec Levin, toda tudi on doživlja stiske, saj mu je duševna bolezen ugrabila mamo, kakršna je bila nekoč ... Susan Kreller tenkočutno pripoveduje o domotožju, izkoreninjenosti, osamljenosti, tujstvu, iskanju identitete, moči družinskih vezi in prijateljstva, o duševni bolezni, o izgubi besed in jezika. Teme, ki na videz presegajo mladinski roman, plasti nežno, prenicljivo in premišljeno. Poetična zgodba je blizu mladim bralcem, a nudi bralski užitek tudi starejšim. Avtorica, v slovenščino je bil do sedaj preveden njen prvenec *Slonov ne vidimo*, je prejemnica številnih nemških nagrad za mladinsko literaturo. > MAJA ČREPINŠEK

JEF AERTS

NOČ JE ZLATI KIVI

ilustracije: Marit Törnqvist
prevod: Mateja Seliškar Kenda
Zala, 2023, t. v., 172 str., 27,95 €

Si predstavljate, da ste slepi? No, Ronke, prvoosebna pripovedovalka, je slepa. Vendar to ne pomeni, da je okoli nje samo nič in noč. Ne, Ronke se zdi noč kot kivi, saj ima ponoči zrak svež okus in je včasih celo malo sladkast, kot kak kivi. Ronke pa ima najraje zlate kivi in njena noč je zlati kivi z neštetiimi zvezdnimi peškami. Že kmalu po začetku tega romana v gibanju tako izvemo pomen njegovega nenavadnega naslova. In od tu naprej se vse dogaja silovito in slikovito. Ronke gre s svojim spremljevalcem Nourijem na tabor za mlade astronome, ta pa ji zaupa, da ga hoče mama odpeljati v Zagreb, da bi tam prvič in najbrž tudi zadnjič videl svojega deda Dariusa, ki je na smrt bolan. Vendar Nourija to ne gane, saj ob dedovi smrtni postelji nima namena igrati prijaznega vnuka, zato izzove Ronke, da skupaj pobegneta. Ronke si ne da večkrat reči. Ker Ronke rada teče. Še posebej po plaži. Drugi prevod flamskega pisatelja Jeda Aerts (letnik 1972, njegov prvi prevedeni roman je *Modra krila*), ki dvigne pulz in orosi oči. Priporočam! > SAMO RUGELJ

DITA ZIPFEL

KAKO MI JE NOROST RAZLOŽILA SVET

ilustracije: Rán Flygenring
prevod: Anja Zag Golob
Mladinska knjiga, zbirka Odisej,
2023, t. v., 225 str., 24,99 €

Nemška pisateljica Dita Zipfel (1981) v romanu, ki je leta 2020 prejel nemško nagrado za mladinsko književnost, pripoveduje o čudoviti neustrašni junakinji in njenem pogumnem sprejemanju drugačnosti. Lucie verjame, da je zadela jackpot, ko naleti na popolnoma preplačan oglas za sprehanje psa. Kot se kasneje izkaže, je pes že zdavnaj mrtev, zapis pa je prevarantski maneuver verjetno norega starca, ki išče skrivno pisko za svojo čudaško kuharsko knjigo. Lucie prevzame to delo, seveda pa ne verjame niti besede, ko ji starec šepeta o najbolj zaupnih sestavinah, kot so zmajeva srca (ki so zelo podobna paradižniku) ali volkodlakov pljunek (ki je sumljivo podoben medu). Z veliko količino sarkazma se tako potopimo v perspektivo trinajstletne Lucie, ki se začne spraševati o svetu s svojimi presežnimi idejami in se z osvežujočo lahkoto in radovednostjo sooča s filozofskimi vprašanji »normalnosti«: »Kako to, da pravzaprav ni noro verjeti, da je duh, ki je podoben suhčenemu, omamljenemu dediju v nočni srajčki, ustvaril ves svet?« Z romanom avtorica dokazuje, da atraktivna mladinska literatura še zdaleč ni omejena le na najstniške ljubezenske avanture ali nogometne klike. Zabavna knjiga z rahlo čudaškimi liki, prav poseben čar imajo tudi igrive ilustracije islandske umetnice Rán Flygenring, pripoveduje nekoliko nenavadno, malce neprijetno, a še kako realistično, srčno toplo in nadvse človeško zgodbo. > GORDANA GRANATIR

... srčno toplo ...

www.bukla.si

Breda Podbrežnik Vukmir, Klaris Jovanović
KAKO SO ROŽE PRIŠLE NA SVET
Pravljice o rožah z vsega sveta
Ilustrirala Mojca Fo

Breda Podbrežnik Vukmir, Klaris Jovanović
KAKO SO ROŽE PRIŠLE NA SVET
Pravljice o rožah z vsega sveta
Ilustrirala Mojca Fo

148 strani, 22,00€

JAK JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

www.malinc.si, info@malinc.si

V seznamu poučnih in leposlovnih mladinskih knjig in knjig za odrasle »POSEBNE KNJIGE – POSEBNE ZGODBE«, ki sva ga pripravili imenovani avtorici, je zbranih 130 knjig, 130 srčnih utripov (VEDSØ, Mette: *130 utripov na minuto*, Miš založba, 2022), 130 novih spoznanj in odgovorov na vprašanje, ali naša srca še utripajo v sočutju in človečnosti. Z branjem dobrih knjig je to mogoče, saj imajo sposobnost, da lahko zdravijo in tolažijo.

POSEBNE KNJIGE – POSEBNE ZGODBE: bralnospodbujevalna akcija 2023

Kakšna je moč zgodb, dokazuje poslanica otrokom vsega sveta, ki jo je ob 2. aprilu 1970. leta zapisala pisateljica Ela Peroci, kate-re 100. obletnice rojstva smo se spominjali v lanskem letu. Nje-na ganljiva upodobitev bolne dekllice Helene, ki je za več kot leto obležala na postelji in hlepela po knjigah iz knjižnice, ki ji jih je prinašal brat, da bi ji lajšal okrevanje, pa bralcu za vedno ostane v spominu. In kot je zapisala pisateljica Ela:

»Rekli so tudi, da je knjiga majhno okno v svet in v človeško življenje, pa si nisem pri tem ničesar predstavljala. Prej sem morala srečati dekllico Heleno, da sem to okno v svet zagledala.« (*Povestice tik - tak*. Ljubljana; Mladinska knjiga, 1998, str. 204)

Tudi pisatelj in pesnik dr. Peter Svetina je v svoji poslanici otrokom vsega sveta ob 2. aprilu 2020, v začetku koronskega obdobja, z naslovom *Lakota po besedah* naslikal podobo dečka, ki so mu operirali oči. Po njej je zaradi prepovedi branja prestajal težko obdobje, in »ko je po mesecu in pol prijel v roke knjigo, se mu je zdelo, kot da bi besede z žlico zajemal iz sklede. Kot da bi jih jedel, zares jedel!«

V izbor seznama so vključene dobre, zelo dobre in odlične knji-ge (zlate hruške) ter tudi tiste, ki še niso bile ocenjene (iz let 2022 in 2023), in jih sprotno ocenjevanje uvršča v Knjigometer, ki beleži potencialno kakovostne knjige. V njem tako najdemo ka-kovostna mladinska dela starejšega datuma, pa tudi najnovejšo produkcijo.

Vsa dela so na voljo v splošnih knjižnicah, a ker še posebej iz-postavljamo kakovostno in dobro izposojeno novejšo produkcijo, vas z izborom usmerjamo tudi v slovenske knjigarne. Povprašajte po njih tudi v svojih šolskih knjižnicah.

Osrednja tema bralnospodbujevalne akcije 2023, ki smo jo pri-pravili v Mestni knjižnici Ljubljana, Pionirska, s sodelovanjem Slovenske sekcije IBBY, je motivirana z letošnjo poslanico, ki jo je pripravila Grška sekcija IBBY in nosi naslov *Jaz sem knjiga, prebe-ri me!* pesnika Vagelisa Iliopoulou in ilustratorke Photini Stephani-idi, ki je ustvarila plakat.

Vse gradivo je objavljeno tudi na spletni strani MKL: <https://www.mklj.si/novice/bralnospodbujevalna-akcija-2023/> in spletni strani Slovenske sekcije IBBY: <https://ibby.si/mz-2-april>

Ob bralnospodbujevalni akciji smo razpisali tudi literarni in li-kovni natečaj *Jaz sem knjiga. Ti si knjiga. Vsi smo knjige*. Začenja se z 2. aprilom in zaključuje z 10. novembrom 2023. Več o obeh natečajih je zapisano na omenjenem spletnem naslovu Mestne knjižnice Ljubljana.

K sodelovanju vabimo slovenske predšolske otroke in osnov-nošolce.

Seznam je urejen v tri tematske skupine, in sicer:

V prvi del *Zgodbe o knjigah* so vključena literarna dela, kate-rih tema so zgodbe o knjigah, branju, bralcih, knjižnicah, knji-garnah ... S svojimi razmisleki o moči branja ne vabijo k druže-nju s knjigo samo družin in dobrih samostojnih bralcev, temveč tudi tiste manj motivirane, oklevajoče, pa tudi tiste, ki jim branje povzroča težave.

Drugi del *Zgodbe o knjigah za odrasle* izpostavlja strokovno in leposlovno literaturo o pomenu branja za odrasčanje in raz-voj otrok v digitalni resničnosti. Govorijo o vlogi, ki jo za člo-veštvo predstavlja pripovedovanje zgodb, pa tudi o zdravilni

Foto: arhiv MKL

(terapevtski) moči branja. Z njimi želimo doseči vzgojitelje, učitelje, knjižničarje, strokovne delavce in mentorje branja, družinske terapevte, biblioterapevte, pa tudi starše.

V času pandemije, tesnobe in izoliranosti smo stisko in globoke eksistenčne krize doživljali vsi, verjetno pa najbolj intenzivno prav otroci in zlasti mladi. A stiske se tudi po končani epidemiji med mladimi poglabljajo. Verjetno sedaj še bolj množično prihajajo na površje družbe, do vseh nas, ki z njimi živimo na najrazličnejše načine. Vse več je tesnobe, strahu, osamljenosti, nezmožnosti navezovanja socialnih stikov, negotovosti, pa tudi resnejših duševnih motenj, opozarjajo strokovnjaki s področja duševnega zdravja. Zato je naš tretji del seznama namenjen zgodbam, ki govorijo o otrocih ali so namenjene otrokom in mladim s posebnimi potrebami. Ta del seznama smo poimenovali *Posebne zgodbe*.

Njegovo pripravo je spodbudila Slovenska sekcija IBBY s svojo IBBY zbirko slovenskih knjig za otroke s posebnimi potrebami, ki so našle svoje mesto v katalogih IBBY. Prispevek o IBBY zbirki knjig za otroke s posebnimi potrebami je napisala mag. Tilka Jamnik. Vseh sedem knjig iz teh katalogov smo vključili v širši seznam *Posebne zgodbe* in jih tudi posebej označili.

S tem delom seznama poskušamo razbijati stereotipe v zvezi z različnimi vrstami oviranosti. Ti so še vedno prisotni v naši družbi, žal tudi med mladimi. Nekatere od teh zgodb so optimistične, pozitivno naravnane, druge problemsko zastavljene, odpirajo odnos družbe do različnih vrst posebnih potreb, od telesnih, senzornih do intelektualnih, ki še kako vplivajo na zasebne, družinske odnose oziroma na razmerja med starši in otroki, pa tudi na normalno in zdravo odraščanje slednjih. Z njihovo različnostjo želimo odrasle povabiti k branju tudi zato, da bi bolje razumeli svoje otroke in svet, v katerem živijo.

Želimo si, da bi nas odlične knjige medsebojno združevale in povezovale v branju in pogovoru o prebranem tudi zato, da bi lahko z novimi spoznanji, ki izhajajo iz prebranih kakovostnih knjig, empatično ter vsi skupaj razvijali boljši in strpnejši svet za sedanje in prihodnje generacije.

Poleg omenjene bralnosodbujevalne akcije smo ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke in tudi svetovnem dnevu zavedanja o avtizmu, v Mestni knjižnici Ljubljana 5. aprila 2023 pripravili simpozij z naslovom *Posebne knjige – posebne zgodbe* in nanj povabili različne strokovnjake ter ustvarjalce.

2. aprila, na rojstni dan danskega pravljicarja Hansa Christiana Andersena, praznujemo mednarodni dan knjig za otroke.

MEDNARODNI DAN KNJIG ZA OTROKE

Jaz sem knjiga, preberi me!

Vsako leto druga sekcija Mednarodne zveze za mladinsko književnost – IBBY pripravi poslanico: besedilo in plakat, s pomočjo katerih nato praznujemo ljubitelji mladinske književnosti po vsem svetu. V letu 2020 je bila to Slovenska sekcija IBBY – poslanico »Lakota po besedah« je zapisal Peter Svetina, ilustriral pa Damijan Stepančič. Oba sta tudi nominirana za Andersenovo nagrado 2024, najvišje mednarodno priznanje na področju mladinske književnosti.

Letos je poslanico z naslovom »Jaz sem knjiga, preberi me!« pripravila grška sekcija IBBY. Poslanico je napisal Vagelis Iliopoulos, ilustrirala pa Photini Stephanidi, v slovenščino jo je prevedla Jelena Isak Kres. V bralnosodbujevalni akciji, ki jo vsako leto pripravi MKL, Pionirska v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, so letos izpostavljene tudi slovenske knjige iz mednarodne IBBY zbirke za otroke s posebnimi potrebami. Ta vsebuje več kot 4000 naslovov iz več kot 40 držav, v njej pa je tudi sedem slovenskih knjig. Slikanica Žiga Špaget gre v širni svet Aksinje Kermauner in Zvonka Čoha je leta 2011 krasila celo naslovnico kataloga (več o tej zbirki in knjigah v njej: <https://ibby.si/zbirka-knjig-za-otroke-s-posebnimi-potrebami>).

V sodelovanju z grško sekcijo IBBY pa smo pripravili tudi slovenski plakat z ilustracijo Photini Stephanidi, ki spremlja bralnosodbujevalno akcijo.

Vagelis Iliopoulos, prevod Jelena Isak Kres
Jaz sem knjiga, preberi me!

Jaz sem knjiga.
Ti si knjiga.
Vsi smo knjige.

Moja duša je zgodba, ki jo pripovedujem.
Vsaka knjiga pripoveduje svojo zgodbo.

Na videz smo lahko popolnoma različne,
nekatero velike, druge majhne,
nekatero pisane, druge črno-bele,
nekatero z malo stranmi in druge z mnogimi.

Lahko smo podobnega mnenja ali pa govorimo
popolnoma različne reči.
A prav v tem je naša lepota.
Če bi bile vse enake, bi bilo dolgčas.

Vsaka izmed nas je edinstvena.
Vsaka od nas je upravičena do svojega
spoštovanja,
do tega, da jo bereš brez predsodkov,
do mesta v tvoji knjižnici.

O meni imaš lahko svoje mnenje.
Prebrano lahko raziskuješ, presojaš, imaš tudi
pripombe.

Lahko me vrneš na polico
ali pa me stisneš tesno v svoj objem in
z menoj odpotuješ zelo daleč.

Toda nikoli ne dovoli, da me kdo vrže stran
ali da me pošlje na drugo polico.
Nikoli ne zahtevaj mojega uničenja
in ne dovoli niti, da to stori kdo drug.

ln če neka knjiga pride z druge police na tvojo,
ker jo je nekdo ali nekaj pregnalo stran,
ji napravi prostor.
Če se samo malo premakneš, bo lahko stala
zraven tebe.

Poskušaj občutiti, kar občuti ona.
Razumi jo. Zaščiti jo.
Jutri se lahko tudi ti znajdeš v njenem položaju.

Ker si tudi ti knjiga.
Vsi smo knjige.

Daj, zavpij na ves glas, da te bodo vsi slišali.
»Jaz sem knjiga, preberi me!«

KATIA CASPRINI

MAMI, ZNAM KUHATI!

Za piknike in prigrizke

ilustracije: Roberta Guidotti

prevod: Maja Jug Hartman

Hart, 2023, t. v., 63 str., 21,90 €

Z zbirko *Mami, znam kuhati!* je Katia Casprini s pomočjo ilustratorke Roberte Guidotto za najmlajše kuharje in kuharice ustvarila poučne kuharske priročnike, ki slonijo na načelih metode montessori. Prvi je v slovenščini izšel leta 2021, sedaj pa smo s priročnikom *Za piknike in prigrizke* dobili še nadaljevanje in nadgradnjo. Na začetku knjižice so ilustracije in fotografije potrebnih sestavin, priloženi recepti pa otroka vodijo, da s pomočjo navadnega jogurtovega lončka in jedilne žlice korak za korakom sam ustvari jedi. Tudi to se nanaša na eno od montessori metod, saj otroci nalivanje in usipavanje v kozarčke naravnost obožujejo. Slastno in poučno! > NIKA HRANJEC

ANDREW PETERSON

NA ROBU TEMNEGA MORJA TEME

Saga o rodbini Wingfeather, knj. 1

prevod: Mateja Petan

Družina, 2022, m. v., 279 str., 32,90 €

Andrew Peterson

Andrew Peterson (1974) je uspešen krščanski folk, rock in country glasbenik iz Nashvilla. Posnel je že skoraj dvajset albumov in šesterica se jih je uvrstila med prvih deset na priznani Billboardovi lestvici. Zdaj pa je v ospredju predvsem po zaslugi *Sage o rodbini Wingfeather*, štiridelne fantazijske zbirke, katere prva knjiga je bila izdana že leta 2008, a je po prihodu animirane serije (za produkcijo so preko množičnega financiranja zbrali kar pet milijonov dolarjev) decembra lani pospešila zanimanje bralne javnosti. Pogosto označena kot *Gospodar prstanov* za otroke in mladino je na dobri poti, da postane brezčasna žanrska klasika za vse starosti v duhu *Zgodb iz Narnije*. Trije otroci družine Igiby, dvanajstletni Janner, še ne enajstletni Tink in osemletna Lili (ter zvesti pes Kepinga) navihano preživljajo vsakdan, no, vsaj kadar jih mati Nia ali dedek Podo – ta je bil v mladosti pirat – ne pripravita k učenju ali hišnim opravilom. Med dogodivščinami niti ne občutijo toliko, da je njihovo deželo pred leti okupiral Brezimni Nergač, ki s pomočjo plazilcem podobnim Strupnikom išče izgubljene anirske dragulje. Ko pa jim otroci nepričakovano prekrizajo pot, postane hitro nevarno tudi zanje. Prigod, čudes in barvitih likov (ter tudi zmajev) bogata knjiga, ki bo bralcem raznela domišljijo, napete trenutke pa blažila z obilico humorja. Ob tem bo podučila o pravih odločitvah, moči družinskih vezi, pogumu in pomenu odgovornosti. Oris sveta je odličen in pogosto ojačan s šaljivimi opombami ter spremljajočimi ilustracijami. Priporočam! > ALEŠ CIMPRič

Neverjetni pobege iz zapora so se znašli na enem mestu, v osupljivi ilustrirani kroniki, kjer je vsako poglavje oblikovano kot časopisni članek. Knjiga obravnava različne pobege, od tistega iz Alcatraza do ukane slavnega Johna Dillingerja, od balona, ki je preletel Berlinski zid, do škandaloznega pobeга Casanove in čarovniške zvijače Alfreda Hindsa. Oblikovno razgibana in bogata knjiga, katere ilustracije temeljijo na rožnati in turkizni barvi, po korakih razkriva najdrznejše načrte, ki so se posrečili – seveda ne vedno za dolgo. > VERONIKA ŠOSTER

TIMO PARVELA, BJØRN SORTLAND

POVABILO; ODŠTEVANJE

Kepler62, knj. 1 in 2

ilustracije: Pasi Pitkänen

prevod: Andrea Potočnik

Skrivnost, 2023, t. v., 121 str., 24,90 €/knjigo

Prvi dve knjigi znanstvenofantastične zbirke *Kepler62*, ki se dogaja v svetu tik pred apokalipso, nam razkrivata nenavadno zunajzemeljsko pustolovščino, ki bo z izvirnim avtorskim pristopom zagotovo pridobila mnogo mladih bralk in bralcev. Zbirka oziroma kar igra Kepler62 prinaša polno nenavadnih in zanimivih dogajanj. Igra je vstopna postaja v ozvezdje Kepler, kjer so nove priložnosti in popolnoma drugačno življenje od tega na Zemlji. Po zbirki (sledijo še štirje deli), ki zna navdušiti tudi kakšnega nebralca, bodo posegali vsi, katerih svet se vrti predvsem okoli sodobnih komunikacijskih naprav. Sprva se nam zdi, da smo vstopili v neko igro, ki pa ni zgolj to, ampak kar resnična življenjska dogodivščina. Tu sta brata Ari in Joni: rada bi rešila videoigro, ki je še nihče ni dokončal ali vsaj presešel 99. nivo igre. Nihče namreč ne ve, kaj sledi. V drugi knjigi spoznamo Marie, ki ji uspe premagati zadnjo stopnjo igre, in nenavadna pustolovščina se začneja še zanj. Knjigi nas zabavata tudi s posrečenim humorjem (na primer eden izmed likov ima vzdevek Halfman-halfbiscuit05), spodbujata pa nas tudi k družbeni (okoljski) odgovornosti. > SABINA BURKELJCA

SOLEDAD ROMERO MARIÑO

NAJBOLJ NEVERJETNI POBEGI

ilustracije: Julio Antonio Blasco

prevod: Veronika Rot

KUD Sodobnost International,

2023, t. v., 63 str., 29,90 €

Neverjetni pobege iz zapora so se znašli na enem mestu, v osupljivi ilustrirani kroniki, kjer je vsako poglavje oblikovano kot časopisni članek. Knjiga obravnava različne pobege, od tistega iz Alcatraza do ukane slavnega Johna Dillingerja, od balona, ki je preletel Berlinski zid, do škandaloznega pobeга Casanove in čarovniške zvijače Alfreda Hindsa. Oblikovno razgibana in bogata knjiga, katere ilustracije temeljijo na rožnati in turkizni barvi, po korakih razkriva najdrznejše načrte, ki so se posrečili – seveda ne vedno za dolgo. > VERONIKA ŠOSTER

ANGELA FERRARO-FANNING

POMLADNA in POLETNA

zakladnica receptov, ustvarjalnih idej in modrosti

ilustracije: Annelies Draws

prevod: Esther Daniela Kogoj

Hiša knjig, 2023, t. v., 31 str., 19,90 €/knjigo

V hiški na podeželju se vedno dogaja toliko zanimivega, da je vredno pokukati vanjo v vsakem letnem času in se ob obisku v njej in njeni okolici naučiti obilo koristnega. Če se bomo na (knjižni) potep do hiške odpravili v spomladanskem času, bomo lahko občudovali naravo v vsej njeni lepoti. Izvedeli bomo, kako lahko ob opazovanju cvetenja nekaterih rastlin spoznamo, kdaj je najprimernejši čas za sajenje in setev določenih vrst zelenjave in tudi sadja, se naučili izdelovanja velikonočnih okraskov in drugih zanimivih stvari, pripravimo nekaterih sezonskih dobrot in še marsikaj drugega. Tudi poleti je v hiški in ob njej zabavno, zato ta vabi v svoj poletni raj, da se v njem naučimo vsega, kar nam narava ponuja v vsej svoji barvitosti in lepoti. Ustvarjanje, zabava in učenje obilice novega ob prebiranju obeh slikanic stoodstotno zagotovljeno! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

MAŠA OGRIZEK

LUKA IZ BLOKA 2

Nove dogodivščine iz Koko mesta

risba: Miha Ha (Miha Hančič)

Miš, 2023, t. v., 43 str., 29,95 €

Strip je prav poseben medij. Izhaja iz razmerja med vsebino in formo, torej med besedilom in sliko. Še vedno ni povsem jasno, ali ga kaže umestiti v likovno umetnost oziroma ilustracijo ali v književnost, najbrž bo prav oboje. Legenda slovenskega stripa Zoran Smiljanič definira strip kot medij, ki pripoveduje zgodbo skozi serijo medsebojno povezanih sličic, s kontinuiranimi liki in besedilom.

Pri nas premoremo nekaj sijajnih stripovskih avtorjev, v zadnjem času se jih čedalje več podaja v stripovske vode. Navsezadnje strip nastavlja ogledalo družbi in je pravi odraz nekega časa in stanja. Seveda je temu primerno zadostnih načinov podajanja zgodbe. Nekoč je strip veljal za plehek šund in trivialno, danes skupaj z risoromani sodi med izpovedno močnejše medije, ki navdušuje s karikaturjo, realistično ilustracijo in abstraktno umetnostjo ali kombinacijo naštetega.

Prav posebno veljavo lahko pripišemo otroškim stripom, ki nagovarjajo najmlajše in začetne bralce. Radoživi, nagajivi in živahni ponujajo ogromno prvih bralnih užitkov.

Med avtorji, ki se v stripovskih legah odlično znajdejo, je tudi avtorica Maša Ogrizek, univerzitetna diplomirana sociologinja in filozofinja, ki se je pred leti kalila kot kritičarka in novinarka, zadnja leta pa se vse bolj uveljavlja kot otroška in mladinska pisateljica. Njena dela odlikujeta predvsem radoživ humor in zabavna, igriva mešanica besed.

Že leta 2014 je bila s prikupno slikanico *Slon na drevesu* nominirana za nagrado Kristine Brenkove, za ilustrirano knjigo *Gospa s klobukom* pa je bila nominirana za Levstikovo nagrado 2017 in večernico 2018.

Leta 2022 je na Očesu besede v Murski Soboti prejela nacionalno nagrado Večernica za knjigo *Lisičja luna* (Miš, 2021), iniciacijsko pravljico o otrocih, ki se v času mesečine spreminjajo v živali. Avtorica je ob tem o knjigi povedala: »V vsakem od nas je zimzelen gozd, za vsakega od nas obstaja pleme, saj menim, da vsak od nas potrebuje pristen stik s samim seboj.«

Leta 2018 sta s striparjem Miho Hančičem ustvarila zbirko humorističnih zgodbic z naslovom *Kokodajsa v mestu* (Miš), o Kokodajsi, stari godrnjavi kuri, za katero po poškodbi prevzame skrb njena zenovska nečakinja Koko Krišna. Avtorja sta v knjigo spretno vtkala pomembno sporočilo o osamljenosti in tegobah, ki pestijo starejše. S pomočjo priljubljenih živalskih likov sta oblikovala tudi nadaljevanje v ilustrirani igroknjigi *Koko mesto* (Miš, 2021), ki prinaša razvedrilo za vso družino, saj mladi bralci s Kokodajso, veвериčko in liki iz stripa *Luka iz bloka* obiščejo kino, knjižnico, trgovino in različne javne površine. Nekaj besedila je v verzalkah, nekaj tudi v stripu. Otroci in starši se bodo radi vračali v Koko mesto.

In če smo že pri *Luki iz bloka* (Miš, 2022), kaj reči o prikupnih, navihanih živalskih mulcih iz sosednjega bloka, katerih dogodivščine so bralci spremljali že v Cicibanu? Nanizanih je deset stripovskih prigradov, ki se prijateljem Luku, Oskarju, Lili in Amirju pripetijo v šolskem letu. Začne se s triki na rolki in novim sošolcem, plahim, občutljivim želvkom Oskarjem, in konča z igro med dvema ognjema pred naslednjimi počitnicami.

Luka iz bloka 2 (Miš, 2023) prinaša nove podvige in norčije Luke in njegovih tovarišev. Med prijatelji zaškriplje, ko mama hčerki Lili pozabi izročiti Lukovo vabilo na rojstni dan, toda nesporazum je kmalu pozabljen. Trema pred nastopom je premostljiva, če si želva, in prijateljstvo je kos celo nalezljivim boleznim in pomečkanim zvezkom. Številne prigode v šoli in na morju so varne pred sosedo Kokodajso, v tiste na stopnišču in dvorišču pa stara gospa rada vtakne svoj kljun.

Avtorično besedilo v oblačkih igrivo in nevsiljivo dopolnjuje živahni stripovski del skejterja in ilustratorja Miha Hančiča, ki z likovnim kodom še poudari razigrano vzdušje zgodbic. Njegovi živalski liki so humoristični, in kar je pomembno, bralci, ki tekmujejo za Bralno značko, knjige nakupejujejo v »Konjzorciju«.

Živele duhovite domislilce!

NOVO

OBOGATITE OTROKOVO RAZUMEVANJE SVETA.

 Založba Pivec

EMIL V OGLEDALU

MOJE MESTO

IGOR KARLOVŠEK

NA SLEDI; Ognjeni trije, knj. 2

Miš, 2023, t. v., 263 str., 30,95 €

Drugi roman zgodovinske sage *Ognjeni trije* Igorja Karlovška nas znova popelje v bojevit svet Slovanov, Bavarcev in Obrov v 7. stoletju našega štetja. V tokratni pripovedi so ognjeni bratje, trojčki Vuk, Vlado in Plamen, Ognjenovi sinovi, še bolj bojeviti. V *Izgonu*, prvem romanu nove zbirke, je bila v ospredju (nedovoljena) ljubezen, v novem romanu *Na sledi* pa trem bratom sledimo iz bitke v bitko, skozi oči ujetih Zore in Žive pa poleg življenja ujetnikov spoznavamo tudi življenje žensk tistega časa, ki zagotovo ni bilo enakovredno moškemu do te mere, kot je danes. Karlovšek slikovito opiše ta zgodnesrednjeveški čas, ko je bilo življenje predvsem boj za preživetje, današnji prijatelj jutrišnji sovražnik, plemena pa so sklepala zaveznitva bolj po potrebi kot dejanski lojalnosti. Mladinski roman je zgodovinsko čtivo, opis življenja naših prednikov, je pa tudi zgodba o vrednotah: o spoštovanju sovražnika, pomenu družine in navsezadnje smislu življenja. > AJDA VODLAN

BORIS KARLOVŠEK

ZLATE ZVEZDE

Kiroja, 2022, m. v., 206 str., 24,90 €

Mladinski in tudi zgodovinski roman pripoveduje o zgodovini celjskih knezov in njihovi povezavi s Habsburžani. Življenje dvanajstletnega Maja se čez noč obrne na glavo, ko družino zapusti njegov oče Blaž, ki se preseli k svoji novi partnerki in njeni hčeri Lini. Maj poletne počitnice preživlja pri dedku in babici v Hrastniku, z Lino pa tam srečata Gertrude, princesko iz rodu Habsburžanov, ki se je tja namenila iskat zelo dragoceni meč Zlate zvezde, saj ta ni bil shranjen v muzeju celjskega gradu. Najstniki hitro spletejo prijateljsko vez in se lotijo iskanja nezakonitega sina zadnjega celjskega kneza Urlika; prepričani so, da bodo našli tudi znameniti meč s tremi zlatimi zvezdami. Poučen in čustveno napet mladinski roman, ki mladim lahko pomaga pri iskanju lastnih korenin in prednikov. > NIKA HRANJEC

KRISTINA OHLSSON

PRIMER SRHLJIVE SENCE

Agencija za duhove, knj. 1

ilustracije: Moa Wallin

prevod: Mita Gustinčič Pahor

Miš, 2023, t. v., 104 str., 27,95 €

Primer srhljive sence je prva knjiga v zbirki *Agencija za duhove*, nove strašljive detektivske zbirke priznane švedske avtorice za odrasle in mladino. Agencija pomaga ljudem, ki se soočajo s strašenjem duhov, vodita jo Elza in Kale, ki se veččin še učita od svojega dedka. Nanju se po pomoč obrne obupani Franci Frank, ki ne more spati zaradi nenehnega prižiganja luči in trušča padajočih knjig. Elza in Kale gresta takoj v akcijo in odkrijeta, da je na delu prav poseben duh po imenu Senca. Tu pa se napeta in razburljiva pustolovščina šele začne. > VERONIKA ŠOSTER

ŽIGA VALETIČ

KNJIŽNI TAT

SuperVid, knj. 2

ilustracije: Jaka Vukotič

Miš, 2023, t. v., 63 str., 27,95 €

V drugi knjigi zbirke *SuperVid*, katere glavni junak je slabovidni Vid, ki hodi v navadno šolo, iz knjižnice izgine zadnji del *Harryja Potterja*. Z logičnim sklepanjem Vid zopet detektivsko reši zagato in nam pokaže, da je vid sicer močno pomemben (premalo cenjen in prevečkrat samoumeven!), vendar pa se lahko zanašamo tudi na druge čute in seveda na prijatelje, ki bolje vidijo od nas. Prikupna zgodba prikaže izzive slabovidnih, ki se jih sami včasih sploh ne zavedamo (da recimo Vid ne more videti nogometne tekme), hkrati pa poudari pomen pomoči sočloveku, in to ne le pomoči sošolcev Vidu zaradi njegove okvare vida, temveč Vidovo super(po)moč učencu v stiski. Drug drugemu lahko pomagamo, si polepšamo dan in predvsem ne pozabimo, da je morda naša najpomembnejša lastnost človeška toplina. > AJDA VODLAN

METTE VEDSØ

18. maj 2023, 18.00, VODNIKOVA DOMAČIJA CENTER

Danska pisateljica z izrednim poslušom za otroke in mlade, še zlasti tiste malce izgubljene in odmaknjene, je od leta 2011 napisala več kot petdeset knjig.

130 utripov na minuto (prev. Darko Čuden) je presunljiv mladinski roman o tesnobi in ganljivi moči povezane skupnosti.

POGOVOR Z AVTORICO BO VODILA TINA BILBAN.

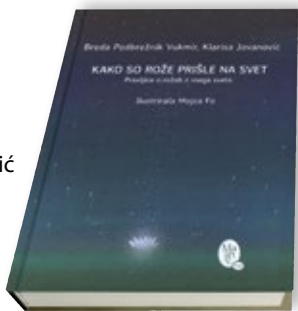

Foto: Leanke Posselt

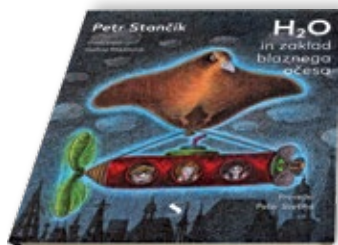
KAKO SO ROŽE PRIŠLE NA SVET

Pravljice o rožah z vsega sveta
urejanje in priredba:

Breda Podbrežnik Vukmir, Klarisa Jovanović
ilustracije: Mojca Fo
prevod: Anna Rosa Tomšič Jacobs et al.
Malinc, 2022, t. v., 132 str., 22 €, JAK

Trideset pravljic in legend iz ljudske zakladnice odpira vrata v čarobni vrt, v katerem dehtijo skrivnostne in čudežne rože, o katerih pripovedujejo pravljice Aboridžinov, japonske, judovske, perzijske, nemške, poljske, slovenske, španske, starogrške, mehiške, irske, avstrijske, romunske, indijske in arabske pravljice, pa tudi pravljice severnoameriškega staroselskega ljudstva Ojibwa. Zbrala jih je Breda Podbrežnik Vukmir, bibliotekarka in pobudnica pripovedovalskega festivala na Kamniškem, za to izdajo pa jih je subtilno priredila pesnica in pisateljica Klarisa Jovanović. Pravljice pripovedujejo o ljubezni in sebičnosti, o skrbi za prihodnost, solidarnosti in zlorabi moči. Posebna pozornost je namenjena virom pravljic in kazalom, ki so urejena tematsko, po stvarnih geslih in po mesecih ter letnih časih. > MAJA ČREPINŠEK

PETR STANČÍK H₂O IN ZAKLAD BLAZNEGA OČESA

ilustracije: Galina Miklínová
prevod: Peter Svetina
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 83 str., 24,90 €

Pred nami je nadaljevanje uspešnice *H₂O in skrivna vodna misija* od štekanega češkega avtorja Petra Stančíka, za katero je leta 2018 prejel zlato pentljo za najboljšo otroško knjigo. V prvem delu smo spoznali klan H₂O – sestavljajo ga Hugo, Hubert in Ofelija (poglejte njihove začetnice) – ki brani mesto pred zločinci vseh sort, predvsem pred načrti zlobneža, profesorja Vulpesa. Tudi tokrat se zapletejo v prav nemogoče prigode, znajdejo se sredi atentata na kopaljšču, v temi podzemne železnice in na zračni ladji Abramis, da bi preprečili rop Državne banke. Napeta in humorna knjiga, ob kateri si boste želeli nadaljevanje kot žejni vode v puščavi. > VERONIKA ŠOSTER

SUSANNA MATTIANGELI

MINA HB

ilustracije: Rita Petruccioli
prevod: Dušanka Zabukovec
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 131 str., 23,90 €

Italijanska avtorica Susanna Mattiangeli, ki za otroke ustvarja že vrsto let, je leta 2018 prejela eno izmed najprestižnejših mednarodnih nagrad na področju otroške književnosti, to je Andersenova nagrada za pisateljico leta. Pred nami je nova pripoved navihane deklice Mine HB in tudi tu ne manjka resničnih, zasanjanih in izmišljenih zgodb, vse pa so otroško nabrite in zanimive. Poleg že znanih dogodivščin s prijateljico Nežo, Minino simpatijo Jakobom in njenim bratom, ki tokrat v omari poleg arij prepeva tudi pesmi Queenov, se pojavijo tudi drugi znani junaki, kot so Sherlock Holmes in doktor Watson, Sneguljčica in mnogi drugi izmišljeni ali manj izmišljeni liki. Tako kot prvi del je tudi drugega ilustrirala Rita Petruccioli, priznana italijanska ilustratorica. Branje bo navdušilo vse nadobudne in mlade bralce, ki se želijo prepustiti domišljiji in Mininim dogodivščinam. > NIKA HRANJEC

Miš založba letos že trinajsto leto zapored organizira mladinski literarni festival Bralnice pod slamnikom, ki ga med marcem in majem pripravlja skupaj z osmimi knjižnicami po Sloveniji, letos pod sloganom *Ljubezen, veselje, žalost, jeza – vse to je v meni!* Osrednja tema letošnjega festivala so namreč čustva v otroški in mladinski literaturi.

Ljubezen, veselje, žalost, jeza – vse to je v meni!

TRINAJSTI MLADINSKI LITERARNI FESTIVAL BRALNICE POD SLAMNIKOM

Festival so odprli 21. marca 2023 s tradicionalnim strokovnim srečanjem v Knjižnici Domžale, ki je tudi letos potekalo hibridno – dobršen del poslušalk in poslušalcev je srečanje spremljalo virtualno. V fokusu letošnjega srečanja so bila čustva – kako jih v knjigah prepoznati, z njihovo pomočjo motivirati za branje, kako razvijati čustveno pismenost, kako knjižna ilustracija poudari različna čustvena stanja knjižnih junakov, osvetlili pa so tudi ustvarjalni in uredniški vidik pisanja o čustvih. Ob vsem tem so seveda nanizali kup knjig, ki jih je na to temo vredno brati. Na srečanju, ki ga je moderiral Ambrož Kvartič, so predavali mag. Tilka Jamnik, dr. Barbara Kreš, dr. Sabina Fras Popović in Damijan Stepančič, Tina Bilban pa je na okrogli mizi z naslovom *Odpreti knjigo, pogledati vase* gostila mladinske pisateljice Nino Mav Hrovat, Matej Gomboc in Mašo Ogrizek.

Foto: arhiv Miš založbe

Letošnji festivalski gostji iz tujine sta kar dve – avstralska pisateljica Bren MacDibble in danska pisateljica Mette Vedsø. Bren MacDibble, avtorica romana *Jaz, čebela* (prev. Neža Božič, Miš založba, 2023), se je 4. aprila 2023 na online srečanju z učenci osnovnih šol z Boštjanom Gorencem pogovarjala o omenjenem romanu in tematikah, ki jih odpira – predvsem o svetu brez čebel. Dogodek je potekal v soorganizaciji z Mariborsko knjižnico.

V maju v Slovenijo prihaja Mette Vedsø, danska avtorica mladinskega romana *130 utripov na minuto* (prev. Darko Čuden, Miš založba, 2022), ki obravnava pomembno in perečo temo sodobnega časa – tesnobo med mladimi. Na štiridnevem obisku bo avtorica obiskala učence osnovnih in srednjih šol po Sloveniji, gostovala pa bo tudi na ljubljanski Vodnikovih domačiji.

Kot pretekla leta na festivalu tudi letos poteka ustvarjalni natečaj za osnovno- in srednješolce – mladi pripravljajo literarne, likovne in video prispevke, ki jih bo ob zaključku natečaja (rok za oddajo je 9. maj) pregledala komisija v sestavi Tilke Jamnik, Ivana Mitrevskega, Stanke Zanoškar in Špele Habulin, nagradence pa bodo razglasili konec maja na zaključni prireditvi v Domžalah.

Letošnja festivalska knjiga je slikanica Aksinje Kermauner *O miški, ki je oklofutala medveda*, ki prav tako tematizira čustva, osrednjo temo letošnjih Bralnic pod slamnikom. Avtorica se namreč na zabaven način loti jeze, ki preplavi miško. Knjigo so prejele vrtčevske skupine, ki sodelujejo v projektu Pravljčni palček.

Bralnice pod slamnikom bodo v nekaj več kot dveh mesecih obiskale številne šole, vrtce in knjižnice po Sloveniji, mladi se bodo lahko družili z avtorji in avtoricami mladinske literature ter prek knjig razmišljali o čustvih, ki nas prav v obdobju odraščanja ponesejo na pravi vrtiljak. S knjigo je lahko vse lažje!

Festival bo letos še posebej slavnosten, saj Miš založba v tem letu praznuje 20 let obstoja.

BARBARA GREGORIČ GORENC

KDO JE BIL TU?

ilustracije: Ana Zavadlav
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2023, t. v., 53 str., 22,98 €, JAK

Pesnica Barbara Gregorič Gorenc z zbirko pesmi v vsakdanjem okolju razbira skrivnostne, komaj opazne pravljične sledi. V spalnici je bila Muca Copatarica, v kopalnici povodni mož, v kuhinji vrtni palček, za omaro pa zobna miška ... Svetle in duhovite pesmi najmlajšim budijo domišljijo, jih vabijo k pozorne- mu opazovanju in jih spodbujajo, da še sami pripovedujejo. Avtorica pesniških zbirk, med njimi *Kolibri in tigri*, *Negotove pesmi*, *Če bi Lili*, pa tudi slikanic in besedil za lutkovne igre, je nominiranka za nagrado večernica. Ana Zavadlav, ki je pesmi podčrtala z domišljijskimi ilustracijami, pa je Levstikova nagrajenka in večkratna nominiranka za izvirno slovensko slikanico. > MAJA ČREPINŠEK

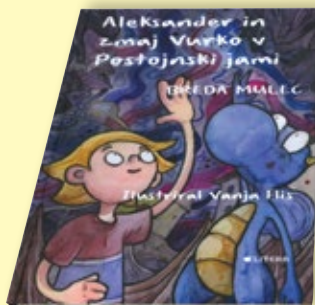

MAJDA SRNA

AGICA BAGICA

ilustracije: Andreja Srna
Celjska Mohorjeva družba,
2023, t. v., 34 str., 21,50 €

Majda Srna (1961) je pedagoginja z dvajsetletnimi izkušnjami. Poleg narpornega šolskega dela vsak trenutek svojega prostega časa nameni ustvarjanju. Tudi tokrat je pri delu združila moči s hčerko, ilustratorko Andrejo Srna (1992), ki je napisanim zgodbam dodala prikupne ilustracije. Slikanici *Bager Agi in njegove dogodivščine* (iz leta 2019) se je letos pridružila še *Agica Bagica*, ki je prav tako izšla pri Mohorjevi družbi. To poučno in simpatično delo za najmlajše nas popelje v življenje neobičajne bagerske družine v malo mestece Zidani Dol, kje se vse vrti okoli mehanike in gradbeništva, sicer pa mali bagerčki živijo čisto tako kot običajni otroci, hodijo v šolo, na zabavne šolske izlete, prirejajo tekmovanja, tudi smučarska, in na enem od njih je Agica, ne glede na to, da je bila mlajša od ostalih bagerčkov, dosegla odlično uvrstitev. Malo drugačne in izjemno poučne zgodbe. > NIKA HRANJEC

BREDA MULEC

ALEKSANDER IN ZMAJ VURKO V POSTOJNSKI JAMI

ilustracije: Vanja Flis
Litera, zbirka Litera,
2022, t. v., 45 str., 24,90 €, JAK

Aleksander, njegova sestra Alina in prijatelj zmaj Vurko, ki ga poznamo iz prvih dveh slikanic Brede Mulec *Aleksander in vurberški zmaj* in *Aleksander in vurberški zmaj v deželi nenavadnih bitij*, se tokrat odpravijo v Postojnsko jamo. Mama jim je prebrala pravljico o hudobnem zmagu, ki je nekoč živel v jami, a ga je pregnal pastirček Jakob, in zdaj bi radi ugotovili, ali tam sedaj še živi kakšen prijazen zmajček. Zmaja ne srečajo, zato pa v jami spoznajo najprej vlakec, ki ga slišijo govoriti le otroci z domišljijo, pa še to le med božičnimi prazniki, nato pa še novo prijateljico človeško ribico, ki je Vurkova daljna sestrična in tudi daljna potomka zmaja iz Postojnske jame. Slikanico sestavlja več zgodb, ki pripovedujejo tudi o jamskem hroščku, jamskem netopirju, o vilah in vitezu Erazmu iz Predjamskega gradu, ko je bil še deček, pa tudi o bližnjem pravljicnem gradu Snežnik, kjer je nekoč živel sedmeroglavi zmaj. Zgodbe, ki se vsebinsko prepletajo z legendami, so hkrati povabilo na pravljicni izlet. > MAJA ČREPINŠEK

GÜLŞAH YEMEN

ZVOK

ilustracije: Çağrı Odabaşı
prevod: Špela Grošelj
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 32 str., 21,90 €

Prikupno okroglo bitjece, ki ga zanima naš pisani svet, se vrača že s tretjo slikanico. Podpisuje jih turška avtorica za otroke Gülşah Yemen, sicer vzgojiteljica predšolskih otrok, ki smo jo spoznali že s *Črto* in *Barvo*, tokrat pa se podaja v *Zvok*. Bitje nam predstavi svoje najljubše zvoke, od šelestenja jesenskega lista do škripanja snega pod podplati, od škrebjanja dežja do žvrgolenja ptic. Slikanica otroke spodbuja k poslušanju in razmišljanju o slišnem, pa tudi o tem, katere zvoke lahko posnemajo ali ustvarijo sami. > VERONIKA ŠOSTER

BELLA WEAVER

OTTIE V NOVEM DOMU

ilustracije: Bella Weaver
Informativni klub Taraja,
2023, m. v., 30 str., 16 €

Klub za informiranje o človekovih pravicah Taraja je neprofitna prostovoljska organizacija in družbenokoristen projekt. Del tega projekta je tudi izdajanje pravljic in slikanic, izkupiček od prodaje knjig pa namenijo delovanju društva in izdajanju novih slikanic. Pod umetniškim imenom Bella Weaver zanje ustvarja njihova članica, avtorica že druge slikanice o navihani psički Ottie, ki se tokrat znajde v novem domu, prav tako pa so pod njenimi spretnimi prsti nastali tudi vsi akvareli, s katerimi je knjiga opremljena. Slikanica prinaša prav posebno in za vsako družino aktualno sporočilo, da zgolj otroška želja po hišnih ljubljenceh ni dovolj, saj je treba znati za živali skrbeti. Zato nista dovolj le občasna igra in ljubkovanje, pač pa se je treba naučiti pravih pristopov in nege živali. Slikanica mlade bralce z zgodbo o psički Ottie ozavešča, kaj se zgodi, če lastniki štirinožnih prijateljev premalo vedo o njihovih potrebah in niso dovolj podučeni, kako skrbeti zanje in kako jih vzgajati. > NIKA HRANJEC

IVAN MITREVSKI

TRISTO KOSMATIH!

Zverinske šale in živalski vici
Buča, 2023, t. v., 29 str., 21 €

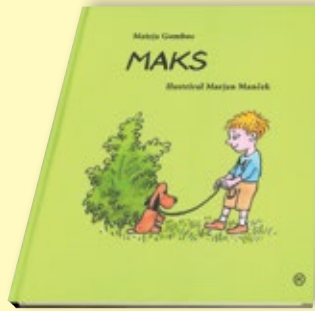
Mladi raček je svojega očeta z živalskimi šalami zabaval že v Cicibanu, zdaj pa jih Ivan Mitrevski predstavlja v knjižni obliki, za kar jih je še malo spremenil in dodelal. Račku ne zmanjka duhovitih šal in domislic o vseh mogočih domačih in bolj eksotičnih živalih, oče pa se jim primerno čudi ali se zgraža – pomembno je, da se skupaj nasmejita. Tako boste recimo izvedeli, zakaj ptice pozimi letijo na jug, zakaj je krokodil zelen, zakaj ima gepard pike po telesu in še in še. Kosmato in brez dlake na jeziku (oziroma v kljunčku)! > VERONIKA ŠOSTER

MATEJA GOMBOC

MAKS

ilustracije: Marjan Manček
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2023, t. v., 38 str., 24,99 €

Tople zgodbe o Maksu, ki bo nekoč velik in prijazen Maksimiljan, njegovemu kužku Pikiju in babičinemu kužku Smejču, pa najboljšem prijatelju Oskarju, in pogumni mami ter očiju, ki vozi čisto pravi vlak, ter nesramnem Grduhu, ki ga naposled spodi Smejč, so najprej izšle v reviji Cicido, sedaj pa jih lahko zbrane prebiramo tudi v knjižni obliki. Prikupne prigode sta ustvarila pisateljica Mateja Gomboc in risarski mojster Marjan Manček. Očarljivo, simpatično in zabavno branje za otroke, pa tudi tiste, ki jim beremo! > AJDA VODLAN

VINKO MÖDERNDORFER

MUCA GRETA

ilustracije: Bojana Dimitrovski
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2023, t. v., 44 str., 22,98 €

Greta je prava aristokratska bela muca z enim zelenim in enim modrim očesom. Stanuje v mačjem zavetišču, a nekega dne se odloči, da bo posvojila človeka. Ja, prav ste slišali! Pa niste menda mislili, da mačke svojega človeškega sopotnika prepuščajo kar nekemu naključju!? Tako se začne njen izbirčen pohod po mestecu, kjer bo morda kmalu naletela na nekoga, ki bo znal ravnati z njo in bo cenil njeno mačje veličanstvo ... In seveda njeno prijetno družbo. Navihana, mehko ilustrišana in očarljiva slikanica, ob kateri boste kar zapredli od ugodja. > VERONIKA ŠOSTER

ANJA MORIC

POLŠJI MOŽIC

Zgodbe iz kočevskih gozdov
ilustracije: Barbara Koblar
Zavod Putschlerle,
2022, t. v., 43 str., 19,90 €

Nevsakdanja ilustrišana zgodba prihaja iz kočevskih gozdov, ki s svojo skrivnostnostjo in nedostopnostjo burijo našo domišljijo. Zgodbe pa

imajo rade domišljijo in tako je tudi s Polšjim možicem, ki živi globoko v kočevskem gozdu. Tu pa živijo še druge živali – detel, pa sovja babica in njen mož, jež, krastače, kozlički in seveda polhi, ki jih lovijo polharji. In ko so pasti postavljene in se mnogi ulovijo vanje, za polhe ni več rešitve. No, razen za enega, ki mu je uspelo pobegniti – to je Brkomir Hrabri Polhohlačnik. Kako bi se torej polhi znebili grozečih polharjev, ki jim tako močno strežejo po življenju, da včasih iztrebijo cele polšje rodbine? Jim bo s skupnimi močmi uspelo preliščiti plenilce njihovih življenj? Sprva kaže, da jim to ne bo uspelo, zato morajo ubrati popolnoma drugo pot. Zgodbo dopolnjujejo poučni opisi nekaterih ogroženih živalskih vrst, vraže in pregovori o polhih, opisi kočevskega pragozda in rastlin; na koncu pa je še zelo uporaben ilustrišan gozdni bonton, ki bo otrokom pomagal ohranjati spoštljiv odnos do gozda in njegovih prebivalcev. > SABINA BURKELJCA

CHRISTELLE HUET-GOMEZ

PIŠČE, KI BRUHA OGENJ

ilustracije: Michaël Derullieux
prevod: Metka Bartol
Hiša knjig, 2023, t. v., 24 str., 21,90 €

Kokoš je našla pod starim kostanjem jajce in ga začela valiti. Jajce je bilo velikansko, vijolično in vroče, pišče, ki se je izleglo, pa ogromno in brez kljuna, toda Kokoš se je nad njim brezmejno navduševala. Petelinu, ki je ponavljal, da njeno novo piščo ni piščo, ampak ..., ni dovolila povedati resnice. Piščo je raslo in postajalo bolj zmajsko. Petelinu je osmodilo rep, nato se je poteplo z Lisjakom, ker ga je pretental, da v resnici ni piščo, ampak lisjak ... Slikanica, ki duhovito namigne staršem, naj otroka sprejmejo, kakršen je, in naj bodo z njim iskreni, otrokom pa, da je dvom o besedah odraslih in soočenje s samim seboj del odraščanja, je prvi prevod kate izmed slikanic Christelle Huet-Gomez, sicer kraljice francoskih socialnih omrežij na področju sladice. > MAJA ČREPINŠEK

CHIARA PASTORINI

BARVE ŽIVLJENJA

ilustracije: Annick Masson
prevod: Esther Daniela Kogoj
Hiša knjig, 2023, t. v., 24 str., 21,90 €

Marcel, sicer navihan in vesel fantič, se nenadoma začne spraševati o smrti, mamini smrti. Boji se, da bo umrla. Mami mu v pogovoru razloži, da je smrt del vsakega življenja,

a vseeno ga za zdaj še ni treba skrbeti, saj bo z malo sreče in zdravlja njegova mami še dolgo živela. Poučna in senzibilna slikanica Chiara Pastorini, ki tenkočutno spregovori o pereči in boleči tematiki tako za otroke kot tudi odrasle, ki bi ji morali posvečati več pozornosti. Opremljena je z ilustracijami Annick Masson, ki so temačnejše in sive, ko se Marcela lotijo skrbi. Rahločutno in poučno delo za najmlajše bralce. > NIKA HRANJEC

ERIC HOGAN, TARA HUNGERFORD

PRIMER BRENČEČIH PRIDELOVALK MEDU; PRIMER IZGINULE GOSENICE

serija Mulci v škornjih in skrivnosti narave
fotografije: iz otroške TV-nanizanke Mulci v škornjih
prevod: Barbara Majcenovič Kline
Skrivnost, 2023, t. v., 32 str., 20 €/knjigo

Knjižna zbirka *Mulci v škornjih* je nastala na podlagi scenarija za TV-nanizanko z istim imenom, ki je prejela več mednarodnih nagrad. Z željo po ponujanju zanimivih in kvalitetnih vsebin sta jo osnovala kanadska zakonca Eric in Tara in tako so nastali primeri raziskovanja skrivnosti narave, ki jih rešujejo prijatelja Marjetka in Simon ter seveda mulci v škornjih. V prvi knjigi spoznata čudovito preobrazbo gosenice v metulja, otroci pa se tako ob branju naučijo tudi težjih strokovnih besed, kot je metamorfoza, pa tudi, da je preobrazba lahko nekaj silno lepega, zato nas ni treba biti strah sprememb! V drugi knjigi prijatelja spoznavata brenčeče pridelovalke medu – le kdo so to? Poučni in prikupni knjigi z bogato vsebino in pristržnimi ilustracijami bosta zagotovo pritegnili najmlajše. > AJDA VODLAN

JAN DE KINDER

MOJA BABI

prevod: Stana Anželj
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 30 str., 21,90 €

Belgijski ilustrator in pisatelj Jan De Kinder, ki je že obiskal mlade bralke in bralce v Sloveniji, se nam predstavlja z novo slikanico *Moja babi* v prevodu Stane Anželj. To je zgodba o ljubezni med otrokom in starima staršema – dedkom-kapitanom in babico-pustolovko. In tudi o ljubezni med dedkom in babico: ko babice ni, jo dedek močno močno pogreša. To je tudi slikanica o čustvih, ki se smejo pokazati in so sprejeta taka, kot so, in o skejtanju ter različnih nogavicah, pa tudi o piškotih in čaju. Medgeneracijski svet je lep, in da se združita mladostna energija in toplina starih staršev, je najpomembnejše biti skupaj. Čudovite, velike, tople ilustracije same po sebi pišejo zgodbo, ki jo vsak bralec-gledalec doživlja po svoje. > SABINA BURKELJCA

SEBASTIJAN PREGELJ

MEDO IN PUJSI 1

ilustracije: Igor Šinkovec
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2023, t. v., 45 str., 24,99 €

Medo in Pujsi sta najboljša prijatelja, čeprav sta si v marsičem različna. Medo hodi v šolo, Pujsi v vrtec. Medo veliko bere in razmišlja, zato ima odgovor na skoraj vsako vprašanje. Navihani Pujsi pa je igriv in včasih preveč vihrov. Enaindvajset dvostranskih zgodbic pripoveduje o njihovih dogodivščinah: kako sta pospravljala sobo, šla čez cesto, se sprla pri igri, pomagala Stari Miši ... Humorne zgodbe s sporočilom, primerne tudi za prvo samostojno branje, sta Sebastjan Pregelj in ilustrator Igor Šinkovec prvič objavila v reviji Cicido. Pregelj je za ustvarjalno delo za otroke in mladino prejel nagradi desetnico in večernico, Šinkovecve ilustracije pa so med drugim krasile tudi slikanico, ki je leta 2020 prejela nagrado Kristine Brenkove. > MAJA ČREPINŠEK

SUSANNA ISERN

KAJ PA, ČE ME POGOLTNE KIT?

ilustracije: Rocio Bonilla
prevod: Veronika Rot
Celjska Mohorjeva družba,
2023, t. v., 34 str., 21,50 €

Deček Martin ima izjemno bujno domišljijo, in čeprav to ni vedno slabo, se zaradi pretiranih skrbi izogiba priljubljenim otroškim dogodivščinam, kot so praznovanje rojstnih dni, smučanje s prijatelji in sošolci, pa tudi zaključnemu šolskemu izletu v gozd. Od skrbi, kaj se mu lahko zgodi na teh otroških podvigih, trepeta kot šiba na vodi. Tokrat ga mamica potolaži na povsem drugačen način: njegove skrbi obrne na glavo in mu razloži, kakšna lepa in nenavadna doživetja ga čakajo, če ga slučajno požre kit, če mu v gozdu na glavo pade želod in mnogo več, ter mu tako pomaga premagati njegov strah. Slikanica je delo katalonske avtorice Susanne Isern in priljubljene ilustratorke Rocio Bonilla, ki vsako slikanico s čudovitimi ponazoritvami naredi še privlačnejšo. Bravo! > NIKA HRANJEC

SÉBASTIEN PEREZ

NAJBOLJŠA MAMA NA SVETU

ilustracije: Benjamin Lacombe
prevod: Tadeja Petrovič Jerina
Družina, 2023, t. v., 55 str., 19,90 €

Vsako živo bitje ima mamo. Kako se mamica srna, zajklja, medvedka, kengurujka in človeška mamica razlikujejo, katera od njih si zasluži pokal najboljše mamice? Avtor Sébastien Perez in Benjamin Lacombe, ki je slikanico nadgradil s fantastičnimi ilustracijami, sta skupaj ustvarila pristrčno in poučno knjižico, ki otrokom predstavi naloge mame pri različnih živalih. Otroci izvejo, da mamica morskih konjičkov ne izvali, pač pa to stori očka, si morda on zasluži naziv najboljše mamice? Ali pa si medaljo za najboljšo mami zasluži ravno človeška mami, ki svoje otroke pod srčkom nosi devet mesecev, a naporno delo in skrb za otročičke s tem še ni končana, saj otroke vzgaja, hrani in uči še dolga leta. Včasih to počne sama, včasih pa jo spremlja očka. Dejstvo pa je, da ja najboljša mami tista, ki ima svoje otroke in/ali svoje mladičke rada. > NIKA HRANJEC

IVA BEZINOVIĆ-HAYDON

KJE SE SKRIVA LUCIJAN?

ilustracije: Hana Tintor
prevod: Sara Virk
KUD Sodobnost International,
2023, t. v., 34 str., 21,90 €

Iva Bezinović-Haydon, avtorica slikanic *Moja babica ne ve, kdo sem* in *Mala Mara in veliko drevo*, odpira teme, ki se jim avtorji slikanic za predšolske otroke običajno izogibajo: staranje, bolezen, prepovedi, strah, molk ... Tokrat v nežni in poetični slikanici govori o smrti, o občutkih izgube in hrepenjenju, da bi bil spet z nami tisti, ki ga pogrešamo. Mnogo strani slikanice je brez besed, zgodbo pripovedujejo ilustracije, bralec jih interpretira in dopolni sam ter prisluhne njihovemu odmevu v sebi. Lucijana iz naslova v zgodbi ne vidimo in vendar je ves čas tu, v besedah deklice in njene matere. Spremljamo ju na čisto običajen dan, od jutra, ko gre deklica v vrtec in mama v službo, do večernega pogovora. Slikanica čuteče plasti občutja, dokler dogajanja ne prežame tolažec mir. > MAJA ČREPINŠEK

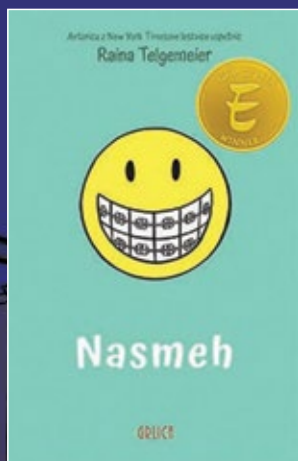
ŽIGA KOSEC

MUCA GRE PO SVETU

ilustracije: Tanja Komadina
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2023, t. v., 24 str., 19,99 €

Žiga Kosec, avtor pesniške slikanice *Sonce in zmaj*, se tokrat predstavlja s knjigo slikopisov, zelo kratkih, mojstrsko ubesedenih dvostranskih zgodbic, primernih za predbralno stopnjo, ko otrok dopolnjuje slišano z razbiranjem besede, ki jo nadešča sličica, primerne pa so tudi za prve bralne korake, saj so besedila natisnjena z velikimi tiskanimi črkami. Enajst slikopisov pripoveduje o rački, ki je reševala sonce, o škratu, ki je pospravljal domek, o miški, ki ji je nekaj manjkalo, dokler ni prišla prijateljica, o babici Zimi in njenih zlatih pletilkah ... S povednimi ilustracijami jih je dopolnila striparka in ilustratorka Tanja Komadina, dobitnica Levstikove nagrade. > MAJA ČREPINŠEK

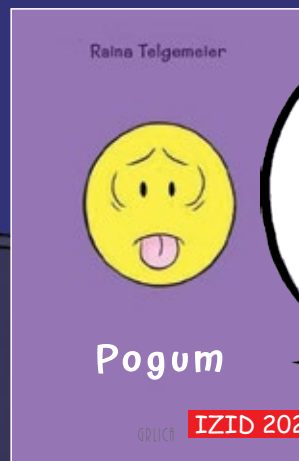

NASMEH
24,50 €

SESTRICI
24,50 €

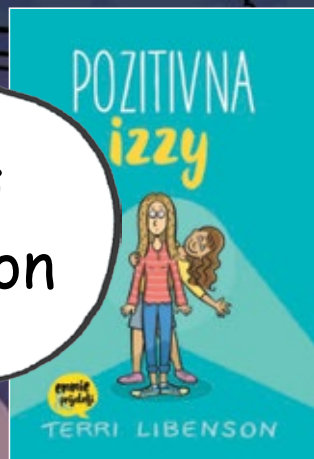
POGUM
24,50 €

Raina
Telgemeier

IZID 2023

POZITIVNA IZZY
19,95 €

NEVIDNA EMMIE
19,95 €

LE JAIME
19,95 €

IZID 2023

Terri
Libenson

Silvia
Vecchini
in
Sualzo

RDEČA ČONA
14,50 €

KO SO ZVEZDE RAZPRŠENE
23,95 €

Victoria
Jamieson
Omar
Mohamed

KO PUJSI LETIJO
25,00 €

Rob Harrell

VSAK PUJS JE
SVOJE SREČE KOVAČ
25,00 €

NAJBOLJŠI GRAFIČNI ROMANI
knjigarna.net

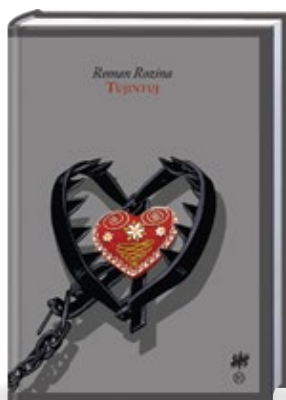
LJUDJE IN PLANET POTREBUJEMO DOBRE ZGODBE!

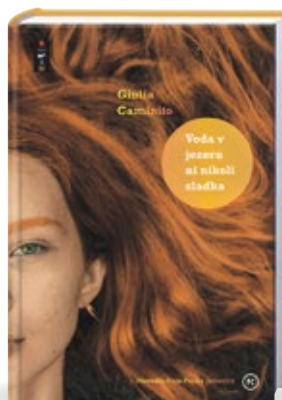
Izberite okolju prijaznejše izdelke in kakovostne knjige iz Mladinske knjige.

Maske vljudnosti so padle. Dr. Renata Salecl o življenju v času individualizma ter glorifikacije uspeha in materialnega bogastva.

Roman Romana Rozine, prejemnika nagrade kresnik, govori o paravojaški skupini, ki v lovskem domu zadržuje skupino beguncev.

Najboljši italijanski roman leta 2021 po izboru bralcev govori o brezizhodnosti mladih generacij z italijanskega podeželja.

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

Spoznajte svojo digitalno knjižnico. Poskenirajte kodo in izkoristite 14-dnevni brezplačni preizkus.